

KURJER POZNANSKI

wychodzi dwa razy dziennie

w wydaniu porannem i wieczornem, — w niedzielę i święta tylko wydanie poranne. — W dni poświęczone tylko wydanie wieczorne

Odpowiedzialni kierownicy działów: kultury i sztuki Witold Noskowski, gospodarczego i giełdowego dr. Marjan Chelminowski, Powszechnej Wystawy Krajowej dr. Stanisław Bernatt, wiadomości potocznych Wiktor Ujma, za inne działy odpowiada Antoni Konieczny, za ogłoszenia i reklamy Antoni Leśniewicz, wszyscy w Poznaniu.

Dyrektor wydawnictwa: Roman Leitgeber.

Wydawnictwo Sp. Akc. Drukarnia Polska
w Poznaniu, św. Marcina 70.

Redaktor naczelny: Dr. Marjan Seyda.

Nr. 249

Poznań, sobota dnia 1 czerwca 1929

Rok XXIV

Brak większości w Izbie gmin

Wybory angielskie nie przyniosły — jak przewidywaliśmy niedawno — ostatecznej rozgrywki. Żadne stronnictwo nie uzyskało bezwzględnej większości mandatów, żadne nie może utworzyć rządu jednolitego i niezależnego od dwóch innych partij. Tymczasem klasyczny, angielski ustroj parlamentarny opiera cały system na istnieniu takiej lub innej większości. System ten trwał szczęśliwie dopóty, dopóki istniały dwa tylko stronnictwa: konserwatystów i liberałów, z których każde kolejno dochodziło do władzy. Z chwilą jednak wysunięcia się stronnictwa socjalistycznego, równowaga została zachwiana.

Rację bytu przy tego rodzaju ustroju traci zupełnie centrum, w danym wypadku liberalowie. Potężna ta niegdyś partja upadła już przy poprzednich wyborach, dziś ówczesna jej klęska została przegwożdżona, mimo niebywanych wysiłków finansowych i propagandowych Lloyd'a George'a. Wielki demagog walijski osiągnął tylko tyle, że, rozbijając głosy w poszczególnych okręgach, przyczynił się do sukcesu laburzystów, uniemożliwiając utworzenie jednolitego frontu antysocjalistycznego.

Czy będzie mógł pełnić z powodzeniem upragnioną rolę jęczyzka u wagi w parlamencie? Byłoby to możliwe, gdyby nie jego osoba i jego demagogja. Wątpić należy, czy konserwatyści zechcą go prosić o poparcie. Lecz czy nawet zdobędzie się na to Mac Donald, który pamięta, jak fatalnie skończyły się dla niego rządy w r. 1924, kiedy, podobnie jak teraz, nie mając większości w Izbie, musiał uzależnić się od liberałów?

Utworzenie rządu nie będzie więc łatwe. Misję powołania gabinetu otrzyma zapewne Mac Donald, on bowiem stoi na czele najliczniejszego klubu. Ale jasne jest, że nie będą mogły to być rządy silne i pewne jutra.

Taka sytuacja dogadzałaby nawet konserwatystom. Porażka ich nie jest tak wielka, jakby można sądzić na podstawie liczby mandatów. Efektywnie dostali największe głosów, a tylko system wyborczy, sprawiający, że mandat uzyskuje ten, kto otrzymał w okręgu najwięcej, a nie większość głosów, doprowadził do paradoksu, iż partja względnie najsilniejsza znalazła się w Izbie na drugim miejscu. Konserwatyści mają więc wszelkie szanse szybkiego odegrania się.

Liczą oni, że drugi eksperyment socjalistyczny nie uda się podobnie, jak pierwszy w r. 1924, kiedy po półrocznych rządach Mac Donalda, konserwatyści w triumfie wrócili do władzy. Przypuszczają oni teraz, że równie krótki okres wystarczy, by przekonać społeczeństwo, jak demagogiczne są obietnice socjalistów, spodziewają się też, że liberalowie nie będą już mogli odegrać takiej roli, jaką w sensie negatywnym odegrali teraz. W takim razie należałoby się spodziewać niedługo nowych wyborów.

Anglja w każdym razie wchodzi w okres rządów chwiejnych i eksperymentów. Mac Donald, nie posiadając

Ku wykończeniu kompromisu w sprawie odszkodowań

Ustępstwa aliantów w cyfrach

Berlin, 1. 6. (PAT.). Korespondent paryski „Vossische Zeitung” oblicza sumy świadczeń niemieckich na podstawie planu Younga na 36 miliardów marek. Suma ta składałaby się z 1200 milionów, które będą zapłacone od dnia 1 kwietnia r. b. do 31 sierpnia jako końcowe raty planu Dawesa, z 32.885 milionów, płatnych z tytułu 37 rat rocznych przewidzianych w planie Younga i z 2800 milj., które służą mają na pokrycie 22 końcowych rat, przeznaczonych na spłatę długów aljanckich. Razem wynosi to zatem 36.883 milj., od których należy potrą-

cić 600 milj. marek, nadpłacanych w w ratach Dawesa. Ogólna suma w nowym planie redukuje się zatem na 36 miliardów, wobec 39 miliardów, których żądali aljanci w swem memorandum, i wobec 42 miliardów planu Dawesa.

Z tych 36 miliardów zresztą, jak podnosi dziennik, Niemcy z własnych środków spłacą tylko 33 miljardy; co do pozostałych 22 rat rocznych w wysokości przeciętnej 1.700 milj. marek, Niemcy obejmować będą tylko gwarancje.

Próba naruszenia interesów Polski i Małej Ententy

Berlin, 1. 6. (PAT.). „Vossische Zeitung” w depeszy z Paryża podnosi, że kwestja ostatnich 21 rat należy do najbardziej spornych zastrzeżeń niemieckich. Delegacja niemiecka w dalszym ciągu żąda, aby do pokrycia rat zaliczone zostały sumy, które Polska i państwa Małej Ententy winne są aljantom na podstawie traktatów po-

wojowych jako odszkodowanie za przejęty przez te państwa majątek państwowy niemiecki i austriacki. Sumy te, jak podkreśla korespondent paryski wzmiankowanego dziennika, przewyższają znacznie wysokość sum, potrzebnych na zlikwidowanie długów aljanckich.

„Deutschnationale” mimo wszystkiego żądają zerwania rokowań

Berlin, 1. 6. (PAT.) Frakcja niemiecko-narodowa w interpelacji w sprawie przyjętego na konferencji reparycyjnej kompromisu, dotyczącego wysokości niemieckich rat odszkodowawczych, powołuje się na to, iż orzeczenie, wydane przez konferencję paryską wbrew umowie nie posiada charakteru gospodarczego, lecz jest umową polityczną w formie ekspertyzy fachowej.

Frakcja niemiecko - narodowa twierdzi, że uzasadnione żądanie niemieckie przez kompromis nie zostało uwzględnione, podkreślając, że kompromis, przyjęty w dniu 29 maja w Paryżu, jest niewykonalny. Wobec tego frakcja wzywa rząd Rzeszy do odrzucenia kompromisu, żądając równocześnie gwarancji na to, aby min. Stresemann w czasie madryckiej sesji Rady Ligi Narodów nie angażował się w duchu kompromisu paryskiego. W związku z tą interpelacją niemiecko-narodowych, „Germania” twierdzi, że rząd Rzeszy będzie mógł tylko w tym wypadku udzielić żądanych wyjaśnień, o ile do poniedziałku ogłoszony zostanie oficjalny tekst raportu końcowego konferencji paryskiej.

Dziennik powołuje się przytem na oświadczenie premiera Poincaré'go w odpowiedzi na interpelację, złożoną we francuskiej izbie posłów. O ile do tego czasu doszłoby do ukończenia narad paryskich, rząd Rzeszy nie ośmielszka wypowiedzieć się w tej sprawie. Z tego właśnie powodu wyjazd min. Stresemanna do Madrytu musiał być na kilka dni odroczony.

Jednocześnie „Vossische Ztg.” komentując uchwałę rady gabinetowej, uważa za rzecz pewną, iż min. Stresemann weźmie udział w obradach sesji madryckiej. Delegacja niemiecka z podsekretarzem stanu von Schubertem wyjeżdża do Madrytu w niedzielę, minister Stresemann opuści Berlin najwcześniej w środę następnego tygodnia, aby mógł przybyć jeszcze na otwarcie sesji w dniu 10 czerwca. Jako powód odroczenia wyjazdu Stresemanna, „Vossische Ztg.” podaje zwołanie komisji spraw zagranicznych Reichstagu na dzień 4 czerwca.

„Vossische Ztg.” wyraża powątpiewanie, aby na sesji madryckiej doszło do ważniejszych rokowań politycznych, podnosząc, iż wątpliwem jest, czy Chamberlain weźmie udział w obradach madryckich. Gdyby Chamberlain przybył do Madrytu, to dziennik wątpi, czy zechce on wobec wyników angielskich wyborów i oczekiwaney zmiany angielskiego gabinetu, angażować się jakimiś wiążącymi deklaracjami. Rokowania w sprawie ewakuacji Nadrenji rozpoczną się przypuszczalnie dopiero z końcem lata. Dziennik podkreśla w końcu oświadczenie kanclerza Rzeszy, iż na interpelację w sprawie kompromisu paryskiego udzieli odpowiedzi po sfinalizowaniu rokowań paryskich.

Paryż, 1. 6. (Radio wł.). Dzisiejsza prasa paryska wyraża opinie, że do soboty wieczora nastąpi porozumienie między rzeczoznawcami reparycyjnymi w zakresie wszystkich jeszcze spornych spraw.

Również Polska nie cieszy się w tym obozie sympatją ani zrozumieniem swojej sytuacji politycznej.

Dojście socjalistów angielskich do władzy nie ułatwi zadania naszej polityce zagranicznej. Sympatje Mac Donalda dla „republikańskich” Niemiec, jak i dla ich socjalistycznego kanclerza Muellera są znane. Inna rzecz, czy rządy te istotnie utwierdzą pokój i przyczynią się do świetności samej Anglii, której potęga zagrożona jest z różnych stron. Raczej w sytuacji, jaka wytworzyła się w Anglii, dopatrywać się należy objawów zachwianej równowagi gospodarczej i choroby społecznej, oraz politycznej trawiającej po wojnie organizm brytyjski.

Rozliczenie

„Temps” podaje streszczenie ostatecznego porozumienia, jakie nastąpiło w komisji ekspertów w sprawie wysokości spłat niemieckich z tytułu odszkodowań. Ekspersi państw sprzymierzonych i Niemiec przyjęli ostatecznie cyfry planu Younga, który przewidywał jako przeciętną roczną ratę przez pierwsze 37 lat 2.050 milionów marek w zlocie.

Plan Younga zasadniczo wchodzi w życie z dniem 1 kwietnia 1929 r., czyli 37-ma rata musi być wypłacona 31 marca 1966. W rzeczywistości jednak plan Dawesa, przewidujący roczną ratę w wysokości 2.500 milionów, obowiązować będzie do 31 sierpnia 1929 r. Jest to już duże ustępstwo dla Niemiec, gdyż sprzymierzeni chcieli przedłużyć trwanie planu Dawesa do 31 grudnia br. Na pierwszą więc ratę Younga, trwającą od 1 kwietnia 1929 r. do 31 marca 1930 r., składa się 5 miesięcy systemu Dawesa, czyli 1.200 milionów marek, i 7 miesięcy z planu Younga czyli 742 miliony marek.

Następne 10 rat wahać się będą od 1.685 milionów do 1.995 milionów rocznie. 27 ostatnich rat będzie przekraczało sumę 2 miliardów marek w zlocie i dojdzie do 2 miliardów 400 milionów. Od 38 roku Niemcy płacić będą wyłącznie tyle, ile sprzymierzeni płacić będą Ameryce za długi wojenne.

W rezultacie po skapitalizowaniu cały dług niemiecki spadł do 36 miliardów 885 milionów marek w zlocie. Ażeby sobie zdać sprawę, jak wielkie uczyniono Niemcom ustępstwo, należy przypomnieć, że po wojnie sprzymierzeni domagali się 300 miliardów marek. Delegat niemiecki na konferencji pokojowej Brockdorff-Rantzau ofiarowywał 100 miliardów marek, które odrzucono. Gdy rozpoczynała się konferencja ekspertów sprzymierzeni domagali się 50 miliardów. W końcu przedłożyli memorandum, w którym figurowała jako ostateczna i minimalna suma 40 miliardów marek. Schacht tę sumę odrzucił i wytargował jeszcze przeszło 3 miljardy marek.

Należy zaznaczyć, że rata planu Dawesa opłacała oprócz odszkodowań koszty związane z okupacją Nadrenji, wydatki komisji międzysojuszniczych i t. d. Plan Younga tych wydatków już nie przewiduje, gdyżby więc rządy państw sprzymierzonych chciały przedłużyć okupację Nadrenji i innych organizmacyj sojuszniczych poza termin 1 września, musiałyby odośne rządy zawrzeć w tej sprawie z Niemcami specjalne umowy. Również rozmaite polityczne zastrzeżenia będą pozostawione bezpośrednim pertraktacjom zainteresowanych rządów, od których ostatecznej decyzji zależy wejście w życie układu.

Do zastrzeżeń należy sprawa pokrycia wypuszczonych w Belgji w czasie okupacji marek niemieckich, sprawa zużycia zysków Banku Międzynarodowego, a zwłaszcza sprawa pokrycia ostatnich 22 rat niemieckich, mających zrównoważyć długi sojuszników w Ameryce. Ta ostatnia kwestja, jak już zaznaczaliśmy, jest najdrażliwsza, gdyż Niemcy pragnęliby przerzucić te wydatki na państwa nowopowstałe lub powiększone po wojnie. Pertinax w „Echo de Paris” dowodzi, że zakusy p. Schachta dotyczą również Polski, na którąby Niemcy chcieli przerzucić część odszkodowań za zbrodnie i barbarzyństwa. Prasa zagraniczna jest bardzo skąpa w informacjach, co do tych zastrzeżeń, z natury rzeczy bardzo drażliwych. Z polskiej strony nie podaje się również żadnych pod tym względem informacji.

Przewiduje się, że na posiedzeniu Rady Ligi Narodów Stresemann poruszy sprawę zastrzeżeń, wejścia w życie planu Younga i ewakuacji Nadrenji. Porażka konserwatystów w Anglii ułatwi mu grę.

24262/1929

Pierwszy miesiąc

Jakkolwiek prasa rządowa gniewa się nawet za publikowanie przez nas rządowych cyfr statystycznych, — ostatnio warszawski „Głos Prawdy” oburzył się na nas za podanie w artykule p. t. „Głuszc” sprawozdania „Wiadomości Statystycznych” o pogorszeniu się stanu zamówień w przemyśle. — to jednak będziemy nadal uważali za obowiązek publicystyczny informowanie szerokiej opinii o tem, co podają niepodważane o nieprzychylną dla rządu tendencję źródła urzędowe, a co każdy obywatel dbały o losy państwa wiedzieć powinien.

Ogłoszone zostały zamknięcia rachunkowe za pierwszy miesiąc nowego okresu budżetowego, za kwiecień. Dochody skarbu wyniosły w tym miesiącu 251 milionów, wydatki 245 milionów, nadwyżka 5.6 miliona. Dla zrozumienia znaczenia tych cyfr trzeba je porównać z budżetem i z odpowiednimi danymi z poprzednich miesięcy.

Budżet na rok 1929/30 opiewa w dochodach na 2.955 milionów, w wydatkach na 2.936 milionów. Przeciętnie miesięczne dochody wynoszą zatem 246,3, zaś wydatki 244,7 milionów. W rzeczywistości ani dochody ani wydatki nie są tak równomierne. Pierwsze półrocze, a zwłaszcza miesiące czerwiec, lipiec, sierpień i wrzesień są mało dochodowe i najlepsze pod względem dochodu są miesiące zimowe. W ubiegłym roku różnica między grudniem a czerwcem wyniosła przeszło 80 milionów. Przy miesięcznym systemie budżetowania i dążenia ministerstwa skarbu do osiągnięcia miesięcznych podwyżek, także i po stronie wydatków panuje znaczna rozpiętość między poszczególnymi miesiącami, dochodząca do 60 milionów.

Jak wynika z przytoczonych cyfr, wydatki kwietniowe równają się niemal dokładnie przeciętnej miesięcznej. Nie jest to objaw dodatni, albowiem doświadczenie lat ubiegłych uczy, że wydatki wzrastają w miarę postępu roku budżetowego. W kwietniu ubiegłego roku wydał skarb tylko 213 milionów, a zatem o 32 miliony mniej, niż w kwietniu roku obecnego.

Z ogólnej sumy wydatków ogromny procent stanowią emerytury i renty inwalidzkie, pierwsze 20, drugie 21, razem 41 milionów. Gdy uwzględnimy, że w budżecie emerytury wynoszą 114, a renty inwalidzkie 135 milionów, przekonamy się, że na jedne i drugie wydaliśmy w jednym miesiącu tyle, ile wypada na 2 miesiące. W tem tempie budżety obu tych działów zostaną znacznie przekroczone. W roku 1927/28 wydano na emerytury i renty 244 miliony, w r. 1928/29 już 279 milionów. Ile będzie w tym roku przy ciągłej produkcji młodych emerytów?

Na spłatę długów wydał skarb w kwietniu 42 miliony wobec 14 milionów w marcu, a 25 milionów w kwietniu ubiegłego roku.

W porównaniu z marcem dochody skarbu zmniejszyły się o 27 milionów. Podatki bezpośrednie, pośrednie i opłaty stemplowe utrzymały się na tej samej wysokości. Natomiast przedsiębiorstwa państwowe dały o 6, monopole o 13, a t. zw. dochody administracyjne państwa aż o 17 milionów mniej, niż w marcu. Widzimy z tego, że przy ogólnym osłabieniu gospodarczym państwo jako przedsiębiorca jest w położeniu uprzywilejowanym, dając, ile może, gdy prywatny płatnik podatkowy daje tylko, ile trzeba, ile musi.

Jedynie dochód z cel wzrósł w kwietniu w porównaniu z marcem o przeszło 10 milionów, z czego jednak nie należy się cieszyć, gdyż stało się to kosztem stomilionowego deficytu bilansu handlowego w tym miesiącu.

Nadwyżka dochodów nad wydatkami w wysokości 5.6 miliona jest skromna w porównaniu z ubiegłym okresem, gdy wynosiła ona miesięcznie przeciętnie 17 milionów. W dodatku nadwyżka ta jest nieco naciągnięta. Oto z zamknięć rachunkowych obu najważniejszych monopolów wynika, że monopol tytoniowy miał w kwietniu dochodu 46.6 miliona, a wydatków 49.4 miliona, zaś monopol spirytusowy dochodu 45 milionów, a wydatków 51.4 miliona. Co to znaczy? To znaczy, że monopol tytoniowy w kwietniu mógł wpłacić do skarbu nie 29, lecz 26 milionów, a spirytusowy nie 36, lecz 30 milionów. Wpłacił o 9 milionów więcej, niż miały dochody i stąd pochodzi ogólna nadwyżka skarbowa. Nawiasem mówiąc, w monopolu spirytusowym ta historia trwa już od 4 miesięcy; rezerwy kasowe tego monopolu spadły w tym czasie z 14.388.000 do 571.000 złotych.

Mimo tego dochód z monopolu spadł w porównaniu z marcem o 13 milionów. I dlatego spotkała nas niemiła niespodzianka pod postacią podrożenia tytoniu.

Przytoczone wyniki pierwszego miesiąca budżetowego nie wymagają komentarzy. Dowodzą one, że budżet państwa jest za wielki, że słabnące życie gospodarcze nie jest w stanie go udźwignąć. Osłabienie znać nawet w monopolach państwowych.

Dowodzą te cyfry ponadto, że wnioski budżetowe Stronnictwa Narodowego nie były „złośliwą opozycją polityczną”, jak to za p. Czechowiczem powtarzały pisma rządowe, lecz, że wynikały one z trafnej diagnozy gospodarczej i rzetelnej troski o państwo. M. K.

Dzień spółdzielczości

Podczas dyskusji, przeprowadzonej na zjeździe ekonomistów w Poznaniu, wypłynęła dosyć niespodzianie kwestja spółdzielczości. Mianowicie w związku z referatami na temat karteli jeden z referentów podniósł wielką rolę, jaką w walce z tajnymi umowami kartelowymi mogą odegrać związki spółdzielcze, stwierdzając wbrew głosom przeciwnym, że spółdzielczość jako organizacja gospodarcza bynajmniej się nie przeżyła, że, przeciwnie, wnosi w życie narodu nowe siły twórcze, a nawet w współczesnej organizacji narodów jest niezbędnym ogniwem tego życia gospodarczego. Dla znawców problemów naszej spółdzielczości powyższe twierdzenie nie jest rewelacją, ale również i szeroki ogół, który raczej skłonny jest patrzeć na rozwój naszej spółdzielczości przez pryzmat uczuciowego przywiązania, nie mógłby się pogodzić z myślą, że to, co przez dziesiątki lat było potężną dźwignią gospodarczą szerokich sfer, co się ostało mimo wielkich katastrof i co odżywa w niesłychanie szybkim tempie, kwalifikuje się na miano przetrzynu gospodarczego. Dzień spółdzielczości, który przypada na jutro, daje nam dobrą sposobność do krótkiego choćby przeglądu rozwoju spółdzielczości w Polsce.

Okolo 12 000 spółdzielni różnego typu zrzesza przeszło 3 mil. członków, wśród których rolnicy stanowią 52 proc., reszta zaś dzieli się na urzędników, robotników, kupców, rzemieślników i zawody wolne. Własne kapitały czynnych i kontrolowanych spółdzielni wynosiły pod koniec 1927 r. przeszło 145 mil. zł., wkłady 251 mil. zł., udzielone kredyty prawie że 600 mil. zł. a obroty towarowe 740 mil. zł. W 1928 r., mimo trudniejszych ogólnych warunków gospodarczych, rozwój spółdzielni, jak można to stwierdzić na podstawie szczegółowych cyfr, raczej się spotęgował. Wzro-

stły poważnie wkłady w spółdzielniach kredytowych, w związku z tem również suma udzielonych kredytów. Obroty towarowe w spółdzielniach rolniczo-handlowych silnie się zwiększyły, w mleczarniach zaś spółdzielczych zanotować możemy dalszy celowy postęp. Tyle mówią suche cyfry.

Są one jednakże tylko odbiciem głębszych przemian organizacyjnych i wewnętrznych ruchu spółdzielczego. Coraz wyraźniej bowiem w ostatnich latach zarysowują się w naszej spółdzielczości pewne wyraźne linje rozwojowe.

Spółdzielczość w Polsce staje się w coraz wyższym stopniu spółdzielczością wytwórców, i to drobnych i średnich warstw. Tem samem też spółdzielnie, nie zrzeszające członków o własnych warsztatach pracy, mniejszą odgrywają rolę. Wysuwają się na czoło ruchu zdecydowanie banki spółdzielcze oraz grupa spółdzielni rolniczych w ścisłym tego słowa znaczeniu, jak spółdzielnie rolniczo-handlowe, mleczarnie itd. Objaw ten spotykamy nie tylko wśród polskich spółdzielni, widzimy go również w spółdzielniach niemieckich, żydowskich i ukraińskich. Szczególnie ważnym momentem jest odradzanie się spółdzielni kredytowych, stanowiących przed wojną podstawę całego systemu spółdzielni — obecnie Banki Ludowe, Kupieckie, Pożyczkowe wracają do dawnej swej roli.

Drugą cechą charakterystyczną jest dalsze ustalenie form organizacyjnych. Coraz bardziej — cyfry to wymownie potwierdzają — typ wszechstanowych, większych spółdzielni kredytowych zdobywa przewagę nad stanowami, mniejszymi spółdzielniami. O ile czasy przedwojenne stwierdzały powyższe w odniesieniu do b. dzielni-

cy pruskiej, o tyle bliższa przeszłość potwierdza rozwój ten w całej Polsce. Wśród mleczarni spółdzielczych tylko te wykazują szybki rozwój, które rozporządzają, w oparciu o gospodarstwo chłopskie i folwarczne, większą ilością surowca oraz odpowiednimi urządzeniami mechanicznymi. Podobnie dzieje się w pozostałych spółdzielniach rolniczych. Okazuje się, że opieranie rozwoju spółdzielczości na poszczególnych stanach stanowi zbyt krępujące dla niej więzy. Spółdzielczość bowiem nie jest organizacją poszczególnych stanów, gdyż nie każdy stan może spółdzielni jako organizacji gospodarczej dać ludzi i środki, które dla rozwoju jej są niezbędne.

Wreszcie może najbardziej ciekawym objawem jest fakt, że w naszych warunkach najlepiej rozwijają się te spółdzielnie, które są samodzielne, które przede wszystkim zdołały się zabezpieczyć przed pomocą rządową. Jedną z najbardziej istotnych cech spółdzielni, to dążenie do samopomocy; tam, gdzie samopomoc tę starano się zastąpić inną pomocą, czy to w postaci subwencji, tanich kredytów lub przydziałów — skutek był naogół zabójczy. Spółdzielnie upadały, wzgl. stawały się narzędziem w rękach obcych ludzi, z życiem spółdzielni mało mających wspólnego. W samodzielnosci spółdzielczości tkwi też największa wartość społeczna i gospodarcza. Tu bowiem może znaleźć pole do rozwoju inicjatywy prywatnej; samodzielność spółdzielni wyrażająca się w utrzymaniu własnymi środkami własnej organizacji jest najlepszym probierzem zębności wzgl. niezbędności spółdzielni w społeczeństwie. Ona stanowi o tem, czy organizacja spółdzielcza może w walce interesów poszczególnych ugrupowań społecznych, jak karteli i trustów, ostać się i robić dalsze postępy, czy też istotnie jest przeżytkiem gospodarczym.

Kogo interesuje rozwój polskiej spółdzielczości, niech podoży do pawilonu spółdzielczości na terenach zachodnich Powszechnej Wystawy Krajowej, a znajdzie tam sporo cyfr i dowodów jej żywotności. A. C.

Nowa skarga Woldemarasa na Polskę

Prasa zagraniczna donosi, że Woldemaras wniósł na Polskę skargę do Rady Ligi Narodów. W skardze twierdzi, jakoby ostatni zamach na niego przygotowany był przez Polskę, i jakoby rzucone bomby pochodziły z polskiego Korpusu Ochrony Pogranicza. Bliższe szczegóły skargi są narazie nieznane.

Błogosławieństwo papieskie dla katol. prasy w Polsce

(KAP) W dniu 25 z. m. Ojciec św. przyjął na godzinnej audjencji prywatnej ks. kard. Kakowskiego. Pod koniec audjencji ks. kardynał przedstawił papieżowi towarzyszących mu kapłanów, ks. ks. prałatów Roczkowskiego i Mystkowskiego, oraz ks. prof. dr. Z. Kozubskiego i p. W. Rago.

Ks. prof. Kozubski prosił Ojca św. o błogosławieństwo dla profesorów i słuchaczy wydziału teologicznego Uniwersytetu Warszawskiego, ks. Mystkowski zaś o błogosławieństwo dla prasy katolickiej i dla Katolickiej Agencji Prasowej w Polsce. Ojciec św. raczył udzielić swego błogosławieństwa i w krótkiej rozmowie szczegółowo dopytywał się o stan i rozwój

prasy i akcji katolickiej w Warszawie. Audjencję Pius XI. zakończył staropolskim pozdrowieniem „Niech będzie pochwalony Jezus Chrystus!”, wygłoszonem po polsku.

Wybory miejskie w Alzacji

Paryż, 31. 5. (PAT) Jak wynika z półoficjalnych danych statystycznych, rezultaty wyborów do rad miejskich w Alzacji i w departamencie Mozeli wykazują całkowitą porażkę ruchu autonomistycznego, z wyjątkiem Strasburga i Colmaru, gdzie stronnictwa narodowe poniosły klęskę na skutek braku porozumienia. Tak np. nacjonalisci uzyskali niemal wszystkie mandaty w radzie miejskiej w Altkirch, skąd deputowanym jest autonomista Sturmel. W Miluzie i Metz nacjonalisci zachowali olbrzymią przewagę w radach miejskich.

Uniwersytety hiszpańskie znowu czynne

Madryt, 31. 5. (PAT) We wszystkich uniwersytetach ponownie rozpoczęły się wykłady.

NESTLE' A MACZKA DLA DZIECI
 winna się właściwie nazywać
NESTLE' A MACZKA MLECZNA.

główny bowiem odsetek tego środka odżywczego, wyprodukowanego na ścisłe naukowe podstawy, stanowi najlepsze szwajcarskie mleko alpejskie. Opierając się na rezultatach badań nowoczesnej nauki, dodaje się do tego produktu w wysokim stopniu aktywne ekstrakty witamin, które przyspieszają się do uchronienia dziecka od chorób zakaźnych (krzywicy).

nr 10318

Przy cierpieniach wątroby, żółci i nerek jest naturalna woda gorzka „Hunyadi János” niedościgniona w działaniu. Zapytajcie waszego lekarza. Inform.: M. Kandel, Poznań, Masztalarska 7 — Tel. 18-95. Tw 2664/5

PRZECIW TWORZENIU SIĘ KAMIENIA NA ZĘBACH

ELIKSIR PROIZEK BENZOŃSKI

LAB WACŁAW KREMKY, WARSZAWA, MIODOWA 21

LOTERJAP.W.K.

4 razy 75.000

LOS 3 Zł.

Fanty wartości od 100 zł wzwyż, których wygrywający dla siebie zużytkować nie może lub nie chce, odkupuje zorganizowane w tym celu konsorcjum po nominalnej wartości, za potrąceniem tylko 15% na koszty handlowe. Wypłata gotówki w Polskim Banku Handlowym w Poznaniu.

Kto utworzy nowy rząd w Anglii?

Londyn, 1. 6. (AW) Według ostatnich wiadomości konserwatyści uzyskali w okręgach wiejskich większą ilość mandatów. Już wczorajsze wyniki wykazywały, iż Partia Pracy zdobyła 287 mandatów, konserwatyści 251, liberali 56 i niezależni 7.

Należy przypuszczać, iż przy układzie sił w parlamencie, kiedy żadna z partii nie będzie miała zdecydowanej większości utworzenie nowego rządu napotka na trudności bardzo poważne. Faktem jest, że Partia Pracy nie otrzymała ani połowy głosów, nie mówiąc już o większości. W tyle zaś za nią pozostali konserwatyści. Wobec tego o utworzeniu nowego rządu zdecydować liberali.

Partia pracy zdołała odebrać konserwatystom około 130 mandatów, jest to jednak wobec niezdobycia większości sukces względny. Być może, iż wyłoni się większość parlamentarna w postaci koalicji Labour Party z liberałami.

Kto został wybrany, a kto przepadł?

Londyn, 1. 6. (PAT) Labouryści zyskali wiele mandatów kosztem członków obecnego rządu i wielu wybitnych działaczy politycznych. Sir Thomas Inskip przepadł w Bristolu, sir Arthur Steel Maitland minister pracy utracił mandat w Erdington, Williams, sekretarz parlamentarny ministerstwa handlu, przepadł w Reading, Henderson podsekretarz stanu w min. spraw wewnętrznych w Bootle. Podobnie ponieśli porażkę sir Arthur Shirley, który był konserwatystą posłem z jednego z okręgów w Plymouth od 1910 r., i sir Harry Britain.

Ben Tillett, przywódca związków robotników dokowych, uzyskał mandat w północnym Salford kosztem stronnictwa konserwatywnego. Syn Arthura Hendersona, William Henderson, uzyskał mandat jako członek Labour Party w Enfield. W zachodnim Birmingham, po zaciętej walce z kandydatem Labour Party, przeszedł — jak już wiadomo — sir Austen Chamberlain. Prócz wymienionych przywódców partii konserwatywnej, uzyskali mandaty sir Samuel Hoare, sir Laming Worthington Evans, sir Kingsley Wood, Neville Chamberlain, Amery, sir Boyd Merriman, lord Eustace Percy, sir Saccoon, lady Astor, sir Joynson Hicks, Locker Lampson, Gore.

Pośród wybranych przedstawicieli Labour Party figurują: Arthur Henderson, sir Henry Slessor, Arthur Ponsonby, Turner, Norman, George Lansbury, Ellen Wilkinson, sir Charles Trevelyan, plk. Wedgwood, Tom Shaw, sir Oswald Mosley, dr. Addison. Londyn, 1. 6. (PAT.) (Reuter.) Duff Cooper, sekr. finan. min. wojny, utracił mandat. Sir Robert Horne wybrany został większością 7.300 głosów. Bondfield wybrany ponownie większością 2.000 głosów. Pocztmistrz generalny sir Mitchell Thomson wybrany ponownie.

Wybory w r. 1924 a w r. 1929

Londyn, 1. 6. (Radio wł.) Jak wynika z przeprowadzonych obliczeń, liczba głosów oddanych na poszczególne stronnictwa, w porównaniu z rokiem 1924, wykazuje znacznie mniejsze odchylenia, niż liczba mandatów, uzyskanych przez te stronnictwa. Jest to wynikiem obowiązującej w Anglii zasady względnej większości głosów oraz konfiguracji okręgów wyborczych, które posiadają bardzo nierówną ilość osób uprawnionych do głosowania.

Tak np. konserwatyści uzyskali w czasie swego wielkiego zwycięstwa w r. 1924 46,7 procent ogólnej liczby głosów, obecnie zaś 38,2 procent, utracili więc 8,5 procent swego stanu posiadania, jeśli chodzi o liczbę uzyskanych głosów. Natomiast z pośród posiadanych poprzednio mandatów utracili blisko 40 proc.

Jeszcze charakterystyczniejsze są cyfry, dotyczące Labour Party. W roku 1924 uzyskała ona 34 procent ogólnej liczby głosów, a obecnie 37,4 procent.

Londyn, 1. 6. (PAT) Omawiając wyniki wyborów, prasa jest naogół zdania, że panem sytuacji jest Lloyd George. Dzienniki konserwatywne „Daily Telegraph” i „Morning Post” ubolewają nad porażką rządu, czyniąc za nią odpowiedzialnymi liberalów. Dzienniki te sądzą, iż choroba króla opóźni z konieczności wszelkie zmiany w sytuacji rządu.

Londyn, 1. 6. (AW) Stan zdrowia króla angielskiego pogorszył się znacznie, tak, iż przyboczny lekarz królewski Gawson przerwał urlop dotychczasowy i samolotem przybył do Anglii.

Wobec wyborów, które nikomu nie przyniosły definitywnego zwycięstwa, prasa podkreśla na wszelki wypadek, iż ani rada regencyjna, ani książę Walij nie mają prawa rozwiązać parlamentu i rokowań z przywódcami stronnictw o utworzenie nowego rządu.

Londyn, 1. 6. (AW) Prawie wszyscy członkowie ostatniego gabinetu konserwatywnego, wbrew poprzednim wiadomościom zdobyli mandaty, jedynie kilku podsekretarzy stanu przepadło w swoich okręgach. Premier Baldwin przeszedł większością ponad 14.000 głosów przeciwko 2 kandydatom, Mac Donald większością 28.000 głosów, Lloyd George większością 9.133 gł. Do parlamentu wchodzi po raz pierwszy syn Mac Donalda, który zwyciężył kandydata - konserwatystę zaledwie 7 głosami. Syn Baldwina przeszedł nie wielką ilością głosów, jako kandydat Labour Party. Wybraną również została córka Lloyd George'a, lady Megan. Do parlamentu wejdzie ponadto były minister Henderson wraz z dwoma synami, członkami Labour Party.

Londyn, 1. 6. (Radio wł.) Zwraca uwagę niezwykle mała liczba głosów, jaką uzyskali komuniści. W całym kraju dostali oni nie wiele więcej niż 50.000 głosów, co nie stanowi nawet 10 procent ogólnej liczby oddanych głosów. Dotychczasowy jedyny poseł komunistyczny, Hindus Saklatvala przepadł w Battersea, pobity przez kandydata Labour Party.

Z pośród działaczy Labour Party wybrani zostali Clynnes, Reveljan, Ponsomy, który uzyskał 10 tysięcy głosów, w tym okręgu, w którym w 1924 r. posiadał 2.300, Thomas Shaw, Wedgwood, Henderson, syn premiera Olivera Baldwina, który zwyciężył kandydata konserwatywnego oraz sir Oswald Mosley.

Londyn, 1. 6. (Radio wł.) W okręgach, liczących po 40.000 głosujących, komuniści zdobyli zaledwie od 300 do 2.000 głosów, ponieważ zaś ordynacja wyborcza przewiduje, że kandydat, który nie uzyskał jednej ósmej części wszystkich głosów w swym okręgu, traci kaucję, więc partia komunistyczna utraci olbrzymią większość z 29 kaucyj 150-funtowych.

Zysk tego stronnictwa w głosach wynosi zaledwie niecałe 3 i pół procent, jest więc minimalny. Mimo to Partia Pracy dzięki zwycięstwom w okręgach, posiadających mniejsze liczby uprawnionych do głosowania, i przede wszystkim dzięki rozbiiciu głosów przez stronnictwo liberalne, zdobyła blisko dwukrotnie tyle mandatów, co 5 lat temu.

Liberalowie powiększyli swój stan posiadania z 19 procent ogólnej liczby głosów z roku 1924 na 23,3 procent.

Komuniści, którzy 5 lat temu dostali 56.000 głosów czyli 0,3 procent ogólnej liczby głosów, dostali obecnie jeszcze mniej, bo 50.000 głosów i wobec zwiększenia się liczby głosujących spadli do 0,2 procent.

Liczba głosujących, która wynosiła w roku 1924 ponad 16 milionów, przekroczyła obecnie 22 miliony, wzrosła więc o 6 milionów dzięki rozszerzeniu prawa głosowania dla kobiet.

Prasa angielska i francuska o wyniku wyborów angielskich

Londyn, 1. 6. (Radio wł.) Dzienniki liberalne stwierdzają, że stronnictwo liberalne zawiodło się bardzo w oczekiwaniach powiększenia swego stanu posiadania w parlamencie, jednak będzie stanowiło obecnie języczek u wagi, od którego zależy będzie ster rządów w Anglii. Podczas, gdy „Daily News” są zdania, że nowa

izba gmin nie będzie miała długiego życia, to „Daily Chronicle” uważa, iż nie można zgóry powiedzieć, by dni nowego parlamentu były policzone.

„Times” stwierdza dwa fakty: niewątpliwie triumf Partii Pracy w niektórych częściach kraju i zupełne fiasko próby liberalów uzyskania silniejszej reprezentacji w parlamencie.

Mimo to wynik wyborów wywołał bardzo trudną sytuację polityczną, przyczem opinia publiczna winna wiedzieć, że za sytuację tę odpowiedzialny jest Lloyd George.

Paryż, 1. 6. (Radio wł.) Francuska prasa prawicowa wyraża ubolewanie z powodu wyniku wyborów angielskich, który spowoduje prawdopodobnie powrót Mac Donalda do władzy. Pisma oceniają sytuację jako niepomysłną nietyle z przyczyn wewnętrznych, jak zewnętrzno-politycznych. Nietyle silne są obawy o jakieś poważniejsze ochłodzenie stosunków francusko-angielskich, co o wpływ zwycięstwa Partii Pracy na stosunki Anglii do Polski i Małej Ententy.

Moskwa, 1. 6. (PAT) Prasa moskiewska, omawiając wyniki wyborów angielskich, twierdzi, że rezultatem obecnych wyborów będzie zmiana dotychczasowej polityki zagranicznej, która wreszcie wyprowadzona została ze ślepej uliczki, gdzie znalazła się dzięki właśnie konserwatystom. Trzeba nadmienić, że polityczne koła sowieckie oddawna liczyły się z możliwością zwycięstwa Partii Pracy, wiążąc z nim swoje nadzieje co do rychłego wznowienia z Anglią stosunków dyplomatycznych i handlowych.

Lloyd George stracił 3.500 głosów

Londyn, 1. 6. (PAT) Reuter podaje: W stosunku do wyników z poprzednich wyborów, Lloyd George otrzymał tym razem o 3.500 głosów mniej przy dwóch kontrkandydatkach. Pułkownik Ashley i p. John Gilmour przeszli większością — pierwszy 10.000 głosów, drugi 12.000.

Zniesienie cła wywozowego na żyto

Warszawa, 1. 6. (PAT.) W dniu 31 bm. pod przewodnictwem premiera Świątalskiego odbyło się posiedzenie Rady Ministrów, na którym powzięto następujące uchwały:

1. O utworzeniu komitetu finansowego przy prezesie Rady Ministrów;
2. postanowiono znieść wszelkie ograniczenia przemianu pszenicy, znieść cło wywozowe na żyto i mąkę żytnią, oraz zezwolono na bezcłowy wywóz 25 tysięcy tonn owsa, 5 tys. tonn makucho;
3. uchwalono na wniosek min. spraw zagr. przemianę poselstwa Rzplitej Polskiej przy rządzie Królestwa Włoch w Rzymie na ambasadę;
4. przyjęto wniosek min. skarbu w sprawie zasiłku dla osób, pobierających zaopatrzenie na mocy ustawy z dnia 18 marca 1921 o zaopatrzeniu inwalidów wojennych;
5. przyjęto wniosek ministra robót publ. w sprawie przeniesienia prawa wykupu zakładów elektrycznych w Krakowie na gminę miejską w Krakowie;
6. załatwiono szereg spraw personalnych, poza tem wysłuchano referatów sprawozdawczych ministra robót publ. w sprawie koncesji elektryfikacyjnej, oraz sprawozdanie ministra poczt i telegrafów w sprawie rozbudowy międzymiastowej sieci telefonicznej.

Litwa przeciw Polsce

Warszawa, 1. 6. (Tel. wł.) Przez Rygę donoszą o chorobie Woldemarasa — zdaje się jednak, że jest to choroba dyplomatyczna, aby uniknąć rozmów z delegatem Ligi Narodów, generałem Candballem.

Generalny sekretarz prezydium rady ministrów Zaunius opracował podobno nowy tekst skargi na Polskę do Ligi Narodów, który ma dowodzić, że zamach na Woldemarasa miał być dziełem polskiego sztabu generalnego. (w)

Min. Zaleski wyjechał do Madrytu

Warszawa 1. 6. (PAT) Wczoraj o godz. 11,20 luxem paryskim wyjechał na sesję Ligi Narodów minister Zaleski. Ministrowi towarzyszy małżonka, oraz dyrektor gabinetu p. Szumlański i sekretarz osobisty p. Tomaszewski.

DEFICYT HANDLOWY MOŻE KAŻDY Z NAS ZWALCZAĆ KUPUJĄC TOWARY KRAJOWE

Kurs marki niem. i guld. gd. Bank Polski, oddział w Poznaniu, płaci dziś za 100 mkn., w dewizach — 212,13 zł, gotówką — 211,70 zł; za 100 guld. gd. w dewizach — 172,57 zł, gotówką — 172,23 zł

Najlepsze wina w kraju
Od „Złotej Renety” do „Tokaju”
Dostaniesz na terenach „E”
Każdy Ci wskaże gdzie.

H. Makowski

Na Powszechnej Wystawie Krajowej.
Pw 10100-21.216

Kurs złotego. Dziś rano notowano kurs dolara w obrocie nieoficjalnych w Warszawie 8,88 1/2 zł, w Gdańsku na Warszawę 8,89 1/2 zł.

Poznańska giełda pieniężna

Poznań, 1 czerwca 1929.
Nastroj giełdy dzisiejszej był również spokojny, z powodu braku odpowiednich zleceń przy początku miesiąca.

Z papierów procentowych wzgl. lokacyjnych znaczna strata na kursie poniosła 5 proc. poź. konw. notując 51 proc. w placeniu. Bez zmiany w kursie pozostały 8 proc. oblig. m. Pozn. z roku 1923, które chętnie nabywano po 92 proc. oraz 8 proc. listy dolarowe ziemskie, któremi robiono transakcje po 93 proc. (przy dewizie 8,90). Natomiast obniżyły się 6 proc. listy żytnie do 25,— (za 1 ctr. mtr.), a pozostały po tym kursie w placeniu. Dopytywano się poza tem o 4 proc. poź. inwest. po 103,— bez odawców.

Z akcyj bankowych wzgl. przemysłowych płacono za Bank Polski 164,— i robiono transakcje R. Mayem po 102,—

Cedula urzędowa z dnia 1 czerwca 1929 r.

Papiery procentowe:

(Kurs w procentach nominalu)
5% Pożyczka konwersyjna 51% P.
8% oblig. m. Poznania z 1926 r. 92% P.
8% dolarowe listy Pozn. Ziemstwa Kredyt. 93% +

(Kurs w złotych)
6% listy żytnie Pozn. Ziem. Kred. 25,— P.

Akcje bankowe:

(Kurs w złotych za 1 akcję)
Bank Polski I em. 164,— P.

Akcje przemysłowe:

(Kurs w złotych za 1 akcję)
Dr. Roman May I em. zł. 102,— +
Tendencja: Spokojna.

Giełda warszawska

dnia 1 czerwca 1929 r.

Waluty Gotówka

Dol. Stan. Zjedn. tr. 8,90 sp. 8,92 kup. 8,88

Dewizy

	tr.	sp.	kup.
Belgia	123,94	124,25	123,63
Holandja	358,36	359,26	357,46
Kopenhaga	237,50	238,10	236,90
Sztokholm	238,40	239,00	237,80
Londyn	043,24	043,95	043,14
Paryż	034,87	034,96	034,79
Nowy Jork	008,90	008,92	008,88
Praga	026,41	026,47	026,34
Wiedeń	125,27	125,58	124,96
Włochy	046,68	046,80	046,56

Papiery państwowe i obligacje

4% poź. inwest.	103,75	104,25	104,00
5% poź. premi. dol.	000,00	073,50	073,75
5% poź. korw.	000,00	000,00	067,00
6% poź. dol.	000,00	000,00	084,25
10% poź. konw.	000,00	0 0,00	102,50
5% poź. kol. konw.	000,00	000,00	059,00

Akcje w złotych:

Bank Dysko towy	000,00—126,00
Bank Polski	000,00—167,25
Bank Zw. Sp. Zarobk.	000,00—078,50
Sole państwowe	33,00— 32,50
Modrzejów	000,00—023,75
Zieleniewski	000,00—114,50

PLODY ROLNICZE

Zboża i nasiona oleiste za 1 000 kg reszta za 100 kg

Berlin, dnia 1 czerwca 1929

Pszennica marchijska	201,00—202,00
lipiec	215,00—214,00
wrzesień	228,50—226,00
Tendencja dla pszenicy stała.	
Zyto marchijskie	175,00—177,00
lipiec	189,00—188,50
wrzesień	196,00—196,50
Tendencja dla żyta stała.	
Jęczmień Pastewny i przemysłowy	176,00—180,00
Tendencja dla jęczmienia spokojna.	
Owies marchijski	170,00—180,00
lipiec	000,00—176,00
wrzesień	000,00—180,00
Tendencja dla owsa spokojna.	
Maka pszenna	23,00—27,50
Tendencja spokojna.	
Maka żytnia	23,90—26,50
Groch Victoria	41,00—48,00
Groch jadalny polny	28,00—34,00
Groch pastewny	21,00—23,00
Peluszka	25,00—26,00
Bób polny	22,00—24,00
Wyka	27,00—30,00
Lubin niebieski	17,50—18,50
Lubin żółty	23,00—25,00
Seradela nowa	60,00—64,00
Makuch rzepakowy	60,00—18,50
Makuch lniany	21,20—21,60
Wyłłoki suszone	00,00—12,00
Śróć Soja	18,30—19,00
Platki ziemniaczane	15,40—15,80

Notowania złotego w Berlinie

z dnia 1 czerwca 1929.

Wyniały na Warszawę: 46,95—47,15
Noty wielkie: 46,725—47,125

Rysy w obozie rządowym

(Od własnego korespondenta „Kurjera Poznańskiego“)

Warszawa, 31 maja. Walny zjazd „Strzelca” wywołał już liczne komentarze zaraz po jego zakończeniu i po dokonanych wyborach zarządu. Przypominamy, iż zebranie odbywało się w wielkim napięciu, pośród nieustannej wrzawy, krzyków, a sposobem uspakajania uczestników była co pewien czas dokonywana intonacja „Pierwszej Brygady”, poczem zaraz hasła wybuchały na nowo.

Prasa „sanacyjna” usiłowała zatrzeć fatalne wrażenie zjazdu, który odsłonił walkę wewnętrzną, jaka się toczy pomiędzy poszczególnymi kłódkami w własnym gronie. Tymczasem jednak dalszy rozwój wydarzeń rzuca bardzo ciekawe światło na rysy, jakie się uwidoczniają w łonie instytucji, która była dotąd najwierniejszą gwardją „obozu rewolucyjnej majowej”.

Bardzo znamienne są oświadczenia wydarzeń w „Strzelcu”, dokonane przez tygodnik Zjednoczenia Pracy Wsi i Miast (dawnego Związku Naprawy Rzplitej) „Przełom”, organ zatem całkowicie oddany „rewolucji majowej”.

Uderza go niemiłe zalamanie tradycji. Wbrew zwyczajowi „zastanawiająca była nieobecność Prezydenta Rzplitej oraz brak powitalnego przemówienia ze strony reprezentanta rządu”.

Najbardziej wszakże dotknięty „Przełom” zmiany personalne. Szczególnie mu chodzi o dotychczasowego komendanta maj. Kierzkowskiego, posła na Sejm. „Forma zwolnienia maj. Kierzkowskiego po jego sześciolletniej pracy na stanowisku komendanta, zastosowana przez gen. Rydza - Śmigłego, była niewątpliwie oryginalna” — pisze „Przełom”. Polegała ona na tem, iż w przeddzień zjazdu gen. Rydz - Śmigły zawiadomił go o konieczności ustąpienia i desygnowaniu gen. Rożena. W czyim imieniu? I tu „Przełom” pisze bardzo dyskretnie: „W imieniu, jak twierdzą jedni, marsz. Piłsudskiego, a jak utrzymują inni, zapewne nie bez określonych podstaw, w imieniu grona bliskich współpracowników marszałka”. Takie wymijające określenie przyczyn jest bardzo znaczące. Poddaje w wątpliwość prawdziwość mandatu.

Wiadomo, iż na zjeździe ostatecznie maj. Kierzkowski, za którym pierwotnie opowiadała się większość, — przegrał, gdy na szalę argumentów rzucono autorytet marszałka Piłsudskiego. I oto, co czytamy w „Przełomie”:

„Gorąca obrona personalji, przechodząca dość często w formę ostrego starcia słownego, stwierdzała, czemu nikt dziwić się nie może, że walny zjazd ma poczucie swych kompetencji i niema zamiaru ulegać wszelkim nakazom z zewnątrz płyną-

cym... W całej pełni wykazała się tam (na zjeździe) „krótkowzroczność” metod, polegających na powodowaniu zmian w zbiorowościach bez brania jakiegokolwiek odpowiedzialności, jasno określonej w statucie i na odsuwaniu ludzi od organizacji w sposób podkopujący ich autorytet społeczny, a temsamem osłabiający organizację”.

Bardzo jasno powiedziane. Tem wymowniejsze, iż pochodzą te słowa z łona najbardziej oddanego środowiska. I z grona, które niewolniczo było karne i w czynach i myślach.

By załagodzić nieporozumienia wewnątrz, maj. Kierzkowski, który przepadł jako kandydat na prezesa, wybrano sekretarzem generalnym. Zdawało się, iż wszystko w porządku. Tymczasem okazało się, iż rychło, szybciej, niż przypuszczano, nastąpił ciąg dalszy. Oto na konferencji pomiędzy prezesem Anuszem a sekretarzem generalnym Kierzkowskim porozumienia nie osiągnięto, i p. Kierzkowski listownie uwiadomił prezesa, iż zrzeka się prowadzenia agend sekretarza generalnego. Tu już jest bomba wielkiego kalibru. Usunięto zatem, względnie zniewolono do usunięcia się tę osobistość, która do czasu była najodpowiedniejsza na danym posterunku, a teraz stała się proskrybowana. O tem, by maj. Kierzkowski miał ustąpić miejsca gen. Rożenowi, faktycznie mowy niema. Gen. Rożen bowiem jest chory, bawi poza Warszawą, i wskutek przewlekłej choroby musiał uступить ze stanowiska komendanta m. Warszawy. W jego imieniu „Strzelcem” komenderuje major inny...

Na czem polegała walka między dwoma kierunkami?

Pp. Dłuski i Kierzkowski nie chcieli nadawać „Strzelcowi” charakteru wybitnie jednostronnego. Już wprawdzie przedtem zaczęło się „oczyszczanie” „Strzelca”, ale teraz chciało nadać temu system. Zatem usunąć socjalistów, a urobić jedynie prawowierną, najprawowierniejszą gwardję. I oto w tym momencie „oczyszczania” padły także ofiary z pośród najprawowierniejszych „sanatorów”. Tylko dlatego, iż należą do Zjednoczenia Pracy Wsi i Miast p. Kosiński, są zwolennikami parlamentaryzmu i demokracji... H. W.

Zderzenie autobusu z samochodem

Warszawa, 1. 6. (Tel. wł.) Na szosie z Nowogrodka do Nowojelni urzędnik ministerstwa robót publicznych Jasiński jechał w towarzystwie drugiego urzędnika inż. Lechowicza. Gdy jadący autobus mijał samochód urzędników, uderzył całą siłą rozpędu

w auto Jasińskiego. Obaj spadli do rowu a samochód, toczący się z szosy, przygniół ich obu swoim ciężarem. Jasińskiego przewieziono ze złamano kością biodrową do Warszawy, a Lechowicza do szpitala w Nowogrodku. Stan Lechowicza jest bardzo groźny.

Katastrofa tramwajowa w Łodzi

Warszawa, 1. 6. (Tel. wł.) Na ul. Pomorskiej w Łodzi wagon służbowy tramwajowy wpadł na wagon pasażerski. 15 osób jest rannych lub ciężko rannych. (w)

Powrót p. Góreckiego

Wiedeń, 1. 6. (AW) Dziś przybył tu prezes Banku Gospod. Kraj. dr. Roman Górecki wraz z naczelnym dyrektorem Kamberskim. Dr. Górecki konferował już z wiceprezesem polsko-austriackiej Izby Handlowej Klobasa-Zręckim, i sekretarzem izby.

4 razy

75.000 zł

oto wartości
głównych
wygranych
loterii P.W.K.

Prócz tego mnóstwo innych wygranych.

Kino „RENAISSANCE”

Od 2. VI. nadzwyczajna sensacja p. t.
„ŚLAD NA ŚNIEŻNEJ PUSTYNI”
Wielki dramat w 16 aktach.
Dla młodzieży dozwolone. bpw 3728

RABKA

Zdrowisko Górskie 500 m. n. p. m. w Małopolsce zachodniej. Solanki jodobromowe. Wskazania lecznicze. Schorzenia gruczołów wnekowych, skrofuły, rachitis, schorzenia stawów i kości. Chroniczne nieżyty. Artretyzm. Reumatyzm. Choroby serca i naczyń. Choroby kobiece. Niedorozwój dziecięcy. Prospekty wysyła Komisja Zdrowia Rabka.

Zakład Kąpielowy. Kąpiele: solankowe, gazowe, borowinowe, mułowe, piankowe. Inhalacje: Bulinga, solankowe. Hydropatja, Parówka. **Budynki** łaźni centralnie ogrzewany. — Lampy kwarcowe. Roentgen. Elektroterapia. Mechanoterapia. 100 morg parków. Kąpiele słoneczne. Kąpiele rzeczne.

Pensjonat Zakładowy, willa „Orzeł” i Luboń Heleny Wiczorkowskiej. Otwarty cały rok. Centralne ogrzewanie, łaźnie solankowe, w droższych pokojach ciepła i zimna woda bieżąca.

Łowiczanka — nowoottwarty pensjonat Drowych Karasińskiej i Rylickiej. Pokoje słoneczne z balkonami. Kąpiele mineralne w domu. Kuchnia doborowa, na żądanie dietetyczna. Komfort. Oświetlenie elektryczne. Woda bieżąca w każdym pokoju.

Opatrzność, pensjonat majorowej Lisie, b. wł. spalanej Dziłki w Zakopanem. Gmach murowany w centrum, wod. bież. w pokojach. Kąpiel solankowa loco. Wyborna kuchnia.

Pensjonat Sulima tylko dla chrześcijan. Położenie słoneczne, łaźnia — balkony — elektryczność — kanalizacja — wodociąg — 4 minuty od łaźni — kuchnia obfita, smaczna.

Pensjonat „Leśniakówka”, poleca pokoje słoneczne, czyste, światło elektryczne, pierwszorzędne obfite utrzymanie. Ceny umiarkowane. Zgłoszenia: Zofja Drzewicka, Rabka, Leśniakówka.

Porębianka, pensjonat Boguszewskich, przebudowany i gruntownie odnowiony, ładne położenie, blisko łaźni, elektryczność. Zdrowa obfita kuchnia. Informację udziela Zarząd: Zakopane, Zamojskiego wila „Oksza”.

Pensjonat „Tonacz”, dawna Sulima D-rowej Górskiej, tylko dla chrześcijan — elektryczność — 6 minut od łaźni.

np 10555

„Sanato”, zakład wychowawczo-leczniczy dla dzieci i młodzieży, otwarty cały rok, pod kierownictwem D-ra Stępskiej.

Restauracja Browaru Gnieźnieńskiego

BR. KOTECY

PWK

wejście z sali reprezentacyjnej ulica Bukowska narożn. Marszałka Focha

PWK

urządza

począwszy od dziś codziennie od godz. 7 wiecz.

występy pierwszorzędných sił artystycznych.

Satyra - Humor - Śpiew - Aktualja

Dozorowa kuchnia!

Wstęp wolny!

Pw 10890-22,144

W sobotę, dnia 1. czerwca 1929 roku

Otwarcie Restauracji Hotelu „POLONIA”

ulica Grunwaldzka 16, telefon 7957

GABINETY — WINIARNIA — KONCERT

Restauracja otwarta do godziny 3 w nocy

Restauracja otwarta do godziny 3 w nocy

W. WANDELT

Wytwornie urządzona Restauracja oraz kuchnia według najnowszych wymagań higieny i techniki.

Pw 10913-22,147

W konkursie **NA NAJMNIJSZE ZUŻYCIE PALIWA**
w dniu 5-go maja rb. zorganizowanym w Warszawie przez **AUTOMOBILKLUB POLSKI** zdobyli

I. nagrodę p. Kozłowski 6,630 litr. na 100 klm.
II. nagrodę p. Jakobielski 6,750 litr. na 100 klm.

na samochodach marki **CITROEN.**

TOWARZYSTWO BUDOWY I SPRZEDAŻY SAMOCHODÓW S.A.

(dawniej Austro-Daimler)

Centrala: Warszawa, ulica Wierzbowa 6.

Oddział w Poznaniu: ulica Dąbrowskiego nr. 7.

Telefon 7558 — 7665.

Pw 10365-27.129

Ojciec św. o pracy

(KAP) Przyjmując przed kilku dniami pielgrzymkę robotników i robotnic francuskich, liczącą około 2.000 osób, Ojciec św. w bardzo serdecznym przemówieniu powiedział m. i

„Ale mamy jeszcze inny powód cieszyć się widokiem tej wspaniałej pielgrzymki, zebranej przed Naszymi oczyma. Oto, że reprezentujecie tu Francję pracy — pracy, jaką wy pojmujecie i wykonujecie. Widok pracy zawsze napędzał Nasze serce bardzo miłymi wrażeniami. Odczuwaliśmy te wrażenia, gdy przed kilku dniami trzy tysiące robotników metalurgicznych z bezpośredniego sąsiedztwa Rzymu przybyło do Nas w pielgrzymce, i podobnie, gdy w czasie roku świętego tyle grup i pielgrzymek robotników, w tysiącach i dziesiątkach tysięcy, przybywało szukać w Rzymie uświęcenia dusz.

Tak, praca zawsze dostarcza Nam szlachetnego widoku i za każdym razem, gdy ją obserwujemy, nie możemy nie dawać wyrazu swego szczególnego upodobania do niej i do pracowników.

Jeżeli jednak zjawia się przed nami praca taka, jaką wy rozumiecie i praktykujecie, praca rozumiana i praktykowana w najczystszy i najgłębszym duchu chrześcijaństwa, wówczas zaprawdę serce Nasze wypełnia obfitość radości. Wówczas nie możemy powstrzymać się od słów:

„Cześć pracy, która usprawiedliwia życie i która dostarcza mu środków utrzymania, pracy, która daje duży zadowolenie i najszlachetniejsze radości! Cześć pracy, będącej równocześnie przez Boga ustanowioną eksploatacją za grzechy ludzkości oraz zbiorową i syntetyczną praktyką cnót najwyższych! Cześć pracy, która uszlachetnia życie ludzkie i, jeszcze bardziej, życie chrześcijańskie! Cześć pracy, uczczonoj, wywyższonej i uwielbionej przez Boskiego Zbawcę, przez Syna Bożego, który poświęcił pracy prawie całe życie swoje i który uczynił z niej jeden z najpotężniejszych środków naszego odkupienia powszechnego! Cześć pracy!”

Kościół, ta wielka Matka wszystkich, ta nieporównana Mistrzyni ludzi, której wspaniała manifestacja wobec całej ludzkości sławi się dzisiaj, ten Kościół uczy nas oceniać sprawiedliwie pracę i czynić z niej środek podniesienia moralnego i uświęcenia.

Pracujcie więc, drodzy synowie i drogie córki, lecz bez żadnej wątpliwości i bez żadnej bojaźni; ufajcie tej Matce, tej Mistrzyni, tej Wychowawczyni, którą jest Kościół. On zabroni duszom waszym przyłączenia się do tej strasznej filozofii, która kwestje społeczne, te kwestje tak bardzo ludzkie, chciałaby rozwiązać w sposób tak niehumanistyczny, t. j. przez twardą i ostrą konkurencję, przez okrutną walkę o życie, przez brutalną selekcję, przez jeszcze brutalniejsze usuwanie słabych przez silnych. Nie, podobne doktryny nigdy nie znajdą tu najmniejszego pobłażania, ani też te, które jednostkę chciałaby unicestwić w zbiorowości, podczas gdy wszystko powinno służyć podniesieniu każdej duszy, podczas gdy Zbawca nasz pragnął zbawić wszystkie duszy, dając za każdą z nich swoją krew, ofiarowując i przygotowując wszystkie skarby życia duchowego.

Konflikt Sowietów z rządem nankińskim

Echa rewizji w konsulacie sowieckim w Mukdenie

Moskwa, 31. 5. (PAT) Agencja Tass jest urzędowo upoważniona do oświadczenia, iż pogłoski i twierdzenia rządu nankińskiego, jakoby Feng-Juh-Siang po zawarciu rzekomego tajnego układu z Z. S. R. R. był zaopatrywany przez Moskwę w pieniądze i amunicję, są całkowicie kłamliwe. Z. S. R. R. — stwierdza Tass — pozostawał zawsze i pozostawać będzie nadal na stanowisku całkowitej niezależności w stosunku do suwerenności chińskiej.

Moskwa, 1. 6. (PAT. Tass.). Konsulat generalny Z. S. S. R. w Mukdenie zgłosił u władz chińskich zażalenie oraz zażądał wypuszczenia na wolność 40-tu obywateli sowieckich, którzy znajdowali się w konsulacie w Charbinie w chwili dokonywania tamże rewizji przez policję chińską, i zostali aresztowani. Komisarjat spraw zagranicznych podejmie dalsze kroki po otrzymaniu szczegółowych informacji z Charbinu.

Katastrofalne trzęsienie ziemi w Argentynie

Dziesiątki osób zabitych

Buenos Aires, 1. 6. (PAT). W czasie ostatniego trzęsienia ziemi zginęło w miejscowości Villaatuel 15 osób, 60 odniosło rany, w miejscowości Las Malvinas 18 poniosło śmierć, 40 zostało rannych. Połowa Villaatuel

uległa zniszczeniu, reszta zaś domów doznała uszkodzeń. W Las Malvinas zniszczone zostały liczne domy.

Trzęsienie ziemi trwało 3 i 1/4 godziny. Do miejscowości, nawiedzonych katastrofą, wysłano pośpieszną pomoc.

Znaczenie złotu sokolego

Zakres promieniowania sokolstwa wielkopolskiego za czasów niewoli nie był obszerny; zacieśniła go granica zaborczego państwa a i tu twórczość promieni, zależna od warunków gleby, na jaką świeciły, nie była równą. Na ziemi Kaszubskiej słaby tylko istniał oddźwięk; silniejszy już na południowym Pomorzu, mocny na Śląsku, dokąd sięgało także ciepło małopolskiego Sokola; najsilniejszy na obczyźnie, z której tamtejsza prawie już potęga sokola zaczynała powrotną drogą jak gdyby oddziaływać na ojczyznę.

Dzisiaj po latach ledwo czternastu co za szalona odmiana! Kres promieni posunął się daleko; ogarnęły one ziemie polskie byłego zaboru rosyjskiego, kto wie czy nie miłośniej niż wpływ idący od Macierzy Sokolstwa z Małopolski. Patrzyć też wkrótce mamy na jeden z tych wielkich a nierazkich cudów naszego zmartwychwstaniu towarzyszących. Oto tam, gdzie wznosi się jako symbol przemocy i gwałtu zamek zbudowany jako warowna brama ku dalszemu pochodowi na wschód, tam, gdzie stał obok niej spiżowy pomnik ojca wywłaszczenia nas z ziemi, tego dalszego ciągu myśli tępienia Słowian, tam pójdą pochodem zwycięstwa, odniesionego nad tą właśnie brutalną ideą, szeregi młodzieży sokolej i z całej Polski i z całej Słowiańszczyzny!

Rozszerza się więc niepomniernie promieniowanie polskiego Sokolstwa. Do dzisiaj była Słowiańszczyzna nie- sporna, niepodzielna dziedziną wpływu Czechów; teraz bez istotnego, ani przygotowanego ani obmyślonego zamiaru; jedynie w następstwie rosnącego znaczenia państwa polskiego, możemy tam ramię przy ramieniu z Czechami stanąć i my. Zależy to jedynie od nas samych, od rzetelności naszej pracy, od istnienia u nas i siły ich promieniowania, tak cnót narodowych jak i cnót ogólnie - ludzkiej - miłości. Oby się takie węzły zadzierzgnęły!

nierozzerwalnie na zawsze aż do żywego, gorącego poczucia koniecznej wspólnoty naszych myśli, konieczne ku obronie i naszego bytu i duchowej kultury ludzkości.

O pomnik Chrobrego w Gnieźnie

Projekt wzniesienia pomnika Bolesławi Chrobremu w Gnieźnie, na tle prestatere katedry, powstał w r. 1925 — jubileuszowym — zainicjowany przez ks. biskupa Laubitz. Chciano przytem konieczne, żeby położenie kamienia węgielnego pod pomnik mogło nastąpić jeszcze w tym samym roku.

Wykonanie modelu dla pomnika w drodze konkursu zostało powierzone artyście-rzeźbiarzowi Marcinowi Rózkowi z Poznania, który też w swojej pracowni przy ul. Podgórznej zabrał się rądo do pracy. W normalnych warunkach potrzebaby przynajmniej kilku miesięcy na stworzenie projektu modelu, a temwięcej jeszcze oczywiście na wykonanie modelu samego. To też pośpiech, wymagany podczas tej pracy, nie pozostał bez pewnego wpływu na całość dzieła, zresztą tak monumentalnego. Artysta sam, doceniając to po ustawieniu modelu w jesieni r. 1925, wystąpił z bezinteresowną propozycją wykonania drugiego modelu, jednakże przez wzgląd na konieczne w takim razie dalsze opóźnienie ostatecznego wykonania pomnika, myśli tej musiał zaniechać. Model, gotowy do odlewu pomnika, wykonał p. Rózek w olbrzymiej hali fabryki H. Cegielskiego, która mu życzliwie służyła wszelką pomocą. Odlew sam zaś został wykonany w odlewni w Warszawie.

Pomnik Bolesława Chrobrego w Gnieźnie ujęciem swym wywiera silne wrażenie i jest przedewszystkiem wymownym wyrazem pragnienia pokolenia naszego, by pójść śladem wielkiego króla

Wybryki hakatystyczne na politechnice w Gdańsku

W ub. tygodniu na politechnice w Gdańsku ukazała się na oficjalnej tablicy rektora i senatu zapowiedź o wykładzie z higieny i medycyny z charakterystycznym dopiskiem u dołu, iż na wykład ten zaprasza się tylko członków „Deutsche Studentenschaft”.

Kilka tygodni przedtem na skutek podobnego ogłoszenia o wykładzie sportowym bez dopisku, eliminującego Polaków, kilku studentów polskich wyproszono ze sali, gdyż jako obywatele polscy narodowości polskiej, nie mieli prawa rzekomo słuchać wykładu (choć Ukraińców oraz inne mniejszości narodowe polskie inaczej się traktuje).

Podobne ogłoszenia na tablicy oficjalnej rektora i senatu świadczą aż nadto wymownie o absolutnej negacji przez władze politechniki obowiązujących traktatów i lekceważeniu odłamu studentów Polaków, których jest tam aż 30 proc.

I to się dzieje w Wolnem Mieście Gdańsku, podkreślając wciś lojalność wobec Polski! Takie szyny dzieją się w instytucji naukowej, która winna stać ponad wszelką politykę i wybijać metodami szowinistycznymi.

Czas najwyższy, by czynniki miarodajne polskie zwróciły wreszcie na to uwagę. (o)

O kredyty dla rzemiosła

W dniu 27 maja r. b. udała się delegacja Centralnego Towarzystwa Rzemieślniczego w P. P. do wiceprezesa Banku Gospodarstwa Krajowego p. gen. Maciszewskiego w sprawie rozdziału kredytów rzemieślniczych udzielanych przez Bank Gospodarstwa Krajowego.

Delegacja złożyła p. Maciszewskiemu odpowiedni memoriał, prosząc o podwyższenie kredytów dla rzemiosła do 50 milionów złotych oraz wskazując na konieczność dopuszczenia do rozdzielania kredytów instytucji kredytowych spółdzielczych, które obecnie są zupełnie pominięte i rozdział jest dokonywany tylko przez kasy komunalne.

Delegacji oświadczone, że w miarę możliwości kredyty rzemieślnicze będą powiększane, obecnie jednak ze względu na ogólną konjunkturę będzie to dosyć trudne.

Co się tyczy rozdziału kredytów przez spółdzielnie, to Bank rozpatrzy tę sprawę i o ile to okaże się możliwe, postara się uwzględnić postulaty rzemiosła.

Skład nowego parlamentu belgijskiego

Bruksela 31. 5. (PAT) Po przeprowadzonych ostatnio wyborach, skład nowej izby przedstawia się jak następuje: katolicy 76 mandatów (poprzednio 78), socjaliści 70 (poprzednio 78), liberali 28 (poprzednio 23), frontyści 11 (poprzednio 6), komuniści 1 (poprzednio 2), dżiki 1. W senacie katolicy i liberali utrzymali swój dotychczasowy stan posiadania, socjaliści stracili 3 mandaty na korzyść frontystów.

WIADOMOŚCI POTOCZNE

Niszczycielski pochód burz

Nowa fala pożarów od gromu — Poważne straty

Kronika ostatnich dni znowu notuje liczne wypadki w czasie burzy.

W Olorowie, w pow. szamotulskim, uderzył piorun w stodołę rolnika Józefa Garczarka. Spaliły się stodoła, chlewy i śpiżniczka.

W Borzykowie, w pow. wrzesińskim, poszła z dymem od gromu stodoła i dwa chlewy, łącznej wartości około 15.000 zł, własność p. G. Schurra.

W Szemborowie, w pow. wrzesińskim, ogień strawił stodołę gospodarza Szczepana Kubiaka z narzędziami rolniczymi, łącznej wartości około 6000 zł.

W Brudzewie, w pow. wrzesińskim, spłonęły z zabudowań gospodarza Stefana Balcerka stodoła, dwa chlewy i szopa.

W pow. śremskim, od uderzenia pioruna poszły z dymem doszczętnie stodoły z narzędziami rolniczymi, własność gospodarzy Leona Kozieraka w Nowcu i Bartłomieja Smigielskiego w Kolaćcinie.

W pow. pleszewskim, w Głuchowie, uderzył piorun w stado bydła, spędzane go z pastwiska i zabił dwie krowy, własność rolnika Jana Jędrasiaka. Mięso na zezwolenie lekarza weterynaryjnego zużytkowano.

W Wieli, w pow. wągrowieckim, uderzył piorun w obórę własność gospodyni Betty Kietzmannowej. Z obory przeniosł się pożar na stajnię i stodołę, pałac je doszczętnie. Straty wynoszą około 60.000 zł.

We Włoszanowie, w pow. żnińskim, własność Tow. Akc. „Siew” w Poznaniu, uderzył piorun w stodołę dominjalną. Spaliła się przytem obora i 5 krow. Straty ocenia się na około 70.000 zł.

W pow. średzkim uderzył piorun w

zabudowania rolnika Stefana Młynka w Sulęcinie. Spaliła się stodoła wartości około 6.000 zł i zabite zostały dwa konie.

W Korzeniu, w pow. kępińskim, porażona została śmiertelnie od pioruna 51-letnia Zuzanna Gotschlingowa. Lżejszych porażen doznał ponadto jej syn Alfred, którego zdołano uratować dzięki natychmiastowemu zabiegom.

W Stęszewicach, w pow. poznańskim, od uderzenia gromu spaliła się stodoła rolnika Władysława Kabacińskiego. Poszły z dymem narzędzia rolnicze, 6 pierzyn, 2 futra i 20 kur. Straty wynoszą około 15.000 zł, z czego zaledwie 1000 zł pokrywa ubezpieczenie.

W dn. 28 ub. mies. w pow. pleszewskim powstały trzy pożary od uderzenia pioruna. W Grudziele spaliła się stodoła dominjalna, własność dr. Zygmunta Zielewicz, zapelniona przeszlorocznym zbiorem i maszynami rolniczymi. Straty ocenia się na około 180.000 zł. — W majątku Kuczków, własność Willego Beckera, spalił się stóg słomy.

W Rowcu, w pow. bydgoskim, wybuchł pożar w tartaku Hermana Ratza. Spaliła się szopa drewniana rozmiarów 61x17 m., w której znajdowały się 2 lodzie, maneż, wóz, słoma i młocarnia konna. Straty ocenia się na około 15.000 zł. W dochodzeniach wstępnych ustalono, że pożar mógł powstać od uderzenia gromu.

W pow. gostyńskim wybuchły trzy pożary od uderzenia gromu. W Krobi Starej spalił się chlew rolnika Wawrzyńca Bujaka, w Ludwinowie spaliła się stodoła Stanisława Walcińskiego, a w Rembowie dom mieszkalny rolnika Jana Ratajczaka. (k)

lądował na lotnisku w Poznaniu; leciał z szybkością średnią 145—150 km. na godzinę.

Rozkład lotów na tej linii jest następujący: z Poznania do Bydgoszczy odlot o godz. 16; z Bydgoszczy do Poznania o godz. 10; z Bydgoszczy do Gdańska o godz. 17,30; z Gdańska do Bydgoszczy o godz. 8,15. Czas przelotu na przestrzeni Bydgoszcz—Poznań przewidziany jest na godzinę, zaś na przestrzeni Bydgoszcz—Gdańsk na godzinę i 15 minut.

Kto jutro zwycięży?

Ogromne zainteresowanie meczem Polska—Węgry

Drużyna polska, która jutro zmierzy się z Węgrami o godz. 17 na boisku „Warty” jest już w całosci w Poznaniu i zamieszkała w wylotu ul. Grunwaldzkiej w t. zw. „Domu Gościńnym”. Skład reprezentacji podaliśmy rano. W ostatniej chwili dowiadujemy się, że zaszła jedna jeszcze zmiana: zamiast Domańskiego gra w bramce Fontowicz. Ponadto podobno na podstawie specjalnej umowy postanowiono nie wprowadzać zawodników rezerwowych. Ponieważ kapitan związkowy p. mjr. Stefan Loth nie mógł opuścić Warszawy, przysłał zaferm swego zastępcę. Oficjalni reprezentanci P. Z. P. N. zjeżdżają dziś wieczorem.

Dziś z rana, jak donosiliśmy, przybył do Poznania sędzia p. Van Prag, dziennikarz z Brukseli, który zabawi w naszym mieście również przez poniedziałek, celem zwiędzenia P. W. K. i opisanie następnie swoich wrażeń. Na p. Van Praga, który przyjechał w zastępstwie swego chorego kolegi, podobno nie chcą się zgodzić Węgrzy, prawdopodobnie jednak dojdzie do porozumienia, gdyż w ostatniej chwili trudno kogoś sprowadzić.

Goście grają w następującym składzie: Szollar — Czako i Soponyai — Levay, Seress i Bodrogi — Major, Rajnai, Keleti, Dobos i Kunos. Z drużyny, obok trenera, prezesa dr. Rosenberga, kpt. Kertesza, przybył specjalny sprawozdawca „Nemzeti Sport” p. Bela Matanovich, co świadczy jaką wagę przykładają Węgrzy do tego spotkania.

Kto jeszcze nie nabył biletu niech się pośpieszy i dziś podąży do „Domu Sportowego”, fir. Sport-Bloch, Camera, lub Szmtykiewicz, aby się zaopatrzyć w kartę wstępu — jutro bowiem może być już za późno ze względu na ogromne zainteresowanie meczem.

**OFIARNOŚĆ NA CELE OŚWIATOWE
WZMACNIA POTęgę RZECZY-
POSPOLITEJ POLSKIEJ.**

KALENDARZYK

Sobota, 1 czerwca 1929.

Słońce: wschód 3,36 — zachód 20,05 — długość dnia 16 godzin 29 min.

Księżyc: wschód 1,22 — zachód 12,00 — po ostatniej kwadrze.

Stan pogody według sprostowań Stacji Meteorologicznej przy Uniw. Pozn.: Sobota, godz. 7 rano. Temperatura powietrza niska plus 8 st. Cels. — Pochmurno. — Wiatr północno-zachodni. — Ciśnienie atmosferyczne umiarkowane 754 mm. W ubiegłej dobie temperatura najwyższa plus 20 st. C., najniższa plus 5 st. C.

Stan wody w Warcie według notowań Inspekcji Dróg Wodn. dziś plus 1,31 m. Kal. rz.-kat.: Nikodem — jutro Erazm. Kal. słow.: Światopełk — jutro Raty-sław bł.

Wielkopolskie Muzeum Wojskowe, na rożnik Franciszka Ratajczaka i Artyleryjskiej otwarte jest w dnie powszednie od g. 9—18-tej, w niedzielę i święta od 9—14-tej.

Nocna służba aptek

Śródmieście: Apteka 27 Grudnia, ul. 27 Grudnia 18. — Apteka pod Złotym Lwem, Stary Rynek 75. — Apteka Św. Piotra, pl. Świętokrzyski.

Jeżyce: Apteka pod Gwiazdą, ul. Kraszewskiego 12.

Łazarz: Apteka przy parku Wilsona.

Wilda: Apteka pod Koroną, G. Wilda.

OSOBISTE

— **Egzamin dojrzałości** w III szkole wydziałowej męskiej na Wildzie zdali wszyscy kandydaci, a mianowicie pp. Bartoszewski Jan, Bertrand Jan, Bocian Marian, Budzyński Leszek, Chelmiński Edward, Chytry Jan, Dulowski Edwin, Fronk Mieczysław, Grześkowiak Franciszek, Kapelański Kazimierz, Kluspsch Botwid, Konieczny Aleksander, Kurtkowiak Zdzisław, Kurzawski Aleksy, Krzyżaniak Hieronim, Kromolicki Henryk, Kwiatkowski Bernard, Lipczyński Modest, Lisiak Bernard, Marciniak Edmund, Muth Maks., Mikolajewski Marjan, Niewiada Stefan, Pietrowiak Jan, Piótniak Kazimierz, Przybyłowicz Teofil, Rybczyński Bronisław, Stawowy Marjan, Stroński Teodor, Szrejbrowski Alfons, Szych Kazimierz, Wiela Stanisław, Włodarczyk Edward, Woźniak Edmund i Zygmantowski Franciszek.

— **Liceum Handlowe Izby Przemysłowo-Handlowej** w Poznaniu w bieżącym roku szkolnym ukończyli: Banaszkiewicz Telesfor, Białkowski Jan, Bogobowicz Stanisław, Czachowski Jan, Czekala Witold, Dankowska Bronisława, Daszkiewicz Gracjan, Dyczkowska Hanna, Gasiorowski Zbigniew, Glapińska Zofia, Gołembiewska Janina, Grysczyński Walenty, Hagamajówna Wanda, Haupte, Heinówna Melanija, Janowski Tadeusz, Jezierski Lech, Jeżewska Izabela, Kaczmarkówna Lucja, Karwowska Marja, Kizierowski Lech, Kluz Stanisław, Korewicki Józef, Kuźaj Witold, Kwiatkowski Stanisław, Loga Sylwester, Łukaszewski Leonard, Majewiczówna Janina, Markiewiczówna Wanda, Mateczyńska Ewelina, Matczyński Edmund, Mieroszewski Sobiesław, Neymanówna Aniela, Ozga Aleksander, Pańczak Jan, Przewoski Józef, Psuja Bolesław, Rapior Kazimierz, Reszelska Franciszka, Ruciński Alfons, Rudawska Janina, Rzymkowska Felicja, Schlabs Alfons, Sikorzanka Marja, Stachecki Stanisław, Stefanowicz Bolesław, Szablewski Piotr, Szmidtówna Irena, Świeciński Kazimierz, Ulatowska Krystyna, Wawrzyńiakówna Kazimiera, Weiss Alojzy, Wiśniewski Kazimierz, Włodarczyk Józef, Woźniak Jan, Woźniak Lucjan, Wycech Wacław, Zembrzusi Józef, Ziarniak Bogdan i eksterniści: Cichy Karol, Głowacki Józef i Tułacz Józef.

ZEBRANIA, ZJAZDY

— **Z Tow. Marynarzy.** W sobotę, dn. 1 czerwca b. r. o godz. 20 odbędzie się planarne zebranie Tow. Marynarzy. Prosimy uprzejmie wszystkich członków o punktualne przybycie. Goście i sympatycy mile widziani.

— **Tow. Powstańców i Wojaków, Jeżyce.** Planarne zebranie odbędzie się dnia 4. bm. o godzinie 20 w lokalu p. Kasperkowej, ul. Kraszewskiego 16. Na porządku obrad bardzo ważne sprawy, wobec czego przybycie wszystkich członków konieczne.

WIECZORY, KONCERTY

— **Popis uczniów Poznańskiego Instytutu Muzycznego**, ul. Ogrodowa nr. 4 (szkoły specjalnej dla artystycznej gry fortepianowej i teorii muzyki pod kierunkiem prof. Eugenjusza Sokolowskiego) odbędzie się w poniedziałek 3 czerwca o godzinie 8 wiecz. na sali Domu Ewangelickiego. Bilety do nabycia u p. Szrejbrowskiego.

— **W czasie Wielkiego Tygodnia Polskiego Czerwonego Krzyża** w Poznaniu, t. j. od 2 — 9 bm. włącznie, odegrane zostanie wielkie widowisko w 4 obrazach ze śpiewami i tańcami księdza Skierkowskiego „Wesele na Kurpiach” przez teatr regionalny pod dyr. T. Skarżyńskiego na arenie P. W. K. obok Wesołego Miasteczka (teren zachodni). Rzadka okazja podniosłych wrażeń narodowych i milego wypoczynku. — Niebawym rozgłosom i powodzeniom cieszące się to widowisko w całej Polsce i zagranicą — odbywa się na wólcach w Poznaniu i przedstawia obyczaje

Przy bólach lub zawrotach głowy, szumie w uszach, bezsenności, złem pocuciu, pobudzeniu, należy natychmiast zastosować wypróbowany przy tych dolegliwościach środek, wodę gorzką **Franciszka Józefa**. Sprawozdania naczelników lekarzy zakładów leczniczych dla chorób żołądka i kiszek stwierdzają nadzwyczajną skuteczność naturalnej wody Franciszka Józefa, jako środka przeczyszczającego. Zadać w aptekach i drogeriach. nw 10 645

Przechadzki po P. W. K.

Przy wejściu na terenach wschodnich u wylotu Hali Reprezentacyjnej napotyka my na restaurację Browaru Gnieźnieńskiego Braci Koteckich, mo. ajej pomieścić przeszło 350 osób, a z powodu swego zmechanizowanego urządzenia gazowego mogącej z łatwością obsłużyć na dobę do 3000 osób.

Pobyt w niej jest bardzo miły, a obsługa szybka. Ceny są bardzo niskie, bowiem za dobry obiad, składający się z 3 dań, płać się 2,— złote, za zwykłe potrawy patelkowe 2,— zł. Dalej widzimy na spisie wielki wybór dań patelkowych dekorowanych po bardzo przystępnych cenach. Wspaniale przedstawia się ogromny bufet zaopatrzony w różnorodne zakąski. Gości obsługują przybrane w staropolskie stroje z okolic Gniezna zręczne dziewczęta. Prócz innych trunków podaje się tamże wyborowe piwa, jak Zdrój Gnieźnieński, Kłasztorne leczniczo-stołowe, Kulmbachskie ciemno dubeltowe, za które wyroby otrzymał Browar Gnieźnieński Braci Koteckich na Wystawie higieniczno-spożywczej w Paryżu pochwalne orzeczenie lekarskie, złoty medal i Grand Prix. zw 16 577/8

Słany restauracji ozdobione są ręcznymalowanymi obrazami, przedstawiającymi przebieg wyrobu siodu i piwa, poczynając od zbioru chmielu i jęczmienia aż do rozlewania gotowego produktu w naczynia.

Całość utrzymana jest w charakterze narodowym a dekoracja sali choć skromna, lecz bardzo gustowna, nadaje restauracji charakterystyczny typ staropolskiego domu gościnnego, w którym też każdy czuje się jak u siebie w domu.

ludu polskiego zamieszkałego na Kurpiach. 48 pieśni ludowych, charakterystyczne tańce „Olender” — „Powolnik” — „Okraglak” autentyczne stroje i kapela kurpiowska dopełniają barwnej całości. Ceny biletów od 1 zł. nabywać można przy kasach wejściowych. Wycieczki masowe otrzymują zniżkę. Część dochodu na rzecz Polskiego Czerwonego Krzyża. — Początek przedstawień o godz. 19, w niedzielę 2 i 9 bm. o godz. 19 i 21. Dojazd tramwajami nr. 6 i 7.

WYCHOWANIA, KURSY

— **Kursy wakacyjne dla nauczycieli.** W bieżącym roku w lipcu organizuje Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego dla nauczycielstwa szkół średnich ogólnokształcących i zakładów kształcenia nauczycieli kursy wakacyjne, a mianowicie języka polskiego, niemieckiego, psychologii i pedagogiki w Krakowie, geografii we Lwowie, fizyki i chemii w Wągrowcu, historii w Toruniu, filologii klasycznej, fizyki oraz matematyki w Warszawie, biologii w Augustowie. Wszystkie kursy rozpoczyna się dnia 2 lipca, zakończą się dnia 27 lipca z wyjątkiem kursu w Augustowie, który rozpocznie się dnia 10 lipca, a skończy się dnia 3 sierpnia r. b. Zapisywać się należy na kursy przy pomocy kart wpisowych, wydanych przez Ministerstwo w Księżnicy Atlas w Warszawie. Nowy Świat 59. Karty te można też nabyć w biurach Zarządów Głównych organizacyj nauczycielskich. Szczegółowych informacji udzielić mogą Dyrekcje interesowanych szkół.

WYSTAWY

— **Z Tow. Przyj. Sztuk Pięknych** (Pl. Wolności 18). W niedzielę 2. bm. o godzinie 12 nastąpi otwarcie nowej wystawy. Na całość jej składają się dwie kolekcje, mianowicie Samlickiego Marcina z Paryża i Korzenińskiego Stanisława z Monachjum. Salon otwarty od 11 do 17, w niedzielę i święta od 12—15. — Wstępne dla dorosłych 1 zł, dla młodzieży 50 groszy.

KOMUNIKATY RÓŻNE

— **Zarząd Polskiego Czerwonego Krzyża** urzędu dorocznym zyczeniem w czasie „Wielkiego Tygodnia” od 2 do 9 bm. między innymi kwestę uliczną i po lokalach dnia 4 bm., defiladę wozów sanitarnych PCK, oraz zabawę taneczną na tarasie sali restauracji Teatru Wielkiego dnia 8 bm. — Ze względu na doniosłość i znaczenie tak pożytecznej instytucji, prosimy społeczeństwo poznańskie o ją-

Dzisiaj w Kinie

Apollo: „Siódmy cud świata”.
Aurora: „Pat i Patachon p. t. Kandydaci na tron królewski”.
Casino: „Życie i przyszłość kobiety”.
Colosseum: „Genjusz to ja!”.
Corso: „Nędznicy”.
Edison: „Przedpiekle”.
Kapitol: „Życie i przyszłość kobiety”.
Metropolis: „Siódmy cud świata”.
Odeon: „Boska kobieta”.
Renaissance: „Ślad na śnieżnej pu-styni”.
Słońce: „Tango miłości”.

Otwarcie linii lotniczej

Poznań—Bydgoszcz—Gdańsk

Dziś, 1 czerwca, została podjęta komunikacja pasażerska na linii lotniczej Poznań—Bydgoszcz—Gdańsk. Punktualnie o godz. 10 wystartował z lotniska przy szosie Szubińskiej w Bydgoszczy samolot czteroosobowy typu Junkersa, prowadzony przez pilota p. Kotlarczyka. Przy otwarciu linii uczestniczyli z ramienia władz wojskowo-lotniczych pułk. Filipowicz, z województwa pomorskiego radca Celichowski, przedstawiciele władz miasta Bydgoszczy i t. d. Samolot przewiózł do Poznania jako pierwszych pasażerów pp. redaktora Pałaszewskiego z „Gazety Bydgoskiej”, red. Brandowskiego, dr. Szymańskiego z L. O. P. P. w Bydgoszczy i dr. Rzepeckiego z bydgoskiej Izby Handlowej. Najpierw samolot skierował się na Szubin—Kcynię, skąd leciał już wprost na Poznań. O godz. 11, po drodze zupełnie spokojnej, samolot wy-

skawe poparcie tych imprez w czasie trwania Wielkiego Tygodnia od 2-9 bm.

— *** Zjazd Absolwentów Państw. Szkoły Sztuk Zdobniczych w Poznaniu** odbędzie się dnia 9. bm. Komitet organizacyjny, nie mając adresów wszystkich absolwentów, zwraca się do byłych swych koleżanek i kolegów z apelem o jak najlichnijczy udział w zjeździe. Uczestnicy zbiórą się w świetlicy Bratniej Pomocy P. S. S. Z. — ul. Jezuitska 5, o godz. 12. — Na zakończenie odbędzie się wieczorek towarzyski w sali restauracji Teatru Wielkiego. O udział w zjeździe uprasza się również wszystkich byłych uczniów szkoły od chwili jej założenia. Wszelką korespondencję i zgłoszenia na zjazd (w sprawach kwatery) kierować należy jak najszybciej do przewodniczącego kol. T. Kurpińskiego, ul. Chelmońskiego 4, lub sekretarki kol. L. Lanżanki, ul. Słowackiego 19.

— *** Księgi plac.** Według postanowień § 751 ordynacji ubezpieczeniowej z dnia 19 lipca 1911 r. i § 22 statutu Ubezpieczalni Krajowej, Wydział ubezpieczeń od wypadków, zobowiązane są wszystkie przedsiębiorstwa podlegające ubezpieczeniu od wypadków w myśl § 537 i 538 teje ordynacji, prowadzić dokładne księgi plac. Zarząd Ubezpieczalni Krajowej przypomina przedsiębiorcom o ścisłym przestrzeganiu postanowień ordynacji i podaje do publicznej wiadomości, że winni prowadzić listy plac dla robotników i wykazy plac dla pracowników umysłowych według wzorów określonych rozporządzeniami Ministra Pracy i Opieki Społecznej z dnia 8 listopada 1928 r. (Dz. U. R. P. Nr. 96 poz. 847) i z dnia 10 grudnia 1928 r. (Dz. U. R. P. Nr. 102 poz. 909). Należy zatem we wszystkich przedsiębiorstwach prowadzić dla celów kontrolnych listy plac według wzorów określonych powyższymi rozporządzeniami, przyczem się zauważa, że prowadzenie wspomnianych list i wykazów plac odpowiada przepisom ordynacji ubezpieczeniowej z dnia 19 lipca 1911 r. a równocześnie czyni zadość wymogom § 1 rozporządzenia Ministra Pracy i Opieki Społecznej z dnia 8 listopada 1928 r. i z dnia 10 grudnia 1928 r. Zarząd Ubezpieczalni Krajowej polecił organom kontrolnym przeprowadzać szczegółową kontrolę i zwraca uwagę na przepisy karne za nieprzestrzeganie zarządzenia.

— *** Konsulat czeskosłowacki w Poznaniu** donosi, że konsul p. Zdenko Matousek był w środę 29 maja przyjęty na dłuższym, przeszło półtóra godzinnym posłuchaniu przez p. Prezydenta Rzpłitej na Zamku poznańskim. (PAT.)

— *** Ochronka pod wezw. św. Alojzego** urządziła we wtorek dnia 11. bm. doroczną wycieczkę z rozmaitemi niespodziankami, tak dla dzieci, jak i dorosłych, do ogrodu St. Domingo przy drodze Debińskiej.

— *** Baczność Bracia Kurkowi!** Celem gremjalnego udziału w tegorocznej procesji Bożego Ciała przy kościele Farnym naznacza się zbiórkę na niedzielę 2. bm. o godzinie 8 na dziedzińcu wojewódzkim w mundurach i z bronią. Obowiązkiem każdego członka stawać do szeregu.

— *** Tow. Młodych Przemysłowców w Poznaniu** bierze udział w wielkiej procesji Farniej w niedzielę 2 czerwca o godz. 8 i pół. Zbiórka pod sztandarem Tow. przy Nowym Rynku.

— *** Związek Inwalidów Woj. Rz. P. kół Poznania** wzywa swych członków do wzięcia udziału w procesji Bożego Ciała w dniu 2. bm. Zbiórka o godz. 8½ przed lo-kalem kolegi Bigońskiego Wroniecka 12.

— *** Uczestnicy Powstania Wlkp. 1918-19 Okręg I.** Dzielnice Okręgu I. biorą udział w procesji farniej Bożego Ciała dnia 2. b. m. o godz. 9. Zbiórka wszystkich dzielnic ze sztandarami o godz. 8,30 przed zamkiem. Początek sztandarowe i komendanci w mundurach, inni w ubraniach cywilnych, czapkach powstańców i odznakach. (—) St. Listing, komendant.

— *** Zw. Hallerczyków, Placówka Poznania**, bierze gremjalny udział w uroczystości poświęcenia sztandaru placówki w Trzemesznie jutro dnia 2. bm. Odjazd z Poznania o godzinie 6,20 rano; zbiórka pół godziny wcześniej przed głównym dworcem możliwie w mundurach, wzgl. w czapkach.

— *** Baczność Sokolice Poznań-Wildal** Jutro w niedzielę o godz. 8 rano zbiórka wszystkich druhen umundurowanych na boisku Sokola, celem wzięcia udziału w procesji farniej.

— *** Sodalicja Młodzieży i Uczniów Kupieckich** bierze udział w niedzielnej procesji farniej. Zbiórka o godz. 8,30 rano w krużganku kościoła farnego, a w poniedziałek do procesji św. marcińskiej o godz. 17,45 przy kościele. — Dnia 4. b. m. o godz. 20 odbędzie się w sali sodalicji zebranie plenarne z wykładem ks. dyr. Czeszewskiego na temat: „Pielgrzymka do Ziemi Świętej”.

— *** Z Sodalicji Pań Zawodu Kupieckiego.** Nabożeństwo miesięczne odbędzie się w niedzielę 2. bm. o godz. 7,30 rano w kaplicy św. Józefa. Zebranie miesięczne najajutrz 3. bm. o godz. 19 w Bibliotece Uniwersyteckiej przy ul. Franciszka Ratajczaka. Na porządku obrad wykład ks. prez. Bajerowicza oraz komunikaty dotyczące pielgrzymki.

KRONIKA MIEJSCOWA

— *** „Za Króla Jana”.** Dobiegają już końca próby olbrzymiego widowiska pod tyt. „Za króla Jana”, którego premjera odbędzie się w połowie czerwca na arenie P. W. K. Olbrzymim aparatem artystycznym, aktorami, baletem i du-

mem statystów kieruje znany reżyser p. Artur Twardyjewicz.

KRONIKA WYPADKÓW

— *** Wypadki samochodowe.** Dnia 30 maja na ul. św. Marcina, narożnik ul. Franc. Ratajczaka, wjechał samochód P Z 41181 na dorożkę konną nr. 54, przyczem u dorożki zostały uszkodzone koła. — Tegoż dnia na ul. Wyspiańskiego przed wejściem na P. W. K. teren E zderzyła się dorożka samochodowa z autobusem Poznańskiego Kolei Elektrycznej, przyczem trzy osoby jadące dorożką zostały lekko okaleczone. Zawezwane pogotowie ratunkowe udzieliło im pomocy. (Z)

KRONIKA POLICYJNA

— *** Napady w biały dzień.** W okolicy wsi: Chwałkówka, Przyborówka, Człopów i Wierzyce w powiecie gnieźnieńskim, grasuje banda niewysiedzonych narazie napastników, uzbrojonych w rewolwery. Ostatnio obrabowano kilku przechodniów, zdających do kościoła parafialnego, a w tych dniach znowu, na drodze publicznej w pobliżu Wierzyca, 3 rabusiów napadło na Stanisława Chrzana i Józefa Gruszczyńskiego z Gniezna, przyczem zbili ich do nieprzytomności, żądając pieniędzy i pozostawili potem własnemu losowi, a sami zbiegli niepoznani, strzelając kilkakrotnie w powietrze na postrach (K)

— *** Nie sieje, nie orze...** Przytrzymał Rotkiewicza Tadeusza, bez stałego miejsca zamieszkania, ponieważ w lokalu „Kresowianka” przy ul. Marszałka Focha zjadł i wypił na sumę 26 zł, a rachunku nie uiscił. Tak samo postąpił Rotkiewicz w lokalu ogrodowym „Okocim” przy ul. Marsz. Focha, gdzie spożył za 17 zł a rachunku również nie mógł uiscić, bo nie posiadał pieniędzy. (Z)

— *** Kradzieże i włamania.** W tramwaju linii 7 skradziono p. Rutowej Jadwizę, zamiesz. przy ul. Wolnica 4-5, woreczek z 4 zł i zegarek męskim. — Z okna wystawowego p. Kozłowskiego Kazimierza przy Dolnej Wildzie 77 skradziono broszkę brylantową i parę kołczyków, wart. 3000 zł. — P. Wysockiemu Teodorowi, ul. Dolina 15, skradziono parę brązowych nowych półbutów męskich i portfel z legitymacją Gazowni Miejskiej i legitymacją wojskową. — P. Biskupskiej Halimie, zamiesz. przy ul. Wielkiej, skradziono w stoisku w pawilonie 61 damską torebkę srebrną pończacaną, zawierającą 3 zł, 13 losów loterii P. W. K., kartę wstępu na P. W. K., 2 poświadczenia chemicznej czyszczalni firmy Kalamajski i inne przedmioty. — Na szkole Związku Straży Pożarnej skradziono z palacu Wychowania Fizycznego pas skórzany oficerski. — Przy ul. Masztalarskiej skradziono z samochodu tekę z zawartością 70 zł i dokumentów, własność p. Sylwestra Stranza (Z)

KRONIKA SĄDOWA

— *** Zabójstwo o 10 papierosów.** Na stacji Rosko zajęci byli przy ładowaniu drzewa do wagonów robotnicy Paweł Just i Klemens Łaś. Just po chwili zdjął marynarkę, w której znajdowała się paczka papierosów. Obok przy drugim wagonie pracował inny zastęp robotników, a wśród nich Grajewski. Po robocie powstała między Justem a Grajewskim sprzeczka. Bó-wiem pierwszy w kieszeni nie znalazł papierosów i podejrzał Grajewskiego, że on mu je zabrał. Od słowa do słowa wywiązała się bójka, przyczem rozamiętniony Grajewski pocałował kamieniami obrzucał Justa i uderzył go w głowę pałką, tak że ten oszołomiony padł na ziemię. Po małej chwili, gdy odzyskał świadomość — począł gonić Grajewskiego. Wówczas Justowi zagroził drogę niejaki Gwizdała, którego bez namysłu uderzył w twarz, ten nie pozostał dłużny, tak że Just zbrzyzgał krwią legł na ziemi. Na to nadbiegł Łaś i rzucił się na Gwizdałę, bijąc go w straszny sposób, tak że ten wskutek odniesionych ran zmarł. Zwabiony krzykami naczelnik stacji zajął się zwłokami Gwizdały, a przywołana policja obezwładniła Łasia. Na rozprawie sądowej Just zasądzony został na pół roku, a Łaś — na rok. (Z)

— *** Szajka złodziejska** szerzyła postrach w okolicy Rogoźna, Pleszewa i Mogilna. Cała serja zuchwałych włamań i kradzieży w tych okolicach oddawna już sygnalizowała policji o lawirowaniu tej niebezpiecznej szajki, którą udało się po pewnym czasie zlikwidować i aresztować rzezimieszków. Byli to Jan Kostał, Józef Pretowski, Fr. Bartoszyk i Kaz. Perski. Ustalono, że wspomniana szajka niedawno opuściła mury więzienia we Wronkach. Natychmiast po odzyskaniu złotej wolności wciągnęli do swego grona jeszcze A. Sonnenberga i rozpoczęli swą „działalność”. Sprowadzeni na lawę oskarżonych, zaczęli się wykręcać. Zasadzono ich jednak: Bartosza na 2 lata, Pietorskiego na rok i 6 miesięcy z zaliczeniem aresztu śledczego. Sonnenberga za popełnienie skazano na 4 miesiące więzienia. Pozostałych dla braku dowodów uwolniono. (Z)

Z OSTATNEJ CHWILI

— *** W Kościanie utonął w kanale** 7-letni Bohdan Gościński z Pobiedzisk, przebywający w odwiedzinach u babci. Bawiący się nad brzegiem kanału chłopiec osunął się w pewnej chwili do wody i utonął. Zwłoki nieszczęśliwego dziecka wyłowiono po dziesięciogodzinnym poszukiwaniu. (K)

Wolsztyn

Agencję „Kurjera Poznańskiego” w Wolsztynie przejął z dniem 1 czerwca 1929 roku pan

Józef Kadziński Wolsztyn, ulica Poznańska 42.

Zamówienia oraz przedpłaty na czerwiec i dalsze miesiące skutecznie prosimy tylko u p. Kadzińskiego. Powyższa nowa agencja przyjmuje abonament i ogłoszenia po cenach oryginalnych bez żadnych dopłat. Dostawa gazety odbywa się również przez roznosiciela w dom.

— *** Na łąkach nadnoteckich,** we wsi Weronice w pow. szubińskim, utonął w torfowisku 4-letnia Adelgunda Kunkelówna. Jak się okazało, dziecko popchnęła krowa, chodząca po pastwisku. (K)

— *** Krwawy finał sprzeczki.** W Arkuszwie w pow. gnieźnieńskim, nieznanymi dotychczas osobnik wszczął kłótnię z go-spodarzem J. Nawrockim, który przebywał przed swoimi zabudowaniami. Z podwórza wybiegł pies i zaczął gwałtownie u-jadać. Nieznajomy napastnik, dobył rewolwera i strzelił trzykrotnie do Nawrockiego, raniąc go w lewy bok. Poranionego przewieziono do lecznicy Polskiego Czerwonego Krzyża w Gnieźnie. (K)

JARMARKI

— *** Kobylin.** Dnia 4 czerwca odbędzie się jarmark kramny, na konie i bydło.

— *** Oborniki.** Dnia 11 czerwca odbędzie się jarmark na konie, bydło, artykuły rolnicze i towary kramarskie. Spęd świn jest niedozwolony.

Z WIELKOPOLSKI

— *** Buk.** (Kradzież.) W nocy na 29 maja okradziono dyrektora dóbr Dakowy p. Marchwicę. Skradziono 6 ubrań, płaszcz, futra i bieliznę. Policja w Buku śledzi zuchwałych opryszków.

— *** Gnieźno.** (Z Bractwa Kurkowego.) W ubiegłą niedzielę tradycyjnym zwyczajem zakończyło Bractwo Kurkowe w Gnieźnie doroczne strzelanie zielonoświąteczne. Do godziny 18 panował na strzelniczy ruch. Po ukończeniu strzelania do-tarczy królewskiej nastąpiła proklamacja króla i dwóch rycerzy, a mianowicie: królem mianowano p. Leona Pischyode, pierwszym rycerzem p. Kazimierza Gracneckiego, drugim p. Zygmunta Nakulskiego. Po ukończeniu uroczystościach odprowadzono króla z orkiestrą do mieszkania. (br.)

— *** Mieszków, powiat Jarocin.** (Z Bractwa Kurkowego.) W strzelaniu do-tarczy królewskiej w roku bieżącym zdobył godność króla kurkowego ks. prob. Donat. Pierwszym rycerzem został p. Władysław Pawlicki, drugim p. Wincenty Filipiak. Za dobre strzały otrzymali pierwszą nagrodę komendant bractwa p. Wincenty Ruszkiewicz z Radlina, drugą p. Franciszek Ruszkiewicz II, trzecią p. Franciszek Ruszkiewicz I, czwartą p. Andrzej Wosiński, piątą p. Teofil Ruszkiewicz.

— *** Krzywizna.** (Z Bractwa Kurkowego.) W dzień Zielonych Świąt rozpoczęło się tradycyjne strzelanie Bractwa Kurkowego o godność króla i rycerzy, oraz strzelanie o wartościowe nagrody również dla gości. Królem został p. Franciszek Durzyński, pierwszym rycerzem p. dr. Stanisław Kowalski, drugim p. Stanisław Nędzewicz.

— *** Wolożyn.** (Rozszerzenie miasta.) — Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 26 kwietnia br. zaliczono osadę Wolożyn, siedzibę powiatu wolożyńskiego woj. nowogrodzkiego, w poczet miast; równocześnie rozszerzono granice miasta, włączając do jego obszaru folwark Wolożyn i osiedla Bondary, Kielewicz, Jewiacze, Poniżie.

— *** Obrzycko.** (Z Bractwa Kurkowego.) Tutejsze Bractwo Kurkowe ukończyło swoje doroczne strzelanie dnia 26 maja. — Wynik był następujący: Królem kurkowym pozostał brat Hejnowicz Kazimierz; I rycerzem brat Łukaszyk Bronisław, II rycerzem brat Steinke Adolf. Do tarczy premjowej najlepsze strzały oddali pp. Schwartz, Gałęski, Taranczewski, Łukaszyk i Kahlert.

— *** Krotoszyn.** (Matura.) W tut. państwowym gimnazjum koedukacyjnym w oddziale klasycznym zreform. otrzymali świadectwo dojrzałości: pp. Bączek Stefan, Bąk Tadeusz, Bujas Stanisław, Cieślowski Tadeusz, Czwojda Alfons, Gibasiewicz Tadeusz, Gwiazdowska Marja, Jagło Franciszek, Jankowski Marceł, Knast Wiktor, Lysiński Marjan, Mettler Józef, Nowakowski Wincenty, Nowicki Edmund, Owczarek Sylwester, Preiss Alfons, Włoch Alfred, Zaremba Alfons; w oddziale mat. przyrodn. pp. Bisinger Ferdynand, Duczmalówna Stanisława, Gąsiorowski Rajmund, Jakubkówna Marja, Karpiński Klemens, Krzak Józef, Kwiatkiewicz Marjan, Pawłowska Stefania, Pieronek Teofil, Piotrowski Ma-

rian, Szymura Henryk, Wroński Mieczysław. Przewodniczył prof. uniwersytetu Saydak

SKRZYŃKA DO LISTÓW

— *** P. Jan, Bydgoska.** Polecamy gimnazjum Księży Salezjanów w Krakowie. (K)
— *** C. M. Kil. Wilda.** Pracodawca winien na żądanie pracownika wrócić mu natychmiast wszystkie świadectwa, znajdujące się u pracodawcy w przechowaniu. (Art. 24 ustęp 1 rozp. Prez Rzpł. z 16. 3. 1928). Winni naruszenia tego przepisu u-legają karze grzywny (Art. 53). Strata poniesionych z powodu rozmyślnego niewy-dania świadectw można dochodzić w drodze cywilno-prawnej. (K)

TEATRY

— *** Z Teatru Wielkiego.** Dziś wspaniale wystawiony balet-opera „Tatry”. W niedzielę, 2. bm. opera „Polska krew”; kapelmistrz p. Mierzejewski. W akcie III „polskie dożynki” w wykonaniu zespołu baletowego.

— *** Teatr Polski.** Teatr rozpoczyna swój repertuar wystawowy pod znakiem humoru i zabawy. Pierwszy z tych „ekspонатów” wystawowych to dzisiejsza premjera Adama Grzymały-Siedleckiego p. t. „Maman do wzięcia”, krotoczwila, w której wesołość spełnia rolę reflektora, satyrycznie oświetlającego dzisiejsze życie, a zwłaszcza najnowszą zdobycz kobiet — prawo do wiecznej młodości, rywalizację matek z córkami i komizm tego stanu rzeczy. Obsadę stanowią czołowe siły Teatru Polskiego z p. Żbikowską w roli tytułowej.

— *** Z Teatru Nowego.** Dziś pyszna farsa p. t. „Cnotliwy don Juan”, cieszący się dużym powodzeniem na scenie Teatru Nowego. Komedja ta, zawierająca dużo przekomicznych sytuacji, rozbija do łez publiczność, wywołując żywe oklaski i śmiech. W roli tytułowej p. F. Chmurkowski. Jutro, w niedzielę znakomita komedja Gabrieli Zapolskiej p. t. „Moralność pani Dulskiej”, która świeciła ogromne sukcesy na wszystkich scenach polskich. Od środy gościć będzie w Teatrze Nowym znakomity artysta p. Karol Adwentowicz, który ukaże się w swych genialnych kreacjach w znakomitej sztuce Tolstoja p. t. „Żywy trup” oraz w sztuce „Sonata Kreutzerowska”.

Dziś, w sobotę, 1 b. m., rozpoczyna się w teatrze „METROPOLIS” gościnne stag-gione wielkiej rewii stołecznej, w której udział przyjął najwybitniejsi artyści teatrów „MORSKIE OKO” i „QUI PRO QUO”. Czarom swego swoistego humoru i wytwor-nej piosenki rozbawi wszystkich ZUJA PO-GORZELSKA, rozbawi wszystkich LEON WYRWICZ, wytwornym humorem rozbawi FRYDERYK JAROSY, olśni cudem swego tańca jako „ZŁOTA PANTERA” ZI-ZI HALAMA, zachwyci wszystkich, MARJA BALCERKIEWICZOWNA, ALEKSJA, MUSZKA ZELSKA, WL. MACHERSKI, JER-ZY NEY i szereg inn. ch. Znakomity balet złożony z 12 urodziwych „girls” będzie niewątpliwie wielką atrakcją. **Codziennie 2 przedstawienia, o godz. 7,30 i 10 wiecz.** Wszyscy, którzy chcą zabawić się dobrze — pamiętajcie, że od dnia dzisiejszego na ustach wszystkich winno być: „SZOFER, do METROPOLIS”. Bilety na wszystkie przedstawienia są do nabycia w składzie cygar p. Szrejbrovskiego, Gwarna 20, telefon 56-38. zw 16 665

Popis uczniów Poznańskiego Instytutu Muzycznego, ul. Ogrodowa 4 (szkoły specjalnej dla artystycznej gry fortepianowej i teorii muzyki pod kierunkiem prof. Eugeniusza Sokołowskiego), odbędzie się w **poniedziałek, 3 czerwca, o godz. 8 wiecz.** na sali Domu Ewangelickiego. Po licznych ostatnio koncertach wirtuozów światowej sławy wieczór poniedziałkowy da nam okazję słyszenia gry uczniów — m. i. także kursów niższych — a tem smem możność oceny systemu szkoły już w zaraniu nauki, rozstrzygającym często o całym przyszłym stosunku ucznia do sztuki. Bilety do nabycia u p. Szrejbrovskiego. zw 16 669

Teatr Wielki

DZIŚ — „Tatry” — balet - opera Nowo-wiejskiego. Niedziela, 2. 6. „Polska krew” — operetka Nedbala.

Poniedziałek, 3. 6. „Księżniczka dolarów”, operetka Falla. Początek o godzinie 8 wieczorem.

Teatr Polski

DZIŚ — „Maman do wzięcia” — (Premjera. Niedziela, 2. 6. „Maman do wzięcia”.

Poniedziałek, 3. 6. „Maman do wzięcia”. Początek o godzinie 8 wieczorem.

Bilety poprzednio do nabycia w kasie teatralnej (Teatr Polski, ul. 27 Grudnia).

Teatr Nowy

DZIŚ — „Cnotliwy don Juan”. Niedziela, 2. 6. „Moralność pani Dulskiej”. Poniedziałek, 3. 6. — „Moralność pani Dulskiej”.

Wtorek, 4. 6. „Panna Maliczewska. Początek o godzinie 8 wieczorem.

Bilety poprzednio do nabycia w składzie cygar p. Zygarłowski, narożnik ul. Gwarnej i 27 Grudnia.

POWSZECHNA WYSTAWA KRAJOWA

W pałacu rządowym

Z przeszłości szkolnictwa

Do pałacu rządowego wchodzi się zasadniczo nie po wrażenia, lecz po naukę. Dlatego też najczęściej tu wśród zwiedzających zauważyć da się wszelakiego rodzaju specjalistów od różnych dziedzin życia społecznego. Ludzie chodzą tu zazwyczaj z ołówkiem w rękę, by rzeczy niejednokrotnie godne pamięci zostawić dla pamięci. Po wrażenia i emocje chodzi się na inne tereny wystawy. A jednak i w pałacu rządowym niejednemu „wrażeniu” trudno się oprzeć. Wśród zwiedzających wystawę szkolnictwa najczęściej widać oczywiście wycieczek szkolnych. To zrozumiałe. Zrozumiałe i to, że kiedy działwa stanie przed pokazami z zakresu medycyny uniwersyteckiej, kiedy patrzy na różnego rodzaju mniej lub więcej „apetyczne” pokazy z dziedziny patologii, przeciera oczy ze zdumienia i ulega wrażeniom. Oprawadający nauczyciele nie mogą sobie dać rady, by zaciekawioną działwę z tej sali wyprowadzić.

I dla nas są wrażenia tu i owdzie. Oto jest specjalny pokój z napisem: „Z przeszłości szkolnictwa”. Oglądamy w ujęciu historycznym ewolucję naszego szkolnictwa od czasów przedrozbiorowych. Są więc dokumenty Komisji Edukacji Narodowej, pierwszego w Europie Ministerstwa Oświaty, jest archiwum akademii Zamoy-skiej, jest i szkoła tajna. Wymowne wspomnienie. Idziemy myślą wstecz i przeczytawszy niejedną dokument takiej n. p. treści „Landrat bei Filehne, 60 Mk. Geldstrafe für verbotenen Unterricht in polnischer Sprache” (60 mk. kary za nauczanie w zakazanym języku polskim), przeczytawszy to na wspomnienie teraźniejszości oddychamy z ulgą: zmieniły się czasy, tak, zda się, jeszcze niedawne. Na widok złośliwego kontrastu, bo mapy ilustrujące ilość szkół mniejszościowych w Polsce, znowu ulegamy wrażeniu... Gdzieindziej żywy dokument przeszłości: portrety twórców 5-ciu uniwersytetów polskich, Kazimierz Wielki, Jan Kazimierz, Stefan Potocki, Stefan Batory, Heljodor Święcicki. W środku postrzępiony przez czas 100-letni sztandar podarowany przez młodzież akademicką Uniwersytetowi Warszawskiemu w 100-lecie jego istnienia (1827).

Jesteśmy u kresu. Dano nam pokaz stanu dzisiejszego szkolnictwa, pozwolono nam wglądać w jego przeszłość, ba nawet w jego przyszłość.

Wyjazd Prezydenta Rzplitej

Po przeszło dwutygodniowym pobycie Prezydent Rzplitej wraz z rodziną i świtą opuścił dzisiaj Poznań, udając się do Warszawy.

Na dworcu żegnali Prezydenta prezydent miasta p. Cyryl Ratajski, członkowie dyrekcji P. W. K. z dyrektorem naczelnym dr. Wachowiakiem, kurator Namysł i t. d.

W pociągu specjalnym, który ru-

szyl z dworca wycieczkowego o godz. 12,15, towarzyszą Prezydentowi do granicy województwa prezes tutejszej dyrekcji kolejowej inż. S. Ruciński i dowódca O. K. gen. Dzierżanowski.

Z chwilą wyjazdu Prezydenta Rzeczypospolitej z Poznania przestał powiewać na zamku sztandar; warta honorowa i konne posterunki policyjne zostały również ściągnięte.

Otwarcie wystawy psów

Dzisiaj o godzinie 10,30 nastąpiło otwarcie wystawy psów, zorganizowanej przez bardzo ruchliwą dyrekcję działu rolniczego P. W. K.

Po przemówieniach komisarza Grimma i prezesa M. Trybalskiego z Warszawy, w których podkreślano znaczenie hodowli psów użytkowych i potrzebę stwarzania ras krajowych, przecięcie wstęgi dokonał generał A. Unrug z Piotrowa.

W szeregach wygodnych boksów pod namiotami szczeka i ujada prawie 200 psów. Zwierzęta nie przyzwyczaili się jeszcze do rozłąki z domem i właścicielem. Obok psów policyjnych, które od dzisiaj popołudniu będą się popisywały na arenie P. W. K. (godz. 16,30) uwijają się policjanci w mundurach, odkomenderowani specjalnie na wystawę. Nie brak i kolejarzy w mundurach, którzy pilnują psów kolejowych, służących dróżnikom do inspekcji torów. Pośród wilków jest sławny „Pedro” ze Swarzędza, znany dobrze czytelnikom „Kurjera Poznańskiego”.

Na placu przy boksach rozpoczyna się oprowadzanie na smyczach psów

Twórcy naszych Wszechnic.

Dalszy stopniowy rozwój naszego szkolnictwa zależy jest przede wszystkim od dwóch czynników, materialnego i moralnego. Jeden — to nasz skarb, od niego zależą możliwości naszego budownictwa szkolnego, postawienia urzędów szkolnych na odpowiednim poziomie, drugi — to czynnik moralny: wychowanie nauczycieli. Narazie w jednym i drugim są braki. Ale kiedy się zważy stan przed laty dziesięć, kiedy przeglądając wystawę ma się możliwość porównania ze stanem dzisiejszym, przestaje się być pesymistą. Drogą powolną, mozolną dojdziemy do celu, dzieci nasze wychowamy w szkole polskiej wysoko postawionej, przede wszystkim na obywateli.

małe pieski biegają niesfornie i wyrwają się z koka.

Defiladzie przyglądają się członkowie komitetu, goście i sami wystawcy. Nie brak oczywiście niezadowolonych z premjowania. Jak to bywa na każdej wystawie psów, jest pani, która za swojego ratlerka otrzymała dotychczas pięć złotych medali, zaś obecnie nie, dalej jest pan, który kupił w Niemczech psa z nadzwyczajnym „Stammbaum'em” za bagatelę 20 000 złotych i również nie uzyskał odznaczenia.

W pokazie psów nagrodzonych wybijają się oryginalne okazy rasy krajowej: białe, kudłate, bardzo mądre i żywe, psy owczarskie. Hodowcy tych polskich psów: Korpus Ochrony Pogranicza, hr. W. Żółtowska z Mszczyczyna i ks. Z. Czetwertyńska, uzyskali listy pochwalne.

Na pierwszej polskiej powszechnej wystawie psów rasowych udzielono 2 wielkie złote medale, dziesięć małych złotych, piętnaście wielkich srebrnych, oraz szereg małych srebrnych i brązowych.

Duże złote medale uzyskali: 2-letni bernard „Arco” hr. A. Raczyńskiego z Obrzycka i 2-letni pointer „Lady” p. J. Morawskiego z Torunia.

Małe złote medale: chart „Barsoj” p. K. Supińskiego z Warszawy, wyżeł „Rej” p. W. Przybyły z Kurzebiela, spaniel „Blackie” p. hr. Żółtowskiej z Mszczyczyna, setery „Jaskier” i „Astra” p. plk. M. Ocetkiewicza z Kroto szyna, seter „Dymka” p. Elżbiety Psarskiej z Poznania, bokser „Alex v. Ostland” p. C. Böttgera z Poznania, wilk „Lord” Dyrekcji Kolei Państw., Poznań, doberman „Brokas” p. Wandy Kossowskiej z Poznania i szpic

„Teddy” księdza Leonarda Kurpisza z Chodzieży.

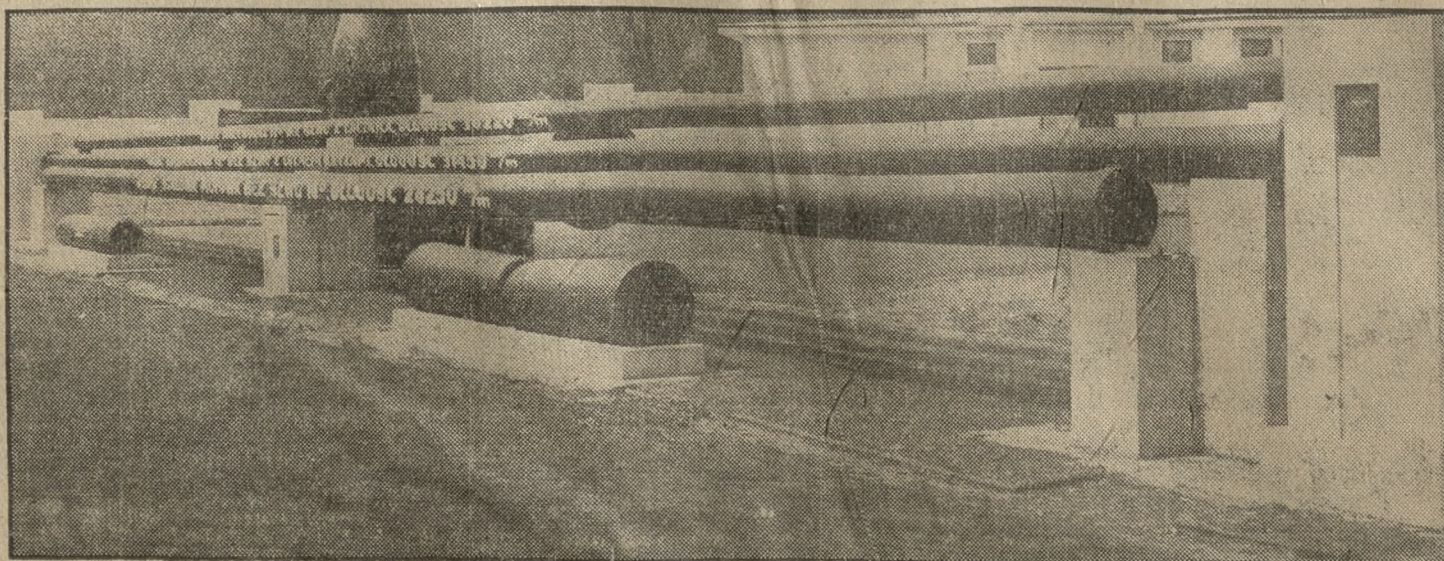
Wielkie srebrne medale: wyżeł „Odin” p. B. Gramowskiego z Wymysłowic, wyżeł „Stell” i „Bella II” p. dr. F. Sonnenburga z Tarnowa Podg., spaniel „Jimmy” hr. W. Żółtowskiej z Mszczyczyna, pointer „Fatma” p. Olgierda Gordziatowskiego z Łęga, pointer „Prima” p. A. Brudnickiego z Warszawy, bernard „Hamlet II” hr. Raczyńskiego z Obrzycka, dog „Babu” p. F. M. Reibe z Nowejwsi, pow. Żnin, bokser „Pasza” p. dr. Coblinera z Poznania, wilki „Dante”, „Epoka” i „Bolly” Tresury Psów Policyjnych, Poznań-Cytadela, doberman „John” p. W. Dąbrowskiego z Wejherowa, doberman „Nik” p. B. Barylskiego z Warszawy i wyżeł „Ira” p. Ignacego Jasińskiego ze Strzelna.

Wystawa psów na P. W. K. otwarta jest do wtorku, 4 b. m., codziennie od godziny 8—18. Wstęp bezpłatny.

Zjazd Polskiego Związku Przemysłowców Metalowych

Dziś o godz. 11 rozpoczął swe obrady zjazd Zw. Przemysłowców Metalowych, który odbywa się w „Dworze Huggera” na terenie P. W. K. Posiedzenie zajął prezes związku p. Jeziorański i wezwał zebranych, by uczcili pamięć zmarłych członków przez powstanie.

Do prezydium zjazdu powołano p. Jeziorańskiego jako przewodniczącego, p. Czarlińskiego z Grudziądza jako wiceprzewodniczącego, p. Sarnę jako sekretarza i p. Kołuckiego z Grudziądza. Protokół z ostatniego zjazdu odczytał p. Pichelski, a sprawozdanie z działalności związku — p. Chorzewski. Obrady trwają nadal. (bp.)

Stalowe rury bez szwu, długie na 28,50 i 31 metrów. Ekspozyty Huty Bismarcka.

Z Stronnictwa Narodowego

Zebranie koła Stronnictwa Narodowego Poznań-Główna odbyło się dnia 22 b. m. w salce p. Jankowskiego. Zagaił prezes p. Kasperek, a po odczytaniu protokołu przez sekretarza p. Nowaka udzielono głosu do referatu p. redaktorowi Krzywemu. Mówca podkreślał, że Wielkopolska dumna jest dzisiaj z Powszechnej Wystawy Krajowej, a cała Polska zwraca oczy na Poznań. Nawet obce kraje z uznaniem patrzą na wyteżoną pracę, jakiej dokonała Wielkopolska. Nie mogą nam odmówić tego uznania nawet Niemcy. Wywiązała się ożywiona dyskusja. P. Rogaliński wzywał zebranych, ażeby się zorganizowali w Stronnictwie Narodowym, które dąży do stworzenia silnego fundamentu Państwa Polskiego i uregulowania stosunków gospodarczych w kraju.

P. Terczewski w bardzo rzeczowym przemówieniu poddał krytyce ogłaszanie Wielkopolski z państwowych warsztatów pracy. W rezultacie też uchwalono jednogłośnie rezolucję, protestującą przeciwko tego rodzaju faktom.

Nowa fala krwawego teroru w Bolszewii

Po rozstrzelaniu trzech specjalistów w Moskwie

Najnowszy akt teroru ze strony moskiewskich bolszewików, którzy bez sądu kazali rozstrzelać inżynierów-specjalistów, wywołał w kołach inteligencji rosyjskiej zrozumiałe przynębienie. Wśród inteligentów, znajdujących się na sowieckiej służbie państwowej, obserwować można wzmożone zaniepokojenie, gdyż nikt nie wie, czy jutro nie spotka go taki sam los, jaki przed kilku dniami spotkał nieśczęśliwych inżynierów.

Nastroje, panujące obecnie w tych sferach, przypominają żywo nastroje, jakie panowały wśród rosyjskich inżynierów-specjalistów w czasie głośnego procesu „szachtynskiego”. Tym razem jednak przynębienie i zaniepokojenie wśród inteligencji rosyjskiej jest tem większe, że rozstrzelanie inżynierów Wieliczko, Palczyńskiego i von Mekka odbył się niejako w drodze administracyjnej, to jest bez rozprawy sądowej, a jedynie na podstawie odnośnego „postanowienia” kolegium GPU.

Treść owego „postanowienia” jest następująca: „Kolegium GPU na swem posiedzeniu z dnia 22 maja br., po rozpatrzeniu sprawy organizacji kontrowersyjnej w transporcie kolejowym i w przemyśle złoto-platynowym, postanowiło: von Mekka, N. K. Wieliczko i P. A. Palczyńskiego, — „jako kontrowersyjnych szkodników i nieubłaganych wrogów rządu sowieckiego”, — rozstrzelać.

Skazanie oskarżonych bez sądu, wykonanie wyroku w drodze teroru oraz ignorowanie przez czekistów najelementarniejszych nakazów wymiaru sprawiedliwości — wszystko to dowodzi jasno, że metody GPU nie zmieniły się, że system „unieszkodliwiania” niewygodnych rządów sowieckiemu jednostek w dalszym ciągu stosowany jest w ZSSR z całym cynizmem.

Jest rzeczą niezmiennie charakterystyczną, że rozstrzelani specjaliści nie należeli do osób, usuwających się zasadniczo od wszelkiej współpracy z bolszewikami. Przeciwnie, wszyscy trzej brali czynny udział w odbudowie gospodarczej kraju, zajmując odpowiedzialne stanowiska w sowieckich przedsiębiorstwach przemysłowych. Za zasługi, położone na polu „socjalizacji” rosyjskiego gospodarstwa narodowego, inżynier Palczyński odznaczony był nawet orderem „czerwonego sztandaru” i miał prawo korzystać z zaszczytnego tytułu „bohatera pracy”.

W kołach niekomunistycznych rozstrzelanie trzech specjalistów, uchodzących powszechnie za lojalnych współpracowników rządu, wywołało szereg najrozmaitszych domysłów. Sądzi się, na przykład, że nowy wybuch teroru pozostaje w ścisłym związku z rozdrębieniami wewnętrznymi w łonie partji komunistycznej. Stalin wszędzie widzi swych wrogów, a kto ośmiela się publicznie zabierać głos przeciwko niektórym metodom dzisiejszego rządu, choćby nawet był zdeklarowanym komunistą, uważany jest za zdradę proletariatu i za sprzymierzeńca „burżuazji”, marzącą o obaleniu dyktatora Stalina. Rozstrzelanie von Mekka, Wieliczki i Palczyńskiego ma więc zastraszający nie tylko „burżujów” lecz i krytykujących obecny rząd komunistów. T. zw. opozycjoniści prawicowi mają sobie uświadomić, że rząd Stali-

na ani z nimi, ani z ich ewentualnymi sprzymierzeńcami wielkich ceregieli robić nie będzie.

Rozstrzelanie bez sądu trzech inżynierów-specjalistów dowodzi raz jeszcze, że zasada bezpieczeństwa osobistego w ZSSR nadal jest rzeczą nieznaną, że nawet tacy dygnitarze sowieccy, jak „bohaterowie pracy”, dręć muszą w tym kraju wiecznie o swe życie.

Sezon wycieczkowy „Żegluga Polskiej” już się rozpoczął

Sezon wycieczkowy P. P. „Żegluga Polska” rozpoczął się dnia 25 maja. W dniu tym odpłynął po raz pierwszy s. s. „Gdańsk” do Danii, unosząc na swym pokładzie nadprogramową wycieczkę, składającą się z 80 osób — przedstawicieli różnych organizacji włościańskich. Na czele wycieczki stoi senator Izbyki oraz liczne grono posłów. Również licznie jest reprezentowane nauczycielstwo ludowe. Celem wycieczki — bliższe zaznajomienie się ze stanem rolnictwa duńskiego.

Następna zbiorowa nadprogramowa wycieczka wyrusza do Stockholmu dnia 4 czerwca r. b. Uczestnikami tej wycieczki będą urzędnicy Ministerstwa Przemysłu i Handlu i Ministerstwa Skarbu.

Trzecią kolejną wycieczką jest pierwsza podróże programowa na s. s. „Gdynia”, wyruszająca do zwiedzenia naszych sąsiadów bałtyckich.

Projekt muzeum pedagogicznego w Warszawie

W dniu 5 czerwca r. b. odbędzie się w ministerstwie oświaty konferencja w sprawie muzeum pedagogicznego. Powstała bowiem w tem ministerstwie myśl, aby po zamknięciu P. W. K., wszystkie zbiory wysłane przez ministerstwo do Poznania na Wystawę — zgromadzić razem i stworzyć z nich podstawy muzeum pedagogicznego. Na posiedzeniu rozważana będzie sprawa pomieszczenia przyszłego muzeum i jego organizacji.

RADJO

Programy radiofonijne

Niedziela, dnia 2 czerwca 1929 r.

Poznań, (336 m) godz. 11.00 nabożeństwo z katedry poznańskiej. Chór katedralny śpiewa pod dyr. ks. dr. Gieburowskiego; godz. 11.45 komunikaty P. W. K. transmisja na wszystkie stacje polskie; godz. 12.00 sygnał czasu — hejnał z wieży ratuszowej; godz. 14.00 odczyt rolniczy p. t. „Uprawa rzepaku” (wygl. p. Bronisław Libek); godz. 14.20 odczyt rolniczy p. t. „Grzyby domowe i jego zwalczanie” (wygl. p. Alojzy Kasprowicz); godz. 14.35 wykład dla gospodyń: „Higjena mieszkania” (wygl. p. Ludwika Lubowiczówna); godzina 15.00 radiografja (syst. Fultona); godzina 15.20 transmisja koncertu symfonicznego z Warszawy; godz. 17.30 gawęda reporterka (red. Winiewicz); godz. 17.50 Audycja dla dzieci w wykonaniu p. Wandy Trojanowskiej, art. T. P.; godz. 18.20 koncert popularny w wykonaniu Orkiestry reprezentacyjnej 36 p. p. pod dyr. majora Lidzkiego-Siedzińskiego; godz. 19.00 biuletyn Stow. Młodzieży Polskiej; godz. 19.20 odczyt p. t. „Udział spółdzielczości w P. W. K.” (wygl. dr. A. Calkosiński); godzina 19.35 „Silva rerum” — czyli rzeczy ciekawe wybrane i wygłoszone przez p. Bolesława Busiakiewicza; godz. 19.45 nadprogram w wykonaniu artystów Teatru Nowego; godzina 20.00 słuchowisko wesołe. Transmisja z Poznania na wszystkie stacje polskie; godz. 20.30 koncert mistrzowski. Wykonawcy: Zofia Fedyczkowska (sopran), Michał Zadora (Nowy Jork) (fortepian), prof. Fr. Łukasiewicz (akompani.); godz. 22.00 sygnał czasu — komunikaty sportowe; godz. 22.30 radiografja (syst. Fultona); godzina 23.00 muzyka taneczna z kawiarni „Wielkopolańska”.

Warszawa (1395 m) godz. 11.00 transmisja z Katedry Poznańskiej. Nabożeństwo; godz. 11.45—11.55 komunikaty P. W. K. Transmisja z Poznania; godz. 11.56 sygnał czasu z Warszawskiego Obserwatorium Astronomicznego, hejnał z wieży Mariackiej w Krakowie, komunikat lotn.-meteorologiczny; godz. 12.10 koncert; godz. 14.00 odczyt z działu „Rolnictwo” p. t. „Wędrówki młodego rolnika” wygłosi inż. Stefan Wyrzykowski; godz. 14.20 odczyt z działu „Rolnictwo” p. t. „Pielegnowanie okopowych” wygl. inż. Jan Lenz; godz. 14.40 odczyt z działu „Rolnictwo” p. t. „Żywnienie letnie” wygl. inż. Mieczysław Kwasięborowski; godz. 16.30 komunikat meteorologiczny; godz. 16.35 odczyt z racji „Dnia spółdzielczości” p. t. „Znaczenie ruchu spółdzielczego dla Polski” wygl. dr. Józef Raczyński; godz. 17.00 koncert popularny (transmisja z Doliny Szwajcarskiej); godz. 18.35 „Z przeżyć i dziejów narodu” (Wspomnienia historyczne) wygl. Henryk Mościcki; godz. 19.00 rozmaitości oraz komunikat T-wa Zachęty do Hodowli koni w Polsce; godz. 19.25 „Dzieje shogunów w Japonji” wygl. prof. Bohdan Richter; godz. 19.56—20.00 sygnał czasu z Warszawskiego Obserwatorium Astronomicznego; godzina 20.00 transmisja z Poznania. Słuchowisko wesołe; godz. 20.30 koncert popularny w

wykonaniu orkiestry Filharmonji Warszawskiej; godz. 21.00 kwadrans literacki p. Tadeusz Bocheński odczyta gawędę H. Rzewuskiego p. t. „Książę Panie Kochanku”; godz. 21.15 dalszy ciąg transmisji z Doliny Szwajcarskiej; godz. 22.00 komunikat lotn.-meteorologiczny; godz. 22.05 rozrywki umysłowe — wygl. por. Cyprjan Jabłonowski; godz. 22.25 komunikat PAT; godz. 22.40 komunikaty: policyjny sportowy, nadprogram; godz. 23.00—24.00 transmisja muzyki tanecznej.

Poniedziałek, dnia 3 czerwca 1929 r. **Poznań** (336 m) godz. 12.00 radiografja (syst. Fultona); godz. 12.30 komunikaty samorządowe; godz. 12.50 komunikaty P. W. K. (transmisja na wszystkie stacje polskie); godz. 13.00 sygnał czasu — hejnał z wieży ratuszowej; godz. 13.05 koncert gramofonowy; godz. 14.00 notowania giełdy pien. i zboż.-towarowej; godz. 14.15 komunikaty: gosp. roln. PAT, sprawozdanie o ruchu statków itd.; godz. 16.30 odczyt p. t. „Przechadzki po P. W. K.”; godz. 16.45 odczyt p. t. „Życie artystyczne Wielkopolski w pierwszych latach niepodległości”; godz. 17.00 lekcja gry szachowej (wygl. p. Jan Machalski); godz. 17.20 odczyt Tow. Czyt. Ludowych p. t. „O odżywianiu się”; godz. 17.40 odczyt p. t. „Życie ekranu” (wygl. dr. Stefan Essmanowski); godz. 17.55 koncert popołudniowy. Wykonawcy: Jadwiga Musielewska (sopran), prof. Tadeusz Szulc (skrzypce); godz. 18.45 komunikaty P. W. K. (transmisja na wszystkie stacje polskie); godz. 18.55 nadprogram w wykonaniu artystów Teatru Nowego; godzina 19.20 „Silva rerum”; godz. 19.40 pogadanka radiotechniczna (wygl. p. Marjan Rajewski); godz. 20.00 anegdota polsko-brazylijskie (wygl. p. Józef Stańczewski); godz. 20.10 kurs elem. języka francuskiego (wygl. p. Omer Neveux i Janek); godzina 20.30 transmisja operetki „Polska krew” — Nedbala z Warszawy; godz. 22.00 sygnał czasu — komunikaty PAT; godz. 22.15 radiografja (syst. Fultona); godz. 23.00 koncert krótkofalowej stacji „Radio-Poznań”.

Koncert Michała Zadory.

W niedzielę 2 czerwca, w koncercie wieczornym „R. P.” wystąpią gościnnie słynny pianista (Polak-Amerykanin) Michał Zadora, oraz znakomita nasza śpiewaczka Zofia Fedyczkowska. Akompanjuje prof. Franciszek Łukasiewicz. Bogaty program koncertu zapowiada dzieła Bacha, Mozarta, Schuberta, Brahmsa, Debussy, Czajkowskiego, Greczaninowa i Liszt. Na mistrzowski ten koncert zwracamy szczególną uwagę radiosłuchaczy.

„Tydzień Radiowy” Nr. 23.

Najnowszy numer „Tygodnika Radiowego” zawiera m. in. artykuły: Radio a pajączarstwo; prof. dr. Wilkosz współpracownikiem „Radja Poznańskiego”; Fale radiowe na usługach lotnictwa; Muzyka radiowa; Radiowizja; Jutrzenka radiowizji. Jednolampkowy aparat o dużej wydajności; Kronika radiowa; Komunikaty itd.

Pojedynczy numer „Tygodnika Radiowego” kosztuje 75 gr. Abonament miesięczny tylko 2 zł. Adres Redakcji i Administracji, Poznań, Plac Wolności 11.

Wyższa szkoła radiowo-filmowa.

Pod kierownictwem znakomitej tragiczki St. Wysockiej, powstała w Poznaniu szkoła radiowo-filmowa, mająca za zadanie kształcenie młodego pokolenia dla filmu i radiofonji.

Połączenie tych dwóch na pozór odrębnych działów, tłumaczy się tem, że zarówno w realizującej się telewizji jak i filmie mówiącym gości i żywe słowo będzie potrzebne jako całość artystyczna.

W zakres nauczania wchodzi następujące działy: dykcja, plastyka stylowa, scenariusz filmowy (teoria i praktyka), radiofonizacja głosu, słuchowisko (teoria i praktyka) oraz wychowanie fizyczne.

Uczniowie szkoły będą mieli sposobność praktycznego wypróbowania swego talentu przed mikrofonem „Radja Poznańskiego” oraz w krótkich zdjęciach filmowych.

Pierwszy kurs rozpocznie się w połowie lipca.

Zgłoszenia przyjmuje wydział prasy „Radja Poznańskiego” Plac Wolności 11 (w godzinach przedpołudniowych).

EMULSJA UKO

jest najlepszym sprzymierzeńcem dzieci Emulsja UKO — wzmacnia system kostny, wprowadza do organizmu pożywcze czynniki: witaminy, jod, sole fosforowe, wapno i tłuszczowe w postaci najbardziej strawnej. Każdy lek rz. potwierdzony jest waleczkami zalecały preparatu. Zdrowie naszych dzieci powoduje szczęście i harmonję całej rodziny. Emulsja UKO do nabycia w wszystkich aptekach i drogeriach. Żądać wszędzie tylko w oryg. opakowaniu — nigdy tużno.

UKO Fabryka Chem. Farmac.
Sp. z o. odp.
POZNAN

RUCH W TOWARZYSTWACH

— **Związek Wermistrzów Polskich.** Zebranie odbędzie się w sobotę 1. bm. o godz. 20.15 w lokalu p. Handkowej przy ul. Masztalarskiej 7.

— **Koło Muzyczne - Sceniczne Dzwon.** Poznań - Jeżyce urządza wycieczkę do Radojewa dnia 2. bm. Zbiórka o godzinie 6.30 przy głównym dworcu. Po drodze udaje się wycieczka na mszę św. do Owińska.

— **Stow. Młodzieży Obywatelskiej** — Śródmieście wzywa członków do udziału w procesji farnej w niedzielę 2. bm. Zbiórka pod sztandarem o godz. 8.30 przed gmachem województwa, ulica Golebia. — W poniedziałek 3. bm. zebranie plenarne w ognisku o godz. 20. Porządek obrad przewiduje m. i. wykład oraz sprawę wycieczki.

— **Tow. Młodzieży Misyjnej pod wezw. ks. Bosko.** Zbiórka do procesji Bożego Ciała o godzinie 8 rano w niedzielę 2. bm. na dziedzińcu ks. ks. Salezjanów.

— **Stow. Młodzieży Polskiej Poznań-Fara.** Zebranie plenarne odbędzie się dn. 2 czerwca o godz. 19 na sali OO. Jezuitów, ul. Dominikańska 8.

— **Tow. Cech. Czel. Kołodziejskiej** odwołuje wycieczkę zapowiedzianą na 2 go czerwca; wycieczka odbędzie się dopiero w następną niedzielę pierwszym pociągami do Ludwikowa.

— **Związek Polskich Optantów.** Plenarne zebranie odbędzie się 2 czerwca b. r. o godzinie 5 po południu w sali p. Zawadkowej, Górna Wilda 75.

— **Tow. Uczestników Powstania Wielkopolskiego.** Zbiórka celem wzięcia udziału w procesji farnej na Starym Rynku odbędzie się w niedzielę 2. bm. o godzinie 8 rano na Rynku Jeżyckim.

— **Zw. Inwalidów Cywilnych.** Zebranie odbędzie się dnia 2 czerwca o godz. 16 w lokalu p. Bohnowej przy ul. Marszałka Focha 19.

— **Klub Atletyczny - Sportowy „Spalla”** urządza w niedzielę dnia 2 czerwca rb. zabawę lałową w ogrodzie p. Żurkiewicza („Columbia”) przy Drodze Dębińskiej. Początek o godzinie 14.30. Gry towarzyskie, loteria fantowa, walki zapasnicze.

— **Towarzystwo Loteryjne Poznań-Wil-da** urządza w niedzielę 2 czerwca zabawę wiosenną w kolonii ogródków działkowych „Przy Bielnicach”, ul. Dolna Wilda 20-21. Zebranie plenarne dnia 1 czerwca w lokalu posiedzeń, Strumykowa 37.

— **Związek Hallerczyków, Placówka Poznań** wzywa wszystkich członków do udziału w uroczystości poświęcenia sztandaru placówki Zw. Hallerczyków w Trzemesznie w niedzielę 2 czerwca r. b. Wyjazd z Poznania o godz. 6.20 rano, zbiórka pół godziny wcześniej przed Głównym Dworcem. O ile możliwości w mundurach wzgl. czapkach!

— **Sodalija Panien Urzędniczek.** Zbiórka na procesję farną będzie w niedzielę o godzinie 8.30 na Starym Rynku przy figurze św. Jana. Oznaki zabrać.

— **Cech Murarzy.** Miesięczne zebranie odbędzie się dnia 2 czerwca o godzinie 11 w lokalu p. Ograbowicza, Ślusarska 6.

— **Tow. Polek „Odrodzenie”, Łazarz.** Zebranie plenarne odbędzie się 2 czerwca po niesporach w górnej sali Domu Św. Antoniego.

— **Wydział pomocniczy krawiectwa damskiego.** Zebranie plenarne odbędzie się w poniedziałek 3. bm. o godzinie 19.30 w lokalu p. Jarockiego, ul. Masztalarska nr. 8. Na porządku obrad zwiedzenie Wystawy Krajowej oraz wycieczka i wspólne zdjęcie.

— **Polski Związek Pracowników Krawieckich.** Zebranie plenarne odbędzie się dnia 3. bm. o godz. 20 w lokalu „Pod Ułem”, ul. Ślusarska 6.

— **Tow. Przemysłowców, Wilda.** Plenarne zebranie odbędzie się we wtorek dnia 4. bm. o godz. 19 w lokalu posiedzeń Górna Wilda 75. — W kasie pośmiertnej platny jest wypadek 42.

— **4. Kompanja Marynarzy - Powstańców.** Zebranie plenarne odbędzie się dn. 4. bm. o godz. 19 w lokalu p. Jarockiego przy ul. Masztalarskiej 8.

— **Klub „Jedność Silni”.** Zebranie plenarne odbędzie się dnia 5. bm. o godz. 19 w salce p. Koniecznego, przy ulicy Masztalarskiej 2.

— **Polski Związek Zawodowy Stróżów i Portierów Domowych.** Zebranie dla członków wszystkich dzielnic odbędzie się dnia 5. bm. o godz. 19 w sali p. Grotowskiego, Dolna Wilda 71.

— **Koło Tow. Rękodzielników.** Miesięczne zebranie odbędzie się we wtorek, dnia 4 czerwca b. r. o godz. 19 w lokalu przy Nowym Rynku 4. Na porządku obrad ważne sprawy, m. i. wykład p. radnego Libery.

— **Związek Emerytów Państwowych oraz wdów i sierót.** Roczne walne zebranie odbędzie się we wtorek 4 czerwca o godzinie 18 w lokalu p. Jarockiego, ulica Masztalarska. Upraszają o liczny udział ze względu na wybór nowego zarządu.

— **Wolny Cech Obuwiczy.** Zebranie plenarne odbędzie się w przyszły wtorek, dnia 4 czerwca rb. wieczorem o godz. 8 w lokalu posiedzeń ul. Podgórna 13. Zarazem upraszają członków o liczne przybycie pod sztandar w przyszłą niedzielę podczas procesji farnej. Punkt zborny przy województwie.

— **Żeńskie Tow. Głmn. „Sokół” XII.** Nadzwyczajne walne zebranie odbędzie się dnia 4. bm. o godz. 20 w salce Czytelni dla Kobiet, Kantaka 8. II. Na porządku obrad ważne sprawy, związane ze zlotem, wobec czego udział wszystkich członków konieczny.

SPORT

Różne

W turnieju polo o puchar Fr. hr. Pusłowskiego 15 pułk ułanów pokonał w finale 17 pułk ułanów 3:0 zdobywając tym samym puchar.

Tennis

O mistrzostwo Warszawy: w grze pojedynczej Greigh (An) — Tarnowski 3:6, 6:2, 6:4; J. Koźleuh (Cz) — Marszewski 6:4, 6:4, M. Stolarow — J. Loth 3:6, 7:5, 6:0; w drugim secie Loth prowadził 5:1 i 40:15, Stolarow jednakże zerwał się do walki i wygrał 10 gemów pod rząd; Kinzi (An) — Granholm (Fin) 2:6, 11:9, 6:4; Greigh — Warminski 6:2, 6:0. Do półfinału wchodzi Koźleuh — Stolarow i Greigh — Kinzi. W grze podw.: Greigh i Koźleuh — Emchowicz i Stadlaender 6:0, 6:0; Granholm i Grotenfeld (Fn) — Tłoczyński i Warminski 6:2, 6:4, Loth II i Tarnowski — Drewnowski i Marszewski 1:6, 6:4, 8:6. Panie: Jędrzejowska — Szczerbińska 6:0, 6:2, Pozowska — Junzanka 6:4, 6:4. Bruneau — Kierska 6:0, 6:1. W finale gra Jędrzejowska i zwyciężczyni z spotkania Bruneau — Pozowska. Gry mieszane: Bruneau i Grotenfeld — Boniecka i Greigh 6:1, 6:0, Raciborska i Koźleuh — Junzanka i Stolarow 6:2, 6:0.

Do półfinałów mistrzostw Francji doszli narazie: Cochet po uporczywej walce z Brugnonem i Tilden pokonawszy de Morpurgo 9:11, 5:7, 6:2, 6:1, 8:6. (radio)

Składki i pokwitowania

W administracji pisma naszego złożono w dalszym ciągu:

Na chleb św. Antoniego: J. S. z prośbą o zdrowie dla pewnej osoby 2 zł; — E. W. 20 zł; — W. S. Koźmin z wielką prośbą o uzdrowienie głowy, oczu, nogi i o pewną łaskę 2 zł; — razem z poprzednio pokwitowaniami 106,75 zł.

Na pomnik Serca Jezusowego: Ks. Skotnicki 10 zł; — Zygmunostwo Niejacy z pokornym podziękowaniem za odebraną łaskę z prośbą o dalsze, 10 zł; — W. K. o wysłuchanie prośby 5 zł; — Z. G. 10 zł; — razem z poprzednio pokwitowaniami 686,20 zł.

Na kaplicę S. S. Karmelitanek: I. G. z podziękowaniem św. Terese za otrzymane łaski z prośbą o przywrócenie zdrowia 5 zł; — razem z poprzednio pokwitowaniami 714,60 zł.

KOMUNIKAT.

Ból w bokach i dołku podsercowym (gdzie schodzą się żebra). Pobożewania w wiotrobie. Skłonność do obstrukcji. Język obłożony. Gorączka i niesmak w ustach. Odbijanie. Wzdęcia i burzenie w kiszce. Bóle i zawroty głowy. Podenerwowanie. Uryna ciemna i mętna.

Są to początkowe objawy choroby wątroby. Wątroba jest kamieniami żółciowymi. Podczas ataków w dołku i wiotrobie silny ból, który się rozchodzi ku stronie tylnej, w pasie, krzyżu i sięga aż pod łopatkę. Wątrobie brzucha rozsadzanie żebra, parcie na kieszke stolcową. Niekiedy wymioty żółcia. Zimne poty. Niekiedy żółtaczka. Koracja żółcią Cholek. aza uważa od tej ciężkiej i dokuczliwej choroby. Żółć Cholek. aza są do nabycia we wszystkich aptekach w składach aptecznych. Przy kupnie żądać przepisu użycia (wedł. Dr. I. Niemcewskiego). Wyrób Laboratorium fiz. chemiczne „Cholek. aza” Sp. z o. o. Warszawa, Nowy Świat 5. Generalna reprezentacja na Stany Zjedn. Ameryki Północ. i Kanadę

Ba! O!

Wreszcie każdy wiedzieć powinien, że nad

Walczyńskiego Kawę Słodową

JRA

nie ma nic lepszego

nie kosztuje nie więcej od innych kaw, a przy zakupie otrzymuje każdy bez wyjątku zamiast szumnego papieru reklamowego

tabliczkę dobrej czekolady.

„Grakona”, Onufry Gertner i S-ka fabryka piłników i narzędzi, T. z o. p. w Bydgoszczy, powstała po zlikwidowaniu dawnego Tow. Akc. — „Grakona” mieści się w tych samych budynkach i na tym samym miejscu, gdzie dawniej znajdowało się Tow. Akc. „Grakona”.

Główny udziałowiec i jednocześnie dyrektor całego przedsiębiorstwa p. Onufry Gertner po przejęciu fabryki rozpoczął gruntowną reorganizację, kładąc silny nacisk na dobre wykonywanie towaru i na punktualną i akuratańską obsługę klientów. Skutki tego nie dały długo na siebie czekać i już po kilku miesiącach pracy okazało się że fabryka w tym stanie, w jakim się znajdowała, nie mogła wykonać stale przybywających zamówień. Faktem tym zmuszony zakupił szereg maszyn, powiększając przez to produkcję piłników o przeszło 50%. W dalszym ciągu wprowadził wyrób obcęgowy ręczny, narzędzia codziennego użytku dotąd wyłącznie z zagranicy sprowadzanego. Wprowadzenie wyrobu obcęgu pociągnęło za sobą urządzenie kuźni wykrojowej i postawienie kilku pras mimosrodkowych i ciernych, co wywołało konieczność utworzenia nowego działu.

Fabryka „Grakona” przy dzisiejszym Zarządzie powiększyła się do tego stopnia, iż zmuszona została urządzić własną centralę silnikową, ustawiając silnik syst. Diesla, wyrobu polskiej fabryki „Ursus”, a ilość pracowników powiększyła do przeszło 200 ludzi.

Dział narzędziowy został znacznie powiększony i dziś fabryka oprócz piłników i obcęgow różnych typów, wyrabia masowo: młotki ślusarskie i stolarskie, kleszcze, śrutaki, mejsle, oskardy do nacinania kamieni młyńskich, młotki kamieniarskie, skrobaki, klucze kute, prasowane i sztanconowane. Pw 10 827-63,511

Celem obsługi cukrowni fabryka wyrabia gryzy różnych typów do ostrzenia noży do krajalców buraczanych, a obecnie utworzony został osobny dział wyrobu tychże noży, które po częściowym wypróbowaniu w kilku poważnych cukrowniach Wielkopolski, zyskały sobie ogólne uznanie i dziś po trochu zastępują noże dotąd wyłącznie z zagranicy sprowadzane.

Kuźnia wykrojowa i prasy dla zupełnego wykorzystania maszyn wyrabiają różne części nawierzchni kolejowej, jak: łapki, łączniki, łapki podkładki i t. p., a nowo sprowadzone maszyny do wyrobu wkrętów dla przymocowywania szyn do podkładów kolejowych.

Wkręty na tych maszynach wykonane mają bardzo głęboki i racjonalny skonstruowany gwint, a przedstawione okazy w Ministerstwie Komunikacji uzyskały pełne uznanie, tak co do wyrobu, jakoteż i formy.

Dziś fabryka „Grakona”, dzięki swym urządzeniom, może przyjmować zamówienia na masowe wyroby różnych części prasowanych, kutych tak surowych, jakoteż wykończonych zupełnie.

Energiczny Zarząd oraz fachowe kierownictwo daje pełną gwarancję solidnej pracy, dokładnego wykonania, a niskie koszty ogólne zapewniają klienteli tanią cenę wyrobów.

Teatr „METROPOLIS”

Od soboty, dnia 1 czerwca r. b. codziennie dw 6321

Gościnne występy Wielkiej Rewji Stołecznej z udziałem najznakomitszych artystów teatru „MORSKIE OKO” i „QUI PRO QUO”

„Szofer do Metropolis”

wielka revue w 2 częściach — 18 obrazach.

Udział przyjmują: ZULA POGORZELSKA — FRYDERYK JAROSY — ZIZI HALAMA — Leon Wyrwicz Marja Balcerkiewiczówna — Muszka Zelska J. Boroński — Aleksja — J. Macherski Ney — Brochwicz i inni.

BALET 12 GIRLS Codziennie 2 przedstawienia o godzinie 7,30 i 10 wieczorem.

Dekoracje Jewniewiczowej. Kapelmistrz A. Napacki Baletmistrz A. Lubiński.

Bilety wcześniej do nabycia w składzie Cygar p. Szrejbrovskiego, Gwarna 20, tel. 56-38.

HEMOROIDY

HEMORIN KŁAWE

Luna Park

Poznańska 66. Telef. 66-86. Najweselejsze astronie Poznania. Najnowsze atrakcje, orkiestra, restauracja. Faerwerk. Otwarte do 12-tej w nocy.

Pw 10 101/2-21.277 282

W piątek, 31 maja 1929 r., o godz. 15,35 zmarł po krótkich lecz ciężkich cierpieniach, opatrzone Sakramentami św., mój najdroższy mąż, nasz najukochańszy i najtroskliwszy ojciec, brat, teść, dziadek, wuj i szwagier, ś. p.

Marcin Skoczylas

w 78 roku życia. Pogrzeb odbędzie się w poniedziałek, dnia 3 czerwca o godz. 15,30 z kaplicy św. Józefa na cmentarz św. Marcina przy ul. Bukowskiej. Msza św. odprawi się we wtorek, 4 b. m., o godz. 8 w kościele św. Marcina.

W ciężkim smutku pogrążeni żona z dziećmi i rodziną.

Osobnych zawiadomień nie wysyła się!

zw 16672

W czwartek, 30 maja 1929 r. zmarł po długich i ciężkich cierpieniach, opatrzone Sakramentami św., mój najdroższy mąż i ojciec ś. p.

Józef Majewski

restaurator

dw 6816

przeżywszy lat 64.

Pogrzeb odbędzie się w poniedziałek, dnia 3 czerwca r. b. o godz. 5 po poł. z Zakładu św. Józefa na cmentarz Farny przy ulicy Bukowskiej, o czym donoszą Krewnym i Znajomym

w smutku pogrążeni żona i syn.

Poznań, Wielkie Garbary 37.

Osobnych zawiadomień nie wysyła się.

Fa. P. Piasecki, Nałtarz Zakład Pogrzebowy, Klasztorna 14, tel. 27-68

Dnia 30 maja 1929 r., rozstał się z tym światem przeżywszy lat 68, nasz kochający brat i wujek, ś. p.

Ignacy Piątkiewicz

Pogrzeb odbędzie się w niedzielę, dnia 2 czerwca po południu o godzinie 6, z kaplicy św. Józefa na cmentarz farny, o czym donoszą

w ciężkim smutku pogrążeni

Teofila Ludwigowa z dziećmi i rodziną.

Poznań, Szkolna 9, Gniezno, Warszawa.

Pw 10849-22,116

Dnia 30 b. m. w nocy, o godz. 0.30, zasnęła w Bogu, po długich i ciężkich cierpieniach, opatrzona Sakramentami św., moja najdroższa żona i ukochana matka, ś. p. dw 6317

z Błażejów Stanisława Pukacka

przeżywszy lat 42. Pogrzeb odbędzie się w niedzielę, 2 b. m. po południu, o godz. 5, z Zakładu św. Józefa na cmentarz Farny przy ul. Bukowskiej.

W ciężkim smutku pogrążony
maż z dziećmi.

Osobnych zawiadomień nie wysyła się.
Poznań, ul. Jezuicka 6.

Najst. Zakład pogrzebowy P. Piasecki, ul. Klasztorna 14, tel. 2769.

Za szczere dowody współczucia oraz udział w pogrzebie, ś. p. zw 16669

Ludwika Beymy
składamy na tej drodze wszystkim najserdeczniejsze

Bóg zapłać!
Żona z dzieckiem,
siostry i bracia.

W środę dnia 29 maja zasnęła w Bogu, po długich i ciężkich cierpieniach, opatrzona Sakramentami św., moja najdroższa żona, nasza najukochańsza matka, ś. p.

z Tokarskich Józefa Teichmann

przeżywszy lat 52. Pogrzeb odbędzie się w niedzielę, dnia 2 czerwca r. b. o godz. 4 po południu z szpitala miejskiego na cmentarz parafijny, o czym donosi Krewnym i Znajomym

maż z dziećmi.

Osobnych zawiadomień nie wysyła się.

Zakład Pogrzebowy „Ceremonia”, ul. Towarowa 25, telefon 31-80. zw 16657

W święto Bożego Ciała, dnia 30. maja 1929 r. powołał an Bog de Siebie, po krótkich cierpieniach, spowodowanych nieszczęśliwym wypadkiem, zaopatrzony na drogę wieczności Ojciec nasz, naszego ukochanego syna, bratanka i wnuczka

Romusia

w 8 wiecnie życia. Pogrzeb odbędzie się w niedzielę, 2. bm., o godz. 15 z Zakładu św. Józefa na cmentarz farny.

W ciężkim smutku pogrążeni
rodzice
Janowie Stachowiakowie.
zw 16656

W piątek, dnia 31 maja 1929 r., zasnęła w Bogu, po długich i ciężkich cierpieniach, opatrzona Sakramentami św., moja najukochańsza żona, nasza najdroższa matka, córka, siostra, bratowa i ciocia, ś. p.

z Aniołów Katarzyna Stasikowa

przeżywszy lat 49. Pogrzeb odbędzie się w poniedziałek, 3 czerwca, o godz. 6 po poł. z kościoła cmentarza w Górczynie.

W ciężkim smutku pogrążony
maż i rodzina.

Większych ubikacyj fabrycznych

z dojazdem i światłem elektrycznym, na parterze i I piętrze poszukuje natychmiast

zw 16665
DOM SPORTOWY, Św. Marcin 14.

W czwartek, dnia 30 maja r. b., zasnął w Bogu, opatrzony Sakramentami św., po długich i ciężkich cierpieniach, mój najukochańszy syn, nasz najdroższy brat, siostrzeniec, bratanek i kuzyn, ś. p. zw 16647

Leonard Daszkiewicz

w 21 roku życia. Pogrzeb odbędzie się w niedzielę, dnia 2 czerwca, o godz. 5 po poł. na cmentarz św. Marcina przy ulicy Bukowskiej, z domu żałoby przy ulicy Garnarskiej 1, o czym donoszą

ciężko strapieni
matka, siostry i bracia.

Poznań, Wymysław.

W czwartek, dnia 30 maja r. b., zmarł długoletni członek Bractwa naszego, ś. p. zw 16666

Józef Majewski

Pogrzeb odbędzie się w poniedziałek, dnia 3 czerwca r. b., o godzinie 5 po południu, z kaplicy św. Józefa na cmentarz Farny.

Szan. Członków uprasza się o jak najliczniejszy udział w pogrzebie, zaś członków Straży Honorowej wzywamy do obowiązkowego stawienia się na pogrzeb w mundurach bez broni.

Cześć Jego pamięci!
Zarząd Bractwa Kurkowego w Poznaniu
zał. 1253 r.

Dnia 31 maja 1929 r., zmarła po długich cierpieniach, opatrzona Sakramentami św., moja najdroższa i kochana żona, matka i córka, ś. p.

Zofja Mandok

z domu Mikołajska
w 20 roku życia. Pogrzeb odbędzie się z domu żałoby, Półwiejska 19, w poniedziałek, 3 czerwca, o godz. 18.

W ciężkim smutku pogrążona
rodzina.

Przewielebnemu Duchowieństwu oraz wszystkim Bliskim i Znajomym, którzy nam nadesłali wyrazy współczucia, prześłali wiencze oraz wzięli udział w oddaniu ostatniej przysługi drogiej naszej Zmarłej, ś. p.

Marji Petzenowej
składa serdeczne
zw 16639

Bóg zapłać!
Leonard Petzen z rodziną.

Msza św.

w pierwszą bolesną rocznicę śmierci, za duszę, ś. p.

Stanisława Gnacego

odprawi się w poniedziałek, dnia 3 czerwca, o godz. 6,15 w kościele Farnym.

zw 16619
Rodzina.

3 EKSPEDJENIKI

z branży obuwia, pierwszorzędne siły, potrzebne zaraz.
PŁOSZAJSKA, Poczta 5.
zw 16658

DANCING „APOLLO” DANCING

RESTAURACJA

Niebywałe Atrakcje artystyczno-literackie w restauracji-Dancingu „APOLLO” w Poznaniu, ulica Piekary 17. Telefon 11-92.

Program od 1 czerwca 1929.

ROMA ZIELIŃSKA
(Pieśniarka)

IBY BUKSY
(z Budapesztu)

ALEXANDRYJSKI
(Duet taneczny)

INES VAN BRE
(z Moulin Rouge z Paryża)

SISTRE DALMY
(z Olympic Hall London)

3 PICCANDIS
(Black & Whit)

Najpiękniejszy ogród z Dancinikiem
CENY ZNIŻONE

Pierwszorzędna orkiestra pod Batutą Kapelm. p. Gładysza
Co niedziele i święta „Five o clock” z występami artystycznymi.

Wstęp wolny!

Nakrycie:

Mocca lub Herbata z ciastkami 5.— zł
z poważaniem

Restauracja „APOLLO”
Kabaret - Dancing - Bar

Pw 10679-97,185

BELWEDER

Restauracja na terenie P. W. K., ul. Marsz. Focha 42
urządza

od niedzieli, dnia 2 czerwca na wielkiej sali

WIECZORY ARTYSTYCZNE

połączone z dancinikiem w przebojowym repertuarze.
Na I. program:

Hip — Hip — Ura

Wystawa Powszechna.

Doborowy zespół artystów pod kierownictwem ulubieńca Warszawy i Lwowa piosenkarza-humorysty ORWICZ-KOWALSKIEGO

Początek o godz. 9.

Wstęp wolny!

Z poważaniem

W. Rajewski.

Pw 10914-23,160

2 samochody

jeden otwarty, marki „Buick”, model z roku 1925, o sile KM 75, w bardzo dobrym stanie, gotowy do jazdy i jeden marki „Studebaker - President”, prawie nowy, limuzyna, o KM 90, sprzedaje: dw 6320

„UNIA”

Zjednoczone Fabryki Maszyn dawn. A. Venturki, Sp. Akc.
w Grucznikach

Informacje i Zlecenia

Załatwiamy we wszystkich instytucjach państwowych, sądach, ministerstwach, bankach oraz firmach prywatnych. Sprawy podatkowe, przewozowe, windykacyjne, należności, pożyczki hipoteczne. Legalizacje dokumentów, wizy, wyciągi. Sprzedaż nieruchomości. T-WO „AJENCJA STOLECZNA”, Warszawa, plac Małachowski 2, zw 9997

DOBRZEJSTWO DLA WSZYSTKICH
BALSAMICZNA
SOL DO NOG
RAZ-DWA-TRZY
DO SKONALE
ZAPOBIEGA USUWA
NABRZMIENIA
ODPARZENIA
POCENIE NOG
STWARDNIENIA SKORY
PRZED. APTEKI, DROGERJE, PERFUMERIE
ST. MULLER LABORAT. POZNAŃ 1. C

Pw 10106/7-21,844/21,8
PIEGI
złote piamy,
opaleniznę usu-
wa, biele skórę
pod gwarancją
aptekarską Jana
Gadebuscha.
„Axela”-Krem
1/2 słoika 2,50 zł, 1/1 słoika
4,50 zł do tego mydło „Axe-
la” 1 kaw. 1,25 zł.
Do nabycia w drogerjach, skła-
dach aptecznych, perfume-
riach i aptekach lub wprost
w firmie
J. GADEBUSCH
Poznań, Nowa 7.

dobrze
zakupiono
bo
Choynacki
MATERIAŁY NA UDRABIANIE, SUKANIE
— DYWAŃY — WYKŁADKI — FIRANKI
P 10 117-21,371

Jakałów
za pomocą psychosuge-
stji uwolnić i uczyć płyn-
nej mowy. Kursy wakacj.
rozp. 10 czerwca. Zgło-
szenia natychmiast, zna-
czek na odp. zw 16664

NAGŁOWA, Cieszkowskiego 3

SZOFRER ŚLUSARZ
maszynowy obeznany
z reparacją maszyn ro-
lniczych, potrzebny zaraz,
Zgłoszenia do Kurjera
pod nr. dw 6324

Ślusarz maszynowy
monter, z branży maszyn
rolniczych doświadczony mo-
gący równocześnie objąć kie-
rownictwo warsztatu potrze-
bny zaraz. Zgłoszenia z poda-
niem wieku i dotychczasowej
działalności do Kurjera Pozn.
pod dw 6323

MOTOCYKLE BMW

obecnie znacznie tańsze!

Najnowsze modele już od zł 3.695,— począwszy
dostarcza na dogodnych warunkach.

Zastępstwo Generalne BMW

POLMOTOR, HENRYK LINKE i S-ka
POZNAŃ, ulica Zwierzyniecka nr. 8. Telefon nr. 69-77.

Pw 10977-22,139

Zastępstwo BMW w Poznaniu

DAKLA-AUTOMOBILE, POZNAŃ
BMW św. Marcin 54. Telefon 21-41. BMW

Kawiarnia Restauracja

„GRANDKA“

GRAND - CAFÉ RESTAURANT

Najstarszy polski lokal w Poznaniu

Plac Wolności 18. Telefon nr. 52-44

W sobotę, dnia 1 czerwca 1929 r.

od godziny 5-tej wieczorem

urządza nasz pierwszorzędną ze-
spół muzyczno-artystyczny pod
kierownictwem nowo-angażowa-
nego skrzypka-artysty p.
Mieczysława Paszkiet

WIELKI KONCERT POWITALNY

Przy niższych cenach z następującym pro-
gramem, na który mam zaszczyt prosić Szan. Gości
i zwolenników muzyki

Z poważaniem

Gospodarz.

CZEŚĆ I-sza

1) Polonez A-Dur	Chopin
2) Wale Schönbrunner	Lanner
3) Uwert. „Mignon“	Thomas
4) Fant. z operetki „Paganini“	Lehár
5) b) Balada i Polonez Vieux temps	
soło p. Paszkiet	
a) Hejri Kati Czardasz	Hubay

CZEŚĆ II-ga

6) Uwertura Polonia	Wagner
7) Fant. z opery „Traviata“	Verdi
8) Wale-Tout-Paris	Waldteufel
9) Fant. z melodii polskich	Leopold
10) Potpourri z operetki „Wesoła	
Wdówka“	Lehár

Pw 10675-72,136

Pierze

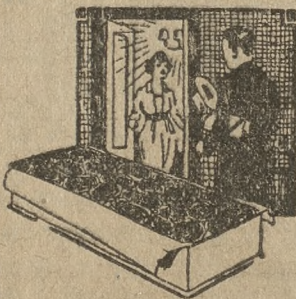
świeże darte, niedarte, puch po-
leca Stanisław Dyczkowski.
Wierzbice 13. zdw 94 168/60

Teki

torbki damskie portfele por-
monetki torby do podróży nes-
tery walizki kufry wielkie wy-
bór, niskie ceny Borzych 8-ka
Podgórze 8 Własne warsztaty
bpw 3421/2

Jadalnie

seriatnie kanapy letanki mate-
race nakładki najtańszej za go-
tówkę na raty. Ludwik Dołba
Witka 76. bpw 3 439-40

Zrobiłeś mi wielką przy-
jemność kupując cze-
koladki w firmie

W. Palyk

Al. Marcinkowskiego 6
(przy poczcie).

Tam zawsze świeże, dobre i tanie. Za 6.— zł
funt, 500 gram. kupisz doskonale!

Pw 148 8 14 661

Magistrat miasta Leszna (Woj. Pozn.), ogłasza niniejszem

KONKURS

na wakujące w Miejskich Zakładach Światła, Siły i Wodo-
ciągów stanowisko energicznego dw 6319

TECHNIKA-MECHANIKA

dobrego rysownika, z ukończoną średnią szkołą techniczną,
obebranego z pracami w ruchu, na sieci i w dziale instal-
acyjnym. Do posady przywiązane jest wynagrodzenie IX
lub X grupy uposażeń, zależnie od kwalifikacji. Czas pró-
by 3 miesiące. Ubiegający się o powyższe stanowisko winni
złożyć swe podanie z dołączeniem życiorysu, świadectwa
moralności i odpisem świadectw do dnia 15 czerwca r. b.
w Magistracie.

Leszno, dnia 28 maja 1929 r.

Magistrat: (—) Kowalski, pierwszy burmistrz.

DROGERZYSTA

młodszy, dobrze polecony, szybki ekspedjent detalista

ORAZ

zw 16676

KASJERKA

zdolna obeznana z pracą biurową ewentl. maszyna do
pisania mogą się zgłosić.

M. Sowiński, Marszałka Focha 98

Szanownym Klientom i Reflektantom

donosimy niniejszem, że scentralizowaliśmy obecnie
magazyn samochodów w specjalnej

WIELKIEJ HALI WYSTAWOWEJ

wybudowanej na własnym terenie przy ul. Dąbrow-
skiego 29, dzięki czemu mamy możność zademonstro-
wania P. T. Klientom bpw 3727

OKOŁO 100 SAMOCHODÓW RÓŻNYCH TYPÓW

przygotowanych do sprzedaży, co ułatwi niezmiernie
wybór samochodu, odpowiadającego potrzebom nabywcy.

Równocześnie podajemy do łaskawej wiadomości,
że wystawiamy obecnie najnowsze modele fabr. Fiat,
jak również Minerwa, Adler i International i prosimy
interesentów uprzejmie zwiedzić naszą wystawę.

„BRZESKIAUTO“

Sp. Akc.

Poznań, ul. Dąbrowskiego 29.

Telefony 63-23, 63-65.

PRZETARG SPADKOWY

W poniedziałek, dnia 3 czerwca 1929, o godz. 9,30 na pla-
cu firmy C. Hartwig przy ul. Towarowej, sprzedam najwię-
cej dającym za natychmiastową zapłatą: nw 10 669

kołnierze damskie, płaszcze, koszule trykotowe, sefir,
haft, skrzynie z narzędziami szewskimi i stolarskie-
mi, pliki stolarskie, laczki, garnki, sznur do bielizny,
koldry, obrazy, maszynę do prasowania, ręczniki, ko-
szyki, wannę, zegarek męski, korale, kaftaniki, tiul,
powłoki, prześcieradła, obrusy, zegar mały, łyżki i wi-
delce, szafę, komodę, maszynę do szycia, leżankę, umy-
walnię z garniturem, krzesła, kieliszki, firany, rolosy,
obrazy, pierzyny, łóżka, przyrządy kuchenne, fartuchy,
chusteczki, kostiumy i t. p.

Obejrzeć można 10 minut przed przetargiem.

KRAWCZYK, kom. sądowy — Dąbrówki 14.

Ogłoszenie przetargu.

Zarząd Międzykomunalnego Wojewódzkiego
Związku celowego dla budowy Szpitala Psychja-
trycznego w Chełmie ogłasza niniejszem przetarg
ofertowy na I-szy etap budowy, a mianowicie:

rozbiórki, stropy żelazobetonowe między
dźwigarami, nasypy i ścianki wewnętrzne
w dwu istniejących budynkach pogubernjal-
nych w Chełmie.

Wykaz robót oraz warunki ogólne i techniczne można
otrzymać w Starostwie Chełmskim, tam także będzie można
oglądać plany wykonawcze i zasięgnąć potrzebnych in-
formacji. dw 6318

Oferty w kopertach zamkniętych należy składać w Sta-
rostwie w Chełmie, najdalej do dnia 15 czerwca 1929 r.

Do oferty należy dołączyć kwit na złożone w Kasie Os-
zczędności Powiatu Chełmskiego wadium w wysokości 3%
sumy oferowanej.

Termin składania ofert upływa 15 czerwca r. b., godzi-
na 12.

W Chełmie, 29 maja 1929 r.

Prezes Związku

Br. Bagiński, starosta.

KOLPORTERZY I ODSPRZEDAWCY

poszukiwani

na prowincji i w Poznaniu

„Zabytki Wielkopolskie — M. Derda“

Napisowe słowo (tłusto) 30 groszy, każde dalsze
słowo 15 groszy, 5 liczb = jedno słowo
i, w, z, a = każde stanowi 1 słowo.
Jedno ogłoszenie nie może przekraczać 50 słów.

OGŁOSZENIA DROBNE

Ogłoszenia wśród drobnych:
1-lamowy milimetr 50 groszy

Znak oferty (na przykład: z 1924, n 2735, d 1 790
i t. d. = 1 słowo.

Drobne ogłoszenia przyjmuje się do godziny 10.

29 POWSZECHNA WYSTAWA KRAJ.

Kwatery

komfortowe, kompletne (150) dla
szkolnictwa zagranicznego, pol-
skiego także inteligencji poza-
szkolnej. 3-5 zł. Zamówienia,
zadatek: Administracja Kwater.
Małecki 8. telefon 60-91.
zdzw 91 868

Baczność Wystawcy!

Doswiadczonego kupiec przyjmie
reprezentację stoiska. Zgłosze-
nia Kurjer zdzw 94 105.

Antyczne

meble, najlepiej odnowione, ku-
puje się w „Pałacu Sztuki“ na
pierwszym piętrze. Pałac Dzia-
łyńskich, Stary Rynek 78.
zdzw 94 535

W godzinach

popołudniowych poszukuje za-
robku rutynowany księgowy. Of-
erty pod zdzw 94 214

Pokój

dla 2 panów do wynajęcia na
przeciąg Wystawy. T. Majewski,
Marcinkowskiego 28. zdzw 94 236

Pokój

1 lub 2 łóżkach wydzierżawie cen-
trum, telefon 10-61. zdzw 93 212

Pokój

umeblowany na 2 osoby na czas
wystawy wynajme. Małecki 8.
5. skład. zdzw 94 160

Dla Polka

z zagranicy sprzedam pamiątkę z
Polski. Dominikańska 5, I. lewo.
zdzw 91 884

Na Powszechną

Wystawę Krajową

polecam łóżka metalowe, matere-
ce sprężynowe i wyscielane włos-
nej wytwórni. Dogodne warun-
ki spłaty. Pokrzywa. Półwie-
ska 22. bpw 3725

Rzadka okazja

dom z kolonjalką 3 pokoje i ku-
chnią i morga warzywnego ogro-
du, chlew w kościelnej wiosce
sprzedam zaraz. Cena 5.800 —
Zgłoszenia Kurjer zdzw 94 547.

1 SPRZEDAŻE

Domek

maszynny tano na sprzedaż.
Zgłoszenia Górczyn, Sielska 19.
saw 94 492-3

Automobilisci

Rolnicy, ślusarze,

Warsztaty autogeniczne

szwajcowanie (spawanie) wszel-
kich części metalowych wykonuje
szybko fachowo. Specjalność spaw-
anie cylindrów, karterów, try-
bów, maszynowych i części alu-
minowych. „Ignis”. Spawalnia,
ul. Wielka 6. zdzw 94 421-2

Maszyny

okretnowa i krawiecka mało u-
żywane sprzedam. Plac Nowo-
miejski 1a. parter prawo.
zdzw 93 172/3

Meble

na raty i za gotówkę po najniż-
szych cenach poleca Szpryngacz
Wielka 13. Klienteli zamiejsco-
wej odstawiamy własnym samo-
chodem. Pw 10 144 0 4762

Wózki

dziecięce i budki obciążam cera-
tą i reperuję. Gumy kółka na
składzie. Siódlnia, Szewsk. I.
bpw 3608/09

Duże

lustro, kanapa, szyfonierka, obra-
zy tano na sprzedaż. Poznań-
ska 38, III. le o. zdzw 94 462a

Ubikacja

piętrowa, osobny budynek, nad-
ająca się na małą fabryczkę lub
warsztat zaraz do oddania. Zgło-
szenia Szamarzewskiego 11.
zdzw 94 171/2

Dłut kołczasty

ocynkowany, używany do sprze-
dania wagonowo i detalicznie.
Spółdzielnia „Kresy Wschodnie”.
Brześć n/B. 3 Maja 21.
zdzw 94 546

Łóżka metalowe

wyprzedaje tano. Przewodnik,
skład żelaza św. Marcin 30.
zdzw 92 260 61

Maszyna

damski i krawiecka na sprze-
daz. Rybaki 9. skład
zdzw 94 127/5

Pończochy

piękne dobre tanie A.
Szymański Poznań św.
Marcin 1. Specjany
skład pończoch
bpw 3 542-3

Motocykl

angielski, 5 „1”, w dobrym sta-
nie korzystnie sprzedam. Wie-
czorek, Polna 2. zd 93 069

Koń
kary na sprzedaż. — Chwaliszewo 13.
rw 5154

Stół
rozciągnany sprzedam. Musiałek, Wolnica 7.
rw 5162

Dom składowy
w centrum Gdańska, z 3 wolnemi od prawa ochrony lokatorów mieszkaniami i garażami, w najlepszym stanie, korzystnie na sprzedaż. Oferty pod dw 6315 do Kurjera.

Okazyjnie
wyprowadza 15 proc. taniej eleganckie garsonki, suknie, szlafrocki, jumpy, swetry, pullovery, kostiumy sportowe i kapielowe. „Tricot”, Rom. Szymański, go 10, III. Pw 10 870-55.1

Motocykl
marki Sarolea z przyczepką w dobrym stanie na dogodnych warunkach do oddania. Zgłoszenia Kurjer zdw 94 548.

Majętności
slicznie położony do tego młyn, ziemi pszenno-żytnia 210 mórg, budynki nadzwyczajne, inwentarz nadkompletny wprost od właściciela do nabycia. Oferty Kurjer zdw 94 548

Apteka
do sprzedania w największym klimatycznym uzdrowisku. Biuro Administracyjne Lwów, Badenich 7.
zdw 94 541

Skład
kapeluszy damskich z ubikacją sprzedam. Oferty Kurjer zdw 94 632

Na sprzedaż
parcela budowlana przy ul. św. Stanisława (Winiary) o powierzchni 1574 m². Zgłoszenie Wierzbice 29, III, prawo, lewo.
zdw 94 578

Sprzedam
gospodarstwo 115 mórg, dobra ziemia pszenno-żytnia, żywy i martwy inwentarz. Zabudowanie maszyn. Cena 62.000 zł., wpłaty 26.000 zł. Adres wskazać Kurjer zdw 94 568

Sprzedam
tanie duży szafę do rozbiierania, lustro, kanapę z obudowaniem, posciel, szafonierkę, żelazny stojak do maszyn. Rybaki 7, podwórko, lewo III, prawo, lewo.
zdw 94 538

Okazja
buty oficerskie nowe korzystnie sprzedam. Adres wskazać Kurjer zdw 94 559

Żelazna
parkowana brama sprzedam tanio. Strzałkowski, Wielkie Garbary 44, restauracja. zdw 94 415

Rowery
gumy, części stale na składzie. Czerniak, Półwiejska 11.
zdw 94 598

Wózek
sportowy, duży wózek Brenabur na sprzedaż. Łożyska, Rybaki 9.
zdw 94 454

Skład
mieszkaniami, śródmieście tanio. Dutkiewicz, Chwaliszewo 70.
zdw 94 427

Willa
6 pokojowa Puszczkowsko. 26.000 Dutkiewicz, Chwaliszewo 70.
zdw 94 412

W Bydgoszczy
sprzedam skład kol. delik. z przyległym 4 pokojowym mieszkaniem, obszerne piwnice, także dla hurtowni. Pośrednicy wykluczeni. Do objęcia potrzeba 10 do 11 tys. Zgłoszenia Kurjer zdw 94 436

Wózek
dziecięcy, dobry Naether na sprzedaż, także koszykowe 16-letnie. Półwiejska 37, I, lewo.
zdw 94 435

Antyki
wielki wybór. Bracia Pióro, Aleje Marcinkowskiego 28.
Kw 2311

Złote
ślubne obrączki pierścienie zaleczone w modnych fasonach poleca od 16 zł począwszy. Chwilkowski, św. Marcin 40.
zdw 94 596

Stolarskie
warsztaty (lawki) tanio rozsprzedamy. Przewodnik, kład żelaza, św. Marcin 30.
zdw 94 250 51

Uwaga
dwa konie robocze tanio na sprzedaż. Zegrze, ul. Polna, Tyranowski.
zdw 94 300 7

Rzeźnictwo
w Poznaniu, skład, warsztat, z kompletnym urządzeniem, elektryczny żarod. do tego 2 pokoje, kuchnia, stajnia za 7.000 zł spieszenie sprzedam. „Pawilon”, Poznań, Marzałka Pocha 112a. Kw 2 313-4

Stolarnia
z kompletnym urządzeniem w śródmieściu Poznania z powodu stosunków rodzinnych na sprzedaż. Cena według umowy. Oferty „Par”. Aleje Marcinkowskiego 11, pod 54.993. Pw 10 853-54.993

Leżanki
nakładki najtaniej. Małeckiego 5 w podwórzu parter. lewo.
zdw 94 399

Powózka
półkryta na gumach w dobrym stanie tanio na sprzedaż. Bukowska 33.
zdw 94 383

Salonik
biały 10 części stosowny także na poczekalnie tanio sprzedam. Wielkie Garbary 33, II, prawo.
zdw 94 550

Motocykl
Harley Davidson z przyczepką 10 KM gotowy do jazdy okazjynie za cenę 1.500 zł i motor elektr. 440 volt 5 KM z rozrusznikiem fabrykat A. E. G. za cenę 850 zł do sprzedania. Erze-Motor, Poznań, ul. Mylna 33, telefon 79-29.
zdw 94 576

Psa
do polowania ułożonego sprzedaż. Plotkowiak, ul. Szczepana 1, Dobie.
zdw 94 570

Anglomint
tabletki mietowe o silnym smaku dla zwierząt. zdw 93 693

Narzędzia
kowskie komplet, w bardzo dobrym stanie na sprzedaż. Zgłoszenia Gniezno, św. Wawrzyńca 14.
nw 10 655

Stół
składowy z 21 szufladami 75 zł., sprzedam ul. Cybińska 10, parter, prawo.
zdw 94 308

Samochód
Berliet w nadzwyczajnym dobrym stanie z nadadzką nadający się na takse sprzedam bardzo korzystnie. Franpol, Grobla nr. 27, Tel. 32-65.
zdw 94 573

Plaszcz
damski, sportowy, jasno-beż. fig. 44-46, zupełnie nowy, bardzo tanio na sprzedaż. Mostowa 4a, I, lewo.
zdw 93 973

Urządzenie
do wyrobu cukierków, objąć można także ubikację 150 km., gaz, woda, elektryka, telefon na miejscu. Zgłoszenia Kurjer zdw 94 531

Okazja!
Mało używane pianino bardzo tanio do sprzedania. Wiadomość: skład zabawek, — Stary Rynek 80/82.
rw 5146

5 KUPKA

Balans
używany średniej wagi oraz motocykl nowszy model z defektem kupię okazjynie. Oferty Kurjer zdw 92 625

Kupuje
za gotówkę meble wszelkiego rodzaju rzeczy Dom Kom.owy, Podgórze 2 P 8929/30

Majątków
ziemskich różnej wielkości dla poważnych refleksyjności poszukuje Biuro Rolnicze Włocławek nr 9525

Pianino
kupię. Cena Kurjer zdw 93197

Skład
z przyległym pokojem przy ruchliwej ulicy poszukuję zaraz. Oferty Kurjer Poznański zdw 93 265

Pianino
czarne kupię za gotówkę. Zgłoszenia Kurjer zdw 93 649.

Platformę
dobrą na 40 ctr. kupię. Szafranek, Fredry 6.
zdw 94 068

Damski
pierścionek brylantowy kupię. Zgłoszenia do Kurjera Pozn. zdw 93 744

Pianino
dobrej marki okazjynie kupię. Oferty Kurjer zdw 94 120.

Kupię
kufer do podróży. Oferty Kurjer zdw 94 185.

Baczność poszukuję autobusu
wprost z firmy nowego i dużego na dobrą okolicę, na odpłatę, gwarancja zapewniona, może być hipotecznie. Spiesznie zgłoszenia proszę nadesłać do Kurjera Poznańskiego zdw 93 984.

Pianino
używane w dobrym stanie kupię. Zgłoszenia Kurjer zdw 94 193 z podaniem ceny.

Skrzynie
używane kupuję każdą ilość. Oferty do Kurjera pod jw 1899

Szafkę lodową
dobrze utrzymaną kupię. Oferty pod dw 6310 do Kurjera Pozn.

Kupię
domek z ogrodem. Zgłoszenia Kurjer, Stary Rynek rw 5147

250-300 HP
Diesel-Motor lub lokomobile Wolffa albo Lanza używane, leż w dobrym stanie natychmiast potrzebna Zgłoszenia: inż. Fischer, Woźna 14 b, telef. 30-6.
zdw 94 609

6 KAMIENICE

Administrację
domów przyjmuje doświadczony, sumienny i oszczędny administrator zawodowy, znawca robot ziemianin, budowlanych. Referencje kaucja. Oferty Kurjer zdw 93 160.

Kamienice
III. ptr., centrum Poznania, czynsz 9.000 rocznie, sprzedam za 50.000 i objęcie 25.000 amortyzacyjnej hipoteki. — Pośrednicy wykluczeni. Zgłoszenia Kurjer zdw 93 925

Willa
2 mieszkania, ogród, 4 pok. wolne, blisko Poznania, cena 30.000. wpłaty 20.000 zł, szybko sprzedam pośrednicy wykluczeni. Oferty Kurjer zdw 93 926

Kamienica
śródmieście, pięć-pokojowa, mieszkanie wolne, dochód 23.000 zł, cena 240.000 — wpłaty 100.000. Jeżyce, komfortowa, wolne mieszkanie, dochód 23.000 zł., cena 250.000 — wpłaty 15.000 — oraz wiele innych, wpłaty 60.000 — 350.000 zł, kilka wili sprzedaje Jax Poznań, Ratajczaka 10.
zdw 94 315

Kamienice
ceteropietrowa, dochodowa, Łazarz. Cena 150.000, wpłaty 100.000. Wiadomość: „Informator”, Ratajczaka 15.
zdw 94 527

Kamienica
ulica Dąbrowskiego dochód roczny 13.800, cena 135.000, Dutkiewicz, Chwaliszewo 70.
zdw 94 419

Kamienica
II pietrowa w śródmieściu, dochód 6.500, cena 60.000, zaraz na sprzedaż, wpłaty 35.000, reszta podług umowy. Adres Kurjer, Stary Rynek rw 5152

Kamienica
nowoczesna IV. pietrowa w Poznaniu, cena 55.000 złotych, wpłaty 20.000 sprzedaje „Kraus”, Pocztowa 30
zdw 9 553

Dom
mój dwupietrowy, narożnikowy w najlepszym położeniu i stanie z przyległym placem budowlanym i wolnym trzypokojowym mieszkaniem oraz składem wolny od ciężarów hipotecznych, sprzedam korzystnie. Masera, Poznań, Stary Rynek 44, — wchód z Woźnej, zdw 94 585

7 PIENIĄDZ

Wspólnika
uczciwego zubożca z kapitałem do 30.000 zł szukam. Oferty Kurjer Pozn. zdw 92 675.

Wspólnika
cichego z kapitałem 40-70.000 zł poszukuję. Lokata pierwsza, hipoteka. Zysk zgóry 20% w stosunku rocznym. Zgłoszenia do Kurjera pod zdw 93 434

Poszukuję
2-3.000 zł pod dobry zastaw, wysoki procent. Oferty Kurjer zdw 93 888

Wypożyczę
zaraz na 4% roku 35 tysięcy po 12-15% na pierwszą hipotekę. Pierwszeństwo temu, kto wskazuje 5 pokojowe mieszkanie z komfortem i ogrodem w Poznaniu lub okolicy. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdw 93 710

Poszukuję
10.000 złotych na I. hipotekę wili lub kamienicę. Zgłoszenia „Par”. 27. Grudnia 18 pod 58.341 Pp 10 742-58.341

Z 10.000 zł
wstąpię jako cichy wspólnik do przedsiębiorstwa. Pożądane zabezpieczenie. Oferty Kurjer zdw 94 084

18 proc.
poszukuję 60.000 zł na I. hipotekę wielkiej nieruchomości w Poznaniu. Oferty Kurjer zdw 94 216

Szukam
pożyczki 6000 zł na kupno placu pod budowę. Oferty Kurjer zdw 94 282

3.000 zł
pożyczki pod zastaw większej hipoteki na majątek poszukuję spiesznie, procent według umowy. Zgłoszenia Kurjer zdw 94 479

50 tysięcy
złoty pożyczki w dolarach na pierwszą hipotekę kamienicy, wartości 200 tysięcy poszukuję. Procent podług umowy. Oferty do Kurjera pod nr. zdw 94 391.

2-5.000 dolarów
dam po 15% na hipotekę kamienicy. Oferty Kurjer zdw 94 180/1

30.000 zł
cichego wspólnika (niczek) na dzierżawę średniego majątku z rak niemieckich o bardzo wysokiej kulturze. Obora zarodowa, hodowla koni z rodowodami, świnię rasową. Gleba 1. kl. Oferty Kurjer zdw 94 405

Kto wypożyczy
2.000 zł na I. hipotekę lub może osiągnąć 1 pokojowe mieszkanie. Adres wskazać Kurjer zdw 94 598

Okazja
Sprzedam z powodu nagłego wyjazdu dobrze prosperującą wytwórnię, odrzucającą duże zyski, zwiniana również z P. W. K. Fachowość zabyteczna. Do objęcia 4-5.000 zł Oferty do Kurjera pod zdw 94 442

Pożyczki
5.000-6.000 złotych na I. hipotekę na wiejski majątek wartości 32 tys., okolicy Poznania poszukuję. Procent podług umowy. Oferty Kurjer zdw 93 879-80

Poszukuję
2-3.000 zł na nową imprezę w Wołom, Miasteczko P. W. K. Oferty Kurjer, Stary Rynek sw 5155

Tysiąc dolarów
umieszczę w dobrze prosperującym przedsiębiorstwie. Pisać: Kurjer zdw 92 502.

8 DO WYNAJĘCIA

5 pokojowe
wielkopokojowe mieszkanie tylko z meblami poważnym reflektantom do oddania. Adres wskazać Kurjer zdw 93 372

Mieszkanie
1 pokój z kuchnią do wynajęcia. Winiary, Obornicka 57 wprost od gospodarza.
zdw 93 802

Mieszkanie
7 pokoi, komfort, II pietro, centrum, wolne zaraz. Pośrednicy wykluczeni. Zgłoszenia Kurjer zdw 94 206

Mieszkanie
1, 2, 3 pokojowe wprost od r. gospodarza odda Jackowski Wrońska 12, od 9-3.
zdw 94 086

5 pokojowe
słoneczne mieszkanie w wili z wszelkimi wygodami, gruntownie odrestaurowane z kompletnym lub częściowym umeblowaniem i dłuższym kontraktem z powodu wyjazdu natychmiast odstąpię. Oferty Kurjer Poznański zdw 93 796.

Mieszkanie
pokój, kuchnia, śródmieście odda Columbia, Woźna 11, I. ptr.
zdw 94 280

Mieszkanie
4 pokojowe, komfortowe I. pietro, centrum odda Columbia, Woźna 11, I. pietro.
zdw 94 270

Mieszkania
1, 2, 3, 4, 5, 6 pokojowe za dzierżawę wskazać „Fragut”, Kozia 21.
zdw 94 464

Mieszkania
2 pok. i kuchnia i 1 pok. i kuchnia do wypożyczenia. Murkowski, Długa 3, tel. 2316, zgłosz. 2-4.
zdw 94 504

Sześciopokojowe
mieszkanie, Plac Wolności, II. pietro, na korzystnych warunkach oddam. Oferty Kurjer zdw 94 516

Do wynajęcia
pokój umeblowany z kuchnią na wyłączny użytek, na przedział dwóch lat za dzierżawą zgóry. Adres wskazać Kurjer zdw 94 414

Mieszkanie
dwa razy pokój i kuchnia. Czynsz rok zgóry, spiesznie oddam. Tama Garbarska 4. Restauracja.
zdw 94 444

Mieszkanie
2 pokojowe 2.500, 2 lata dzierżawy oraz wielki wybór wiejskich poleca „Komis”. Sew. Mielżyńskiego 28.
zdw 94 618

9 SZUKA MIESZK.

2-3
pokojowego mieszkania kuchnia w centrum, poszukuję. Dzierżawę placę za dłuższy czas zgóry. Łaskawe zgłoszenia Kurjer zdw 93 244

Baczność! Mosina
Poszukuję na dłuższy czas w okolicy Mosiny najchętniej w Mosinie 3 pokoi i kuchni. Oferty Kurjer zdw 93 192

Szukam
mieszkania 3-4 pokojowego. Łaskawe oferty do Kurjera Poznańskiego zdw 94 125, albo telefonem 38-47.

Poszukuję
mieszkanie 3 pokoje i kuchnię, dam dzierżawę zgóry. Zgłoszenia do Kurjera zdw 94 190.

Młode
bezdzielnego małżeństwa szuka mieszkanie pokój z kuchnią, dzierżawa rok zgóry. Zgłoszenia Kurjer zdw 94 246

Mieszkania
poszukuję 2-3 pokojowego z wygodami, blisko Starego Rynku. Gotówka do dyspozycji. Łabędzka Kramarska 9.
rw 5144

Mieszkania
poszukuję natychmiast 2-4 pokojowego z łazienką w Poznaniu placę za 2 lata zgóry Zgłoszenia Kurjer zdw 94 588

Mieszkanie
2-3 pokoi poszukują 2 osoby za ewent. dzierżawą zgóry. Oferty Kurjer zdw 94 502

1: ZAMIANA MIESZKANIA

Mieszkanie
w śródmieściu 4 pokojowe zamienię na większe lub mniejsze. Oferty Kurjer zdw 94 100

Zamienię
6 pokojowe mieszkanie z wszelkimi wygodami w Ostrowie, na takie same wzgl. 4 pokojowe w Poznaniu. Dzielnica obojetna. Zgłoszenia Poznań, Małeckiego 37, I.
zdw 94 266

Pokój
na 2 osoby do wynajęcia. al. Łakowa 10, II. ptr. lewo.
zdw 94 611

11 POKOJ: UMEBL

Pokój
na letnisko wynajmę panu lub pani w Łobanow. Zgłoszenia Kurjerowa 1, podwórko, parter, lewo.
zdw 94 352

Pokój
duży, słoneczny dla dwóch osób wynajmę zaraz. Mickiewicza 7, III. lewo.
zdw 94 329

Pokój
elegancko umeblowany dla 2 panów zaraz na stałe do wynajęcia, blisko dworca poczt. „elefon do dyspozycji. Gasiorowskich 10, drugie pietro, prawo.
zdw 93 604

Pokoje
komfortowe, telefon, oddam 2 razem. Ratajczaka 20, III. lewo zdw 93 845

Pokój
wspólny dla panów do wynajęcia Półwiejska 37, boczny dom, I. ptr., prawo.
zdw 94 1

Pokój
z pianinem dla lepszego pani lub wystawców zaraz wolny. Wyspiańskiego 18, III. lewo.
zdw 94 123

Pokój
umeblowany do wynajęcia. Mostowa 29, Pawlak.
zdw 94 124

Pokój
umeblowany do wynajęcia od 1. 6, 29., podwórko, prawo. III. Nowak, Aleje Marcinkowskiego 6.
zdw 94 121

Pokój
dla pana, ewentualnie wspólny. Górna Włda 17, III. lewo.
zdw 94 108

Pokój
wynajmę. Wszystkich Świętych 3, II. prawo.
zdw 94 109

Pokój
solidnemu panu wynajmę. Długa 10, II. lewo.
zdw 94 229

Pokój
dwom panom zaraz wynajmę. Piekary 22-23, dom tylny, parter, Piekary 22-23, dom tylny, parter.

Przyjme
pana na pokój wspólny. Dąbrowskiego 56, II. prawo, front.
zdw 94 087

Pokoje
umeblowane do wynajęcia na Krasieńskiego. Adres wskazać Kurjer zdw 94 089.

Przyjme
pana na wspólny pokój. św. Czesława 11, IV.
zdw 94 095

Centrum
pokoje 1-2 osobom, telefon korzystnie wynajmę. św. Marcina 9/10, II. lewo.
zdw 94 081

Pokój
z klatki schodowej umeblowany zaraz wynajmę. Matejki 40/41, IV.
zdw 94 077

Pokój
dwom panom (panom) wynajmę. (Pianino). Rządkiwicz, Kilińskiego 3.
zdw 94 073

Pokój
umeblowany dla panienki bez posciel. Kilińskiego 1, III. prawo.
zdw 94 078

Pokoje
w Puszczkowsku do wynajęcia. Kucharka.
zdw 93 617

Kwiatowa 10
I. prawo, pokój do wynajęcia.
zdw 93 286

Lepszy
pokój. Przemysłowa 13, III. lewo zdw 94 067

Pokój
umeblowany do wynajęcia. Patrona Jackowskiego 35, II. prawo.
zdw 94 061

Pokój
dla bezdzietnego małżeństwa i pokój dla 2 panów tanio do wynajęcia od 1. 8, gdzie wskazać Kurjer zdw 94 070

Centrum
pokój elegancki, światło elektryczne, osobne wejście tanio wynajmę zaraz. Ratajczaka 16, IV. lewo.
zdw 93 962

Dwa
sypialnia i pokój męski dla lepszego pana. Towarowa 21, I. prawo.
zdw 93 970

Pomieszczenie fabryczne
700 metrów wynajmę na czas dłuższy. Dąbrowskiego 78a.
zdw 93 668

Pokój
dla dwóch panów lub pań. — Wejście niekierujące. Wielkie Garbary 13, II. prawo.
zdw 94 178

Pokój
lub dwa, niekrepujące z kuchnią
łazienką od wynajęcia. Wiado-
mość: Grunwaldzka 20 b, IV, pie-
tro, prawo. zdw 94 257

Umeblowany
pokój do wynajęcia. Patrona
Jackowskiego 23, I, prawo.
jw 1904

Pokój
umeblowany 50 zł mies. do wy-
najęcia. Adres Kurjer
zdw 94 249

Pokój
umeblowany, frontowy ładny so-
lidnemu panu zaraz. Górna Wil-
da 40, II, prawo. zdw 94 238

Pokój
frontowy, czysty, z osobnym wej-
ściem, dwom panom wynajmę
zaraz. Rybaki 30, parter.
zdw 93 833

4 pokoje
dla wystawców lub małżeństwa,
1 pokój dla dwóch panienek. Ma-
tejski 45, II, lewo. zdw 94 234

Pokój
umeblowany dla małżeństwa
względnie dziewczynki. Wolni-
ca 6, II, wejście Małych Garbar,
Zaleski.

Pana
na wspólny pokój. Staszica 9, I,
prawo. jw 1911

Pokój
umeblowany dla 2 panów. Po-
znańska 21, II, prawo. jw 1912

Mały
słoneczny pokój z balkonem zaraz
do wynajęcia. Dąbrowskiego 41,
II, prawo. jw 1905

Wspólny
pokój do wynajęcia. Grobla 28,
Maciejewska. rw 5140

Pokój
umeblowany dla pana zaraz do
wynajęcia. Jeżycka 35, I, prawo.
jw 1898

Pokój
umeblowany wynajmę. Kraszew-
skiego 24, IV, I. jw 1900

Umeblowany
pokój wynajmę. Wierzbicice 14,
III, prawo. zdw 94 328

Pokój
frontowy, słoneczny z 2 łózkami
dla wystawców zaraz wynajmę.
Polska 5, dom boczny, II, lewo.
zdw 94 324

Pokój
dla solidnego pana, wejście z
klatki schodowej. Kwiatowa 11,
II, prawo. zdw 94 369

Pokój
umeblowany dla 1 lub 2 panów
wynajmę zaraz. Ul. Dąbrowskiego
18, Wilda IV. zdw 94 372

Pokój
do wynajęcia. Piekary 5 w po-
dwórzu, p. prawo. zdw 94 376

Pokój
duży, balkonowy blisko wystawy
dla przyjezdnych lub wysta-
wców. Cena 150 miesięcznie. Zgło-
szenia Kurjer zdw 94 371

Próżny pokój
wydzierżawia. Czynsz zgóry na
rok 500 zł. Oferty Kurjer
zdw 94 368

Pokoje
sympatyczne od 4-5 zł dziennie
wynajmę. Górna Wilda 15, Dy-
balska. zdw 94 379

35 zł
pokój frontowy dla 2 panów za-
raz. Małeckiego 28, I, lewo, małe
wejście. zdw 94 378

Pokój
duży, słoneczny z dwoma łózkami
korzystnie wynajmę. Umiń-
skiego 9, 3 wejście. zdw 93 731

Przyjmę
panów na pokój. Umińskiego 9,
III, wejście. zdw 89 917

Pokoje
duży, mały i wspólny tanio wy-
najmę. Główna 8, III, prawo.
zdw 94 433

Pokój
1-5 osób utrzymaniem (bez).
Półwiejska 2, III, prawo.
zdw 94 431

Pokój
dla wystawców z wygodami.
Zgłoszenia skład św. Marcin 3,
Gardecka. zdw 94 438

Pokój
umeblowany odnajmę. Kraszew-
skiego 4, II, prawo. zdw 94 445

Pokój
osobne wejście z utrzymaniem wy-
najmę. Półwiejska 8, III, prawo.
dw 6 311

Pokój
balkonowy, słoneczny, elektr. za-
raz wynajmę. Dąbrowskiego 34,
ogród wprost. II, lewo. zdw 94 475

Pokój
lepszy, światło elektryczne, wszel-
kie wygodny na dzień wgl. na je-
dną osobę zaraz wynajmę. Za-
krzewska, Gajowa 4.
Pw 10 864-58.346

Pokój
dobrze umeblowany niekrepujący
dla solidnego pana. światło elektrycz-
ne, front, wysoki parter zaraz
do wynajęcia. Ul. Piotra Waw-
rzyńskiego 33, Korcz. zdw 94 482

Pokój
umeblowany do wynajęcia. Je-
życka 2, I, p. prawo. zdw 94 481

Duży
pokój używaniem kuchni wynaj-
mę. Grzeszkowiak, Kanałowa 15.
zdw 94 382

Pokój
próżny od gospodarza wydzier-
żawia za półroczną dzierżawę
150 zł. Strzałkowskiego, Wielkie
Garbary 44, restauracja.
zdw 94 447

Małżeństwu
wynajmę umeblowany pokój z
kuchnią. Weronika Stachowiak,
Wielkie Garbary 44, restauracja.
zdw 94 416

Pokój
frontowy, elektryczność dla 2 pa-
nów zaraz do wynajęcia. Ulica
Małeckiego 35, I, prawo. zdw 94 452

Pokój
umeblowany wynajmę. Rybaki 7,
III, lewo, front. zdw 94 403

Pokój
na 2 osoby. Czarniejewicz, św.
Marcin 27. zdw 94 404

Pokój
elegancko umeblowany, telefon
wynajmę. Ratajczaka 40, Pen-
sjonat przy Placu Wolności.
zdw 94 409

Oddam
2 duże próżne frontowe pokoje z
używaniem kuchni w śródmieściu
Zgłoszenia do Kurjera pod
zdw 94 408

Pokój
do wynajęcia dla pana lub dwóch
panów na łazarz, światło elek-
tryczne, osobnym wejściem.
Gulczyński, Gasiorowskich 9.
zdw 94 533

Pokój
słoneczny, frontowy wynajmę
lepszym panom. Książek, Ga-
siorowskich 11 (łazarz).
zdw 94 531

Pokój
frontowy, dobrze umeblowany w
śródmieściu, światło elektr., na
dwie osoby zaraz do wynajęcia.
Adres wskazuje Kurjer
zdw 94 604

Młodemu
małżeństwu pokój niekrepujący
z używaniem kuchni oddam. —
Adres wskazuje Kurjer
zdw 94 599

Pokój
zaraz do wynajęcia dla dwóch
panów. Długa 11, w podwórzu,
I, p. prawo. zdw 94 597

Przyjmę
inteligentną panią na wspólny
pokój. Półwiejska 2, III,
podwórza. zdw 94 490

Elegancki
pokój wynajmę. Młyńska 12, I,
prawo. zdw 94 616

Pokój
z jednym lub dwoma łózkami,
łazienka, Strzelecka 5, III, lewo.
zdw 94 612

Pokój
umeblowany z utrzymaniem
światłem elektr. do wynajęcia.
Św. Marcin 66/67, II, prawo.
front. zdw 94 473

Pokój
z utrzymaniem lub bez, wejście
z klatki schodowej zaraz do wy-
najęcia. Św. Wojciech 21, I, prawo.
zdw 94 509

Pokój
centrum, ładny 60 zł. Adres —
wskazuje Kurjer zdw 94 502

Pokój
umeblowany, solidnemu panu
wynajmę. Działyńskich 2, Schae-
fer. zdw 94 304

Dwa
umeblowane pokoje wynajmę
dwom osobom, wejście niekrepu-
jące. Małżeństwa wykłuczone.
Wyspiańskiego 21, II, piętro,
front, lewo, przy wystawie.
zdw 94 300

Słowackiego
35, III, prawo, oddam korzyst-
nie 1 lub 2 frontowe (sypialnia,
salon) z kuchnią. zdw 94 293

Pokój
umeblowany, osobne wejście,
wynajmę. Górna Wilda 30, I, p.
Łabenda. zdw 94 200

Pokój
umeblowany dla 2 osób wynaj-
mę. Kilińskiego 9, II, prawo.
zdw 94 201

Balkonowy
pokój elektryczność, łazienka —
wolny. Ratajczaka 11 a, III,
wejście, III, lewo. zdw 94 285

Pokój
frontowy, solidnemu Panu wy-
najmę zaraz lub 15. 6. Kwiatow-
a 10, III, p. prawo. zdw 94 278

Pokój
umeblowany, 2 osobom zaraz
wynajmę. Przybylski, Matejski
48, podw. lewo. zdw 94 271

Pokój
bardzo ładnie umeblowany wy-
najmę. Polska 1, III, prawo.
zdw 94 253

Pokoje
umeblowane, frontowe, na dzień,
tygodnie, miesiaca, z utrzymaniem
lub bez wynajmę. Nowa-
kowska, Ogrodowa 19.
zdw 94 200

Pokój
frontowy elegancko umeblowany
zaraz ul. Patrona Jackowskiego
13, prawo. zdw 94 248

Pokój
balkonowy na 2 osoby wynajmę
zaraz, najchętniej przyjezdnym.
Wielkie Garbary 5, III, prawo.
rw 5160

Pokój
umeblowany, frontowy, bez po-
ścieli zaraz. Rybaki 7, II, prawo.
zdw 94 533

Pensjonat
dla przyjezdnych
Poznań, Główna 17, II. Pokoje
umeblowane, większe i mniejsze.
Ceny przystępne. T. Rowecka.
zdw 94 534

Informator
poleca pokoje umeblowane. Ra-
tajczaka 15, pasaż Apollo.
zdw 94 530

Pokój
umeblowany, frontowy, wchód
osobny z klatki schodowej, zaraz
do wynajęcia. Wielkie Garbary
47, parter, prawo. rw 5145

Pokoje
2 czyste dobrze umeblowane dla
4 panów zaraz do wynajęcia.
Światło elektryczne. Półwiejska
23, front, II, lewo. zdw 94 396

Pokój
2 łóżka tanio wynajmę. Szkolna
7/8, II, Cichocka. zdw 94 392

Pokój z telefonem
z światłem elektr. w centrum od
1. 8. 29 wynajmę. Składowa 1, III-
wejście, I, prawo. zdw 94 390

Pokój
dobrze umeblowany zaraz do wy-
najęcia. Ul. Słowackiego 29, I,
prawo. zdw 94 389

Pokój
umeblowany do wynajęcia zaraz.
Szamarzewskiego 20/22, III, p. r.
lewo, II, wejście. zdw 94 394

Panienkę
pokój przyjmę. Tomaszewska,
Wenecjańska 7. zdw 94 440

Wspólny
pokój frontowy. Św. Marcin 29.
zdw 94 386

Pokój
umebl. wynajmę, elektryczność.
Składowa 11, III, prawo. zdw 94 572

Gimnazjastów
przyjmę, rutynowana meska o-
pieka. Matejski 55, trzecia lewo.
zdw 94 567

Pokój
miesięcznie dwom osobom. Matej-
ki 55, trzecia lewo. zdw 94 566

Pokój
umeblowany wynajmę zaraz pa-
nu. Ul. Czapla 2, II, prawo przy
Rynku Wileckim. zdw 94 323

Pokoik
umeblowany zaraz do wynajęcia.
Poznańska 27 a, I, p. r. prawo.
zdw 94 322

Pokój
umeblowany wynajmę. Jasieńska,
Wodna 13, III. zdw 94 334

Pokój
dla starszego pana zaraz do wy-
najęcia. Ul. Kilińskiego 7, II,
piętro, prawo. zdw 94 362

Pokój
na 2 osoby zaraz wynajmę. No-
wak, Szkolna 6. zdw 94 337

Pokój
zaraz do wynajęcia. Ul. Prze-
mysłowa 34, III, lewo. zdw 94 347

Do wynajęcia
pokój z całkowitem utrzymaniem
tylko dla lepszego pana. Wodna
18, II, prawo. zdw 94 342

Pokój
umeblowany do wynajęcia. Pie-
kary 5, II, lewo. zdw 94 341

„Informacja”
św. Marcin 11, poleca tanio po-
koje. zdw 94 355

Pokój
wynajmę solidnemu panu zaraz.
Półwiejska 5, III, lewo. zdw 94 375

Lepszy
pokój wynajmę. Małeckiego 15,
I, lewo. zdw 94 374

Pokój
umeblowany dla 1 lub 2 panów
zaraz do wynajęcia. Ul. Łuka-
szewicza 48, II, Piasecki. zdw 94 350

Pokoje
dwa wspólne odnajmę solidnym
panom. Trzeci pokój z klatki
schodowej na biuro. Pl. święto-
krzyski 3, III, prawo. zdw 94 364

35 zł
do 50 złotych miesięcznie od oso-
by odnajmę umeblowane
(komfort). Podczermiński, Górna
Wilda 71, III. zdw 94 363

Pokój
frontowy, słoneczny dwom oso-
bom lub jednej wynajmę. Strze-
lecka 6, I, lewo. zdw 94 426

Pokój
słoneczny, frontowy, dwom inte-
ligentnym panienkom. Zgło-
szenia od godz. drugiej. Wielkie
Garbary 18, II, prawo. zdw 94 425

Lepszy
pokój wynajmę. Poznańska 8/10,
III, prawo. zdw 94 423

Pokój
wynajmę krótszy lub dłuższy
czas. Kraszewskiego 19, III, pra-
wo. zdw 94 491

Pokój
duży, frontowy dla 2 panów do
wynajęcia od zaraz. Pościel po-
żądana. Półwiejska 4, II, lewo.
zdw 94 591

Pokój
panu wynajmę. Półwiejska 31,
I, lewo. zdw 94 586

Pokój
umeblowany, frontowy 1 lub 2 so-
lidnym panom (ewtl. studentom)
wynajmę. Ul. Działyńskich 8, II,
prawo. zdw 94 551

Pokój
balkonowy dla pana lub starszej
pani od zaraz. Górna Wilda 80, II,
prawo. zdw 94 559

Pokój
umeblowany zaraz, z osobnym
wejściem. Poznańska 22, III,
prawo. zdw 94 627

Pokój
dwom panom wynajmę. Małe-
ckiego 14, II, lewo, front. zdw 94 455

Pokój
umeblowany frontowy na 2 oso-
by wynajmę. ul. Skarbowska 15,
parter, lewo. zdw 94 449

Lepszy
pokój dwuosobowy tanio wynaj-
mę. Stroma 1, III, prawo. zdw 94 441

Pokój
z osobnym wejściem wynajmę.
Plac Sapieżyński 3, III, lewo. zdw 94 451

Pokój
umeblowany dom frontowy, piek-
nie położony w ogrodzie wydzier-
żawia zaraz. Zwierzyniecka 10,
II, lewo. zdw 94 480

Pokój
frontowy, duży, słoneczny, dla
1-2 inteligentnych osób zaraz do
wynajęcia. Łąkowa 7, III, lewo.
1 wejście. zdw 94 483

Urzednikowi
ewentualnie małżeństwu z utrzy-
maniem lub bez wynajmę po.
Głogowska 73, II, prawo. zdw 94 606

Pokój
umeblowany na 2 osoby zaraz do
objęcia. Marszałka Pocha 88,
II, p. r., lewo. zdw 94 607

Elegancki
czysty pokój dla solidnego pana.
Działyńskich 2, II, prawo. zdw 94 453

Sołacz
piękne umeblowane pokoje elek-
tryczność, łaźnia gazowa, telefon
55 85, Śląska 2. zdw 94 6

Pokoje
umebl. duże i mniejsze frontowe
na stałe lub przejściowo zaraz
do wynajęcia. ewtl. z używaniem
planina i telefonu. Ul. Dąbrow-
skiego 2, II, przy moście te-
atralnym. Tel. 63-97. zdw 94 621

Debrze
umeblowany pokój zaraz wynaj-
mę. Młyńska 2, parter, lewo. II,
drzwi. zdw 94 618

Małżeństwu
inteligentnemu wynajmę pokój z
używaniem kuchni. Adres wska-
że Kurjer, Stary Rynek rw 5161

Pokój
umeblowany wynajmę dwom pa-
nom. Wrocławska 3, II, prawo.
zdw 94 556

Przyjmę
panów na wspólną stancję. Ga-
cka, Dominikańska 1, II, p.
zdw 94 636

Pokój
umeblowany zaraz do wynajęcia.
Adres wskazuje Kurjer
zdw 94 635

Pokój
zaraz do wynajęcia. Wierzbic-
ice 37a, I, p., prawo, dom
ogrodowy. zdw 94 633

Umeblowany pokój
balkonowy, słoneczny dla dwóch
intelig. panów zaraz do wy-
najęcia. Kraszewskiego 9 a, I,
lewo. zdw 94 630

Pokoje
eleg. umeblowane, piękne wili
śródmieścia, ceny normalne od-
dam. Wały Wązów 15, I.
zdw 94 629

Pokój
z utrzymaniem 1-2 osób. Stru-
sia 6, III, front, lewo. (Łazarz)
zdw 94 639

Pokój
do wynajęcia dla dwóch panów.
Rybaki 7, III, wchód w podw.
I, p., zdw 94 549

Pokój
dwuosobowy (jedna) wynajmę.
Różana 10, parter. zdw 94 564

Pokój
duży słoneczny z telefonem w
śródmieściu do wynajęcia zaraz.
Św. Mielżyńskiego 28, II, lewo.
zdw 94 490

2 pokoje
umeblowane pojedynczo lub ra-
zem. Balkon, słońce, wygody. Ul.
Matejski 53, I, piętro, prawo. Adres
wskazuje Kurjer zdw 94 629

Pokój
panów. Strzałowa 6, II, piętro,
W. R., wchód koło ślusarni.
zdw 94 525

Śniadeckich
23, lewa, I, pokoje umeblowane,
elektryczność, łazienka, wydzier-
żawia dla dwóch osób lub mał-
żeństw zdw 94 524

Pokój
z utrzymaniem dla osoby po-
trzebującej opieki. Oferty Ku-
rjer zdw 94 590

Pokój
osobne wejście, solidnemu panu
wynajmę. Schubert, Jeżycka 36
II, piętro. zdw 94 587

Pokój
oddam na biuro. Wrocławska 14,
wysoki parter. zdw 94 563

12 SZUKA POKOJU
Umeblowanego
pokój z absolutnie niekrepują-
cem wejściem poszukuje solidny
Poznańczyk. Oferty Kurjer
zdw 93 648

2 komfortowo
umebl. pokój poszukuje na stałe.
Zgłoszenia Kurjer Pozn.
zdw 93 741

Pokoju
skromnie umeblowanego zaraz
poszukuje panienka, dzielnica
śródmieście — Jeżyce. Oferty z
ceną Kurjer zdw 94 155.

Samotna
osoba szuka pokoju, niekrepu-
jącego za wypożyczeniem 1000
zł., z obiadami. Zgłoszenia Ku-
rjer zdw 94 267

1-2
pokój umebl., częściowo umebl.
lub próżny z używaniem kuch-
ni, telefonem lub bez poszukuje
zaraz lub 15 spokojne małżeń-
stwo. Oferty Kurjer zdw 94 440

Krawcowa
szuka małego pokoju zaraz.
Oferty Kurjer zdw 94 493

Poszukujemy
pokoi umeblowanych. „Informa-
tor”, Ratajczaka 15. zdw 94 529

Pokoju
lub 2 mniejsze próżne poszukuje
w centrum lub pobliżu z osobnym
wejściem. Oferty Kurjer
zdw 94 334

Letnisko
w ładnej okolicy Poznania. Bardzo dogodnie połączenie kolejowe i autobusowe. Adres Kurjer zdw 94 136

Rabka
pensjonat „Swoboda” piękne położenie, blisko lasu blisko rzeki, poleca pokoje słoneczne z werandami, z utrzymaniem i bez. Kuchnia wyborowa na żądanie dietetyczna. Ceny przystępne. Wiadomości zamówienia Rabka „Swoboda” Zalczyk znaczek. zdw 93 339

Hel
Pensjonat Darz Bór poleca pokoje. Na czwartek bez utrzymania. Tucholeczanka, Górna Włda 15, Czujewicz. zdw 94 071

Letnisko
w wili na wsi w lesistej okolicy z pierwszorzędem utrzymaniem zaraz. Dormanowski, Obrzycko. zdw 93 547

Zakopane
Agencja Siemianowskiego sprzedaż wili, domów, parcel, najeń mieszkani, dzierżawa pensjonatów. Wszelkie informacje dla przeciętnych. nw 10 647

Zakopane - Olcza
Mamy jeszcze kilka pokoiów do oddania. Utrzymanie dobre. Zgłoszenia Włda Milada. Pw 10 838-54.474

Jastrzębia Góra
Pensjonat „Płoc” tuż nad pełnym morzem przy dużym parku świeżym. Wodociąg, kanalizacja, wana, fryzjer, tenis. Zamówienia listowe. Bydgoszcz, Litewska 4. Andraska osobiście Warszawa. Doktorowa Korolkiewiczowa, Nataliska 8, od 11-1 i 6-8. Pw 10 837-63.500

Letnisko
w okolicy Chodzieży. Czarnkowa lub Żerkowa poszukuje się 1 pokoiu dobrze umebowanego z kuchnią dla 2-3 osób na przeciąg 2-3 miesięcy. Zgłoszenia z podaniem bliższych warunków należy przesać do Kurjera Poznańskiego pod nr. zdw 94 532

Mosina
Aleje Wawrzyniaka 182. umebowany pokój, kuchnia zaraz. — Zgłoszenia rw 5151

Panienka
poszukuje letniska. Oferty do Kurjera zdw 94 373

Letniska
z utrzymaniem lipiec, sierpień poszukuje urzędnik bankowy, gdzie las, woda. Szczegółowe zgłoszenia Kurjer zdw 94 256

Puszczykowo
2 pokoje ewentl. pokój z kuchnią do wynajęcia. Zgłoszenia Nowoty. Puszczykowo. zdw 94 615

Kórnik
oddam letnisko 2-3 pokoi. piękny ogród przy jeziorze. Zgłoszenia Kurjer zdw 94 608.

Leśniczówka
1-2 pokoje, kuchnia, garaż lub utrzymanie wydzierżawia na całe lato. Oferty Ostrzeszów. Restauracja p. Cienlika. zdw 94 538

Przyjmuje
na letnisko panów i panie bezdzietne. Pokoje piękne, elegancka kuchnia, park przy domu, łaźnia, basen, blisko. Całodzienne utrzymanie wraz z pokojem 8 zł dziennie. Łaskawe spieszne zgłoszenia do Kurjera pod zdw 94 444

16 OSOBISTE
Na pełnym morzem
nowowbudowany pensjonat ma wolne pokoje z całym utrzymaniem do wynajęcia. Las, plaża, swoboda. Ceny umiarkowane. Adres wskazać Kurjer zdw 93 132

Bolku!
Czekam w cukierni Esplanada 1. 6. o godzinie 1 w południe. Czeska. zdw 93 6.3

Stach
proszę o 4 w niedzielę na Słowackiego, w czwartek nie mogłam. Heja. zdw 94 297

Inteligentna
muzykalna panienka poleca się na czas wakacji szkolnych jako lektorka, towarzysząca do samotnej panienki lub pani na wieś. Zgłoszenia Kurjer zdw 94 381

21 ZGUBY
Wilk
spodem jasno żółty z kagańcem i obrozą zginął. Uczciwego znalazcę proszę o oddanie za wynagrodzeniem. Ostrzegam przed jego nabyciem. Dr. Brzozowski, Wyspiańskiego 4. tel. 67-01. zdw 94 118

Zagubiona
książka wojskowa i książka P. K. O. na 80 złotych na nazwisko Schrat Wojciech, uniwersytet. zdw 94 102

Kolezyk
koralowy złotem okuciem zgubiono w drodze od placu Świętokrzyskiego. Szkoła, Kozia, Stary Rynek. Wrocawską lub w tramwaju nr. 4, uczciwy znalazcę zechce oddać pod adresem: A. Kiskowa, ul. Sielska 17, za wynagrodzeniem. zdw 94 497

Zgubiony
dnia 29. 5. 29. portfel z ważnymi papierami i dyplom szoferski na nazwisko W. Mytko, Przemysłowa 40, uniwersytet. Zwrot za wynagrodzeniem. zdw 94 576

Zgubiono
dnia 18. 5. 29 portfel zawierający, różne papiery i paszport francuski na nazwisko Ancel Victor. Uczciwego znalazcę proszę o zwrot za wynagrodzeniem pod adr. Ancel Victor, Fa. Francopol, ul. Grobla 27. zdw 94 236

Zaginął
biały szpic, wabi się „Puszek”. Proszę oddać za wynagrodzeniem ul. Poznańska 49. tel. 7919. zdw 94 519

Pierścionek
z 2 brylantami zgubiono w Boże Ciało pomiędzy 6-7 wiecz., idąc ul. Alejami Marcinkowskiego, Nowa, St. Rynek i Wodna. Uczciwy znalazca zechce go zwrócić. Rozmarynowicz, Stary Rynek 93. rw 5153

22 ROZMAITE
Precz ze zmarszczkami
podbródkami i zia cera. Panie chcąc pozbyć się zmarszczek podbródków mieć naprawdę ładną cerę, łabedzą szyję klasyczny owal twarzy pofatygują się na św. Marcyn 74 telefon 30-96. Zakład Higieniczny Kosmetyczny Kapiele elektryczne, słoneczne za poradą lekarza masaż ogólny. Pw 9037-14.2

Dytetyczno-klimatyczne Sanatorium
Dra St. Domańskiego w Olchowcach p. Sanok otwarte cały rok. Hydroterapia — Elektroterapia z uwzględnieniem ginekologii i położnictwa. Choroby płucne wykluczone. Góry — las — rzeka. d. 5390

Najnowsze
powieści polskie i francuskie. Wypożyczalnia książek Z. Hulanicki. Dąbrowskiego 1 przy moście teatralnym. Otwarte od 9-6. Pw 10 291-19.147

Wisła
Słask Cieszyński, w górach Beskidu, pensjonat. Uroczą, komfort, balkon, taras, południowy stok, cały rok otwarty, kuchnia wykwintna, ceny bardzo przystępne. Zofia Sambergerowa. nw 10 380

Obiady tanio a zdrowo!
od 1.20, 1.50, 2.25 do 3 zł. Stołownia Szkoły Gospodarczej, ul. św. Marcina 69, oraz w „Kuchni Zdrowia”. Aleje Marcinkowskiego nr. 1. — Uczniowie do nauki gotowania przyjmują się. np 10 49

Robótki ręczne
monogramy rysunki Jankowska. Stary Rynek 48. I. bpw 3646

Kto
z naszych gości amerykańskich zechce mi domość do eksperymentalnego leczenia gruźlicy własną metodą w którym z tamtejszych Sanatorium? Adresować: Ekspedycja Kurjera Poznańskiego zdw 93 436

Fryzjerna
dla pań i panów w hotelu „Polonia” otwarta od 7-22. Także w niedziele i święta. bpw 3667

Na lato
najnowsze suknie kostiumy jupry, szlafroczki, szale, kostiumy kąpielowe sportowe, zawieszki, kapelusze, toalety, wykończone według miary. Trikot. Roman Szymański, ul. III na rożniku Placu Świętokrzyskiego. zdw 86 060

Wszelkie
reparacje zegarków oraz naprawy wszelkiej biżuterii wykonuje sumiennie tanio firma F. Tarkowska plac Wolności 11 (pod filarami). Pw 1726-052.96

Dekoracje
na Boże Ciało wykonuje dekorator-tapicer Szafranek, Maleckiego 15. tel. 2425. zdw 93 891

Samochód
na dalsze tury do wypożyczenia, telefon 11-65. zdp 93 645

W centrum Poznania mając skład
przyjme komisowa sprzedaż dobrze zaprowadzonego artykułu. Oferty Kurjer rw 5 120

Wykonuje
specjalnie koszule męskie, akuratywnie i tanio. Gen. Umińskiego 7, 4. p. lewo. zdw 94 072

Przepisywanie na maszynie
i powielania. Ul. Zwierzyniecka 8. tel. 6560. zdw 94 237

Obiady
smaczne, treściwe wydaje. Polwiewska 8, III. prawo, d. 6 312

Tapicer
Czujewicz, Matejki 11, naprawia materace 4 zł, leżanki 5. zdw 94 484

Pracownia Gorsetów „Wanda”
Strzelecka 23.24. Wykonuje szybko, sumiennie wszelkie pasy, bandaż, do pociągów, oregony, b. p. Biustonosze wszelkiego rodzaju, oraz naprawy gorsetów. „Mada-me X. zdw 94 461

Akuszerka
Kleinwächterowa w Poznaniu, centrum miasta, ul. Romana Szymańskiego 2, pierwsze piętro lewo, drugi dom od placu Świętokrzyskiego. zdw 94 325-611. II. pietro. bpw 3663

Batika „Teleki”
Mój nowy, sensacyjny wynalazek, eleganckie chustki, szaliki, apaczki i in. Robota wytworna i nienaganna. Metoda bajecka, lecz zwracam uwagę, że nikt nie będzie upoważniony udzielać lekcji mojego pomysłu. Zdenia Toli. Gwarna 17, Pensjonat Rowicka. Przyjmuje 12-2 i 7-8. zdw 94 085

Mereżkuje
na poczekaniu, przyjmuje plisowanie. Binertowna, Ratajczaka 11 a, III. wejście, II. piętro, składowa Włda 96. zdw 94 388

Tapicer
Lewicki, Grobla 4, naprawia materace 3, leżanki 4. zdw 94 452

Pokój
elegancki duży, czysty oddam 2 przystojnym panom. Wielkie Garbary 18, wejście z ulicy Wójeń, II. piętro, prawo. zdw 94 443

Uwaga!
Farbuje obuwie, torebki, teczki, walizki itp. Poczta 16. „Pejka”. zdw 94 026

23 OZENKI
Fryzjer
samodzielny, kawaler lat 30, posiadający składową mieszkanie 2,000 gotówki, szuka na tej drodze panny lub wdowę, posiadającą odpowiedni majątek celem powiększenia interesu. Zgłoszenia Kurjer zdw 94 140.

Dla
siostry mej 30 lat, panny posiadającej 4000 zł. poszukuje męża religijnego, do lat 40. Oferty Kurjer zdw 94 320

Przystojny
kawaler, blondyn, lat 34, rzem. powrociwszy z Francji zapozna pannę celem ożenku. Zgłoszenia do Kurjera zdw 94 204.

Kawaler
lat 31, kupiec samodzielny, posiadający skład koloni, z mieszkaniem w Poznaniu pragnie poznać pannę posiadającą gotówkę i skromną wyprawę w celu matrymonialnym. Rzecz traktuje się poważnie. Zgłosz. Kurjer zdw 94 235

Kawaler
lat 28, kupiec samodzielny, zamieszkały na prowincji, przystojny, zamożny, dla braku znajomości, poszukuje ta drogą towarzyszy życia, panny tylko inteligentnej, przystojnej z dobrej rodziny. Listy nieanonimowe możliwe z fotografacją proszę łaskawie do Kurjera dw 6307. Dyskrecja zapewniona.

Kawaler
lat 30, przystojny, posiadający skład w Poznaniu, pozna pannę inteligentną, przystojną, z gotówką, cel matrymonialny. Listy do Kurjera zdw 94 517. Dyskrecja zapewniona.

Uwaga
Biuro „Record” największe i najpoważniejsze w Polsce uszczelnia ludzi przez umiędzianie dobieganie małżeństw. Sprawy prowadzi honorowo i dyskretnie. Biuro jest w posiadaniu obszernej znajomości z różnych sfer. Tel. 40-18 ul. Skarbowa 15. zdw 94 303

Bezdzietna
wdowa w starszym wieku posiadająca mieszkanie 3 pokoje i kuchnię, szuka znajomości starszego pana, celem ożenku. Zgłoszenia Kurjer zdw 94 330-1

Przystojna
panna lat 25, posiadająca przedsiębiorstwo wartości przeszło 250 tys. zł. poszukuje znajomości odpowiedniego przemysłowca. Zgłoszenia „Wanda”, ul. Fabryczna 35 a, IV. Ścisła dyskrecja zapewniona. zdw 94 385

Kawaler
lat 30, kupiec przystojny, ciemnoblonzyn, posiadający nowy miły parowy, wartość 200.000 zł, pozna pannę z dobrej rodziny, celem ożenku. Majątek dla powiększenia przedsiębiorstwa i odpłaty maszyn pożądany. Zgłoszenia możliwe z fotografacją do Kurjera zdw 94 545.

Kawaler
lat 44, szuka pani z mieszkaniem i gotówką 3 tys. zł. Cel matrymonialny. — Zgłoszenia Kurjer, Stary Rynek rw 5153

Urzędnik
młody i przystojny na dobrem stanowisku pozna ładną i gospodarną pannę w celu matrymonialnym. Zgłoszenia Kurjer zdw 94 542

2. NAUKA
Kursy
stenoграфии, pisanie na maszynie, księgowość rozpoczynam 3 czerwca, Tyran-Zaworska, ul. Strzelecka 33, narożnik Placu Świętokrzyskiego. bpw 3632

Szkoła
przygotowawcz. przyjmuję zapisy dzieci od 6-10 lat cod. 12-1 Nauka odbywa się przed południem pod kierunkiem doświadczonych sił nauczycielskich. Do dyspozycji: dzieć, ożrodek i biblioteka. Wielkie Garbary 53, kierowniczka Ralska zdw 82 926

Bilans
księgowość załatwiam, lekcji udzielam. Kurjer zdw 94 197.

Kursy stenoграфии
pisanie na maszynach, Kaniaka zdw 94 325-611. II. pietro. bpw 3663

Bez nauczyciela
uczcie się literatury polskiej, języków obcych, historii, geografii, matematyki etc. Szczegółowy katalog wraz z okazową książką wysłała Wydawnictwo „Pomoc Szkolna”. Warszawa. Bielańska 5.85. nw 9601

Studentka
franc. pragnie być nauczycielką na wsi. Zgłoszenia Kurjer zdp 93 634

Korepetycji
udzieli podczas wielkich wakacji ósmoklasista gimnazjum humanistycznego najchętniej na majątku. Zgłoszenia Kurjer zdw 92 939

Kto
udzieli osobie dorosłej lekcji konwersacji i korespondencji niemieckiej. Zgłoszenia Kurjer Kurjer Pozn. zdw 94 877

Szkoła Języków Marji Romington
Ratajczaka 9, II. zdw 94 447

Nauczycielka
młoda z praktyką szkolną szuka kondycji na wsi od 1 lipca. Oferty Kurjer zdw 94 366

Syn
uczciwych rodziców pragnie wyuczyć się introligatorstwa. Zgłoszenia do Kurjera zdw 94 638

Kursy
stenoграфии, księgowości, pisanie maszyną otwieram 4 czerwca. — Kromczyńska, Ogrodowa 16. zdw 94 577

25 MUZYKA

Kwartet
lub kwintet jazzbandowy, koncertowy dobrze zgrany wolny zaraz. Oferty Kurjer zdw 93 598

Fortepianu
do ćwiczeń poszukuje na 1 godzinę codziennie od 7-8 wiecz. w okolicy św. Marcina. Zgłoszenia zdw 93 695

Pianista
i skrzypek, dobrze zgrani z repertuarem od 1-6 wolni. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 94 283

Skrzypek
i fortepianista dobrze zgrani na 9. 6. potrzebni. Oferty Kurjer zdw 94 252

Udziałem
lekcji gry skrzypcowej, mandolinowej. Wybickiego 2, (Włda). zdw 94 134.5

Dyplomowana
nauczycielka muzyki udziela lekcji gry skrzypcowej. Kaulfusówna, Włda, Strumykowa 7, III. zdw 94 592-3

Trio
koncert-cytrowe wolne zaraz. — Zgłoszenia St. Przychodźki, Chwaliszewo 58.50. zdw 94 460

Nawet starcy
naucza się w 1 dniu 5 pięknych sztuczek grać na fortepianie pod gwarantacją według mojej własnej metody za 25 zł. Guziński, Aleje Marcinkowskiego 28. bpw 3723

Orkiestry
dobrze zgrane, dete i smyczkowe dostarczam. Guziński, Aleje Marcinkowskiego 28. tel. 39-24. bpw 37-22

27 SZUKA PRACY
Ogłoszenia do 10 słów dla poszukujących posady w tej rubryce obliczamy do jednej trzeciej cenę drobnych

Wdowa
lat 33, poszukuje posady jako gospodyni z dobrymi świadectwami do 1-2 osób. Oferty Kurjer zdw 92 475

Kelner
lat 27, poszukuje pracy. Kurjer zdw 92 713

Szofer
mechanik inteligentny, trzeźwy, Kresowiak, kawaler lat 30 z 10-letnią praktyką zmiany posady 15 czerwca lub zaraz w Poznaniu lub okolicy, najchętniej prywatną. Łaskawe zgłoszenia Lublin, Al. Racławickie 2. W. Mironowski. zdw 93 161

Szofer
inteligentny zmienia posadę. Zgłoszenia Kurjer zdw 91 61-

Szofer
mechanik poszukuje posady najchętniej prywatnej. Zgłoszenia Kurjer zdw 93 124.

Polsko-niemiecka stenotypistka
z dłuższą praktyką poszukuje posady. Oferty Kurjer zdw 94 226

Fryzjerka
poszukuje posady zaraz. Zgłoszenia Kurjer zdw 94 212.

Na
czas Wystawy Krajowej przyjmę posadę stróża, lub podobną, na żądanie dam 1.000 zł kaucji. Zgłoszenia Kurjer zdw 94 222

Przyjmę
posadę jako inkasent, magazynier, lub przedstawicielstwo poważnej firmy. Może złożyć kaucję. Łaskawe oferty Kurjer zdw 93 951

Szofer
inteligentny, trzeźwy, sumienny, lat 28, fachowiec-specjalista na każdą markę samochodu biegle w jeździe, z praktyką mechaniczną i jeżdżną w wolnych chwilach spełni funkcję woźnego, portiera itp., stawia kaucję, z łaskawym doświadczeniem, poleceniami i referencjami poszukuje posady zaraz. Wymagania skromne. Oferty Kurjer zdw 93 606

Pani
z 10 letnią praktyką w branży spożywczej, szuka posady samodzielnej kierowniczej filii tej branży lub innej. Oferty do Kurjera pod dw 6 273

Inteligentne
panienki lat 19 i 25 przystożne, zgrabne, z dobrej rodziny, poszukują zajęcia podczas wystawy w Poznaniu. Oferty pod zdw 94 048

Fotograf
operator-retużer, poszukuje posady zaraz. Zgłoszenia Kurjer zdw 93 915

Dziewczyna
wiejsza poszukuje posady do wszelkiej pracy domowej. F. Najdek, Skarbowa 14. zdw 94 021

Dziewczyna
uczciwa, pracowita, czysta poszukuje posady zaraz. Oferty Kurjer zdw 94 594

Dwie
siostry poszukują zajęcia w fabryce lub na wystawie zaraz lub 15. 6. Zgłoszenia Kurjer zdw 93 989

Czeladnik
krawiecki z własną maszyną, najchętniej do warsztatu poszukuje posady. Zgłoszenia Kurjer Stary Rynek rw 5085

Emerytowany
wyższy urzędnik w sile wieku poszukuje posady. Oferty Kurjer zdw 94 083.

Bufetowa
działa przyjmie posadę zaraz lub 15. miejscowość obojętna. Oferty Kurjer zdw 94 093.

Kucharka
znająca wykwintną kuchnię, zaprawianie konserw, pieczenie ciast szuka posady w restauracji lub w pensjonacie. Zgłoszenia Fr. Grądzielska, Strzałowa 7, parter, w podwórzu u p. Walczak. zdw 94 094

Zajęcie
popołudniowego do prac biurowych poszukuje się. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego pod zdw 94 074

Gospoia
poszukuje posady do samotnej osoby. Oferty Kurjer zdw 94 079

Biurowa
poszukuje posady. Zgłoszenia Kurjer zdw 94 080.

Francuska
muzykalna poszukuje posady. Zgłoszenia Kurjer zdw 94 066.

Z kaucją 1.000 zł
przyjme posadę magazyniera, woźnego. Zgłoszenia Kurjer zdw 93 371

Dla
chłopca dobrego, posłusznego lat 16 poszukuje jakiegokolwiek pracy, najchętniej z utrzymaniem. Zgłoszenia Kurjer zdw 94 120.

Kelner
poszukuje posady. Kurjer zdw 94 119

Dekorator
projektuje i wykonuje dekoracje wystaw sklepowych, modera na wszelkie branże. Oferty Kurjer zdw 94 113

Uczeń
syn uczciwych rodz. poszukuje nauki za cukiernika na prowincji. Oferty Kurjer zdw 94 141.

Młoda
mężatka w bardzo krytycznym położeniu poszukuje pracy w godzinach wieczornych, najchętniej przy garderobie. Łaskawe oferty Kurjer zdw 94 147.

Młodszy
ekspedjent z branży blawatnej, konfekcji i artykułów męskich, poszukuje posady zaraz lub 1. 7. 29. r. Referencje pierwszorzędne. Miejscowość obojętna. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 94 151

Młodzieniec
inteligentny znający język polski i niemiecki szuka jakiegokolwiek posady. Na żądanie kaucja. Zgłoszenia Kurjer zdw 94 150.

Wdowa
intel. z ładnym charakterem, pisma, znająca język polski, niem., w słowie i piśmie, gospod. wiejskie, miejskie, smaczna kuchnia, poszukuje posady samodzielnej w Poznaniu lub bliskości. Oferty z podaniem warunków Kurjer zdw 94 160.

Robotnik
trzeźwy i sumienny poszukuje pracy do rozwożenia piwa lub innych towarów. Oferty Kurjer zdw 94 159.

Praczą
prasowaczka na sztywną i miękką bieliznę poleca się w dom. Oferty Kurjer zdw 94 182.

Szofer - Leśnik
złoty z praktyką 10-letnią szoferską poszukuje posady od 1. 7. z dobrymi poleceniami. Zgłoszenia do Kurjera zdw 94 186

Gospodyni
kucharka samodzielna, zna dobrze gotowanie, prasowanie sztywnej bielizny i zaprawy, szuka posady lepszym domu, gdzie jest pokojowa. Zgłoszenia Kurjer zdw 94 510

Szwaczka
bielizniarka poszukuje posady w domu i na wyjazd. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdw 94 500

Uczeń (sierota)
z V. klasy szkoły wydziałowej poszukuje na czas wakacji odpowiedniego zatrudnienia. Oferty Kurjer zdw 94 528

Student
poszukuje posady na czas wakacji. Oferty Kurjer zdw 94 336

Drogerzysta
z 5 letnią praktyką, który pracował w aptece z dobrymi referencjami poszukuje posady w aptece lub drogerji od 1. 7. lub później. Zgłoszenia do Kurjera zdw 94 333

Radio-monter
poszukuje posady. Oferty Kurjer zdw 91 885

Panna
z dobrej rodziny znająca się na

Inteligentny
chłopiec z ładnym charakterem
pisma poszukuje posady do biu-
ra. Zgłoszenia do Kurjera
zdw 94 640

Służąca
poszukuje posady do wszystkiego
zaraz. Zgłoszenia Kurjer
zdw 94 555

Służąca
z doświadczeniem poszukuje
posady do wszystkiego z
gotowaniem od 1. 6. 29. Zgłosz.
Kurjer zdw 94 580

Nauczycielka
rok w Paryżu, znająca język
niemiecki, muzykę, przysto-
puje do 3 kl. gimn., poszukuje
zaraz zajęcia. Oferty Kurjer
zdw 94 318

Szofer
z dłuższą praktyką, trzeźwy, su-
mienny, szuka posady prywat-
nej zaraz. Oferty Kurjer
zdw 94 317

Posady
poszukuje, kaucja 1500 złotych,
podanie warunków. Oferty Ku-
rjer zdw 94 309

Posługaczka
z doświadczeniem przyjmie
posługę w domu popołudnio-
wych. Lask. zgłoszenia Kurjer
zdw 94 298

Posługi
całodzienne poszukuje. Oferty
Kurjer zdw 94 295

Pokojowa
z doświadczeniem poszukuje
posady. Zgłoszenia Kurjer
zdw 94 291

Były
pracownik państwowy poszukuje
posady biurowej lub podobnej
za kaucją lub wynagrodzeniem.
Zgłoszenia Kurjer zdw 94 624.

Biuralistka
początkująca z ukończoną szko-
łą handlową ze znajomością
księgowości, stenografii i pisa-
nia na maszynie poszukuje po-
sady. Kurjer zdw 94 202.

Student
III. r. ekonomista - prawnik
przyjmuje posadę w banku lub
inny urząd czasowo, ewen-
tualnie stałe. Zgłoszenia Kurjer
zdw 94 192

Starsza
dziewczyna ze samodzielnie go-
towaniem poszukuje posady za-
raz. Oferty Kurjer zdw 94 284

Dziewczyna
inteligentna, uczciwa, szuka po-
sady u 2 osób bez gotowania. —
Ostatnie miejsce 5 lat. Oferty
Kurjer zdw 94 264

Początkująca
z ukończoną szkołą handlową i
pisanie na maszynie szuka po-
sady. Oferty Kurjer
zdw 94 259

Inteligentna
panna wypożyczy zaraz 1.000 zł
za otrzymanie dobrej stałej po-
sady w fabryce składzie lub ja-
kiej innej. Oferty Kurjer
jw 1902

Poszukuję
zaraz miejsca jako wolontariusz
w większym przedsiębiorstwie
stolarskim. Upraszam o po-
danie warunków. Oferty Kurjer
zdw 94 242

Pieniądz
z kaucją 1.000—1.500 zł przyjmie
posadę inkasenta lub inną. Zgło-
szenia Kurjer zdw 94 233

Ekspedjentka
z branży biurowej, towarów
krótkich, mieszk. i kolonialno-
spożywczych z doświadczeniem
poszukuje posady. Oferty
Kurjer jw 1916

Młynarz
kawaler poszukuje posady jako
kierownik lub samodzielny, znają-
cy się na maszynach młynarskich
i świetle elektrycznym również wy-
konuje małe reparacje. Zgłosze-
nia Kurjer zdw 94 351

Ekspedjentka
z branży papierniczej poszukuje
posady. Oferty Kurjer St. Rynek
rw 5132

Rzeźnik
szofer, lub tylko szofer szuka
posady. Zgłoszenia do Kurjera
Stary Rynek rw 5139

Robotnik
pracowity szuka jakiegokolwiek
pracy. Oferty Kurjer St. Rynek
rw 5142

Kelner
znający księgowość hotelową,
władza poprawnie polsko-niemieckim
i rosyjskim językiem 28 lat
poszukuje posady. Zgłoszenia
„Par”. Aleje Marcinkowskiego
11. pod 54.491 Pw 10 857-54.491

Krawcowa
sierota poleca się w dom. Łaska-
we oferty proszę Kurjer
zdw 94 380

Panienska
z ukończoną szkołą handlową i
pisanie na maszynie poszukuje
posady do biura. Zgłosz. Kurjer
zdw 94 476

Polka
w średnim wieku, sumienna, zna-
jąca język niemiecki i angielski,
szuka od południa zajęcia jako
ekspedientka lub bona towar-
zyska. Zgłoszenia Kurjer
zdw 94 488

Samodzielny
księzkowy szuka zajęcia kilka
godzin dziennie. Oferty Kurjer
zdw 94 418

Ksiązkowy
wolontariusz z ukończoną szkołą
handlową i 2 letnią praktyką w
składzie towar. krótkich, manu-
faktury, konfekcji męskiej i ko-
lonialnej szuka posady. Oferty
Kurjer zdw 94 196.

Szofer
lat 20, trzeźwy, sumienny, pół-
roczną praktyką, obeznany do-
brze z „Fiatem”, poszukuje po-
sady zaraz lub od 15 czerwca.
Miejscowość obojętna. Oferty
Kurjer zdw 94 634.

Młodzien
Poznańczyk, 24-letni, dobrze się
prezentujący, wyższe wykształ-
cenie, praktyka bankowa han-
dlowa, korespondencyjna, języ-
koznawca, zdolności redaktor-
skie, literackie, mogący samo-
dzielnie pracować, złożyć kaucję
szuka stanowiska. Poważne re-
ferencje, lecz skromne wymaga-
nia. Oferty Kurjer zdw 99 631

„WOLNE MIEJSCE”

Apteka
w Pielinie (Pomorze) poszukuje
zastępcę na 2 miesiące, naj-
chętniej na stałe. Zgłoszenia
przy wolnym stole i utrzymaniu
proszę wraz z pretensjami i re-
ferencjami zwrócić do J. Przy-
godzińskiego dw. 256

Przedstawicielstwo
fabryki poszukuje. Kurjer
zdw 92 717

2 szoferów
pierwszorzędnych na nową do-
rozkę może się zaraz zgłosić.
Przemys. Dziemian, Fredry o.
Zgłoszenia od godz. 9—15.
zdw 14 161

Dziewczyna
do wszystkiego z doświadczeniem
poszukuje posady. Graniczna 15, I. p., prawo.
zdw 94 189

Syn
uczniwy rodziców może się
zgłosić jako uczeń. Restauracja.
Wierzbicice 20 zdw 94 115

Dziewczyna
czysta, uczciwa, poszukuje. Da-
browskiego 63. III. l., lewo.
zdw 94 107

Kasyno
ofic. J. Sam. 3. Łączności po-
trzebne kobiety z gotowaniem.
Oferty Kurjer zdw 94 103.

Chłopiec
do lekkich posług potrzebny.
Malinowski, Waly Zym A 19
10. zdw 94 11

Na P. W. K.
może się kilkadziesiąt osób usa-
modzielnie przy dziennym ra-
robku 35 złotych na co dajemy
gwarancję. Praca piśmienna
2—3 godzin wieczorem, zarobek
względnie nienaganny. Fachowe
wiadomości nie wymagane. In-
formacje i wzory tylko po na-
deśnięciu ul. 5. Firma „Carbon”
Gdynia. zdw 94 101

Stenotypistka
korespondentka
biegła potrzebna zaraz. krótkie
wnioski z podaniem pensji przy-
jmuje Biuro Handlowe „Bolta”.
Poznań, Skarbowa 17.
Pw 10 841-22 103

Służąca
z gotowaniem do wszelkich prac
od 1 czerwca potrzebna. Kra-
szewskiego 30, I. p., prawo.
Pw 10 840-54 484

Poszukuje
się na pow. Leszno. Gości i
Rawicz dzielnych agentów na
sprzedaż maszyn do szycia na
raty. Zgłoszenia uprasza się na-
desłać Singer Sewing Mach.
Comp., Leszno, Dworcowa 18.
nw 10 653

Służąca
do wszystkiego z gotowaniem
potrzebna od 1. 6. lub zaraz Ho-
tel Bristol, Buk. nw 10 650

Panienska
z ładnym charakterem pisma
pracowita i wytrwała, z zamilo-
waniem do prac biurowych.
Zgłoszenia z własnoręcznie pisa-
nym życiorysem A. Tomiak.
Woźna 9. Pw 10 836-22.90

Młodszy
pomocnik handlowy
z branży obuwia potrzebny zaraz
jako magazynier. Kopie świa-
dectw wraz z wysokością pensji
uprasza Rozmarynowicz, St. Ry-
nek 93, zgłoszenia osobiste po-
między 9—10 i 6—7. rw 5 124

Ucznia i uczeniec
z ukończ. szkołą wydział, który
chciał się wyuczyć na dyplom.
drogist. zaraz potrzebny. Br.
Machalla, Drogeria Perfumeria.
Fotografia, Poznań, 27. Grud-
nia 2. zdw 93 582

Ucznica
do składu fater może się zgłosić
pomiedzy godz. 6—7. J. Jęz.
Poznań, Aleje Marcinkowskiego
21. zdw 93 587

Od
15. 6. lub 1. 7. potrzebna statecz-
na słuźąca do wszystkiego, do
dwójki osób. Znajomość praso-
wania konieczna. Dobrze pole-
cona osoba. Zgłoszenia od 6 wie-
czorem. Serebryńska, Aleja Przy-
byszewskiego 41. II. dojazd
tramwajem 6. naprzeciw szpitala
Diakonisk. zdw 93 836

Zakopane
pensjonat „Siemianówka”. ul.
S. Ar. Polana pod zarządem wa-
ścicielki Stefani Siemianow-
skiej poleca na sezon ładne, czy-
ste pokoje, ceny niskie.
nw 10 618

Uczeń
zaraz potrzebny. Makowski,
Marszałka Focha 101. zdw 94 406

Posługaczka
potrzebna zaraz. Zgłoszenia
skład św. Marcin 3, Gardecka.
zdw 94 439

Służąca
do wszystkiego potrzebna zaraz.
27 Grudnia 5, II. p. wprost.
zdw 94 411

Poprawczarki
samodzielne z dłuższą praktyką
mogą się zaraz zgłosić. S. Kono-
pińska, Gwarna 9. dw 6 309

Podróżujący
zdolny, energiczny, zaufany,
władający językiem polskim i
niemieckim wprowadzony u rzeź-
ników na terenie woj. poznań-
skiego i pomorskiego od czerwca
poszukiwany. W rachubę we-
dzą wytrwałość w pracy z do-
brą reprezentacją, siedziba w Po-
znaniu. Egzystencja zapewnią
Zgłoszenia z fotogr. i referencjami
nadsyłać pod „zdolny” do
Biura Ogłoszeń „Par” w Kato-
wiczach. ul. Poprzeczna 8.
Pw 10 720-71 138

Pomocnik
fryzjerski potrzebny zaraz.
Leon Kalmarczyk Koźmin Ry-
nek 16. dw 6 276

Bezpłatnie
każdemu, kto zamierza rozsze-
rzyć swe wiadomości jako bu-
chalter, korespondent etc., wy-
słany numer okazowy naszego
miesięcznika. Każdy abonent
otrzyma cenną premię. Współ-
pracownik „Poznań. Piekary”
bpw 3606

Kursy Handlowe Teofila Preisss
w Poznaniu, ul. Franciszka Ratajczaka 29.
Założone w roku 1893.
Nauka rozpoczyna się z początkiem każdego kwartału.
Nowe kursy 3 lipca. Tygodniowo 30 lekcji. Prospekty
na żądanie. Dołączyc znaczek pocztowy.
zw 17 410 41

Dentystka
działa w operatywnie potrzebna
od 1 czerwca. Zgłoszenia z od-
pisem świadectw do Kurjera Po-
znańskiego zdw 91 585

Fotograf (istka)
zdolny na samodzielną posadę na
provincję potrzebny natych-
miast lub później. Zgłoszenia
Kurjer Pozn. zdw 92 623

Potrzebny
mleczarz obeznany z najnowszym
systemem maszyn mleczarskich,
który jest w stanie samodzielnie
prowadzić mleczarnię, ludzi usko-
wotowaniu mleka w aparatach
zgrzewających. Zgłoszenia pi-
śmienne kierować do Kurjera
Poznańskiego zdw 93 226.

Uczeń
z ukończoną szkołą wydziałową
zaraz potrzebny. Drogeria St.
Dyczkowski, św. Marcin 20.
zdw 93 287

Poszukuje
działnego czeladnika blachar-
skiego. Zgłoszenia G. Knopi-
mistrz blacharski, Gniezno. Bed-
narski Rynek 1. np 10 5

Krawcowa
samodzielna na suknie, płaszcz,
kostiumy tylko najzdolniejsza si-
ła na stałe zatrudnienie potrze-
bna zaraz. L. Sawicki, Piekary 1.
zdw 93 896

Oddamy
każdemu dobre i pewne ex-
stencje bez wszelkiego ryzyka —
Zgłoszenia piśmienne przyjmie
za załączeniem znaczka Em-Ka-
Werk Mysłowice G. Śl.
Pw 6058-71 439

Kucharka
do restauracji zaraz potrzebna.
Oferty Kurjer zdw 93 818-9

Bednarza
dobrego potrzebujemy Meller,
dr. Widelicki i S-ka. Plac Wol-
ności 17. zdw 93 624

Posługaczka
na przedpołudnie potrzebna.
Przemysłowa 20 I. p., prawo.
zdw 93 665

Krawcowa
zdolna potrzebna. Schildknecht.
Mielżyńskiego 22. zdw 93 809

Fryzjera
damskiego (fryzjerki) biegłego w
wodnej i żalazkowej ondulacji
poszukuje za wysokim wynagro-
dzeniem. F. Domagala, Ino-
wrocław. dw 6 281

Dziewczyna
młoda znająca szycie i cerowanie
do starszych dzieci i pomocy w
gospodarstwie może się zgłosić
miedzy godz. 5—7. Dyrektora
Klabecka, Tama Garbarska 7-9.
zdw 93 824

Gospodyni - kucharka
wiejska, potrzebna zaraz. Upra-
sza się podanie warunków i od-
pisu świadectw. Probstowo Osie,
(Pomorze). dw 6 277

Pielęgniarka
do niemowlęcia, wykwalifikowa-
na potrzebna zaraz. Zgłoszenia
z referencjami, wymienieniem
kursów przebytych i podaniem
warunków nadesłać pod adre-
sem: Teresa Górka Kamienica
poczta Pruszcza-Bagienica, Pr-
morze. dw 6 221

Maszynistka
za skromnym wynagrodzeniem
może się zgłosić na czas prze-
ściowy. Oferty Kurjer
zdpw 94 281

Panienska
krawcowa do pomocy może się
zgłosić zaraz. Adres wskazać
Kurjer zdw 94 209.

Dziewczyna
do lekkich prac domowych na
godz. popoł. poszukuje Mostowa
15, IV., lewo. zdw 94 302

Panienskę
chcąca się nauczyć szyci praj-
mę Rybaki 31 III. prawo.
zdw 94 190

Posługaczka
dobrze polecona potrzebna za-
raz. Plac Wolności 2, III., lewo.
zdw 94 289

Energiczna
osoba do nadzoru młodszych ro-
botnic potrzebna. Zgłoszenia do
Kurjera Pozn. zdw 94 288

Służącej
do wszystkiego, pracowitej z
dobrem gotowaniem. Zgłoszenia
do Restauracji Młyńska 3.
zdw 94 287

Potrzebna
od zaraz na wyjazd do pensjo-
natu kucharka-gospodyni z wy-
kwintnym gotowaniem, świa-
dectwa wymagane. Zgłoszenia
Miłobędzka, Kowanówko, p.
Oborniki. zdw 94 243

Dziewczyna
uczniwa, z gotowaniem potrze-
bna 1. 6. lub 15. 6. Poniecka, Spo-
kojna 29, II. wejście. zdw 94 262

Młodzi
blacharze do gazomierzów mogą
się zaraz zgłosić „Arwogaz”, ul.
Dąbrowskiego 79. zdw 94 272

Pomocnik
krawiecki miarowy może się za-
raz zgłosić. Tschöcke, Szama-
rzewskiego 19 a. jw 1903

Posługaczka
czysta, uczciwa na przed połud-
nie z praniem potrzebna. Oko-
niewska, Graniczna 13, I.
zdw 94 247

Dla
wedrowej wystawy anormalności
poszukuje jeszcze wszelkiego ro-
dzaju rzadkich okazów jak: lu-
dzi mocno włosiatych, ludzi usko-
wotanych, pań nie poniżej 1,90 m
wysokich, pań otyłych nie poni-
żej 300 funtów, ludzi małych nie
ponad metr, ludzi o zwierzęcej
wyglądzie. Zgłoszenia przyjmują
Otto Reimann, Poznań, Luna-
park, ul. Poznańska. zdw 94 203

Dziewczyna
do dziecka potrzebna. Woźnia-
kowska, Marszałka Focha 55.
zdw 94 327

Aptekarza
dyplom. lub pomocnika (Wielkop.)
poszukuje zaraz lub później. Ap-
teka p. Oriem, Fr. Nowak, Mo-
golino. zdw 94 231

Syn
uczniwy rodziców może się zgło-
sić jako uczeń, zawód mechanik.
Kraszewskiego 1. jw 1907

Chłopiec
do posyłek nie niżej 16 lat po-
trzebny. M. Pogorzelski, Wodna
7. zdw 94 264

Pomocnik
malarzki tylko czysto i predko
pracujący i z wszystkimi pra-
cami obznajmiony potrzebny za-
raz. Reflektuje tylko na malo-
mieszczan z językiem niemiec-
kim. Bajorat, Szamotyły ulica
Poznańska 14. zdw 94 213

Ucznia
stolarskiego przyjmie. Blaszczyk,
Chwaliszewo 24. rw 5133

Chłopiec
do posyłek od 14—15 lat zaraz
potrzebny. W. Choroński, Wo-
dna 22, skład delikatesów.
rw 5135

Szofer
nowoczesny fordista poszukuje
posady zaraz. Łaskawe zgłosze-
nia do Kurjera Stary Rynek
rw 5138

Uczeń
fryzjerski potrzebny zaraz. Mo-
stowa 3. rw 5141

Szofer
młodszy na ciężarówkę „Chevro-
let” potrzebny zaraz. Zgłoszenia
Fraas Nast., Wielka 14.
Pw 10 858-22.115

Oblady
smaczne, tania. Gwarna 8, III.
zdw 94 434

Dziewczyna
do wszystkiego (z gotowaniem)
potrzebna. Półwiejska 2, III. Go-
derska. zdw 94 437

Osoba
przystojna i bardzo wymowna,
potrzebna do odwiedzania ku-
pietwa za dobrem wynagrodze-
niem na procenty. Zgłoszenia do
ekspedycji Kurjera Pozn.
dw 6 308

Panienska
inteligentna, pracowita, sumienna
praktyka potrzebna do dzieci.
Zgłoszenia Szymbarska, Poczta
31, Hurt. Papieru.
Pw 10 893 22.127

Panienska
z lepszą szkołą i kursem handlo-
wym potrzebna do składu ziołni-
czego jako uczennica. Również
dziewczyna do posyłek potrzebna.
Chwilkowski, św. Marcin 40.
zdw 94 512

Gospodyni-kucharka
potrzebna zaraz na wyjazd do
Warszawy do domu zamężnego
do pojedynczej osoby. Wykwalifi-
kowane kandydatki tylko ze
znajomością doskonałej kuchni,
z pierwszorzędniemi świadectwa-
mi zechcą zgłosić się: H. Kło-
nicka, Golebia 1, od godz 3—4
po południu. zdw 94 463

Biuralistka
z ładnym charakterem pisma, pi-
sząca również biegle na maszy-
nie potrzebna zaraz. Oferty Ku-
rjer zdw 94 458

Inkasent
na stałą pensję prowizję po-
trzebny zaraz kaucja wymaga-
na ale nie konieczna. Oferty
wraz z życiorysem i odpisami
świadectw do Kurjera
zdw 94 457

Dziewczyna
od lat 14 do 16 letniego chłopczy-
ka i lekkich prac domowych po-
trzebna. Zgłoszenia od 4—5 po-
łudniu. Adres wskazać Kurjer
zdw 94 601

Posługaczka
potrzebna. Kilińskiego 8, II.,
prawo. zdw 94 617

Fisharmonista
może się zaraz zgłosić do Kina
Renaissance, Kantata 8/9.
bpw 3724

Ksiązkowa
samodzielną może się zaraz zgło-
sić. „Janka” fabryka biczyń.
Starościska 1. rw 5156

Marszantki
podrecona uczennica płatna po-
trzebna. Woźna 14, Ujazdowska.
rw 5157

Uczennica
potrzebna. Zgłoszenia osobiste od
godziny 6—7. St. Ceglowski,
Pocztowa 5. rw 5163

Uczeń
z zamilowaniem do malarstwa, o-
raz pomocnika firmowego przy-
jmuje St. Zbąski, Piekary 19.
zdw 94 561

Dziewczyna
do dzieci może się zgłosić zaraz.
Gronowska, Strumykowa 11.
zdw 94 146

Dziewczyna
do wszystkiego potrzebna zaraz.
Grochowe Łaki 1, I. prawo.
zdw 94 152

Dziewczyna
potrzebna zaraz do restauracji z
gotowaniem i wszelkich prac.
Restauracja, Szewska 1.
zdw 94 158

Służąca
do wszystkiego bez spania po-
trzebna. Kolejowa 41, I., lewo.
zdw 94 009

Chłopiec
rowerzysta potrzebny Drogeria
Jaroszczyk, Chwaliszewo 24.
zdw 94 163

Ucznia
z gimnazjalnym wykształceniem
i doświadczeniem w przy-
jmuje. (Zyciorys). Drogeria Ja-
roszczyk, Chwaliszewo 24.
zdw 94 162

Krawczyni
samodzielna do sukien przyjmie
Willman, Matejki 51.
zdw 94 187

Dziewczyna
do posyłek potrzebna zaraz. T. Ma-
nan Gruszczyński, Handel Zela-
za i Metali Poznań. Przemysło-
wa 22, tel. 33-61. zdw 94 183

DZIAŁ KULTURY I SZTUKI

JAK SIĘ OBDAROWALI BIBLIOTEKARZE I BIBLIJOFILE

Analitik i systematyk wyróżnili by w zjazdach bibliotekarzy i biblijofilów trzy elementy: posiedzeniowe, bankietowo-rautowe i książkowe. Niech nikt nie weźmie za złe miłośnikom książki, że niepomijając zresztą dziedziny rozważań nad historią książki i biblijofilstwa i nie gardząc poziomem uciechami tego świata, główny nacisk jednak kładą na ów trzeci składnik zjazdów. Wydawnictwa zjazdowe przybrały już charakter normy prawa zwyczajowego, a zatem normy najsilniejszej z dających się pomyśleć i w natężeniu jakościowym i ilościowym ulegając ciąglej wyższe. Jest rzeczą zupełnie nie do pomyślenia, że na jednym z najbliższych zjazdów komitet zamawiający miejsca w pociągach powrotnych będzie zgłaszał dyrekcji kolejowej: tyle i tyle biblijofilów i bibliotekarzy i tyle i tyle paczek z książkami.

W wydawnictwach jako gospodarz, z urzędu, wziął udział oczywiście Poznań. Tutaj jako autor wysunął się na główne miejsce dyr. Wojtkowski, zaś jako drukarz entuzjasta i miłośnik książki dyr. Kuglin. Poznaniowi towarzyszy graniczący z nim o mieście Kórnik z dwoma przepięknymi wydawnictwami. Z pozostałych ośrodków bezkonkurencyjne miejsce zajął Kraków. Niechże się dowiedzą nie tylko biblijofile i bibliotekarze — bo oni to wiedzą — ale i szersze rzesze zjadaczy chleba, że Kraków przygotował na zjazd dwadzieścia osiem wydawnictw. Przygotował zaś je bez żadnych subwencji, o własnych siłach, dzięki wyjątkowej ofiarności instytucji publicznych, zrzeszeń bibliotekarskich i biblijofilskich, drukarni, nakładców i autorów. Jest to zjawisko zasługujące na bliższą uwagę; takiem poczuciem kulturalnem najszerzych sfer nie może się pochłubić hyba żadne inne miasto polskie, może zaś z pożytkiem czerpać stamtąd wzory do miłości piękna w książce. Takim dziełem Krakowa jest poznańskie miłośnictwo książek. W tych wpływach kulturalnych powtarzają się fakty z wieku XVI; oby obecne wpływy miały charakter większej stałości.

W znacznej masie wydawnictw*) można wyróżnić szereg grup wedle zagadnień poruszanych przez poszczególne publikacje. Charakter ogólnodyskusyjny mają publikacje: Korpały, Bibliotekarstwo a biblijofilstwo (Kraków, str. 13) i niezmierzona a tak słuszną rzecz K. Piekarskiego, Nagana drukarstwa (Kraków, str. 11). Po szkicu Flauberta na tak miły temat, jak Manjak książkowy (Poznań, str. 21) przechodzimy do dziedziny historii książki. Kilka publikacji podaje stan księgozbiorów polskich w odniesieniu do starych druków. Najmilszem zdarzeniem jest zdawna oczekiwany Katalog Biblioteki Kórnickiej. Wydany tom I-szy obejmuje druki polskie XVI w., zestawione przez K. Piekarskiego (któż innyby to zrobił), poprzedzone wstępem przez dyrektora Biblioteki Kórnickiej J. Gryca (Kórnik, str. 229). Dowiedźcie się, że Kórnik liczy 1665 polskich druków XVI w. Podobne zestawienie (Katalog druków polskich XVI w.) dla Biblioteki T. P. N. w Poznaniu zrobił Dr. Dobrzyńska-Rybicka i A. Koehlerówna (Poznań, str. 91), a dla Biblioteki Raczyńskich w odniesieniu jednak tylko do druków poznańskich, zato na przestrzeni XVI, XVII i XVIII wieku najzasłużeńszy i cziogodny wieloletni bibliotekarz i dyrektor tej instytucji A. Bederski (Poznań, str. 44). O pewnych rzeczach wyróżnionych kompleksach informują Katalog Wystawy rękopisów i druków przyrodniczo-lekarskich XIII—XVI w. (Kraków, Biblij. Jag., str. 28 i IX tabl.), oraz wydany przez Bibliotekę Katalog Wystawy rękopisów i druków polsko-węgierskich XV i XVI w. (Kraków, str. 38 i XIX tabl.). J. Stanczewski daje szkic bibliograf. p. t. Druki portugalskie i brazylijskie o Polsce (Poznań, str. 23) a I. Schreiber zestawia po rok 1926 (nb. Rzecki z Łalki widziałby w tem jakąś podchwytkę polityczną) Polską bibliografię japońską (Kraków, str. 47).

Historia książki to oczywiście także historia bibliotek. Uprawia ją zjazdowy zeszyt Przeglądu bibliotecznego, osobna oddbitka z tomu trzeciego (Kra-

ków, str. 97-247); w szczególności A. Wojtkowski pisze o Bibliotece Raczyńskich, J. Gryc o Polityce Biblioteki Kórnickiej, St. Bodniak snuje Refleksje bibliograficzne, A. Birkenmajer omawia plan nowego gmachu Biblioteki Jagiellońskiej, a K. Dobrowolski przedstawia ustęp z dzieł książki polskiej na obczyźnie zagranicą. Nade wszystko jednak historii bibliotek poświęcone jest oficjalne wydawnictwo poznańskie: Biblioteki wielkopolskie i pomorskie pod najsumienniejszą redakcją dyr. Wierczyńskiego, dzieło o 20 arkuszach druku i dużej liczbie ilustracji: zapewne omówione będzie jeszcze bliżej; nie ominie to i imponującego dzieła A. Wojtkowskiego o E. Raczyńskim i jego dziele (Poznań, str. 420 i CXI). Mniejsze zbiory omawiają Piekarski Biblioteka Piotra Wolskiego bisk. plockiego (Kraków, str. 18 i 7 tabl.), oraz ks. Bednarski, Biblij. J. K. Szaniawskiego (Kraków, str. 33). Dzieje książki to oczywiście nie tylko bibliografja i biblioteki, ale i produkcja książki. Ten temat porusza wydana dawniej a obecnie ofiarowana zjazdowi biblijofilów publikacja M. Wojciechowskiej, Z dzieł książki w Poznaniu (Poznań 1927, str. 358). Dział historii książki nie powstydzi się też monografii o Lelewelu jako twórcy Bibliograf. ksiąg dwójga (Hal. Żdżito-wiecka Jasińska, Joachim Lelewel, Kraków, str. 60), dalej przedruku z trafnej inicjatywy dyr. Mocarskiego dzieła Borkowskiego O obowiązkach bibliotekarza (Poznań, str. 38) i systematycznego szkicu T. Pietrzkowskiego o Walentym Fiałku, senjorze biblijofilów pomorskich (Toruń, str. 28). Skorośny przy biblijofilach, to wymienimy i wspomnienie Gryca o Trzecim zjeździe biblijofilów polskich (Kraków, str. 9). Dziedzin współczesnego czytelnictwa dotyczy sprawozdanie: Tow. Biblioteki dla wszystkich w Dąbrowie Górniczej (str. 72). Księga Pamiątkowa Miejskiej Biblioteki Publicznej w Łodzi (1917—1927, str. 76). Sprawozdanie Tow. Czyteln. Ludowych w Poznaniu (str. 64) i publikacja Towarzystwa Bibliotek Powszechnych w Warszawie 1923—1927 (str. 66). Fachowe zagadnienia współczesnego bibliotekarstwa omawiają W. Dąbrowska. Nowoczesne ustawodawstwo w zakresie bibliotek publicznych (Warszawa, str. 94), J. Gryc, Porównanie zagran. przep. katalogowania (Kraków, str. 45), 4-rostronnicowy Projekt ustawy o sieci bibliotek publicznych i duża publikacja w 4-cie p. t. Konkurs architektoniczny na projekt nowego gmachu Biblioteki Jagiellońskiej (Kraków, str. 64).

Piękna książka to najodpowiedniejsza szata dla publikacji z historii sztuki. Wymownie świadczą o tem Z. Ameisenowej Minjatury włoskie Biblij. Jag. (Kraków, str. 59, podobny ukaże się później) i teże autorki Biblija hebrajska XIV w. w Krakowie (Kraków, str. 44 i 8 tabl.) oraz Kollera szkic o Malczewskim (Poznań 1925, str. 36). Piękne szaty nie powstydzi się i literatura piękna. Staropolską reprezentuje Piram i Tyzbe St. H. Lubomirskiego wyd. przez prof. Polaka (str. 40), nowszą Fredry Nieznanego zbiór poezji (str. 117), J. Wiktora Gołębie przy kościele (Kraków, str. 45), oraz przesłanniczy wydani Szaleńcy boży Z. Kossak Szczuskiej (Kraków, str. 182 i 7 barwnych ilustracji Leli Pawlikowskiej), wreszcie — bodaj najpiękniejszy druk zjazdu biblijofilów — tłoczone czcionką polską u J. Kuglina Zagadłowica dziesięć ballad o powsinogach beskidzkich z drzeworytami barwnymi Z. Pronaszk (Poznań, str. 181). Historyków literatury zainteresuje notatka Korpały o Dziejach 2-giej ed. hist. lit. Bentkowskiego (Kraków, str. 16), Bara Indeks koresp. Kraszewskiego w Biblij. Jag. (Kraków, str. 117). Dedykacje na książkach ofiarowanych A. Szymańskiemu (Warszawa, str. 17) i najpożyteczniejsza publikacja K. Czachowskiego J. Kaspro-wicz, Próba bibliografii. Urbanieści ucie-szą się Zanda książką Z dzieł dawniej Łodzi (Łódź, str. 85), wspaniałą monografią poświęconą osobie Józefa Dietla (Kraków 1928, str. 164 w 4-cie) i Mowami Cyryla Ratajskiego, Prezydenta m. Poznania, Prezesa Komitetu ogólnego zjazdów, znakomitego współtwórcy Powszechniej Wystawy Krajowej (Poznań, str. 253).

Dr. Zyg. Wojciechowski

ŻYCIE KULTURALNE

NAUKA

Polskie Tow. Filologiczne. Koło lwowskie odbyło posiedzenie naukowe z odczytem dr. Stanisława Pilcha pt. „Nowsze próby wyjaśnienia ody Horacego 1.14”.

Polskie Towarzystwo Psychiatryczne. Oddział wileński odbył posiedzenie naukowe z odczytami prof. Siengalewicz „Niektóre nowe poglądy w kryminologii” oraz prof. Radziwiłłowicza „O niepożycialności ze stanowiska psychiatrycznego”.

Wileńskie Tow. Filozoficzne odbyło posiedzenie naukowe z odczytem prof. dr. Tadeusza Kotarbińskiego z Warszawy pt. „Odmiany materializmu”.

LITERATURA

Rostworowski o literaturze współczesnej. K. H. Rostworowski wygłosił w Krakowie odczyt pt. „Tragizm współczesnej literatury”.

Konkurs na dwie powieści dla młodzieży. Wydział oświaty i kultury magistratu warszawskiego ogłosił niedawno konkurs na dwie powieści dla młodzieży. Pierwsza powieść przeznaczona ma być dla dzieci do lat dziesięciu, druga zaś dla młodzieży starszej. Warunki konkursu wymagają od radesłanych utworów wysokiej wartości etycznej-moralnej, oraz bardzo starannego opracowania literackiego. Za każdą powieść przeznaczono po dwie nagrody w kwocie 1500 i 1000 zł. Termin nadsyłania utworów na konkurs wyznaczony został do dnia 1 września r. bież. Po wszystkich informacjach zwracać się należy do wydziału Oświaty i Kultury magistratu warszawskiego (Senatorska 14), dokąd też kierować należy gotowe prace. Wobec tego, że literatura dla młodzieży jest u nas niezwykle uboga, a prawdziwie wartościowe utwory z tego zakresu piśmiennictwa pojawiają się niezmiennie rzadko, inicjatywę magistratu warszawskiego należy powitać z uznaniem i przekonaniem, że przykład nie pozostanie odośobniony. (j. k.)

OCHRONA ZABYTKÓW

Kraków w obronie herbów miast. Z Krakowa piszą nam: W r. 1927 wyszło rozporządzenie Prezydenta Rzplitej o godłach i barwach państwowych, z którego wynika, że na pieczęciach miast naszych musi znajdować się godło państwowe. Nasze zasłużone Towarzystwo Miłośników m. Kraków. uchwaliło zwrócić się do Prezydenta Rzplitej z przedstawieniem, aby rozporządzenie to zostało zmienione, a mianowicie, aby na pieczęci miast znajdował się tylko herb miejski.

MUZYKA

„Śpiewacy Norymberscy” w Londynie. Opera Covent-Garden ma obecnie sezon niemiecki, którego punktem szczytowym stało się wystawienie „Śpiewaków norymberskich” z Lotte Lehmann jako Ewunia, i Habichem jako Beckmesserem. Hansa Sachs śpiewał raz pierwszy Rudolf Bockmann, o którego występie mówi krytyka jako o „odkryciu nowego wielkiego śpiewaka”.

TEATR

Wesele Mazurskie w Teatrze Szkolnym. W Kątach Królewskich, pod Kolbielą, odbywało się jedno z licznych weseł. Uczestniczyli w niem uczniowie Seminarium z Siennicy. Z zamilowania do krajoznawstwa i z miłości do Kątów rodzinnych wzięli podnięcie do wiernego odtworzenia wesela i opracowania materiału etnograficznego dla Teatru Szkolnego. Wiersz Le-nartowicza „Do mojego grajka” posłużył im za watek. W ten sposób powstała ciekawa sztuka, której inscenizacja jest pracą zbiorową, a reżyserja, dekoracje i ilustracja muzyczna dziełem poszczególnych seminarzystów. Teatr Szkolny na P. W. K. daje „Wesele Mazurskie” 8, 9 i 10. VI. Będzie to interesujący pokaz jak Teatr Szkolny przyczynia się do pogłębiania znajomości polskiego obyczaju.

Międzynarodowy kongres teatralny, trzeci z rzędu, urządzony przez „Société Universelle du Theatre” odbędzie się w Barcelonie z okazji tamtejszej wystawy. Trwać będzie od 23 do 29 czerwca włącznie. Omówiony będzie cały szereg ciekawych kwestyj i zagadnień teatralnych, zwłaszcza pod kątem praw własności autorskiej nie tylko co do sztuki i kompozycji, ale np. co do inscenizacji. Artyści dramatyczni i operowi będą obradowali nad ustaleniem swego stosunku materialnego do kina i radja. Specjaliści orkiestrowi zastanowią się z tego samego punktu widzenia nad swoim stosunkiem do radjofonii i do filmów dźwiękowych. Stworzenie archiwum gramofonowego będzie również tematem rozpraw. Będzie szło o rejestrowanie zwłaszcza muzyki narodowej wszystkich krajów. Tak samo zastanowi się kongres nad ratowaniem od zagłady tańców narodowych. Na porządku jest także uzyskanie przez krytyków wolnego wstępu do wszystkich teatrów świata na mocy międzynarodowej karty uczestnictwa itd. itd., aż do kwestyj nauczania „sztuki teatru” we wszystkich jej rozgałęzieniach, do schematu emerytury dla pracowników teatralnych itp. z kongresem będą połączone liczne wycieczki po Hiszpanji. (tw)

DOKOŁA P. W. K.

DWA ZJAZDY PONIEDZIAŁKOWE

Obok Zjazdu Numizmatyków, którego program podaliśmy już in extenso, powita nasze miasto w poniedziałek drugi zjazd naukowy, mianowicie przybywają do Poznania filologowie klasyczni krajów słowiańskich.

Jak już naszym czytelnikom wiadomo, zjazd ten organizuje Polskie Towarzystwo Filologiczne i zaprosiło nań filologów nie tylko polskich ale z innych krajów Słowiańszczyzny. Poprzedni zjazd, który odbył się w Warszawie, objął tylko filologów polskich i miał na celu obronę studiów klasycznych w gimnazjach przeciw coraz wyraźniej rysującemu się zamiarom, aby je ograniczać i wkońcu usunąć. Prądy te, powołujące się na „konieczności życia praktycznego” grożą fundamentom naszej kultury umysłowej wogóle i nie było nic słusniejszego nad to, aby położyć im tamę w postaci umotywowanych protestów. Na zjeździe obecnym będzie ten ton brzmiał dalej samą siłą rzeczy, ale cel, zjazdowi wytknięty, przedstawia się jako szereg obrad sekcyjnych z wykładami najwybitniejszych naszych filologów i wielu gości słowiańskich, na których to wykładach uzyskają zebrani wgląd w cały szereg doniosłych kwestyj i problemów fachowych.

Program zjazdu, przedstawia się jak następuje:

W poniedziałek, 3-go czerwca:

a) przed południem o godz. 10-jej: Uroczyste otwarcie Zjazdu przez Prezesa Polskiego Towarzystwa Filologicznego dr. L. Cwiklińskiego. — Przemówienia powitalne. — Ukonstytuowanie Zjazdu. — Wybór Prezydium honorowego i Prezydium rzeczywistego oraz Prezydów sekcji. — Wykład prof. dr. Tad. Zielińskiego: „Czas święty w religji rzymskiej”. (W Auli Uniwersytetu Collegium Minus).

b) O godz. 4 popoł.: Posiedzenia sekcyjne.

c) O godz. 8 wiecz.: Wieczór klasyczny — przedstawienie „Heleny” Eurypidesowej przez uczniów i uczennice dwóch gimnazjów warszawskich, poprzedzone wstępnym wykładem radcy prof. Cybulskiego oraz produkcją muzyczną.

We wtorek, 4-go czerwca:

a) przed południem o godz. 9-jej: Posiedzenia sekcyjne.

b) Po południu o godz. 4: Zwiedzanie Wystawy.

c) Wieczorem o godz. 9: Zebranie towarzyskie.

W środę 5-go czerwca:

a) przed południem o godz. 9: Posiedzenia sekcyjne.

b) w południe o godz. 12: Drugie plenarne posiedzenie i zamknięcie Zjazdu (w Auli Uniwersytetu).

c) popoł. o godz. 4: Zwiedzanie osobliwości Poznania i Wystawy. (Posiedzenia sekcyjne odbywać się będą w Collegium Minus w salach I-go i II-go piętra).

W czwartek, 6-go czerwca przed południem:

a) wyjazd części uczestników do Gniezna, tamże najpierw w gimnazjum lekcję pokazową języka łacińskiego i greckiego w kl. IV i VII, następnie zwiedzanie Katedry i zabytków. — b) Wyjazd drugiej części uczestników do Gołuchowa. (Powrót z Gniezna i z Gołuchowa w popołudniowych godzinach).

Wystawowy zeszyt „Rzeczy Pięknych”, świetnie redagowanych przez Kazimierza Witkiewicza, ukazał się właśnie z pod prasy. Wspaniały jak zwykle pod względem graficznym, przynosi ten numer szereg zdjęć z P. W. K. oraz szereg artykułów, które do Wystawy się odnoszą. Bardzo ciekawy jest m. in. artykuł architekta Sawickiego o oświetleniu wystaw współczesnych, którego żywą ilustracją jest morze światła, zalewające co wieczora naszą Wystawę. „Rzeczy Piękne” są jednym z tytułów do chwały dla naszej kultury estetycznej i dla tych jej pracowników, którzy z zapałem i energią łączą głębokie znawstwo i smak artystyczny. Jak zwykle, tak i tym razem można redakcji pogratulować doskonałego wyniku jej trudów, które oby zyskały oddźwięk w jak najszerzych kołach społeczeństwa. (pw)

KSIĄŻKI NADEŚLANE

Jean Paul Palewski: „Mickiewicz ame de la Pologne” Gebethner i Wolff. Paris 1929.

Adam Mickiewicz: „L'homme Eternel” pages choisies en prose. Gebethner et Wolff Paris 1929.

Przemysł odzieżowy i obuwniany w Polsce. 1929.

*) Zestawienia po dzień 30. V. uzupełnione ukażą się w jednym z najbliższych numerów.

DZIAŁ GOSPODARCZY

Z chwili

Zjedz czasem rybę i jadał owoce!

Cudzoziemiec, przybywszy do polskiej restauracji, bywa zaskoczony nieproporcjonalnie do cen innych potraw wysokimi cenami potraw rybnych i dań owocowych. Fakt ten uderzył nas samych ostatnio, jako że z racji P. W. K. wertujemy bardzo pilnie spisy potraw. Istotnie, tak by się zdawało, że Polska to kraj ubogi w ryby i ogolony z drzew owocowych, za obydwa bowiem artykuły spożywcze liczy się ceny horrendalnie wygórowane w stosunku n. p. do potraw mięsnych.

Przyczyna tych zjawisk w obydwóch wypadkach jest inna: jeśli chodzi o owoce, to wysokie ich ceny są wywołane brakiem poważnego handlu hurtowego owocami, któryby przejął na siebie funkcję racjonalnego przechowywania ich w ciągu zimy. Zaś wygórowaną cenę ryb powoduje niepopularność dań rybnych w Polsce, jakoteż nieumiejętność przygotowania potraw rybnych.

Tak jeden, jak i drugi fakt, pociągają za sobą skutki nie tylko szkodliwe dla zdrowia społeczeństwa, lecz również ujemne dla gospodarstwa krajowego, gdyż mała konsumpcja ryb i owoców jest równoznaczna z niewykorzystaniem naturalnych warunków gospodarczych.

Służące zagadnieniom rybactwa pismo bydgoskie „Ryba”, podjęło się wdzięcznej misji propagowania spożycia ryb. Sympatyczne to pismo w ostatnim numerze podaje doskonały sposób przyrządzania, publiczności do potraw rybnych i przekonania jej od razu zarówno co do wartości spożywczej, jak i co do taniości: chodzi mianowicie o utworzenie specjalnych restauracji rybnych, t. zw. smażalni, któreby poza rybą żadnych innych dań nie przygotowywały. Żałować musimy, że takiej smażalni niema na terenach wystawy.

Co się zaś tyczy owoców, dziedziną ta czeka na „meza opatrnościowego”, któryby ją zorganizował. Zdajemy sobie sprawę z trudności, na jakie napotyka się przy konserwacji owoców (brak kapitału), ale mniemamy, że jest to dziedzina pracy rentownej. Sporadyczne, na małą skalę zakreślone kampanie reklamowe na rzecz konsumpcji owoców zdają się o tem świadczyć.

Z punktu widzenia bilansowego wzmocnienie konsumpcji ryb i owoców i tem spowodowane zwiększenie produkcji krajowej byłoby bardzo pożądane z uwagi na to, że import tych artykułów silnie obciąża nasz bilans handlowy.

Krótkie informacje gospodarcze

— Na wczorajszy targ nierogacizny w Wiedniu przywieziono 9.905 świni mięsnych i 2.226 świń tłustych. Z liczb tych przypada na Polskę 8.288 świń mięsnych, na Węgry 42 mięsne 850 tłustych, na Jugosławie 320 mięsnych 1215 tłustych, na Rumunię 866 mięsnych i 161 tłustych, na Austrię 379 mięsnych. Cena waha się od 2,35 — 2,70 szylingów za kilo żywej wagi.

— Na walnym zgromadzeniu północno-czechosłowackiego związku cukrowni stwierdzono, że obszary pod zasiew buraków w północnych Czechach są w r. b. o 3,7 proc. większe niż w roku ubiegłym, pozostają jednak mniejsze niż w r. 1926.

— Dług państwowy Z. S. R. z tytułu pożyczek i zobowiązań wzrósł w pierwszym kwartale 1928—29 o 640,3 milj. rubli i osiągnął 1 kwietnia r. b. sumę 1.947,2 milj. rubli. Na pożyczki premjowe przypada z tego 1.058,9 milj. rubli, pożyczki procentowe 836,3 milj. rubli i zobowiązania 52 milj. rubli.

— Według danych głównego urzędu celnego sowieckiego import do Łotwy w marcu r. b. wyniósł 970 tonn na sumę 1.057.669 latów. Ulgi celne na te towary wyniosły 114.700 latów. Głównymi artykułami importu sowieckiego były: cukier (1.700 t), sól (960), nafta (325), benzyna (219) itd.

— Place zarobkowe w górnictwie na niemieckim Górnym Śląsku zostały podwyższone od dnia 24 maja r. b. o 5 — 10 proc. dla robotników wykwalifikowanych.

— Z nadeszłego w ubiegłym tygodniu do Londynu transportu złota z południowej Afryki na sumę 755.000 £ nabył Bank Rzeszy Niemieckiej 135.000 £ resztę t. j. 600.000 nabył Bank Angielski.

— W ciągu ostatnich pięciu lat dochody państwa z opłat od spożycia napojów alkoholowych spadły w Anglii z 800.000.000 dol. na 395.000.000 dol. Tak wydatne zmniejszenie się dochodów państwa z tego źródła przypisać należy zwiększeniu opodatkowania alkoholi.

Zjazd Związku izb przemysł.-handlowych

Dnia 27 z. m. odbył się w siedzibie izby przemysłowo-handlowej w Warszawie zjazd związku izb przemysłowo-handlowych Rzeczypospolitej Polskiej, w którym wzięli udział przedstawiciele izb z Bielska, Bydgoszczy, Krakowa, Lublina, Lwowa, Łodzi, Poznania, Warszawy i Wilna. Przewodniczył obradom prezes izby przemysłowo-handlowej w Wilnie p. Ruciński.

Wśród nader długiego porządku obrad zjazdu w pierwszym rzędzie szczegółowo omówiono sprawę przyjęcia wycieczek zagranicznych izb przemysłowo-handlowych, które przybędą na Powszechną Wystawę Krajową w Poznaniu w połowie sierpnia.

W zakresie zagadnień gospodarczo-prawnych ustosunkowano się do kwestji systematycznego publikowania orzeczeń trybunału administracyjnego w odniesieniu do spraw gospodarczych. Przedyskutowano dalej obszernie sprawę jednolitego opinjowania przez izby wypadków sądowego udzielania nadzorów względnie odraczania wyplat. Następnie przyjęto projekt ustawy uchylającej ustawę o zwalczaniu lichwy wojennej oraz zleceno izbom ustosunkowanie się w ciągu dwu tygodni do projektu uchylenia rozporządzenia Prezydenta Rzplitej o lichwie pieniężnej z r. 1924, a także zaprojektowano zmiany w rozporządzeniu ministra sprawiedliwości o pracach i obowiązkach oraz odpowiedzialności dyscyplinarnej sędziów handlowych.

W dziedzinie podatkowej uchwalono wystąpić z projektem ustawy upoważniającej ministra skarbu do udzielania ulg w spłacie podatku majątkowego oraz z wnioskiem o zwolnienie konferencji przedstawicieli władz skarbowych i izb w sprawie wątpliwości przy interpretacji ustaw podatkowych. Nadto uchwalono przystąpić do opracowania projektu zryczałtowania podatku obrotowego dla mniejszych płatników oraz co należy szczególnie podkreślić, projektu ordynacji podatkowej. Nader szczegółowo postulaty w zakresie zmiany ustawodawstwa podatkowego przyjęto na poprzednim zjeździe Związku izb.

W dalszym ciągu swych obrad zjazd uchwalił wystąpić do czynników rządowych z obszernie motywowanym wnioskiem odroczenia wejścia w życie projektowanego cła wywozowego na masło, pozostające w związku z projektami min. przemysłu i handlu oraz rolnictwa regulowania wywozu masła do chwili wydania ustawy standaryzacyjnej. Zjazd izb posiada

wszelkie powody do obaw, iż wprowadzenie w zasadzie koniecznej kontroli eksportu masła przed przygotowaniem technicznych warunków do kontroli wpłynęłoby jedynie na zmniejszenie eksportu masła i dalsze pogorszenie bilansu handlowego.

Celem usprawnienia przeprowadzonej już kontroli eksportu jaj, zjazd uchwalił dla uzgodnienia procedury kontroli zwołać specjalny zjazd delegatów izb oraz inspektorów kontrolujących jajcarskie składki przeróbce.

Uznano jednocześnie za konieczne uproszczenie procedury, związanej z zatrzymywaniem transportów, nieodpowiednio sortowanych. Uchwalono również zwrócić się do ministerstwa przemysłu i handlu z prośbą o przyspieszenie rozsyłania wtórników zaświadczeń wywozowych celem usprawnienia kontroli sortowania jaj według standardów przewidzianych w rozporządzeniu o uregulowaniu wywozu jaj zagranicę.

W związku z kryzysem w przemyśle skórzanym zjazd przyjął do wiadomości sprawozdanie z prac izby przemysłowo-handlowej w Warszawie nad stanem kryzysu w tym przemyśle. Zjazd wyraził życzenie, by badanie komisji społecznej, jaka utworzona została przy ministerstwie przemysłu i handlu dla zbadania warunków technicznych i finansowych, w jakich pracują obecnie garbarnie, rozszerzono również i na takie ośrodki tego przemysłu, jak Kraków, Bydgoszcz i Gnieźno.

Wreszcie Zjazd ustosunkował się do sprawy nowelizacji przepisów paszportowych w kierunku przeniesienia punktu ciężkości co do decyzji przy wydawaniu t. zw. handlowych paszportów ulgowych z władz administracji politycznej na samorząd gospodarczy, jakim są izby przemysłowo-handlowe. Następnie omówiono sprawę udziału izb w reprezentacji subsydjów dla szkół zawodowych oraz sprawę dostarczania przez władze skarbowe i przemysłowe danych do katastru przemysłowego, prowadzonego przez izby.

Obrady związku izb przemysłowo-handlowych Rzeczypospolitej prowadzone przez cały dzień w atmosferze nader rzeczowej dyskusji wykazały daleko posunięte uzgodnienie opinii poszczególnych izb na wszystkie najdonioślejsze zagadnienia gospodarcze, jakie nasuwa chwila bieżąca, a także raz jeszcze podkreśliły wielki pożytek, wynikający z współpracy izb w ramach łącznej organizacji.

Szczegóły projektu umowy koncesyjnej z Harrimanem

Zasadnicze punkty podania koncesji na elektryfikację wielkiego obszaru Polski, zostały już uzgodnione z interesami czynników rządowych. Warunki przyszłej koncesji są wyłożone w urzędach wojewódzkich w Warszawie, Kielcach, Lublinie, Krakowie, Lwowie i Łodzi. Wdrugiej połowie sierpnia ma nastąpić ostateczne podpisanie umowy przez ministra robót publicznych i pełnomocnika firmy Harriman.

Teren koncesyjny ma obejmować 20 proc. terytorjum państwa, a mianowicie całość województw krakowskiego i kieleckiego, oraz części lwowskiego, lubelskiego, łódzkiego i warszawskiego.

Według projektu wybudowana będzie jedna wielka elektrownia wodna na Dunajcu koło Koźniowa o sile 100 tys. KM. Druga wielka elektrownia ciepła o mocy przeszło 150 tys. KM. będzie wybudowana prawdopodobnie w Zagłębiu Dąbrowskim, w odległości 120 km. od elektrowni wodnej. Obie elektrownie będą połączone ze sobą.

Przewidywane jest włączenie do powstającej sieci, wielkiej elektrowni w Chorzowie, którą firma ma w przyszłości — na życzenie rządu — wykupić. Ponadto ma nastąpić połączenie z nową siecią szeregu elektrowni Zagłębia.

Rozpoczęcie budowy elektrowni i sieci, ma nastąpić natychmiast po podpisaniu umowy. Firma jest zobowiązana do inwestowania co najmniej 100 milj. dolarów, w czasie trwania koncesji, t. j. 60 lat. Wysokość in-

westycji w pierwszym 10-cioleciu ma wynosić co najmniej 25 milj. dol., w dalszym okresie 50 lat inwestycje wynosić mają rocznie co najmniej 1 i pół milj. dol. Fachowcy jednak przypuszczają, że cyfry te będą w praktyce znacznie większe, a ogólny koszt inwestycji wyniesie co najmniej 200 milj. dolarów. Koncesja traci moc prawną, o ile inwestycje nie będą wykonywane w rozmiarach ustalonego, minimalnego programu.

Materiały, które są do nabycia w kraju, muszą być zakupione na miejscu. Z zagranicy wypadnie sprowadzić jedynie kilka wielkich maszyn, których u nas jeszcze nie produkuje. Przy budowie i eksploatacji mogą być zatrudnieni wyłącznie obywatele polscy. Wyjątki mogą być dopuszczane jedynie za imiennym zezwoleniem rady nadzorczej, o ile się okaże niemożliwość znalezienia pewnych sił specjalnych w kraju. Zezwolenia takie będą udzielane jedynie na okres dwuletni.

KRONIKA GOSPODARZA

(k) Echa afery fałszerstwa masła. Jak donosi „Gazeta Handlowa”, doprowadziły dochodzenia w sprawie głośnej afery wysyłki fałszowanego masła do Anglii do ujawnienia Wollermanna, który obok Bermana odegrał dominującą rolę w oszukańczej aferze. Aresztowano go na terenie Niemiec, gdzie ukrywał się, wykorzystując okoliczność, że jest on obywatelem niemieckim. Na policji berlińskiej przyznał się Wollermann, że zakupywał tłuszcz roślinny, jako domieszkę do masła polskiego; całą odpowiedzialność obarczył jednak Bermana. W toku śledztwa wyszło na jaw, że Wollermann jest właścicielem dwóch nieruchomości w Niemczech, istnieje zatem możliwość, że między innymi powiernerze „Fram”, które z ramienia poszkodowanych firm, angielskich prowadzi dochodzenia w tej

sprawie, będzie mogło zabezpieczyć choć część strat firm angielskich. Przeciwnie oszustom wniesiono powództwo cywilne w wysokości pół milj. zł., a dalsze śledztwo prowadzi się w Warszawie.

(k) Nowa fabryka samochodów w Polsce. W tych dniach odbyło się zebranie konstytucyjne polskiego Twa Czeskomorawska Kolben — Danek sp. akc., na którym uchwalono założenie nowej fabryki samochodów w Polsce. Kapitał akcyjny twa wynosi 2 milj. zł. 4.000 akcji po 500 zł., cena emisyjna 550 zł. 65 proc. znajduje się w ręku twa Kolben — Danek, 17 1/2 proc. posiada Roger hr. Raczyński z Rogalina, 17 1/2 proc. A. hr. Potocki z Krzeszowic. Siedzibą twa jest Kraków. Prezesem rady nadzorczej został hr. Raczyński, wiceprezesem dr. Kolben. Narazie została założona w Oświęcimiu wytwórnia karoseryj i warsztaty naprawy. Później przewidywane jest założenie tamże, fabryki motorów, tak, że wszystkie części samochodów twa będą wyrabiane w kraju.

(k) Eksport drzewa polskiego do Francji. Drzewo zajmuje jedno z najważniejszych miejsc w ogólnym imporcie francuskim, a rynek drzewny francuski powinien być naturalnym ujściem dla drzewa polskiego. Tymczasem tak nie jest i stosunki polskich eksporterów z odbiorcami francuskimi nie są wcale ożywione. Eksport ten ogranicza się do kilku procent, a gros polskiego drzewa dociera do Francji pod obcą marką pośredników niemieckich lub czeskich. Stwierdzić należy, że zagadnienie importu drzewa z Polski do Francji jest ściśle związane z jakością drzewa, jego ceną oraz formą sprzedaży. Dążenia nasze powinny iść w kierunku zorganizowania handlu zewnętrznego, wprowadzenia standaryzacji i znalezienia form, w których finansowanie jego byłoby możliwe.

Z ZAGRANICY

(z) Niemieckie towarzystwo fabryk Forda. Sensacją w kołach przemysłowych i bankowych Berlina są ogłoszenia niemieckiego towarzystwa fabryki automobilów Forda i potężnego kartelu chemicznego niemieckiego t. zw. „I. G. Farbenindustrie”, oświadczające, że akcje niemieckiego towarzystwa Forda nie zostaną wogóle wyłożone do subskrypcji. Cały kapitał zakładowy towarzystwa w wysokości 15.000.000 marek został pokryty. Jak donoszą dzienniki berlińskie, 9.000.000 z tego kapitału przejętych zostało przez angielskie towarzystwo Forda, z pozostałych zaś 6 milionów większą część objął niemiecki i kartel chemiczny, wysyłając do rady nadzorczej Ford Motor Company jako swego przedstawiciela tajnego radcę prof. dr. Karla Boscha. Subskrypcja na akcje Forda oczekiwana była z wielkim napięciem na giełdzie; akcje Forda niewypuszczone jeszcze na rynek osiągnęły już kurs o 300 proc. wyższy. Obecna transakcja ma zmierzać do ścisłej współpracy obu tych wielkich koncernów, tembardziej, że obok wejścia prof. Boscha do rady nadzorczej niemieckiego towarzystwa Forda, Edsel Ford wszedł niemal jednocześnie do rady nadzorczej filjalnego towarzystwa amerykańskiego niemieckiego kartelu chemicznego. Współpraca ma się wyrażać głównie w dziedzinie rolnej, gdzie kartel chemiczny jest największym producentem nawozów azotowych, podczas gdy Ford jest największym producentem traktorów. Poza tym fabryka Forda ma się stać odbiorcą lektur metalu produkowanych przez kartel chemiczny. Towarzystwo Forda ma budować jeszcze w roku bież. drugą fabrykę w Niemczech, i miało nabyć, jak donosi „Boersen Kurrier”, wyłączne prawo fabrykacji i dostawy samochodów Forda poza Niemcy na Czechosłowację, Austrię i Węgry.

Z WYDAWNICTW

(w) Przegląd Graficzny i Papierniczy. Organ korporacji zakładów graficznych i wydawniczych na Ziemiach Zachodnich wyszedł ze względu na P. W. K. w rozszerzonych rozmiarach. Na treść ciekawie redagowanego tygodnika, który przedstawia istotnie interesujący materiał informacyjny nie tylko dla zawodowców lecz również czytelników laika, składa się słowo wstępne od redakcji z okazji otwarcia P. W. K., kilka artykułów o nowych maszynach drukarskich, wynalazkach z branży, ciekawy przyczynek do historii drukarstwa, fachowe artykuły o pracy drukarskiej w nowoczesnych zakładach oraz obszerna kronika wiadomości zawodowych z całego świata.

(w) 3-ci Rocznic Ubezpieczeń Społecznych w Polsce. W tablicach na dwustu kilkudziesięciu stronach przedstawiono w sumarycznych zestawieniach ogólne wyniki finansowe i statystyczne wszystkich rodzajów ubezpieczeń, umożliwiające czytelnikowi szybkie zorientowanie się w całokształcie ubezpieczeń społecznych. Rocznic zawiera dane ilustrujące stan naszych instytucji ubezpieczeniowych, a więc ubezpieczenia na wypadek choroby, ubezpieczenia inwalidztwa i starości, ubezpieczenie na wypadek inwalidztwa i starości kolejarzy, ubezpieczenia inwalidzkiego górników w Małopolsce, dodatkowego ubezpieczenia inwalidzkiego górników na Górnym Śląsku, ubezpieczenia pensyjnego urzędników prywatnych, ubezpieczenia od wypadków i ubezpieczenia na wypadek bezrobocia.

RUCH KOBIECY

pod redakcją: dr. Bożeny Stelmachowskiej.

W dworku Ziemiaków i Włoszianek

Milą ozdobą i wytechnieniem po zwiedzeniu różnych działów na terenach zachodnich jak nasiennictwo, suszarnie, obory, kurniki, stajnie, szkółki hodowlane i t. p. stanowi niewątpliwie „Dworek Ziemiaków i Włoszianek”. Jak prawdziwy dworek składa się z obszernej świetlicy na parterze, do której przylegają bokówki i z pięterka przetrworzonego w celach wystawowych na biegnącą wokół galerijkę. Pragniemy dzisiaj specjalną uwagę poświęcić mieszczącym się eksponatom w świetlicy, aby przy innej okazji, rozwieść się szerzej nad bardzo pięknymi działami: etnograficznym, historycznym i społecznym. Dla informacji ogólnej i oddania zasług komu należy, przypominamy, że umiejętnie i energicznie kierownictwo nad całością sprawowała przez cały czas przygotowawczy hr. Kwilecka z Dobrojewy czuwając jeszcze obecnie nad dobrem zachowaniem i utrzymaniem Pawilonu. Bardzo sprawnie, a niezwykle sumiennie wywiązała się z przewodnictwa nad sekcją społeczną p. W. Chłapowska z Kopaszewa, o czym pomówimy innym razem. Dział Włoszianek, czyli etnograficzny zorganizowała patronka kolek Włoszianek pani Niegołewska z Niegołewa i kierowniczka tegoż Działu pani Mielęcka. Dział artystyczny, o którym specjalnie dzisiaj informujemy zawdzięcza głównie swoje istnienie hr. Szoldrskiej z Żydowa i p. hr. Pugetowej. Zawiera on bardzo dużo eksponatów, w niektórych działach może nawet zbyt dużo, z powodu czego świetlica dział ten mieszcząca, sprawia wrażenie pewnego przeładowania. Jednakże — nie zapominajmy, że to dworek wiejski, a zatem... czem chata bogata — tem rada, a gościnność ściany rozszerza. Jako też i rozszerzyła, a pewne braki formalne sownie wynagradza treść. Mamy przedewszystkiem miłe dla oka, a charakterystyczne kaciaki, jak fragment wnętrza salonu i fragment biblioteki. Na fragment salonu składają się piękne, rzeźbione fotele francuskie i włoskie, dywany i kilimy, obrazy i t. d. Poszyte do dwóch foteli to ręczna robota hr. Kwileckiej z Dobrojewy, pokrycie dla dwu innych to dzieło rąk ks. Włod. Czetwertyńskiej. W kątku tym bardzo odpowiednio umieszczono dział grafiki, na którą złożyły się miedzioryty Przytułskiej z widokami z Hiszpanji, jako reminiscencji zbiorowej wycieczki Tow. „Młodych Ziemiaków”, na półwysep iberyjski. Z innych obrazów warto wymienić znane już z wystawy obrazów w „Plastyce” Poznańskiej obrazy Roemerowej z Łotwy, dalej obrazy Jarozyńskiej i inne.

Do wspomnianego kącia salonowego przylega dział haftów artystycznych, z tego względu cennych, że zebrano tu rzeczywiście hafty charakterystyczne

i stare. Tak np. p. Matuszewska z Szamotuł wystawia hafty Marji hr. Stadnickiej z 18 wieku. W tej samej gablocie, pod obrazami Roemerowej mieści się koronka z ubiegłego wieku robiona w Tawianach, ziemi kowieńskiej, przez Panny Respektowe Wielkiej Piaszowej Litewskiej Marji z Radziwiłłów hr. Benedyktowej Mariconi, siostry księcia Radziwiłła Panie Kochanku. W sąsiedniej gablocie zebrano roboty: point à l'aiguille hr. Breziny, point à l'aiguille Marji z Chrzanowskich Cieszkowskiej i naszyjnik wykonany robotą koronkową, na sposób florencki i francuski przez Helenę Moszczeńską z Golin.

Po drugiej stronie świetlicy wśród umieszczonych robót, warto przede wszystkim zwrócić uwagę na suknie ślubną z haftami ręcznymi starościny Pyzdrskiej z Lipskich Skórzewskiej. Suknia ta bardzo już stara, jest wymownym obrazem swej epoki.

Lubownikom haftów ornatowych i wyzyskania starych motywów polskich do współczesnej ornamentacji polecić możemy dokładne obejrzenie działu ornatów i sztandarów. Zwraca uwagę sztandar haftowany przez Kalinę Wojciechowską (woj. Lubelskie, maj. Kanie). Wzór wzięty z płaszcza ślubnego Joanny Grudzińskiej, żony Konstantego. Szczególnie cenne są dwa ornaty dostarczone przez Arcybractwo poznańskie z Placu Nowomiejskiego, do których użyto jako wzoru pasów słuckich. Wśród haftów Chyliczanek, prawdziwie artystycznych, przeważają motywy rodzinne, a więc łowieckie, zakopiańskie, kieleckie, lubelskie i t. d. Podnieść należy z uznaniem ten zwrot ku zdobnictwu swojskiemu, to wyzyskanie momentów szczerze polskich, czy to ze skarbnictwa pomysłów ludowych, czy też ze starych wzorów przechowanych w cennych zabytkach naszej kultury. Tak samo jak zespół Chyliczanek, podobnie i towarzystwo „Ars” wystąpiło z haftami o motywach swojskich, uwzględnianych regionalnie, a nie brak tu nawet haftów wielkopolskich. Dla specjalisty w tkaninach różnego rodzaju o charakterze ludowym są w rozmaitych małych interieurach pasiaki łowieckie, sieradzkie i inne a dla kompletu całej księgi obejmującej różne rodzaje odmian pasiaków sieradzkich.

Wszystkie te hafty, tkaniny, wyszywania i wnętrza, to prawdziwy raj dla etnografa zajmującego się kulturą materialną.

By wyczerpać, chociażby częściowo, opis urządzenia świetlicy (bardzo zresztą pobieżny), wspomnieć jeszcze wypadnie o bibliotece zawierającej utwory pisarek ze sfery ziemianek. Dla orientacji ogólnej podamy tu nazwiska autorek w porządku, w jakim zestawiono książki licząc od półki najwyższej z lewej strony. Przedewszystkiem więc Rodziewiczówna, dalej Wodziecka, Anna z Czapskich Breżina, Wyleżyńska, Pla-

ter-Zyberk, Szembekowa, Łubieńska, Zawiszanka, Kozicka, Mielżyńska, Mitelstaedt, Małkowska, Kossak-Szczucka, Kowerska, Zmijewska, Zalewska, Dr. W. Brzeska, Orzeszkowa, Illakowicz, Morstin, Niezabitowska, Zawistowska, Urbanowska, Hoffmanowa, Wężykówna, Kisielewska, Krzymuska, Czarnecka, Slaska, Karwattowa i cały szereg innych. — Zebrano też stare druki, jak np. pierwszą powieść polską p. t. „Malwina”, dalej autografy wybitnych kobiet, np. z Dąbrowskich Mańkowskiej, z Lipskich Baranowskiej, z Tańskich Hoffmanowej, Bibiany Moraczewskiej itd.

Na wierzchniej półce biblioteki rozmieszczono rzeźby Anny Kwileckiej, Horodyńskiej, Dzieduszyckiej i t. d. Nad rzeźbami obrazy Pii Górskiej, Tyskie-wiczowej i inne. Jest też trochę porcelany malowanej p. Kozłowskiej ze Starej, są miniatury Joanny Sarneckiej, wreszcie gliniaki. Świetlicę zdobią kilimy, a przewodniczącej tej sali Marja Kleniewska, założycielka Towarzystwa Ziemiaków, której portret wita nas u wejścia. O innych działach dworku pomówimy osobno.

Zebranie delegowanych

Federacji Kobiet z dyplomami Szkół Akademickich

Zebranie delegowanych Federacji Kobiet z dyplomami szkół akademickich odbyło się w początkach maja w Warszawie przy współudziale delegowanych ze Lwowa, Krakowa, Wilna i Poznania, który reprezentowała Dr. Dębczyńska. Jak okazało się ze sprawozdań liczba członkiń w całym kraju wynosi około 450, co jest cyfrą niewspółmierną do ilości kobiet z ukończonymi studjami wyższymi w Polsce. Zebranie delegowanych uchwala agitację we wszystkich ośrodkach uniwersyteckich dla podniesienia ilości członkiń. Obrady zebrania toczyły się głównie wokół aktualnych tematów, a mianowicie Kongresu Federacji w Genewie, na który Federacja polska wysyła również swoich członków i wokół bliskiego już, bo mającego się odbyć w końcu czerwca Zjazdu ogólnego Federacji w Poznaniu z okazji P. W. K. Na zjeździe tym przewidziane są referaty naukowe i organizacyjne, wśród których poważne miejsce zajmie sprawa zmiany Statutu Towarzystwa proponowana przez Oddział Poznański.

Nowe wydawnictwa

Nr. 20 „Bluszczu” jest nowym świadectwem dbałości redakcji o żywość i aktualność w doborze artykułów. Artykuł wstępny St. Podhorskiej Okolów p. t. „Słomiany ogień” w związku z wypadkami w Opolu nawołuje do racjonalnego bojkotu towarów niemieckich i czynnego poparcia wytwórczości krajowej. J. Krawczyńska w artykule p. t. „Kobiety w dziennikar-

stwie polskim” podaje cenne wyniki przeprowadzonej przez siebie ankiety. Pięćsetlecie bohaterskiego czynu Joanny d'Arc upamiętnione zostało w pracach „W pięciowiecze odsieczy Orleanu” Z. Zawiszanki i „Realny czyn Joanny” H. Naglerowej i „Joanna d'Arc na ekranie” St. H. Pelne świeżości i wdzięku pośmiertnego poezje Br. Ostrowskiej, interesujące „Listy z nad Gangi”, dalsze ciągi powieści, feljton teartralny i wiadomości z ruchu kobiecego uzupełniają dział literacki. — W dziale praktycznym znajdujemy cenne wskazówki dla zwiedzających Wystawę w Poznaniu w art. „Przedwiośnie wystawy” W. Dobrzańskiej, — dalej „Ceremonja i formy towarzyskie” L. Gerlachowej, — „Oszczędność — to bogactwo” M. Dobrowskiej, wreszcie szereg przepisów gospodarskich i bogaty dział mód. — W dodatku powieściowym interesująca powieść „Głos krwi” Hichensa, której akcja rozgrywa się na Sycylii.

Ze świata

100 proc. przedsiębiorstwo kobiece

Od dziesięciu lat egzystuje i z istic amerykańskim rozmachem rozwija się biuro w Nowym Jorku pod firmą „Phoenix News Publicity Bureau”, którego twórcami, założycielkami i pracownicami są tylko kobiety.

Prezes, sekretarz i skarbnik tej zarejestrowanej firmy, w osobach pań Mandigo, Chisholm i Heed, poznały się jako pracowniczki Cioci Imci (Y. W. C. A.) na francuskich polach bitwy. Po powrocie do Nowego Jorku, już jako serdeczne przyjaciółki, związały się ze sobą w celu zrekonstruowania programu prac potężnej organizacji. Praca nad programem nie była dostatecznym źródłem utrzymania, toteż wspólniczkami, jako zawodowe dziennikarki, postanowiły rozszerzyć zakres swej działalności, głównie przez wykorzystanie swego fachu.

„By dać dokładny obraz naszej pracy” mówiła pani Mandigo do wywiadowcy „przytoczę panu krótki przykład. Kilka lat temu jedna z największych organizacji wojskowych zaprosiła generała-cudzoziemca do Ameryki, który miał objechać całe Stany Zjednoczone i wygłosić szereg mów. Zaangażowano nas do pokrycia tej tury. Prasa nie była w stanie śledzić poruszeń generała z taką dokładnością, z jakąśmy to czyniły, toteż chętnie od nas wszelkie komunikaty przyjmowała, tembardziej, że nie ją to nie kosztowało. Dziś lista naszych klientów obejmuje słynne organizacje myzyczne polityczne, naukowe, społeczne, a nawet szpitale”.

Biuro poza trzema wspólniczkami zatrudnia jedenaście kobiet, uzdolnionych pisarek i stale liczbą pracownic powiększa.

Spór języko-nawców o kobietę

Sądy o kobiecie, o jej stanowisku społecznym i stosunku do mężczyzn znaleźć można prawie w każdym utworze poetyckim, w każdej powieści. Jednakowoż w sądach tych uderza nas ogromna rozbieżność zdań: dla jednej kobieta jest anielicą, dla drugiej wietrzną istotą lub zagadką, sfinksem, inni znowu twierdzą, że nie ma duszy itp. Co dopiero mówić o różnego pokroju filozofach i ich uszczypliwych uwagach o kietach! Nie dziw więc, że i gramatykom kobieta sprawia bezsenne noce.

O pochodzenie czyli etymologiczne wyjaśnienie wyrazu „kobieta” toczą się już od kilkudziesięciu lat spory, w których udział biorą nie tylko językoznawcy polscy, lecz także i obcy. I cóż sprawia tyle trudności? Przedewszystkiem jest to wyraz wyłącznie polski, wskutek tego przy objaśnieniu go nie można brać do pomocy innych języków. Na gruncie polskim w mowie potocznej wyraz ten brzmi jako kobieta lub kobita, zachowujemy w nim dawne e pochylone. Z polski „kobieta” przedostała się do języka małopolskiego, białoruskiego, słowackiego i czeskiego.

Dzisiaj nazwa „kobieta” jest ogólnie przyjęta i obejmuje wszystkie istoty rodu niewieściego bez względu na zawód, stan, pochodzenie lub wiek, nie zawiera w sobie jakiegokolwiek obelżywego znaczenia. Inaczej było

dawniej. Po raz pierwszy formę tę spotykamy w Marcina Bielskiego „Sejmie niewieścim” (r. 1586), i to w znaczeniu wybitnie obelżywem, jeżeli niewiasty załą się, że „mężę nas zowią białogłowy, prządki, ku większemu zelzeniu kobietami zową”, albo „mogą mężę przezywać żony kobietami, ale też nie do końca mają rozum sami”. W dawnej Polsce kobiety określano mianami: niewiasty, białogłowy, niekiedy podwilki. Tak u Kochanowskiego, zdaje się, ani razu nie występuje „kobieta”, widocznie z powodu zbyt obelżywego znaczenia. Posługuje się nim tylko literatura sowizdrzalska od połowy 16 wieku począwszy. Jeszcze u Wacława Potockiego przeważa znaczenie ujemne. Dopiero w ciągu 17 i 18 wieku wyraz ten powoli musiał zdobyć sobie pełne prawa obywatelskie i zatracić znaczenie przezwiśka, skoro Ignacy Krasiński w „Myszeidzie” woła: „My rządźmy światem, a nami kobiety”.

Próby wyjaśnienia pochodzenia formy „kobieta” i zarazem jej pierwotnie pogardliwego odcienia, czyniono już rozmaite, lecz, jak dotąd, bez ostatecznego zadowalającego rezultatu. Główną część składową tego wyrazu stanowi jego przypuszczalny pierwiastek „kob”. Najpierw łączono go ze staro-cerkiewno-słowiańskim kob „wroźba”, więc kobieta miała znaczyć tyle co „wroźbiarka”, a celem wytłumaczenia takiego twierdzenia zwracano uwagę na powszechnie znaną rolę kobiet jako wieszczek u dawnych pogan. Ujemne znaczenie mogło się być dołączyć po przyjęciu chrześcijaństwa, podob-

nie jak do dzisiejszej „czarownicy”. Zmarły niedawno językoznawca krakowski, prof. Łoś, posunął się jeszcze dalej i wywiódł „kobietę” z dawnego „kobwiera”, gdzie „wiera” oznacza „osobę przepowiadającą, wieszczkę”, więc kobieta tyle co „przepowiadająca wróżby”. Lecz tutaj napotyka się na poważne trudności, najpierw, że wyraz kob „wroźba” w języku polskim wogóle nie jest zaświadczony, po drugie, że trudno wytłumaczyć sobie przejście głosowe kobwiera w kobieta, na co słusznie zwrócił uwagę prof. Ułaszyn.

Inną hipotezę stawili uczone rosyjski Iljinski, który w „kob” widzi pierwiastek czysto dźwiękonaśladowczy i zestawia go z nazwami ptaków „kobieć, kobuz”, oraz z wyrazami „szczebiot, szczebiotac”, więc „kob” nie oznaczało niegdyś wieszczby wogóle, tylko „wrózenie z lotu i krzyku ptaków”, a kobieta tyle co „paplarka, istota szczebiotliwa, gadatliwa”. Bezpodstawność tego wywodu wykazał również prof. Ułaszyn w obszernym artykule.

Zwracano też uwagę na możliwość zapożyczenia tego wyrazu od sąsiadów, szczególnie, że występuje tylko w języku polskim. Według Rozwadowskiego nie byłoby wykluczone zapożyczenie z fińskiego kawe „kobieta, matka”. Inni znowu zestawiają formę z tureckim kabit „niewolnica” oraz z niemieckim Kebse „nałożnica”. Są to jednak zbyt dowolne przypuszczenia, posiadające mało cech prawdopodob-

dobieństwa, tak pod względem głosowym jak i historycznym.

Trzeba jeszcze podnieść, że poza domniemanym pierwiastkiem „kob” trudności sprawia także przyrostek — ieta. Według praw głosowych języka polskiego e przed t (spółgłoska przedniojęzykowa twarda) winno się zamienić na o lub a, jak n. p. trzpiot, gniot, lecz gnieciesz; zatem czemu nie kobiota lub kobita?

Nowy wywód omawianego wyrazu dał prof. Brückner, który łączy go z kob „chlew” (zapożyczenie z języka niemieckiego), więc kobieta tyle co „należąca do chlewa”, bo chów świni należał do obowiązków gospodyń, lub z koba „kobyła”. W jednym i drugim wypadku byłoby zarazem wytłumaczenie pierwotnego obelżywego znaczenia. Co się tyczy przyrostka, to na jego powstanie, zdaniem Brücknera, wpłynęły nazwy Elżbiety, Biety, Grety, Markiety.

Nie brak też żartobliwych etymologii. Brückner zaznacza, że w 16 i 17 wieku spotykamy też postaci kupita lub Kubitkowski (zapewne dzisiejszy „kobieciarz”), co żacy lwowscy od łacińskiego cubare, accubitus wywodzi.

Z tego króciutkiego zestawienia widzimy, że i dla gramatyków „kobieta” pozostaje nadal zagadką, bo także wywody Brücknera mimo znacznego już prawdopodobieństwa nie usuwają wszystkich wątpliwości.

Dr. Adam Tomaszewski.

W stolicy cyganów

W Koszycach, dawniej węgierskiem mieście, a dzisiaj zaliczającym się do republiki czechosłowackiej, od szeregu dni toczy się epizod jako epilog głośnego swego czasu sprawy o ludożerstwo, jakiego rzekomo mieli się dopuścić jacyś zbrodniarze cyganie. Zarzut „ludożerstwa” oczywiście upadł już dawno, a obecnie toczy się tylko zwyczajny proces o rabunki, grabież i morderstwa.

Koszycy są niejako stolicą cyganów, którzy mieszkają przeważnie na przedmieściach. Jeden z korespondentów pism praskich, któremu sam proces naogół mało dał materiału ciekawego i sensacyjnego, oto tak opisuje dzielnicę cygańską:

Warto było naprawdę obejrzeć tę egzotykę środkowo-europejską.

Przed studnią na rogu ulicy stoi grupa dziewcząt cygańskich. Każda z nich trzyma wiadro w rękę, — widać, że przyszły po wodę. Ale zdaje się, że same o tem zapomniały; z swoistym rasie swej temperamentem prowadzą jakąś ożywioną dyskusję. Jedna druga stara się przekrzyknąć, jedna druga stara się prześmiewać w stronę krasomówstwa. Jedna z nich ma na sobie jaskrawą czerwoną suknię i kanarkowo-żółtą bluzkę, druga znów cała jest w czerni, nawet bosa nogi barwą swą harmonizują z ubiorem. Wszystkie zaś mają przesadnie wielkie dekolty, których pozadkościłaby im niewątpliwie niejedna z wielkomijskich dam, wybierających się na bal reprezentacyjny. Ładne czy mają jednak te niemilosierne brudne istoty — wielkie, czarne i niegłupie. I włosy, kruczoczarne, niekiedy nawet w odcieniu swym błękitne włosy, dodają młodym cyganom jakiegoś tajemniczego uroku. Miło popatrzyć na tę plotkującą grupę, na te śniade twarzyczki, które wprawdzie nie są czarujące, ale w każdym razie jakąś swobodną piękność reprezentują. Są one ładne po swojemu, po cygańsku. Miało na nie popatrzyć...

Również dzieci są tu niezmiernie jaskrawo ubrane. Wszystkie kolory tęczy widać pod grubą warstwą brudu ich podartych ubranek. I dzieci są tu pełne życia i temperamentu. A pełno ich wszędzie na ulicach i na podwórkach.

Domy wybudowane są bez jakiegokol-

wiek planu. Stoi taka chałupka pośrodku ulicy, nie troszcząc się o to, że ruch na gościńcu hamuje. A w tyle za domem ciągnie się długie podwórko. Tam, na tych podwórkach, panuje prawdziwie cygańskie życie: nieład, ruch, harmider straszliwy. Bo nawet „arystokraci” cyganie, t. j. ci, którzy już porzucili swe wędrowne życie, mieszkając stale w pobliżu większych ośrodków miejskich, nie zdołali się do ujmowania swego życia w ramy czterech ścian dużej izby. Całe życie koncentruje się więc na podwórku, a tylko w wyjątkowych wypadkach (niepogoda, mrozy i t. p.) przenosi się czasowo do wnętrza chaty.

Zywielem cyganów jest powietrze, dobre świeże powietrze. Tutaj na peryferji Koszyc powietrze tego jest aż nadto, — dobrze się więc tu czują dziwni ci ludzie, tak obcy współczesnej cywilizacji europejskiej.

Starszych mężczyzn spotkałem podczas wędrowki po osadzie cygańskiej zaledwie kilku. Chodzi o to, że cyganie tutejsi trudnią się przeważnie rzemiosłem i drobnym handlem, wobec czego większą część dnia spędzają w mieście, a dopiero wieczorem przychodzą do domu.

Z jednego domu dolatują smętne dźwięki piosenki ludowej. To cygan-muzykant ćwiczy się. Wieczorem będzie grał w jednym z miejskich lokalów rozrywkowych, będzie sztukę swą sprzedawał za pieniądze pijanym „panom”. A teraz oto gra dla siebie, gra z uczuciem, wkładając w swą muzykę całą duszę — tę tajemniczą cygańską duszę.

Nazwałem cyganów tamtejszych „arystokracją” cygańską. Nazwa ta w zupełności odpowiada rzeczywistości. Tutejsi cyganie istotnie stanowią swego rodzaju arystokrację wśród cyganów słowackich. Są oni zamożniejsi od swych wędrownych braci, życie ich opiera się na jako tako trwałych fundamentach, jest wśród nich też sporo ludzi piśmiennych.

Naogół „arystokraci” cyganie — to ludzie „porządni”. Przysłowie: „kradnie, jak cygan” zawdzięcza swe istnienie tylko cyganom wędrownym, — owemu, że tak powiem, cygańskiemu proletariatu. Z tem pospółstwem cygańskiem niestety bliższej znajomości zawrzeć nie mogłem. Ale już ta moja wizyta u cygańskiej „arystokracji” potwierdziła mi w całej pełni starą prawdę, że na świecie wszystko jest względne: i bogactwo i ubóstwo...

W okresie szparagów

W porze wiosennej, prawdziwej i ciepłej, panuje zazwyczaj wielki ruch na polach szparagowych. Ale czy u nas w Polsce można mówić szumnie o „polach szparagowych” — któremi szczycą się inni? Oby ich było jaknajwięcej, bo wiadoma rzecz, że szparagi to smakołyki, przysparzające hodowcom duże zyski.

Historja szparagów stara jak świat. Wszakże już na grobowcu piramidy Sakary (2756—2625 p. Ch.) umieszczono między jarzynami i owocami wiązkę szparagów. Grecy używali szparagów jako lekarstwo. Sławny lekarz grecki Dioskorides z Anapartus, żyjący w pierwszym wieku po Chrystusie, uczestniczący w wyprawach wojennych w najróżniejszych krajach, poczynił niezwykle doświadczenia co do leczenia ziołami. Uczony ten uchodził prawie przez 17 wieków za autorytet jako przyrodnik i znawca naturalnych środków lekarskich. Otóż polecał on nietylko noszenie szparaga jako amuletu (!?) chroniącego przed zarazą, ale twierdził również, że szparag ułatwia trawienie, namoczony w białem winie uśmierza ból nerwów, a gotowany lub pieczony — leczy biegunkę.

Rzym zaczął uprawiać szparagi 200 lat przed Ch. Wielki mąż stanu Katon, który zapoznał się z szparagarnią w posiadłości swego ojca, rozpiął się o tem obszernie w swej książce rolniczej, dając wskazówki cenne co do zakładania plantacji szparagów. Plinusz twierdził, że w starożytnym Rzymie używano oprócz szparagów słachetnych, również i dzikich, „które dała nam przyroda, aby korzystać z nich mogli każdy; ale obecne szparagi są „tuczone”, np. w Rawennie ważą trzy szparagi funt, czyli że każdy około 165 gr.” Ten sam Plinusz pisze, że „dziki szparag rosnący w górach i na łąkach, służył za pokarm ludom pogańskim.” Sztuki uszlachetniania szparagów nauczyli nas niezawodnie Rzymianie.

Zawsze na świecie byli i będą smakosze, którzy obliżują się na samo wspomnienie ulubionej przez siebie potrawy. Było więc i jest wielu takich, którzy przepadali za szparagami, skutkiem czego powstało na ten temat wiele zabawnych zdarzeń. Sławny pisarz francuski Fontanelle przyjaźnił się bardzo z krytykiem historii sztuki Abbe Duboy. Jako serdeczni przyjaciele jadałi często wspólnie i kazali sobie przyrządzać najwyszukańsze potrawy. Obaj też przepadali za szparagami. Tu jednak nie umieli się zgodzić co do jednego. Fontanelle lubił szparagi zimne z octem i oliwą, Duboy zaś na ciepło z masłem. Zdarzyło się, że pewnego dnia, krótko przed posiłkiem, Fontanelle miał atak sercowy; obecnym zdawało się, że kończy. Zbiegła się służba, by ratować chorego. Lecz Duboy otworzył pospiesznie drzwi i krzyknął do kuchni: — Janie, dziś wszystkie szparagi z masłem!

Groźnym przy jedzeniu szparagów stawał się Jonatan Swift, zgorkniały satyryk, wróg ludzkości i sławny autor „Podróży Gulliwera”. Przyjacieli jego i wydawca Faulkner opowiadał w swych pamiętnikach o niebezpieczeństwie jedzenia szparagów w towarzystwie Swifta. Zaproszony do niego pewnego dnia na ucztę szparagową, obawiał się, że nie zdoła zjeść godnej siebie porcji, ponieważ Swift pochłaniał

szparagi z niepojętą wprost szybkością. Dlatego próbował nałożyć sobie ponownie świeżą porcję, zanim zjadł pierwszą. Ale Swift nie pozwolił na to i rzekł groźnie: — Zjedz najpierw to, co na talerzu! — Kiedy Faulkner ośmielił się zauważyć żartobliwie, że nie potrafi mu nadażyć w jedzeniu, Swift poprostu się wściekł.

Istnieją również anegdoty szparagowe o mniej wybitnych jednostkach, ale nie mniej zabawne. Pewien młodziutek, namiętny amator szparagów, chciał ich użyć do syta. Kupił więc sobie olbrzymią porcję i przyrządził sam na swem gospodarstwie kawalerskim. Następnego dnia siedzi zgnębiony ulicą, a spytany o przyczynę smutku przyznał się, że zepsuł sobie ucztę szparagową, na którą dawno się cieszył. Mimo kilkogodzinnej gotowania były twarde, że prawie nie do użycia. — A może ich nie ostrugałeś dostatecznie? — spytał przyjaciel. — Nie, a czy to konieczne? — zapytał zdziwiony amator szparagów. — Po kilku dniach poprosił starą swoją posługaczkę o przyrządzenie szparagów, upominając ją równocześnie, aby ostrugała je dokładnie. Tym razem były lepsze, ale brakło im główek. Kobieta, zapytana o przyczynę, przyznała się do dobroduśnienia, że poukrawała wszystkie i wyrzuciła.

W pewnym pensjonacie roznoszono podczas obiadu szparagi. Pewien opasły gość, od którego zaczęto roznoszenie półmiska, porwał za nóż, jednym zrzecznem cięciem obciął wszystkie główki szparagowe i zgarnął wszystkie na własny talerz. — Ależ, panie, coś pan zrobił! — krzyknął sąsiad jego pełen oburzenia. — Pan obciął przecie wszystkie główki! — Na to złoćczyca przechrzył się z chytrym uśmieszkiem i szepnął mu do ucha: — Ależ panie, toć to właśnie najlepsze! (al.)

B. cesarz Wilhelm dziękował bandycie za gratulacje

Ex-kajzer z racji siedemdziesiątych swych urodzin narażony został na grubą kawał. Wśród wielu innych depesz gratulacyjnych, jakie otrzymał, znalazła się również depesza, podpisana przez niejakiego Babinsky'ego, jako prezesa niemieckiego stowarzyszenia monarchistycznego w Czechosłowacji. Na depeszę ową nadeszła odpowiedź, dziękująca za gratulacje. Teraz dopiero bomba pękła: czeskie „Prawo Lidu” ogłosiło, że w Czechosłowacji niema wogóle żadnego monarchistycznego stowarzyszenia, a podpisany na depeszy Babinsky jest zwykłym bandytą przed kilku laty grasującym w Czechach, obecnie zaś przebywającym w więzieniu.

Tajemnica wyspy Wrangla

Leżąc w odległości stu kilkudziesięciu kilometrów od najbardziej na północ wysuniętych wybrzeży Syberji wyspa Wrangla odległa od bieżącej północnej zaledwie o 500 kilometrów, nominalnie należała do Rosji. Rząd sowiecki, chcąc swe prawo do tej wyspy umocnić, przed kilkoma laty wysłał tam „na osiedlenie” trzy rodziny rosyjskie i pięćdziesięciu Eskimosów. Ekspedycja szczęśliwie dotarła do

wyspy, „zamieszkała” na niej i zawiadomiła o tem władze sowieckie w Moskwie, które z zadowoleniem przyjęły ten fakt do wiadomości. Od dwóch lat jednak mieszkańcy północnej wyspy nie dali ani znaku o sobie. Rząd sowiecki kilkakrotnie wysłał statki ratownicze, lecz te nie mogły dorwać do wyspy Wrangla z powodu wielkiego nagromadzenia się lodów w tej części Oceanu. Odtąd pozostaje nieodgadnioną tajemnicą, co się dzieje z tą garstką nieszczęśliwych ludzi, rzuconych rozkazem władz na pustą, lodowatą wyspę.

Prawo obywatelstwa w mieście watykańskim

(KAP). Z zestawionych list personalnych wynika, że na mocy traktatu laterańskiego, prawo obywatelstwa w nowem mieście watykańskiem otrzyma około 400 osób. Z pośród dostojników kościelnych znajdują się w tej liczbie: 25 kardynałów kurjalnych, prałaci i urzędnicy kongregacji, konsultorzy i urzędnicy trybunałów, segnatura, rota, cancellaria i datarie, komnat apostolskich i sekretarjatu stanu, stałych komisji papieskich, gubernator miasta Watykanu wielki mistrz świętego hospitium, zarząd pałaców apostolskich i Maestro di Camera, audytor i jałmużnik papieża, sztab i oficerowie gwardji papieskiej, urzędnicy rachuby, sekretarjatu i administracji dóbr papieskich, naczelny redaktor „Acta Apostolicae Sedis” i „Osservatore Romano”, wielki kwatremistrz, architektki Watykanu, aptekarz papieski, prefekt biblioteki, dyrektorzy galerji i muzeów, prefekt tajnego archiwum, dyrektorzy papieskiego obserwatorium astronomicznego, drukarni i księgarni.

Państwo watykańskie otrzyma monety z miedzi, niklu, srebra i złota, które z jednej strony będą miały wizerunek papieża a z drugiej znak wartości.

Największe seminarjum w Europie

Diecezja medjołańska, pragnąc godnie uczcić rok jubileuszowy Ojca Sw., buduje na Monte Venegono, w pobliżu Varese, olbrzymie seminarjum duchowne, mogące pomieścić tysiąc kleryków. Koszt monumentalnej tej budowli wraz z wszystkimi wewnętrznymi urządzeniami i pomocami szkolnymi obliczony został na 25 milionów lirów (około 12 milionów złotych polskich). Pieniądze wpływają na ten cel wielkimi sumami od bankierów i przemysłowców, a drobnymi od klasy pracującej. Wszyscy uczniowie są jednakim duchem gotowości przyczynienia się do potężnego dzieła, na jakie zdobywa się eważsze ofiarne, najbogatsze miasto włoskie, Medjolan. Budynki seminaryjne pokrywają prawie całe wzgórze Venegono, składając się z trzech szeregów gmachów, złączonych galerjami i portykami z jednym, dużym kościołem centralnym i kilkoma małemi kapliczkami. Diecezja medjołańska ma nadzieję, że Ojciec Sw. osobiście zechce poświęcić seminarjum.

Handlarz ludzkich zwłok

Niezwykłą sprawę sądził ostatnio sąd przysięgłych w Halle (Niemcy). Na ławie oskarżonych zasiadł administrator miejscowego instytutu anatomicznego, niejaki Ruffe, pod zarzutem handlu zwłokami ludzkimi. Akt oskarżenia opiewał, że Ruffe, korzystając ze swego stanowiska, części zwłok ludzkich, dostarczał do instytutu dla badań prosekcyjnych, sprzedawał pewnemu chirurgowi berlińskiemu, właścicielowi zakładu, dostarczającego szkółom i instytucjom naukowym preparatów anatomicznych. Ruffe, jako administrator instytutu, miał prawo sprzedawania niepotrzebnych już do badań prosekcyjnych części trupów, rozwijał jednak ten proceder i zaczął na dobre handlować zwłokami ludzkimi, sprzedając je jeszcze przed zużyciem dla celów prosekcyjnych. Interes szedł dobrze, ale ponieważ liczba trupów dostarczonych do instytutu zmniejszała się w zagadkowy sposób, a niektóre zwłoki pozbawione były głów, rąk lub nóg, roztoczono baczną obserwację nad personelem i przyłapano Ruffego na gorącym uczynku. Są dzakał go na dziewięć miesięcy więzienia.

Niezwykła pasja

W Neenab Wis zmarła staruszka, pani Edgerton, która zgatowała swym spadkobiercom niezwykłą niespodziankę. Zmarła uchodziła ogólnie za niezamożną, to też nikt z rodziny nie zdziwił się, gdy po otwarciu testamentu stwierdzono, że pozostała gotówka była więcej niż minimalna. Ale jakież było ich zdumienie, kiedy im obwieściano, że pani Edgerton posiadała ni mniej, ni więcej, jak 11 niezamieszkałych domów. Po zbadaniu ich widać się dopiero, że zmarła była bogatą, ale posiadała pewną pasję, na którą zużywała wszystkie pieniądze. Mianowicie skupowała najróżniejsze meble, a było ich tyle, że wszystkie jedenaście domów były niemi

przeładowane od strychu do piwnicy. Posiadała między innemi 1,000 łożek, 40 organów i 30 fortepianów. (w)

Parasol na wszystkie pory roku

W Anglii wynaleziono nową, w pomysłę rzecz bardzo praktyczną, a mianowicie parasol, który będzie można zmieniać odpowiednio do pory roku i pogody. Do takiego parasola dokupuje się kilka pokrowców, które nakłada się na szkielet druczany odpowiednio do potrzeby. Czy rzecz ta okaże się dogodna, przekonamy się chyba wkrótce. (w)

Asekuracja polityczna

Były prezydent Stanów Zjednoczonych, Calvin Coolidge, po ustąpieniu z Białego Domu miał przez pewien czas kłopot z wyborem zajęcia dla siebie: miał zbyt wiele propozycji, aby łatwo mógł się zdecydować. Mimo okazałej pensji prezydenckiej, Coolidge podobno nie zrobił majątku przez czas swego urzędowania, mimo swej przysłówowej oszczędności, to te złe, lub inne propozycje, dające mu poważne dochody, rozważał bardzo ostrożnie. Ostatecznie doszedł widocznie do wniosku, że najlepszym zabezpieczeniem się na „czarną godzinę” są... ubezpieczenia, gdyż przyjął stanowisko członka zarządu wielkiego nowojorskiego przedsiębiorcy ubezpieczeniowego „New York Life”. Konkurencyjne przedsiębiorstwo „Metropolitan Life” nie pozostało w tyle i na stanowisko naczelnego dyrektora powołało niedoszłego prezydenta Alfreda Smitha. Poważne pensje dyrektorskie będą niewątpliwie wystarczającym pocieszeniem zarówno dla byłego jak i dla niedoszłego prezydenta Stanów Zjednoczonych.

Zapobieganie zbrodniom

Za inicjatywą p. Grover Whalen, komisarza policji nowojorskiej, utworzyła się komisja doradczą ku zapobieganiu zbrodniom, złożona z pracowników społecznych, bankierów i businessmenów. Odezwa nowego towarzystwa zapowiada, że będzie ono zajmowało się głównie badaniem wpływów i środowiska zbrodni, bo między zbrodniami Nowego Jorku przeważają młodociani, z których 50 proc. nie ma jeszcze lat 21, a 75 proc. — lat 25.

Z różnych stron Polski

Ujęcie zamachowca ukraińskiego.

W więzieniu sądu okręgowego we Lwowie osadzony został Jan Pasięka, student ukraiński, który przez 7 lat ukrywał się w Czechosłowacji i dopiero z końcem kwietnia roku bieżącego wrócił do Polski. Pasiękę aresztowano w pierwszej chwili za nielegalne przekroczenie granicy i ukarano 14-dniowym aresztem. W ciągu badania wyszło na jaw, że jest on ścigany listami gończemi jeszcze w roku 1922 za szereg zbrodni politycznych, popełnionych z ramienia ukraińskiej organizacji wojskowej. Po morderczym zamachu 15 października 1922 r. obok dworca kolejowego w miejscowości Sapięzanka na profesora gimnazjalnego i redaktora „Ridnego Kraju” Karola Izidora Twerdocihba, jednego z pionierów i przywódców polityki realnej w społeczeństwie ruskiem, ustalone zostało niezbieżnie w toku przeprowadzonych dochodzeń, że zamachu tego dokonali członkowie ukr. org. wojsk. — przyczem jednym ze sprawców mordu był właśnie student Jan Pasięka. Oprócz tego ma on jeszcze kilka innych zamachów politycznych na sumieniu.

Bufetowa z parostatku otruta i wrzucona do Wisły.

Na wybrzeżu Wisły, koło wsi Wola Górka, gm. Góra, pow. warszawskiego, wydobyto z Wisły zwłoki kobiety, przypuszczalnie lat 30, brunetki, z dwoma sztucznymi zębami i z kołczykiem srebrnym w lewym uchu. Istnieją poszlaki, że są to zwłoki Antoniny Biernackiej, bufetowej z parostatku „Mickiewicz”, która 7 dni temu zginęła w tajemniczy sposób. Widocznie została otruta, a następnie wrzucona do wody przez kilku ludzi. Energiczne dochodzenie prowadzi policja pow. warszawskiego.

1,237 szyn pękło w zimie od mrozu.

Według raportów, otrzymanych z wszystkich dyrekcyj w ministerstwie komunikacji, w styczniu i lutym r. b. pękło wskutek niebawiałych mrozów na P. K. P. aż 1,237 sztuk szyn kolejowych, przyczem w 1 dniu wydarzyło się na różnych szlakach 111 pęknięć. Z powodu zamrażnięcia rur wodociągów nie były czynne na 97 stacjach, wycofano z ruchu wskutek uszkodzeń od mrozu 21 proc. parowozów. Mrozy wywoływały nawet przymarzanie kół wagonowych do szyn. Zupełne zamknięcie ruchu na niektórych liniach trwało do 12 dni, wskutek czego dnia 10. II. r. b. w D. K. P. Katowice było zatrzymanych 10,079 wagonów z towarem, a dnia 3. III. r. b. zator dosięgał liczby 11,064 wag. Pługów śnieżnych było czynnych 69 sztuk. W jesieni r. b. min. komunikacji zamierza nabyć t zw. pługi ratacyjne do przekopywania tuneli w kilkumetrowych zaspach śnieżnych. Również smary wagonowe będą zmienione na niezamarzalne celem zabezpieczenia przed zamrażaniem elektrycznej sygnalizacji i centralizacji zwrotnic. (O)

ZAPRASZAMY DO ZWIEDZENIA WYSTAWY:

- SALONOWYCH MASZYN DO SZYCIA ELEKTRYCZNYCH, GABINETOWYCH oraz ZWYKŁYCH —
- HAFTÓW ARTYSTYCZNYCH, KOLOROWYCH i BIAŁYCH i INNYCH ROBÓTEK, WYKONANYCH na DOMOWEJ MASZYNIE —
- DZIAŁY MASZYN DO SZYCIA RZEMIEŚNICZYCH i SPECJALNYCH dla WSZYSTKICH GAŁĘZI PRZEMYSŁU — w własnym naszym magazynie w POZNANIU, ul. 27 GRUDNIA 16.

Sp. Akc. **SINGER SEWING MACHINE COMPANY**

Budzyńska Wytwórnia Chłodzi i Urządzeń dla Rzeźni

„INŻ. JERZY ZAHN“

w BUDZYNIU — Wielkopolska

Pierwsza Krajowa Fabryka Chłodzi Mechanicznej

Pierwsze w kraju ściśle specjalizowane przedsiębiorstwo dostarcza z powyższego zakresu:

- 1) **kompletne chłodzi** o sprawności od 6 000 kcal/godz. do 250 000 kcal/godz. dla rzeźni i przedsiębiorstw przemysłu żywnościowego, jak też dla składów i warsztatów rzeźniczych,
- 2) **kompletne urządzenia mechaniczne dla rzeźni** jak: kolejki wiszące, oparzalniki, wciągarki i rozporki ubojowe, skrzynie do konfiskatów, stołki ubojowe i t. d.,
- 3) **aparaty sterylizacyjne do sterylizowania mięsa** pojemności od 75 kg. do 350 kg.,
- 4) **aparaty do przetóki padliny na mączkę mięsną** w rozmaitych wielkościach, zastosowane dla potrzeb rzeźni i rakań,
- 5) **kompletne urządzenia do odmglenia hal ubojowych** jak i innych hal fabrycznych, w których wytwarza się wiele mgły np. pralnie mechaniczne itp.
- 6) **kompletne urządzenia ogrzewania** ogrzaniem powietrzem jak też urządzenia wentylacyjne dla hal fabrycznych i pneumatyczne odciągacze kurzu.

Dla PP. Rzeźników maszyny do wyrobu kiszek, kotły do gotowania, specjalne składane stołki ubojowe dla cieląt.

UWAGA: Z powodu nawału prac terminowych w naszych warsztatach nie będziemy wystawiali na Powszechnej Wystawie Krajowej w Poznaniu. zw 9853

Fa. R. KUNERT i S-ka

T. z o. p.

Poznań, ul. Woźna 12
telefon 29-21 prywatny 55-38

jest znaną jako konkurencyjną przy dostawach różnego rodzaju

filców aż do 100 m/m grubości,

oraz przy dostawach wszelkich tkanin technicznych, płótnach impregnowanych i t. p.

Prosimy w czasie bytności w Poznaniu z okazji Powszechnej Wystawy Krajowej o odwiedzenie naszych składów Pw 10150-20, 29-6

STUDNIE

wiercone artezyjskie

POMPY ręczne maneżowe i mechaniczne.

WODOCIĄGI

WIERCENIA badawcze.

J. KOPCZYŃSKI i S-ka

Poznań, ul. Łazarska 30, tel. 60-42

Przedsiębiorstwo wiercenia studzien i zakładanie wodociągów. - Fabryka pomp. Oddział w Bydgoszczy, ul. Gdańska 79 Pw 9355-15.50

Rok zał. 1893.

Gruźlica płuc

jest niebezpieczną i chorobą, nie robiąc różnicy dla poci, wieku i stanu, koszt miliony ludzi.

Przy zwalczaniu chorób płucnych bronchitów,

spokrewnego, męczącego kaszla i t. p. stosują pp. lekarze

CHOROBY PŁUC

BALSAM THIOCOLAN-AGE,

który ułatwiając wydzielanie się płynu z wnętrza organizmu i samopoczucie chorego oraz powiększa wagę ciała i usuwa kaszel. Używa się za poradą lekarza. zw 9857

Sprzedają apteki.

Sprzedają apteki.

ŚLEDZIE szkockie i norwesk

specjalnie trwale gatunki podczas lata, 1/1 i 1/2 beczki.

Matjasy angielskie

w oryg. 1/2 beczk. i kopowych sądeckach.

SARDELE prawdziwe Brabantskie

w oryginalnych ankr. i sądeck. = 10 funt. netto polecają hurtownie w znanych wyborowych jakościach przy fachowej i rzetelnej obsłudze

MACIEJEWSKI & CO.

Pierwsza i Najstarsza Polska Hurtownia Śledzi

zał. w roku 1901

POZNAŃ, Wielkie Garbary 29 — Telefon 2100.

Adres telegraficzny: ŚLEDZIOHURT — Poznań. Pw 10500-0.247

Patenty

rzecznik patentowy

F. WINNICKI, inż. dypl.

wzory, znaki towarowe w Polsce i zagranicą.

Poznań, ul. Konopnickiej 7. zw 16287

Najlepsze i prawdziwe soki owocowe

Malinowy i Wiśniowy

gotowany tylko na czystym macierzystym soku i białem cukrze poleca firma:

WŁ. SIERADZON, Poznań, ul. Długa 14.

Hurt. win i wytwórnia soków. Pw 10414-54.893

Medal złoty 1927

Bizuterję pierwszorzędą

i wszelkie prace rytownicze wykonuję we własnej dobrze zaprowadzonej pracowni

Ceny przystępne

STEFAN ZYGMANIAK

Zakład rytowniczo-jubilerski

Telefon 28-37 Poznań, St. Rynek 43, I p. Telefon 28-37

Sprzedaż detaliczna I p.

NASZE PALTA LATOWE

dzięki swej niskiej cenie, solidnego wykonania i pięknej linii zewnętrznej zdobyły sobie powszechne uznanie szerokiej rzeszy kupujących.

PALTA latowe, raglany męskie, płaszcze sportowe, samochodowe, kurtki i płaszcze myśliwskie, płaszcze nieprzemakalne — **GARNITURY** spacerowe, wizytowe — sportowe, różno kolorowe, w najlepszym wykonaniu, wybór niedostępny — **PŁASZCZE** z gum. wkładką, **TRENSKORT**

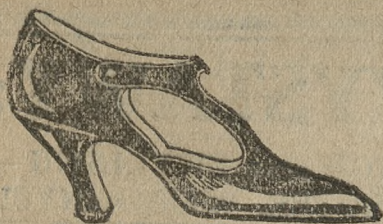
WYKONANIE MIAROWE z najlepszych bielskich i oryginalnych angielskich materiałów pod egidą pierwszorzędnych sił fachowych, na życzenie dostawa w 24 godzinach, dobry krój i niskie ceny ogólnie znane.

EDMUND RYCHTER, POZNAŃ,

LOKALE WYSTAWOWE ul. Fr. RATAJCZAKA 2

— i SPRZEDAŻ — Telefon 26-07, 54-15. 21-71, 54-25.

Po zwiedzeniu P. W. K. wprost do RYCHTERA, Fr. Ratajczaka 2, po piękne palto lub garnitur. Jak Cię widzą, tak Cię piszą.

OBUWIE

najlepsze po cenach
najniższych

kupuje się w firmie

J. SKRZYPCZAK, Poznań,

dawniej Górna Wilda 47 i Gołębia

dw 5529

obecnie tylko Stary Rynek 56.

WIELKOPOLSKI DOM GOŚCINNY

Wojewódzkiego Związku Komunalnego w Poznaniu
poleca

Szanownym Gościom P. W. K.

w swym zupełnie nowo pobudowanym budynku przy ulicy
Niecałej (dojazd tramwajem linii 6 i 7)

pokoje gościnne

po cenie

pokój o 1 łóżku na dobę 8,— zł
pokój o 2 łóżkach na dobę 15,— zł
pokoje o 3 do 6 łóżkach na dobę za łóżko 5,75 zł
Przy wycieczkach zbiorowych przekraczających
50 osób odpowiedni rabat. nw 10662/3

Telefon 79-75.

Telefon 79-75.

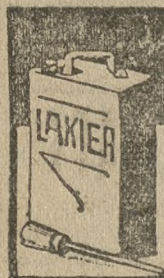
Czekolada „HANKA”

jest wyrabiana z najlepszych surowców.

To też kupując czekoladę „Hanka”, nikt się nie zawiedzie.

Wszędzie do nabycia.

Pw 10725-22,44

Farby Lakier

zawsze kupuje się najlepiej
i najtaniej w składzie specjalnym.

FR. GOGULSKI

Wodna 6. Tel 56-93.
Specjalny skład farb i lakierów.

Pw 10830/1 18,418/11

SKŁAD

sprzetów kuchennych i porcelany, duży, o 2 oknach wystawowych, w najlepszym położeniu miasta Gniezna, sprzedam bardzo korzystnie. Zgłoszenia Agencja Kurjera Poznańskiego, Gniezno 239. nw 10 656

Józef Maciejewski, dentysta

(dawniej w Dreźnie) przyjmuje od 9—1 i 4—6

tylko Słowackiego 4/6

telefon 61-94

zw 18614

dla PP. Urzędników na dogodnych warunkach,
dla członków kasy chorych odpowiednie ulgi.

Poszukuję od 1 lipca r. b.

kierownika.

Uwzględnione zostaną tylko starsze, zdolne, samodzielne siły fachowe, mogące wykazać się doświadczeniem. Zgłoszenia z referencjami, fotografią i podaniem pretensyj przyjmuje

dw 6322

B. Brzozowski, Tczew — skład obuwia i skór.

„Kastor”

Sprzedaje najtaniej!

Mocne rowery

z woln. bieg. „Torpedo” latarkę i wszelk. dodatkami

już od 235.— zł

Opona 6,90 zł
Waż 4.— zł
Pedaly 3,65 zł
Pompa 1,55 zł
Dzwonek 0,65 zł
Załącznik 3,45 zł
Wielki 7,75 zł

Najtańsze fachowe
źródło zakupu.

„Kastor”

Poznań, św. Marcin 55

Cukiernik-artysta

pierwszorzędna siła fachowa, mistrz w dekoracji tortów z cukru jedwabnego, ekspert w cukrach luksusowych, poszukuje odpowiedniej posady. Łaskawe oferty pod zw 16 661 do ekspedycji Kurjera Poznańskiego.

Technik budowlany

z dłuższą praktyką, samotny, do samodzielnego prowadzenia robót, potrzebny. Oferty, z odpisami świadectw, których się nie zwraca do

zw 16 667

T. A. DEBIENKO w DEBIENKU, p. Stęszew.

Lokomobila

Flöthera, 12-konna, 7 atm. 1602 ogrzewanie, mało używana, oraz mały garnitur parowy, składający się z lokomobili Marschalla i młocarni kompl. z pa-sami, jak i mały Seping 350 X 350 hup., sprzedawany korzystnie fabryka maszyn

ROMAN KOTLIŃSKI w KÓRNIKU.

nw 10 665

Elewa (ki)

z ukończoną szkołą handlową poszukuje poważna Sp. Akc. w/m. Oferty pod zw 16 627 do ekspedycji Kurjera Pozn.

Magistrat m. Pobiedzisk sprzedawca

śliczną willę

12 pokoi z 1/2 morgowym ogrodem owocowym, która jest opróżniona. Reflektanci mogą obejrzeć w godzinach urzędowych od 8-mej rano do 5-tej po południu.

Magistrat

Kłapecki w z. burmistrza

Restauracje hotelowa

w centrum Bydgoszczy oddam zaraz w dzierżawę tylko fachowcowi z większą gotówką. Wszystkie ubikacje solidnie odnowione. Zgłoszenia przyjmuje: Biehniewicz, Bydgoszcz, ul. Dworcowa 82.

Czekoladziarz

z praktyką zagraniczną, ekspert w czekoladkach i cukrach luksusowych jak i diugotrwałych — były zarządzający i kierownik większych fabryk, poszukuje odpowiedniej posady stałej lub na czas P. W. K. Łaskawe oferty do ekspedycji Kurjera Poznańskiego pod zw 16 662

Pielegniarka

do niemowlęcia, wykwalifikowana, miła, do lat 30, potrzebna zaraz na wyjazd do Warszawy. Zgłoszenia: ul. Dąbrowskiego 3, II, lewo, od 10—12 i od 2—6. zw 16 663

Elewa

z wyższym wykształceniem lub ukończoną szkołą handlową, poszukuje zaraz

ROLNIK w KÓRNIKU

Synowie p. p. gospodarzy mają pierwszeństwo. nw 10 667

NIEZRÓWNANY

wyбір materiałów WIOSENNYCH NOWOSCI
na kostjomy, płaszcze i suknie polecam.

Popeliny wszystkie kol.	625	550	420	375
Rypsy na suknie . . .	1050	950	850	750
Nowości na płaszcze . .	2450	2250	1950	1750
Muśliny wełn. śliczne des.	950	850	750	650
Morocainy kolorowe . .	775	750	700	675
Woale desen. piękne kol.	750	675	500	450

Płótna pościel. 140/160 . . .	375	350	280	250
Płótna bielizniane	185	160	145	120
Madapolam 80/90	230	215	195	175
Ręcznikowe	160	125	090	070
Inlety pod gw.	675	480	320	270
Adamaszki pościel.	590	450	320	290

Materiały męskie ceny
okolicznościowe.

Jedwabie na suknie i płaszcze
wielki wybór.

ST. MUSZYŃSKI, Poznań, Stary Rynek 95/96.

Pw 5589/96-18897/8

BRYLANTY - ZŁOTO - SREBRO - ZEGARKI u SZULCA

Plac Wolności 5.

W PODRÓŻY
słońce, wiatr
i kurz

są nieprzyjaciółmi waszej cery. Jedynym
środkiem ochronnym jest

Crème Simon

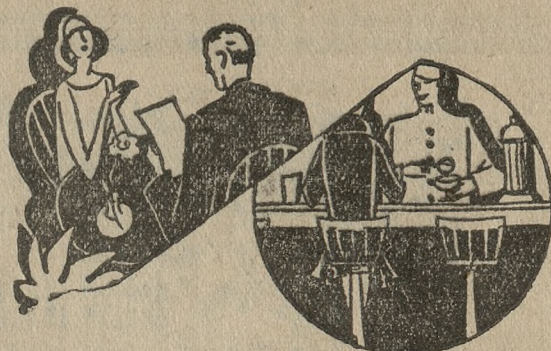
Nie jest on tłusty, a przenika doskonale
pory skóry.

Posmarować delikatnie skórę wilgotną
po umyciu, wytrzeć ręcznikiem, następnie
lekko przypudrować Pudrem Simon'a.

Crème, Poudre & Savon Simon
PARIS

zw 10671

„Mascotte“ Poznań
Piekary 19

Winiarnia

Mocca - Salon

Bar Amerykański

Koncert artystyczny.

Kuchnia wyborowa.

zw 10670

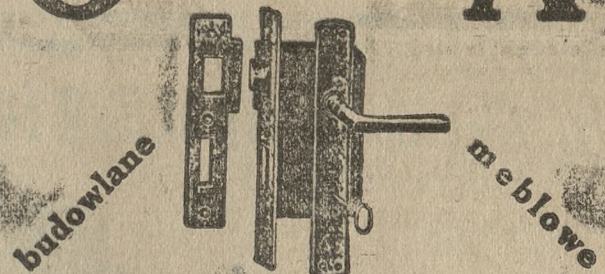

Wielki wybór
lasek i parasoli

najnowszych fasonów od naj-
tańszych do najwykwintniej-
szych poleca dpw 3367

POZNAŃSKI DOM PARASOLI
M. Drozdowska, Poznań, św. Marcin 22.

OKUCIA

Najtaniej! Największy wybór!
Stanisław Wewiór
Poznań, św. Marcin 34. Tel. 34-31
Specjalny Skład Okuć.

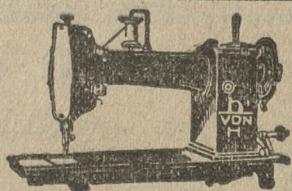
CHRZAN

MARYNOWANY

tarty mechanicznie na maszynach opatentowanych
własnego wynalazku
Fabr. Przetw. Żywność. T-wa „LECH”, Warszawa,
Złota 65 — Telefon 429-19

JUŻ NADSZEDŁ

i jest do nabycia we wszystkich wędliniarniach,
zakł. gastronom., restauracjach, składach spożywczych.
Wszelkie zlecenia prosim! kierować do f-my
„PRODUKT” w Poznaniu, Podgórna 10.
Telefon 40-49. np 10 546

Maszyny do szycia

do użytku domowego i prze-
mysłu poleca na korzystnych
wyrukach

Dom Maszyn Warta
Poznań, Wielka 25. zw 16591

Zakład fotograficzny

z mieszkaniem 4 pokoj. z przynależnościami zaraz do wy-
dzierżawienia zw 10544

Fa. Paweł Kasch, Gniezno, ul. Tumska 5.

NIM wyjedziesz na
wystawę
zaopatrzyć się
w swej księ-
garni celem
poprzedniej
orientacji
w najnowszy plan miasta

Poznań

Śniegockiego

z widokami, spisem ulic,
położeniem wystawy,
rozkładem jazdy autobu-
sów, planem samocho-
dowym Woj. Pozn., spisem
pogotowi lekarskich i t.d.
Cena kompletu 1,50,—

Nakładem

Eska Br. Śniegocki
Poznań,

ul. Fr. Ratajczaka 2
P. K. O. 204491

Egz. okazowe franko za
nadesł. 1,60.

Dla księgarń i kolporterów:
Skład główny:

Księgarnia
B. Chrzanowskiego,
Poznań.

Pw 10 105-21.353

Chodniki

K. Kużaj

27 Grudnia 9

K. K.
P.

HAFTUJE

rysuje, me-
reżkuje ba-
tykuje, ma-
luje po ce-
nach fabry-
cznych

Fabryka Robótek Ręcznych

„FARUM”

właśc. J. MURA

Poznań, Stary Rynek nr. 89. I p.

Inne precz jedynie masa „Re-
nowa” czyści na sucho brud
i kurz. Sprzedaż, wysyłkę w
dom oraz zgłoszenia renowa-
cji skutecznie

Drogerja Gloria,
Poznań, ul. Półwiejska 2.
Telefon 28-89.
Pw 9544-16,280

Poszukuję

DROGERZYSTY

pomoenika dobrego fa-
chowca. Znajomość języ-
ka niemieckiego koniecz-
na. Zgłoszenia z poda-
niem pensji i odpisem
świadcstw uprasza

Drogerja pod Lwem
Cz. Jankowski
Kruszwica. Tel. 83.
dw 6750

Dyskontuje

weksle kupieckie i handlowe
i zaliczkuje weksle
inkasowe

Pw 8811

POLSKI BANK HANDLOWY

Poznań, pl. Wolności 8.
Oddziały: Tczew, Rawicz, Ostrów, Kraków, Lwów

wykonuje

zlecenia giełdowe, inkasa
przekazy krajowe i zagraniczne,
jak wogóle wszystkie czynności bank.

Kasa Banku w Poznaniu czynna również od godz. 6—7 wieczorem.
dla wygodę P. S. Klientów

Owoc będzie drogi! 60% drzew owocowych zmarzło.
To co pozostało, winno się wykorzystać i bronić
przed szkodnikami!

Nasze środki dzięki swej znakomitej działalności są
dzisiaj znane i używane w całej Polsce. Poniższe
środki stosuje się w okresie wiosny i lata.

Bordyna

Szkodniki grzybowe jak
mączniak, Fusariadum,
pleśń owocowa, gnienie
owoców etc.

Folsalina

Mszyce na liściach,
kwiatkach etc.

Proparasit

Trociaki do kadzenia
w oranżeryjach

Arsobordyna

Oprócz szkodników jak
przy Bordynie niszczy gą-
sienice, chrząszcze, larwy
etc.

Kortisan

Mszyca krwista.

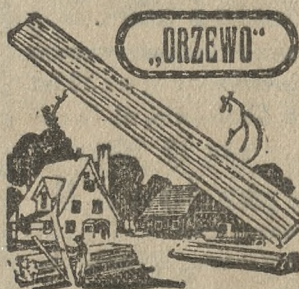
Subtilan i Arso-Subtilan

Proszek do opylania prze-
ciw mączniakom oraz drob-
nym gąsienicom etc.

Ilustrowany nasz cennik wykazuje przeszło 20 znako-
mitych preparatów z każdej dziedziny szkodników
pasorzytnych.

Wysyłamy go na żądanie bezpłatnie!
Fabryka środków do zwalczania
szkodników

UNIVERSUM
Poznań, ul. Fr. Ratajczaka 38.

„DRZEWO”

Podłogowe deski

szpundowane i heblo-
wane, listwy podłogowe,
wyłogi, listwy profilo-
we, belki, kantówki,
szalówkę iłaty oraz
deski obrzynane i nie-
obrzynane po oenach
konkurencyjnych poleca

Leon Żurowski,
skład drzewa i obróbka,
POZNAŃ, Raczynskich 3/4
przy pl. Bernardyńskim.
Telefon nr 10-87.

Pw 10 522-20.337

LOS Y

I kl. 19 Państw. Loterii
Klasowej

1/4 losu zł 10,—
1/2 „ „ 20,—
1/1 „ „ 40,—

poleca dogodnie

F. REKOSIEWICZ
Kolektura w Rawiczu.
zw 15998

Rzadka okazja

Restauracja, letnisko

ogród, kępielnia etc. blisko Poznania dobrze pro-
sperujące przedsiębiorstwo z powodu stosunków rodzin-
nych zaraz do wydzierżawienia ewetl. do sprzedania.
Zgłoszenia poważnych reflektantów do Biura Ogłoszeń
„PAR”, Al. Marciakowskiego 11, pod nr. 22,48

Pw 10723-22.48

Wielka wyprzedaż po niebywałych niskich cenach płaszczy gabardynowych — Trenchcoatów

zw 16612

z podwójnymi jak i potrójnymi podpinkami. Pierwszorzędny krój jak i konfekcja fabrykatów krajowych oraz zagranicznych.

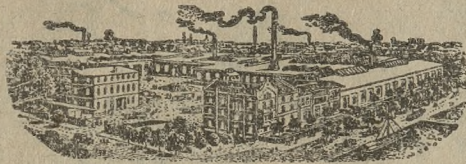
CZESŁAW KWIATKOWSKI, ul. Gwarna 8, tel. 2088.

Proszę zwrócić uwagę na moje okna wystawowe.

Pierwszorzędny magazyn artykułów męskich.

Proszę zwrócić uwagę na moje okna wystawowe.

„GRAKONA“

FABRYKA WYRABIA:

ONUFRY GERTNER i S-ka

Fabryka pilników i narzędzi
T. z o. p. w BYDGOSZCZY

Oddział I: Pilniki

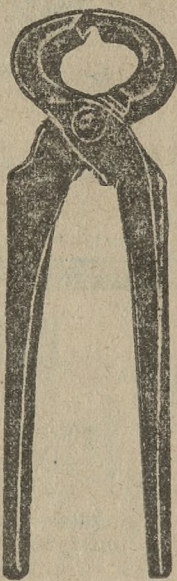
pilniki różnych typów, tarniki do drzewa, skóry, miękkich metali, raszple kowalskie i pilniki do ostrzenia pił.

Oddział II: Narzędzia

obcegi ręczne, obcegi monterskie, różnych typów, kleszcze, młotki, śrutaki, mejsle, oskardki młyńskie, oprawki do oskardów, młotki kamieniarskie, skrobaki.

Oddział III: Cukrownictwo

noże dyfuzyjne, żeberkowe, daszkowe, prasowane różnych typów i wymiarów, gryzy do ostrzenia noży dyfuzyjnych, pilniki specjalne do ostrzenia noży.

Oddział IV: Nawierzchnia kolejowa

łapki, podkładki różnych typów, śruby do podkładów „tiffonds“.

Oddział V: Kuźnia wykrojowa

klucze do śrub kute i prasowane, babki i młotki do klepania kos, klucze do rowerów i samochodów. — Przyjmujemy zlecenia na części kute i prasowane wedł. rysunków i wzorów.

Oddział VI:

budowa młotów sprężynowych i maszyn do nabijania pilników.

200 pracowników.

Za wyroby nasze dajemy pełną gwarancję.

Przyjmujemy zamówienia

na różne wyroby masowej produkcji kute, prasowane na zimno lub gorąco, surowe lub obrobione z żelaza i stali.

Pw 10828-C3,497

Wystawiamy na Powszechnej Wystawie Krajowej w Poznaniu w Hali Przemysłu Metalowego I. p.

Bracia Waberscy, Gniezno

Telefon 57

polecają z natychmiastową dostawą

Samochody

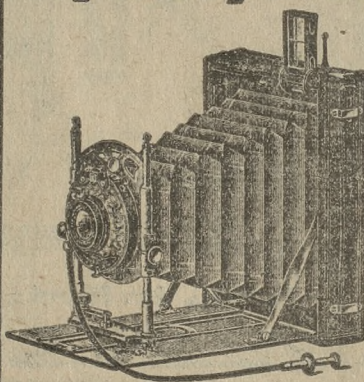
FORD

osobowe, autobusy, ciężarowe i podwozia.

Części zapasowe oraz przybory samochodowe.

Oddział budowy Karoseryj wszelkich typów. nw 10248

Aparaty fotograficzne

zaleca się kupić tylko w specjalnym składzie firmy

Antoni Larisch,

istniejącej od 38 lat w Krakowie, ul. Szewska 19, filja:

Poznań, ulica Wjazdowa 9,

naprzeciwko Uniwersytetu,

także filja w Zakopanem, Rynek 1.

Polecając się łaskawym względem

dw 6083

Antoni Larisch.

W większym mieście garnizonowym na Pomorzu jest stare, dobrze zaprowadzone

przedsiębiorstwo malarskie,

które z urzędami i klientelą prywatną pracuje, na sprzedaż. Nabywca musi włączyć także w stowie i w piśmie językiem niemieckim. Jest to nader korzystna okazja dla 2 zdolnych i pracowitych fachowców. Wykonuje się również godła (godła szklane) i lakierowanie wozów. — Potrzebna wpłata 4,500—5,000 zł. Sprzedawca przyjmie ewentualnie udział jako cichy wspólnik. Oferty pod dp 6884 do eksped. Kurjera.

SER SER SER SER

SER

SER

SER

SER

SER

SER

SER

SER

SER

SER

SER

SER

SER

SER

SER

SER

SER

SER

SER

SER

SER

SER

SER

SER

SER

SER

SER

SER

SER

SER

SER

SER

SER

SER

SER

SER

SER

SER

SER

SER

SER

SER

SER

SER

SER

SER

SER

SER

SER

SER

SER

SER

SER

SER

SER

SER

SER

SER

SER

SER

SER

SER

SER

SER

SER

SER

SER

SER

SER

SER

SER

SER

SER

SER

SER

SER

SER

SER

SER

SER

SER

SER

SER

SER

SER

SER

SER

SER

SER

SER

SER

SER

SER

SER

SER

SER

SER

SER

SER

SER

SER

SER

SER

SER

SER

SER

SER

SER

SER

SER

SER

SER

SER

SER

SER

SER

SER

SER

SER

SER

SER

SER

SER

SER

SER

SER

SER

SER

SER

SER

SER

SER

SER

SER

SER

SER

SER

SER

SER

SER

SER

SER

SER

SER

SER

SER

SER

SER

SER

SER

SER

SER

SER

SER

SER

SER

SER

SER

SER

SER

SER

SER

SER

SER

SER

SER

SER

SER

SER

SER

SER

SER

SER

SER

SER

SER

SER

SER

SER

SER

SER

SER

SER

SER

SER

SER

SER

SER

SER

SER

SER

SER

SER

SER

SER

SER

SER

SER

SER

SER

SER

SER

SER

SER

SER

SER

SER

SER

SER

SER

SER

SER

SER

SER

SER

SER

SER

SER

SER

SER

SER

SER

SER

SER

SER

SER

SER

SER

SER

SER

SER

SER

SER

SER

SER

SER

SER

SER

SER

SER

SER

SER

SER

SER

SER

SER

SER

SER

SER

SER

SER

SER

SER

SER

SER

SER

SER

SER

SER

SER

SER

SER

SER

SER

SER

SER

SER

SER

SER

SER

SER

SER

SER

SER

SER

SER

SER

SER

SER

SER

SER

SER

SER

SER

SER

SER

SER

SER

SER

SER

SER

SER

Dla smukłej linii, przy zaburzeniach żołądka i jelit, przy chorobach serca, naczyń krwionośnych, nerwów, przemiany materii i organów miednicy kobiecej.

Kissingen Rakoczy

Kuracje domowe
W aptekach i drogeriach.
Broszury gratis:
Michał Mandel
Poznań, Masztalarska nr. 7.

Powszechna Wystawa Krajowa w Poznaniu

ZAPROSZENIE.

Firma Inż. Fr. Dominik, Lwów

ma zaszczyt zaprosić: Władze rządowe, samorządowe, wojskowe, P.T. Właścicieli dóbr, Przemysłowców i t. p., o łaskawe zwiedzenie

Pomp studziennych najnowszej konstrukcji

patent zgł. nr. 24781

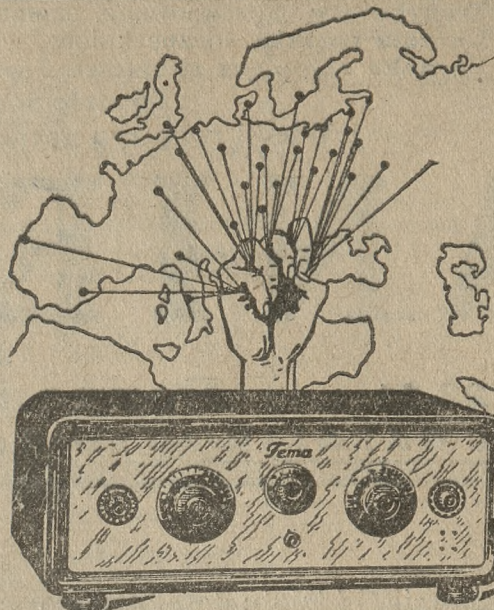
demonstrowany w ruchu na stoisku nr. 30 — dział maszyn rolniczych, vis a vis wiatraku.

Pompy te nie naśladowują wzorów obcych, masowo zaprowadzonych na rynkach polskich, są one myślą twórczą polskiego przemysłowca i pracą rąk polskiego robotnika, godne zwiedzenia i zainteresowania. Objaśnienia i prospekty na miejscu.

Zastępstwo na Wielkopolskę i Pomorze

Jerzy Kwieciński - Poznań,
ulica Długa 12, tel. 20-55.

Kw 2510

SENSACJA SEZONU!

4-lampowy odbiornik
„FEMA 4“
Cena tylko zł 380.—

Dostawca:

„RADIUS”-POZNAŃ
SW. MARCIN 62.

Zadajcie prospektów i cenników gratis. Pw 10294-19,197

NADSZEDŁ TRANSPORT NAJWYTWORNIEJSZEGO KONIAKU JULES ROBIN

importowanego w butelkach oryginalnych i gorąco go polecam Szan. P.P. Odbiorcom

Pw 10850-22,118

A. GLABISZ

Hurtownia Win POZNAN, Stary Rynek 50.

Zatw. przez Minist. R. P. oraz W. R. i O. P.

KURSY kierowców samochodowych Sp. Akc. „BRZESKIAUTO” w Poznaniu

Zawodowe Amatorskie Usupelniające Dla Pań i Panów Początek każdego poniedziałku

Telefon 40-57

Telefon 40-57

Bogate muzeum modeli, w tem kompletny samochód w przekroju, dający pogląd, jak funkcjonują poszczególne mechanizmy podczas b. egu.

Nowoczesne samochody do nauki jazdy

Zapisy przyjmuje i informację udziela

biuro przy ul. Jakóba Wujka 8 (przy placu Drwęskiego) od godz. 9 do 18. bpw 3625

Każdy, kto pragnie bliżej poznać przeszłość Wielkopolski, winien się zaopatrzyć w książkę p. t.

„Zabytki Wielkopolskie”

„Ilustrowany Przewodnik po Poznaniu i Wielkopolsce”. Dzieło to zawiera opis historyczny wszystkich miast, miasteczek, wsi kościelnych, pomników, zabytków w Wielkopolsce.

Objętość 278 stron. 164 zdjęć ilustrujących w pięknym zestawieniu widoki miast, kościołów, zamków, pałacy i dworów szlacheckich, podnosi w wysokim stopniu wartość dzieła. Oprawna w czerwone płótno i złote tłoczenia

Książka ta winna się znajdować w każdym domu. Dzieło to znaleźć się winno na półkach bibliotek miejskich, kościelnych, towarzyskich, szkolnych i domowych.

Dobra okazja dla przewodników wycieczek po Wielkopolsce.

Do nabycia w księgarniach oraz u nakładcy: **Marcin Derda, Poznań, św. Marcin 63, II.**

Dla organizacji społecznych przy zbiorowych zamówieniach odpowiedni rabat. Członkom towarzystw za poręczeniem zarządów, na spłaty miesięczne w ratach po 3,— zł.

Drukarnię i litografię

wydzierżawimy lub kupimy, najchętniej woj. Pozn. lub Pomorskie. Ewentualnie wynajmiemy lokal nadający się na drukarnię. Kupimy także maszyny drukarskie i litograficzne. Szczegółowe oferty do eksped. Kurjera Poznańskiego pod zw 16 654

Restauracja i Kawiarnia

w najlepszym położeniu miasta Poznania z powodu choroby do sprzedania. Do objęcia potrzeba 60.000 zł. Oferty Kurjer Poznański zw 16633

Nieruchomość

składająca się z willi, ogrodu, obszernych zabudowań z podwórzem dla będącego w ruchu przedsiębiorstwa spedycyjnego, położona zaraz przy dworcu większej stacji węzłowej głównej magistrali, jest z powodu choroby właściciela na sprzedaż. Istnieje możliwość przebudowy na młyn, którego brak, jak również nadaje się na każde inne przedsiębiorstwo. Dla rzutkiego kupca złotodajna egzystencja. Wpłaty potrzeba 50—60 tysięcy, cena podług ugodę, zależna od wysokości wpłaty. Tylko poważne zgłoszenia proszę skierować do ekspedycji Kurjera Poznańskiego pod zw 16 643

Meble wyściełane!

wszelkiego rodzaju od skromnych do najwykwintniejszych, wyrabia dobrze i tanio Sylwester Wierzbicki, mistrz. tap., Piekary 18, były wermistrz Fr. J. Sroczyński w Poznaniu. zw 16 653

Zakład dentystyczny

w mieście o 7 000 mieszkańców, w bogatej okolicy, 5-pokojowe mieszkanie, w najlepszym położeniu, obrót miesięczny do 2 500,— zł bez kas chorych, zaraz lub później do sprzedania.

Oferty pod zw 16 636 do ekspedycji Kurjera Pozn.

Na sprzedaż 2 kioski

położone bardzo korzystnie na terenach zachodnich P. W. K. Bliższych informacji udziela **KAZMIERSKA, ul. Dąbrowskiego 89** — Telefon 62-28. zw 16 621

Dzierżawa

pierwszorzędnej restauracji przy hotelu „Hüttnera” w Środzie natychmiast z gotówką 30000 złotych. Zgłoszenia i informacje na miejscu lub Biuro Handlowe „BOLTAR”, Poznań, Skarbowa 17. Pw 10845-22 10

Grand-Hotel de France

Poznań, Aleje Marcinkowskiego, tel. 21-10

POKOJE z dopływem ciepłej i zimnej wody. —

POKOJE

dwu i jednołóżkowe, słoneczne, z całodziennym utrzymaniem, po przystępnej cenie tuż przy Zakładzie Przyrodo - leczniczym Miłowody, ma do oddania

Antoni Kołodziejczyk — Miłowody, p. Oborniki, zw 16 628

Stałą koncesję na dorożkę samochodową

odstąpię na korzystnych warunkach z powodu wyjazdu. Łask. zgłoszenia Kurjer zw 16634

Folwark

720 mórg magdeb. ziemi pszenno-żytniej, bardzo urodzajnej zompl. obsiane, 24 morgi bardzo dobrych łąk, 200 mórg dużego starego lasu, dobre budynki, dwór 7 pok. w ślicznym 4-morg. ogrodzie, żywe i martwe inwentarze bardzo dobre i nadkompl. z garniturem młocarnianym, do stacji 12 km., sprzedam z powodu stosunków rodzinnych, za 268 tysięcy złotych, wpłaty 168 tysięcy, reszta na 20 lat po 9%. Reflektantów tylko z gotówką proszę o oferty do „PAR”, Poznań, Aleje Marcinkowskiego 11, pod 54,498 Pw 10 860-54,500

Młynek lakierniczy

używany lecz dobrze utrzymany kupię. Oferty z podaniem ceny i adresu Kurjer zw 16625

Zastępcy na motory Diesela!

poszukuje się zaraz na tutejszy okręg, dobrze zaprowadzonej firmy technicznej lub biegłego

kupca

na zastępstwo naszego bezkompresorowego motoru Diesla Ellwe

SVENSKA MASKINVERKEN — Södertälje (Schweden). Oferty skierować tylko do **G. ENBOM, Gdańsk - Wrzeszcz, Blücherstr. 4.** nw 10 657

Handlowiec

młody, zdolny, wyrobiony w wieloletniej pracy w kraju i zagranicą, francuski, angielski, rosyjski, poszukuje posady. Zgłoszenia do „PAR”, Poznań, Aleje Marcinkowskiego 11, pod nr. 54,492 Pw 10 852-54,492

Tak tanio nie sprzedawano jeszcze płaszczy gabardynowych!

Olbrzymi wybór najmodniejszych płaszczy gabardynowych, berbery i trenchcoatów.

Eleganckie płaszcze męskie modne fasony, z najlepszej bielskiej gabardyny od 65,— zł
Trenchcoaty impregnowane, mocne, eleganckie fasony, modne kolory od 35,— zł
Ubrania męskie, śliczne kolory, modne fasony z dobrej bielskiej czesanki od 75,— zł
Ubranka chłopięce sportowe i granatowe do komunji św. od 19,50 zł

Spodnie w paski, Charlestony, knykry, brycze stale na składzie.

Wielki magazyn garderoby męskiej i dla chłopców, oraz specjalny dział damski.

Pw 10140-15,202

TANIE ŹRÓDŁO

EDWARD MICHAELIS

Tel. 22-14.

Poznań, ulica Wrocławska 22.

Tel. 22-14.

UWAGA! Drugi skład od narożnika pl. św. Krzyskiego nr. 22. UWAGA!

Do mego nowo tworzącego się Oddziału detalicznego potrzebuję od 1 sierpnia r. b., inteligentnego i zdolnego

kierownika.

Reflektuję li tylko na siłę pierwszorzędną z branży, samodzielną z długoletnią praktyką i prima rekomendacjami.

Do sprzedaży materiałów oraz konfekcji męskiej i chłopięcej biegłych i zdolnych

ekspedjentów

z branży konfekcyjnej dobrze poleconych.

Ekspedjenta-dekoratora

piszącego biegle lakiem i kilku

uczni

z ukończoną szkołą handlową. Zgłoszenia osobiste lub piśmiennie z odpisem świadectw, podaniem referencji i możliwie z fotografią przyjmuje

K. BOGAJEWSKI,

Mech. Fabryka Odzieży męskiej i chłopięcej
POZNAŃ, Stary Rynek 77. Pw 10-69-22,131

Okazyjna sprzedaż

mało używanych, dobrze
utrzymanych samochodów

Fiat nasadзка	9/31 Km
" cabriolet	6/30 "
Praga limuzyna	15/50 "
" Torpedo	9/30 "
Tatra nasadзка	4/14 "
" Torpedo	4/14 "
Minerwa - Sportowa	8/30 "

Pw 10 887-22,123

„TATRA - AUTO“ Sp. z o. o.

Skład fabryczny

POZNAŃ, Kantaka 7, tel. 40-24.

Osiedliłem się w Poznaniu

jako specjalista w chorobach nerwowych
i przyjmuje codziennie od 10-12 w Zakładzie
Dr. Żoiniewicza, Al. Marcinkowskiego 20.

zw 16605

Dr. Mieczysław Łuziński.

Sp. Akc. poszukuje zaraz

stenografistki

w języku polskim i niemieckim
bieglej, piszącej na maszynie

Registratora

z odpowiednią praktyką, językiem niemieckim, znający
nowoczesne systemy registratury (10) pierwszeństwo.
Szczegółowe oferty z podaniem terminu wstąpienia i żądane-
go wynagrodzenia pod „Przemysł” do „PAR”, Bydgoszcz,
Dworcowa 72. Pw 10 835-63,515

Dyrektrzyzy

poszukuje zaraz przedsiębiorstwo przemysłowe.
Zgłoszenia, inteligentnych, energicznych pań, uprasza się
z fotogr., podaniem wieku, pretensyj i dotychczas. zatrudnienia
do ekspedycji Kurjera Poznańskiego pod zw 16 629

Duży dom wysyłkowy sukna

od lat zaprowadzony, z obszerną klientelą, prowadzący
wszelkiego rodzaju materiały, podszewki i przybory dla kra-
wiectwa męskiego i wydający na każdy sezon obszerną i ele-
gantną kolekcję wzorów oraz ilustr. katalogi na podszewki
i dodatki, które wysyła poszczególnym krawcom, poszukuje

zastępcy

na Poznań i Woj. Poznańskie, dostarczając ewtl. samochód
Reflektanci bieglej w mowie polskiej i niemieckiej, dokład-
nie z branżą obeznani, z dobrymi stosunkami do zakładów
krawieckich, zapewniający utrzymanie dotychczasowej kli-
enteli i coraz to większe rozszerzenie stosunków, uzdolnieni
do sprzedaży, bezpośredniej i czuwania nad płatnością, ze-
chęć się zgłosić z podaniem dotychczasowej działalności,
odpisami świadectw i możliwie z fotografią do „PAR”, Po-
znań, Aleje Marcinkowskiego 11, pod 22,27 Pw 10 826-22,97

Inż. wzgl. technik budowlany

doświadczony kierow. budowli, znający również wszelkie prace
obrachunkowe, doświadczony w żelbetonie bieglej w polsk.
języku poszukiwany ewtl. na stałą posadę. Oferty z uwierz.
odp. świad. nadsyłać do

„RIKA“ budowl. t. a. Bydgoszcz
Marcinkowskiego 9. Tel. 172.

Maszynki do lodów,
Maszynki do mięsa,
Młynki do kawy,
Garolki aluminiowe
Łyżki, łyżeczki,
Noże i widelce,
Karnisze do okien,
Siatki zielone do okien,
Meble ogrodowe,
Lodówki
poleca korzystnie
JAN DEIERLING,
Tel. 35-18. Szkolna 3. Tel. 35-43.

Pw 10 851-22,114

Młyn

nowocześnie urządzony (sto-
lec walcowy, przesiewacz,
kompletne czyszczenie, 2 zło-
nia), z 13 morg. dom miesz-
kalny, chlew i stodoła, z ży-
wym i martwym inwentar-
zem z powodu choroby zaraz
na sprzedaż. TEWS, Bisku-
pice, p. Lubianka, pow. Toruń
rw 10 659

Willa

w Inowrocławiu, 4 lo-
katorów z wolnym 5 po-
kojem mieszkaniem
na sprzedaż. Zgłosze-
nia Kurjer zw 16461

Na doładne spłaty i za gotówkę
najtańsze źródło zakupu Skład
Bławatów H. Karaś Poczta
3. Kw 2 307

sekretarza

Kwalifikacje: odpowiednia praktyka, znajomość języków
obcych, możl. wykształcenie prawnicze.

Szczegółowe wnioski z podaniem terminu wstąpienia, życzo-
nego wynagrodzenia pod „Przemysł” do biura ogłoszeń
„PAR”, Bydgoszcz, Dworcowa 72. Pw 10 834-63,514

KRAWCOWE

przyjmie

ZYGMUNT WIZA

POZNAŃ, ul. 27 Grudnia 5.

Pw 10-61-22,120

Dzielny

organizator - propagandzista

posiadający dłuższą praktykę handlowo - spółdzielczą, uspo-
łeczniiony, ostatnio zajmujący przez kilka lat kierownicze
stanowisko poważnej organizacji zawodowo - gospodarczej
w Poznaniu; ze zdolnościami redaktorskimi, darem wymo-
wy i dobrą prezencją, cieszący się chlubną opinią, pragnie
przyjąć odpowiednie stanowisko w większej instytucji spół-
dzielczej, poważniejszej organizacji lub przedsiębiorstwie
— terminie według umowy. Łaskawe oferty do ekspedycji
Kurjera Poznańskiego pod zw 16 651

EKSPEDJENTKI

działu bieliznianego — oraz

UCZENICY

poszukuje

zw 16 638

D. KRONENBERG — POZNAŃ, UL. WIELKA 24
Fabryka Bielizny. Fartuchów, Hurtownia Tow. Krótkich,
Pińczoch i Trykotaż

GENERALNE
PRZETAWIENSTWO
KOLON/KICH
ZAKŁADÓW
AKUMULATORÓW
GOTTFRIED HAGEN T.A. KOLONIA
AKUMULATORY
DLA RADZY I SAMOCHODÓW WZEL
KICH TYPÓW. TAKŻE CZĘŚCI ZAPAS
WARZTAT REPERACYJNY
ZAKŁADOWNIA AKUMULATORÓW
H. MASKE
POZNAŃ
ABROWSKIEGO
NR
32
TEL. 75-25
nw 10439

TYLKO

Lakiery - Emalie - Farby
marki

„SMOK“

są najlepsze i najtrwalsze.
Kto „Smokiem” maluje,
Nigdy nie żałuje. B. 1929

Na raty
miesięcznie
18 zł.
pierwsza wpłata 36,00 zł

Kromczyński
Poznań
Aleje Marcinkowskiego 5.
hpw 8650

Nadzwyczajna okazja
Pierwszorządny
magazyn
zegarmistrzowski-złotniczy
w Poznaniu, najlepsze
położenie z powodu cho-
roby tania do nabycia.
Oferty do ekspedycji
Kurjera Poznańskiego
pod zw 16630

100 zł dziennie

można zarobić przy wyrabia-
niu **mucholapek** w domu.
Urządzenie i receptę zagranic-
zną za 500 zł. Warunki do-
godne. Fuchs, P. W. K. Pa-
wilon zabawkowy 58 stoi-
sko 8, (mieszkanie prywatne
Małeckiego 3, I p.)
zw 16646

Kantorzystkę
oraz
kasjerkę
przyjmę od 1. 7. 1929.
A. Koszewski
Poznań, Stary Rynek 61.
dw 6268

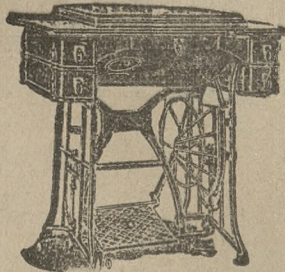
Poszukuję
blacharzy
na prace budowlane i war-
ształowe. Zgłosić się:
ul. Długa 13.
zw 16681

Umywalki
wielki wybór bardzo tanio
poleca
JAN ANDERSZ
ul. Wrocławska 14.

Zaprowadzony skład

wirówek i maszyn rolni-
czych w Lesznie, nadający
się także na skład żelaza i arty-
kułów budowlanych zaraz
wprost od właściciela do wy-
najęcia. Oferty do Kurjera
pod zw 16652

Haftowanie bez specjalnej płytki.
Reparacje wszelkich systemów.
Części na składzie.

TANIO

ponieważ w mieszkaniu i na raty
Maszyna ta jest poręczna na całej
słynie gdyż przewyższa wszystkie
smeryk Sintera Kupując do
świadczono i sumiennego zawo-
dowca a nie pożałujecie.

T. Konikiewicz,
POZNAN, pl. Nowomiejski 1a,
wejście z bramy.

OSTRZEŻENIE!

Dnia 26 maja 1929 r. skradziono
mi portfel w Poznaniu, w którym
się znajdował weksel na 500 zł
płatny 31. 1. 1929 r. podpisany
przez Piotra Szczepaniaka, żyro-
wany przez Michała Gindera z
Skarsznicy a zaprotestowany przez
Rolnika w Smiglu. Niniejszem u-
niemożliwiam i ostrzegam przed o-
debraniem tegoż, gdyż za weksel
ten nie odpowiadamy. nw 10 661
Michał Gindera, Skarsznica,
pow. Smigiel.

**RENOMOWANY
SKŁAD WIN
KAROL RIBBECK
WŁ. ALEKSY LISSOWSKI**
POZNAŃ - PÓCZTOWA 23
Pw 7094-0.5356

Spólnika

z kapitałem 40.000 zł przyjmę do pierwszorząd-
nej kawiarni i restauracji w Poznaniu. Oferty
do Kurjera Poznańskiego zw 16632

ZAWIADOMIENIE.

Po moim wystąpieniu z firmy „Polauto“, Poznań, Przemysłowa 25. otwo-
rzyłem z dniem 1 maja r. b. nowy warsztat reparacyjny, wyposażony w naj-
nowsze urządzenia techniczne odpowiadające wymogom wszelkich reparacyj dla
samochodów, pod firmą

„AUTO-INDUSTRIA“

przy ul. Mostowej 23.

Mając 20-letnią praktykę w branży samochodowej jestem w stanie wykonać
wszelkie zlecenia ku jaknajlepszymu zadowoleniu Szanownej Klijenteli.

Myśląc, że Szanowna Klijentela tak jak dotąd, tak i nadal, darzyć mnie będzie
Swoim zaufaniem, pozostaję

z prawdziwym poważaniem.

Paweł Hellwig, „AUTO-INDUSTRIA“

Garaże i warsztaty reper. samoch. Poznań, Mostowa 23.

Okręgowy Urząd Ubezpieczeń w Poznaniu pismem z dnia 30 maja
1929 r. Nr. 4446/29 na podstawie art. 100 Ustawy o obowiązkowym ubez-
pieczeniu na wypadek choroby z dnia 19. 5. 20 r. Dz. U. R. P. Nr. 44 poz. 272
**nakazał Kasie Chorych miasta Poznania pod-
wyższenie składek z 6½ na 7½, płacy ustawowej**
począwszy od 1 czerwca r. b. aż do odwołania.

Podając powyższe zarządzenie do wiadomości, załączamy tabelkę, do-
tyczającą obliczeń składek.

Tabela obliczenia składek i świadczeń Kasy Chorych miasta Poznania.

Grupa zarob- kowa	Dla zarabiających						Płaca ustawo- wa wy- nosi dziennie	Składka wynosi przy 7 1/2 płacy ust.			Za 1 tydzień płacę składki	
	ponad do dziennie		ponad do tygodniowo		ponad do miesięcznie			1 tydz.	4 tyg.	5 tyg.	praco- dawca 3/5 zł	praco- biorca 2/5 zł
	zł	zł	zł	zł	zł	zł						
I.	—	1,—	—	6,—	—	25,—	0,75	0,37	1,48	1,85	0,22	0,15
II.	1,—	1,50	6,—	9,—	25,—	37,50	1,25	0,61	2,44	3,05	0,37	0,24
III.	1,50	2,—	9,—	12,—	37,50	50,—	1,75	0,86	3,44	4,30	0,52	0,34
IV.	2,—	2,50	12,—	15,—	50,—	62,50	2,25	1,10	4,40	5,50	0,66	0,44
V.	2,50	3,—	15,—	18,—	62,50	75,—	2,75	1,35	5,40	6,75	0,81	0,54
VI.	3,—	4,—	18,—	24,—	75,—	100,—	3,50	1,71	6,84	8,55	1,03	0,68
VII.	4,—	5,—	24,—	30,—	100,—	125,—	4,50	2,20	8,80	11,—	1,32	0,88
VIII.	5,—	6,—	30,—	36,—	125,—	150,—	5,50	2,69	10,76	13,45	1,61	1,08
IX.	6,—	7,—	36,—	42,—	150,—	175,—	6,50	3,18	12,72	15,90	1,91	1,27
X.	7,—	8,—	42,—	48,—	175,—	200,—	7,50	3,67	14,68	18,35	2,20	1,47
XI.	8,—	9,—	48,—	54,—	200,—	225,—	8,50	4,16	16,64	20,80	2,50	1,66
XII.	9,—	10,50	54,—	63,—	225,—	262,50	9,75	4,78	19,12	23,90	2,87	1,91
XIII.	10,50	12,50	63,—	75,—	262,50	312,50	11,50	5,63	22,52	28,15	3,38	2,25
XIV.	12,50	15,—	75,—	90,—	312,50	375,—	13,75	6,74	26,96	33,70	4,04	2,70
XV.	15,—	—	90,—	—	375,—	—	15,—	7,35	29,40	36,75	4,41	2,94

Zarząd Kasy Chorych miasta Poznania

przewodniczący: Chalupka.

dyrektor: Sell.

Konkurs.

Zarząd Ubezpieczalni Krajowej w Poznaniu
ogłasza konkurs na posadę

inspektora technicznego

w wydziale ubezpieczeń od nieszczęśliwych wypadków.

Kandydat winien posiadać:

- 1) wyższe wykształcenie techniczne,
- 2) nieprzekroczony 40 rok życia,
- 3) obywatelstwo polskie.

Dla kandydata przewiduje się pobory według grupy VII.
ewentl. VI. szczebel b. urzędników państwowych oraz 15% do-
datek komunalny. — Posada jest do objęcia od 1 lipca r. b. Zgło-
szenia z dołączeniem uwierzytelnionych odpisów świadectw należy
skierować do podpisanego Zarządu w terminie do 15 czerwca r. b.

Pw 10824-23, 21

Zarząd Ubezpieczalni Krajowej w Poznaniu.

LICYTACJA DOBROWOLNA

W poniedziałek, dnia 3 czerwca 1929, o godz. 12, sprze-
dawać będą za gotówkę najwięcej dającym z polecenia fir-
my C. Hartwig S. A. w Poznaniu i na odpowiedzialność za-
interesowanych w podwórze wymienionej firmy przy ul. To-
warowej 15/20, następujące przedmioty i towary:

sypialnia dębowa kompletna, 2 umywalki, regał do
książek, łóżko z materacami, dwie szafy, dwa stoły
okrągłe, jeden stół do rozciągania, jeden bufet, pięć
krzesel, stojak do kwiatów, stolik do kart, maszyna
do prania, fotel, oraz większą partię lamp elektrycz-
nych wiszących i stojących.
Pw 19 874-22, 133

Trzeczak Brunon

Zaprysiężony Publiczny Taksator i Licytator na Woj. Pozn.
Poznań, Kraszewskiego 26.

2. N. N. 1/29.

UCHWAŁA

W sprawie dozoru gospodarczego nad majątkiem firmy
składu obuwniczym i wypożyczalnią samochodów Jan Lewan-
dowski w Obornikach, na wniosek dłużnika o uznanie mu
odroczenia wypłat po myśli art. 4 Rozp. P. Prez. Rz. P. z 6
marca 1928, wyznacza się termin do rozpoznania sprawy
na 20 czerwca 1929, o godz. 12, na który przybyć mogą wie-
rzyciele wnioskującej firmy — celem udzielenia Sądowi wy-
jaśnień.
Oborniki, dnia 23 maja 1929.

Sąd Grodzki.

OBWIESZCZENIE

Zarząd Kasy Emerytalnej dla robotników Kolei Pań-
stwowych w b. dz. pr. zamierza sprzedać w drodze przetargu
ofertowego następujące nieruchomości:

1. Nieruchomość, częściowo zabudowana, położona mię-
dzy ul. Przemysłową a Wierzbicicami (Przemysłowa
24/25 — Wierzbicice 7/9) o powierzchni ca 11 202 m².
2. Nieruchomość niezabudowana o powierzchni 1,24,79
ha, położona przy ul. Grunwaldzkiej, Marynarzkiej
i Wyspiańskiego, w całości lub częściowo parcelami
po ca 600 do 1000 m².
3. Nieruchomość niezabudowana położona przy ul. Lu-
kaszewicza nr. kat. 1573/105 o powierzchni ca 2676 m²

Oferty z podaniem ceny kupna, wymienieniem obiektu,
na nabycie którego oferent reflektuje, należy składać lub
nadsyłać do biura Zarządu Kasy Emerytalnej w Poznaniu

Wierzbicice 6, w podwójnej kopercie. Na kopercie we-
wnętrznej należy oznaczyć: „Oferta na kupno nieruchomości
przy ul.”

Oferty składać należy ad 1. i 2. do 30 czerwca r. b. ad 3.
do 15. 6. r. b.

Oferenci przez wniesienie ofert zobowiązują się na pod-
trzymanie oferty niezmienionej ad 1. i 2. do 21. 7., ad 3. do 6.
7. r. b. Zarząd Kasy Emerytalnej zastrzega sobie wolny wy-
bór ofertów.

Informacyj co do obiektów mających być sprzedanymi
udziela się w biurze Zarządu Kasy Emerytalnej, Poznań,
Wierzbicice 6, w godzinach służbowych.

Zarząd Kasy Emerytalnej dla robotników
Kolei Państwowych w b. dzieln. pruskiej.

PRZETARG PRZYMUSOWY

Nieruchomość położona w Kopankach i w chwili uczyn-
ienia wzmianki o przetargu zapisana w księdze gruntowej
Kopanki, tom I, wykaz L. 25, na imię chałupnika Emila
Schlinko i żony jego Marty, urodzonej Peickert w Kopan-
kach, żyjących w ogólnej wspólności majątkowej zostanie
dnia 30 sierpnia 1929 r., o godzinie 10 przed południem wy-
stawioną na przetarg w niżej oznaczonym Sądzie, pokój 20.
Nieruchomość położona jest w Kopankach, ma obszar
3,05,10 ha, czystego dochodu gruntowego 1,65/100 talarów,
wartości użytkowej budynków 36,— marek.

Wyciągi z ksiąg podatkowych i wierzytelny odpis z ksiąg
wieczystych można przeglądać w sekretariacie sądu.

Wznanie o przetargu zapisano w księdze gruntowej
dnia 6 grudnia 1926 r.

Niniejszem wzywa się wszystkich, których prawa w
chwili zapisania wzmianki o przetargu nie były w księdze
gruntowej uwidocznione, aby się z nimi zgłosili najpóźniej
w dniu przetargu, przed wezwaniem ich wnoszenia ofert,
i prawa te uprawdopodobnili, gdyby wierzytelni im przeczył.
W razie niezastosowania się do powyższego wezwania, pra-
wa te przy oznaczeniu najniższej oferty nie zostaną wcale
uwzględnione, a przy rozdziale ceny kupna dopiero po roz-
czeniu wierzycieli i innych prawach.

Zaleca się na dwa tygodnie przed terminem podać na
piśmie albo do protokołu sekretarza sądowego dokładne
obliczenie swych roszczeń w kapitale, odsetkach, kosztach
wypowiedzenia i kosztach sądowego dochodzenia swych
praw, oraz oznaczyć pierwszeństwo, którego się żąda.

Tych, którym służy prawo sprzeciwienia się przetargowi,
wzywa się, aby przed udzieleniem przybicia targu postarali
się o umorzenie lub zawieszenie postępowania, gdyż inaczej
prawo ich odnosić się będzie zamiast do nieruchomości, tyl-
ko do uzyskanej ceny kupna.

Grodzisk, dnia 6 maja 1929 r.

Sąd Grodzki.

5. K. 1/29.

PRZETARG PRZYMUSOWY

Nieruchomość położona w Kościanie przy Rynku i w
chwili uczynienia wzmianki o przetargu zapisana w księ-
dze gruntowej Kościan, tom I, wykaz 5, na imię Stefana
Wittga, drogerzysty dawniej w Kościanie, a teraz w Tczewie
ul. Kopernika 8, stanowiąca część nierozdzielonego obszaru
podwórzowego z domem mieszkalnym, tylnym skrzydłem
i szopą z 1174 marek wartości użytkowej jako podstawy po-
datku budynkowego (nr. 5 księgi podatku budynkowego),
zostanie dnia 26 lipca 1929, o godzinie 10 przed południem
w drodze egzekucji wystawioną na przetarg w niżej ozna-
czonym Sądzie, pokój 17. Wznanie o przetargu zapisano
w księdze gruntowej, dnia 12 lutego 1929.

Kościan, dnia 24 kwietnia 1929.

Sąd Grodzki.

WYPRZEDAJE SIĘ

z wolnej ręki codziennie od godziny 9 rano do 6 wieczorem
na Giełdzie Handlowej, ul. Stawna 13, przy ul. Wronieckiej,
pozostałości z licytacji, jak:
Pw 10 912-55, 2

zegarki męskie i damskie, złote i srebrne, papierosnice,
piaszczki męskie, ubrania, ubranka - chłopięce, smoking,
jupy, materiały fartuchowe, obuwie, buty długie, 2 ro-
wery męskie, głośnik „Philipsa“, aparat radiowy z siu-
chawkami, waga decymalna, 2 urządzenia składowe du-
że i mniejsze oszklone, aparat fryzjerski do suszenia
włosów, woltomierz, rakietki tenisowe, aparaty fotogra-
ficzne, skrzypce, walizki, kapelusze damskie, fantazja,
rajery, kwiaty, wstążki, jedwabie na kapelusze i aksa-
mity, łóżka, szafa, 2 nocne stoliki, umywalka z lustrem,
2 stoły, biurko, 2 pulpy, garnitur koszykowy, rozmaite
lampy i obrazy, bufet i kredens i szafka do zegara nie-
wykończone masyw. dębina.

Giełda Handlowa W. Wojciechowski, ul. Stawna 13, tel. 28-08

Napisowe słowo (tłusto) 30 groszy, każde dalsze słowo 15 groszy, 5 liczb = jedno słowo
i, w, z, a = każde stanowi 1 słowo.
Jedno ogłoszenie nie może przekraczać 50 słów.

OGŁOSZENIA DROBNE

Ogłoszenia wśród drobnych:
1-linowy milimetr 50 groszy

Znak oferty (na przykład: z 18924, n 2735, d 1 790
i t. d. = 1 słowo.

Drobne ogłoszenia przyjmuje się do godziny 10.

SPRZEDAŻE

Damskie plaszczki sportowe

gabardynowe, rypsowe, angielskie najnowsze fasony, desenie gotowe, miarowe sprzedaje najtaniej ul. Wielka 14, I. piętro.
zdw 89 914

Sprzedam

mój majątek 1,175 morg. Wielkopolska, młyn wodny, kompletny inwentarz żywy i martwy, budynki murowane, dobre, ocieplone, ładne, zasiewy ożymy i jare bardzo dobre, z powodu choroby za 425.000 zł. Kurjer Poznański zdw 90 085

Zegarki

złoto, srebro, alfenida, nagrody sportowe, poleca Gasiorowski i Frankowski, św. Marcin 34, telefon 55-28.
bpw 8648

Gdynia

Cukiernia połączona z piekarnią, mech i mleczarnia z widokiem na morze, bardzo dobrze prosperująca, korzystnie do nabycia. Zgłoszenia do Ekspozytury Kuriera Pozn. w Gdyni pod 35.
nw 10 464

Drogerję

25-letnia w obrotach wystawy — sprzedam. Wartość 30.000.
zdw 88 805

Skład papieru

i towarów krótkich z mieszkaniem przy szkole katolickiej i ewangelickiej z towarem lub bez towaru korzystnie do nabycia. Leszno, Aleje Krasieńskiego 17.
E. T. D. zdw 90 806

Fonola

w dobrym stanie z kilkudziesięciu nutami na sprzedaż. Zgłoszenia Kurjer zdw 91 291

Węże gumowe

tryskaczki ogrodowe, polewaczki, najkorzystniej Przewodnik, skład żelaza, św. Marcin 30.
zdpw 92 259

2 samochody

4 osobowe „Ford” na chodzie w dobrym stanie okazują się tanio do sprzedania. Zgłoszenia Sosnowiec, Zygmunta 5, (Zagłębie Dąbrowskie).
zdw 92 421

W śródmieściu

narożnikowa kamienica ze składem, trzy domy małe, obszerne podwórko, ogród warzywny i owocowy oraz duży warsztat nadający się do wszelkiego rzemiosła zaraz do sprzedania. Zgłoszenia St. Lisewska, Wrzesnia, Fabryczna 21.
zdw 92 424

Gospodarstwo

ca 57 morg. ziemi pszennej i buraczanej, stacja kolejowa, szkoła, mleczarnia w miejscu, cena 70.000 zł, zaraz na sprzedaż. Grote, Czeluścin, pow. gostwiński.
zdw 92 119

Gdynia

plac do sprzedania 1400 mtr., w dzielnicy miejskiej, 5 dolarów metr. Wiadomość Warszawa, Opaczewska 46, Felicja Jedraszko.
zdw 94 269

Motocykl

3 1/2 HP, 1.100 zł. Składowa 12, II. prawo.
zdw 94 489

Motocykl

500 ccm za gotówkę sprzedam. Mikolajewski, ul. Przemysłowa 2
zdw 94 689

Młyn

parowy, 22 morg. ziemi, budynki maszynowe, cena 210.000 zł, wpłaty połowa. Młyn wodny przemysłowy 50 ctm., 88 morg. ziemi, w dobrym stanie, cena 50.000, wpłaty 30.000 zł, sprzedaż „Agentura”, plac Sapieżyński 7.
zdw 94 472

Blachę welbowaną

używana, mam tanią na sprzedaż. Hugo Chodan, dawn. Paul Seler, Poznań, ul. Przemysłowa 23, tel. 24-80.
dw 6290

Majątek

8.000 morg. na południe Poznań, w tem 500 morg. lak, 750 żyta, 200 pszenicy, 800 owsa, 100 buraków cukrowych, 800 ziemniaków, w t. d., pałac w 20 morgowym parku 16 pokoi, budynki gospodarcze w średnim stanie murowane, 150 bydła, 50 koni, młoty kompletny, cena 1.400.000 złotych, wpłaty 400.000 złotych. Biuro Handlowe „Boltar”, Poznań, Skarbowa 17.
Pw 10 842 22.104

Sprzedam

dom piętrowy, przy tem wzdłużnia ryb, 12.000 zł. „Port”, Wieleń, n/Notecia.
dw 6287

Maszynę

Singera z okrągłym czolnikiem, sprzedam. Knapik, Zwierzyniec 20 IV.
zdw 94 165

Motocykl

sprzedam tani, cena 700 zł. Zgłoszenia Kurjer Stary Rynek
rw 5130

Siodło

męskie białe jelonkowe na sprzedaż. Oferty Kurjer zdw 94 170.

Zarobek

przez sprzedaż. Zgłoszenia pod nr. 100 Kurjer Poznański
zdw 94 176

Motocykl

„Indian” z przyczepką lub bez korzystnie sprzedam. Oferty Kurjer zdw 94 178.

Wóz

3 cal. na sprzedaż. Górna Wille 139.
zdw 94 177

Gospodarstwo

60 morg. z żywym martwym inwentarzem sprzedam zaraz z powodu starości. Cena według ugody. Do miasta i stacji Pobjedziska tylko 2 km. Grünberg Borówko.
zdw 94 688

Motocykl

„Indian” z przyczepką lub bez zamienne na lepszy. Oferty Kurjer zdw 94 179.

Czello

sprzedam Kopernika 6, parter, prawo.
zdw 94 229

Dorożkę

samochodową z koncesją i zegarem sprzedam ul. Marszałka Focha 55 b., III. lewo.
zdw 93 235

Wózek

dziecięcy Brenabur na sprzedaż. Strzelecka 3 a. II. pr. prawo.
zdw 94 602

Parcele

ogrodniczo-budowlane na sprzedaż, przedłużenie ulicy Dąbrowskiego, ogrody Ławica-Golecin, naprzeciw lotniska. Zgłoszenia przyjmują Przybora ulica Matejki 51, parter, prawo, godziny 9—11—7—9 wieczorem.
zdp 93 594

Mebie

najtaniej poleca Kalkas. Wrocławska 19.
zdpw 92 271

Gospodarstwo

180 morgowe z pełnym inwentarzem, ziemia pszena, inwentarz kompletny, sprzedam 160.000 zł, o kolicie Grudziądz. Oferty Kurjer zdw 94 241

Skład kolonialny

i towarów krótkich przynoszący 700 zł miesięcznie czystego zysku sprzedam w Poznaniu 30.000 zł. Oferty Kurjer zdw 94 240

Puder

na włosy pud 2 zł. Rurki do fryzowania od 40 gr. Papioty do falowania włosów tuz 3 1/2 i 5 zł. Siatki z la-sety i z włosów od 25 gr. Puder Sminki najtaniej. St. Wenzlik, Poznań Al. Marcinkowskiego 19.
dpw 55-4

Kamienice

w Gnieźnie dzierżawa 700 zł miesięcznie, sprzedam lub zamienie na gospodarstwo, cena 85.000 zł. Oferty Kurjer zdw 94 239

Skład

nabiału i delikatesów bez mieszkania sprzedam. Oferty Kurjer filja Jeżyce jw 1913

Motocykl

Ariel 500 ccm. sport, jak nowy na sprzedaż. Kraszewskiego 1.
jw 1909

2 rowery

z motorkami okazują się na sprzedaż. Kraszewskiego 1. jw 1908

Skład

cukierków i papierosów sprzedam. Wiadomość Kurjer filja Jeżyce jw 1906

Zakład fryzjerski

na prowincji zaraz korzystnie wraz z mieszkaniem do sprzedania. Egzystencja dobra. Zgłoszenia do Kurjera dw 6 305

Gospodarstwo

85 morg. gospodarstwo. Fr. Dreger, Prady, p. Bydgoszcz 4. dw 6 306

Skład

zegar mistrzowski zaraz na sprzedaż. Oferty Kurjer zdw 94 357

Na sprzedaż

wózek dziecięcy. Łytkowski, Spokojna 24 a. II. lewo. zdw 94 367

Antyki

meble, obrazy, zegary, świeczniki i stara porcelana. Skarbowa 4, ptr.
zdw 94 446

Wózek

dziecięcy i maszynowy do szycia „Sincera” tani, na sprzedaż Strumykowa 5. I. lewo.
zdw 94 420

Sprzedam

ogród warzywny i owocowy ca 1.200 mtr. kw. Magiel Szamel jak nowy. Adres wskaże Kurjer zdw 94 361

Samochód

Protos 10/30 używany lecz w dobrym stanie gotów do jazdy sprzedam. W. Narożny, Poznań, ul. Ogrodowa 15, tel. 26-58.
zdw 94 370

Wózek

dziecięcy (Brenabur) tani sprzedam. Szumigala, Półwiejska 37.
zdw 94 149

Gościniec

w Grotnikach pow. Leszno, stacja kol. Włoszakowice przy dużym letnisku, w tem 31 morg. ziemi, skład rzeźniczy, skład kolonialny, zabudowanie maszynowe, dom mieszkalny, 7 pokoi i kuchnia natychmiast na sprzedaż z powodu przejęcia innego przedsiębiorstwa. Cena według ugody. Zgłoszenia przyjmują Józef Szady, Grotniki, po zta Włoszakowice, pow. Leszno
zdw 91 767

Parcele

pod budowę 1.500 kw. mtr. blisko Łazarskiego Rynku sprzedam. Cena 30.000 zł, wpłaty 15.000 zł. Wita, Wyspiańskiego 5 (Łazarz)
rw 3136

Wóz

ciężarowy 3-calowy i 1 platforma zaraz do oddania. Zgłoszenia przyjmują mistrz kowalski Stefan Remisz, Staroleka Wielka.
rw 5137

Radio

trzylampowe, gitarę, skrzypce okazują się sprzedam. Wróblewski, Jackowskiego 33.
jw 1901

W Bydgoszczy

sprzedam dom II. piętrowy, centrum, ogród, wolne 5 pokoi. — Oferty „Par”. Bydgoszcz, ul. Dworcowa 72, pod „33.000”.
Pw 10 856-63.516

Skład

artykułów damskich, męskich, damskiej konfekcji, centrum Poznania, Wielka 5 narożnik Staro Rynku, 2 wystawowe okna sprzedam tani 26.000 z towarem.
zdw 93 854

Żelazne

sztachety pięknego wyrobu około 23 mtr. do sprzedania. Matejki 37, II. prawo.
zdw 94 114

Do sprzedania

natychmiast korzystnie komplet instrumentów chirurg. (lekar-skich). Zgłoszenia Kurjer zdw 94 117

Szpica

białego młodego, czułego sprzedam. Żydowska 26. III. prawo.
zdw 94 144

Gramofony

szafkowy i walizkowy z płytami sprzedam. Szczurek, Wrocław-ska 14, wysoki parter. bpw 3 721

Suknie

wieczorowa, plaszcz jedwabny, wielkość średnia. Sprzedam tani. Kwiatowa 8, II. prawo.
zdw 94 292

Młyn

sprzedam młyn parowy, przemiał 150 ctm. Okolica dobra. Warunki do umowy. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 94 205

Skład

obszerny z jednym pokojem w śródmieściu Poznania, nadający się na każdą branżę, ewentualnie na biuro lub składnice sprzedam. Oferty Kurjer zdw 94 215

Dom

sprzedam moją idealną połowę domu w śródmieściu w ruchliwej ulicy, który mi donosi 16.000 zł. Zgłoszenia do Kurjera zdw 94 198

Frak

na średnią fig. sprzedam. Półwiejska 15. II. prawo.
zdw 94 195

Dom

piętrowy w mieście pow. w Śmiglu, 9 ubikacji, zaraz na sprzedaż. Adres wskaże Kurjer zdw 94 194

Radjoaparat

4 lampk., luksusowy, nowoczesny z całym kompletem (głośnik Philipsa) na sprzedaż. Adres wskaże Kurjer zdw 94 187.

Różowa

taftowa sukienka, brokatowe buci-ki prawie nowe tani sprzedam. Zielona 5. II. prawo.
zdw 94 133

Gościniec

do tego kuznia (wieś kościelna i szkoła) około 12 morg. dobrej ziemi natychmiast do sprzedania. Cena 20 tysięcy. A. Zawadzki, Ostrów, Wlkp., ul. Raszkowska 16.
zdw 93 631

Skład

kolonialny i wyrobów tytoniowych sprzedam z powodów ro-dzinnych z towarem i urządzeni-ami okolicznościowo za 8 tysię-cy zł. Skład zaprowadzony, prze-łożenie na dobre, mieszkanie przy objeście wolne. Oferty Ku-rjer zdw 93 088

Dorożkę samochodową

w dobrym stanie (30.000 km) z koncesją stałą sprzedam z powodu zmiany miejsca pobytu. Zgłosze-nia do eksped. Kurjera zdw 92 969

Gospodarstwa

od 15 do 300 morg. ziemi tylko buraczanej, dogodne warunki, spłaty, wielkim wyborze polecau-Strabel, Poznań Wierzbiciele 43
zdw 92 517

Sukienki

do Komunii św.

Bielizne pończoszki, rekawiczki welony, wybór wielki, ceny naj-niższe Jankowska Podgórna 10
Pw 9 905-18.383

Mebie

wszelkiego rodzaju na raty na najdogodniejszych warunkach spłaty poleca Stefan Pahl ulica Głogowska 107, magazyn mebli.
Pw 9813-18 569

Drogerję

centrum Poznania ruchliwym punkcie, obszerne ubikacje, na-dające się na laboratorium skład konsygnacyjny sprzedam. Obiekt 32.000, wpłaty 25.000, re-szta pewna gwarancja. Zgłosze-nia Kurjer zdw 93 171

Austro-Daimler

17/60, osobowy 6 siedzeniowy z wszelkim komfortem w najlep-szym stanie, prawie nowy o 6 oponach z powodu wyjazdu ko-zytynie na sprzedaż. Do obejrzenia i bliższych informacji udziela Daktla Automobile Poz-nań, św. Marcin 54. zdw 92 838

Robótki

pończochy, fartuchy, bielizne, paski, biustonosze, piłki pole aja po niskich cenach Siostry Dran-goszównie, Aleje Marcinkowskie-go 3, naprzeciw głównej poczty.
zdw 92 168

Kompletny

męski strój polski (kontusz) do sprzedania Lwów Króla Lesz-czńskiego 19 u właścicieli re-alizacji.
Pw 10 788-72.1

Wielkopolska Szkoła Przygotowawcza

przyjmuje na nowy rok szkolny zgłoszenia uczniów 6 — 10 letnich codziennie od 12 do 1. — Wybitne siły nauczycielskie, staranne wychowanie. Ul. Mylna 5 — (Jeżyce), ul. Podgórna 2b.

Wielkopolskie Gimnazjum Dr. Brunona Czajkowskiego

(ośm klas) przyjmuje wpisy uczniów codziennie od godz. 12 do 1. ul. Mylna 5 (Jeżyce). zw 16650

Konkurs

Dyrekcja Wielkopolskiego Gimnazjum Dr. Brunona Czajkowskiego poszukuje na nowy rok szkolny

filologa (łacinka) i romanistę

pożądane są tylko siły wybitne, energiczne, z pełnymi kwalifikacjami, dobrzy pedagodzy. Zgłoszenia: Dyrekcja Wielkopolskiego Gimnazjum, ul. Mylna 5 (Jeżyce). zw 16649

Radjoprzybory

najselektyniejse radjoaparaty, elektrotechnika, głośniki, anodów-ki, akumulatory korzystnie na ra-ty. „Elektrovox”, Poznań, Pół-wiejska 30, tel. 58-30, naprzeciw Kwiatowej, zdw 94 515

Sprzedam

szafę żelazną i biurko. Schmidt-Kossak, Aleje Marcinkowskiego 2.
zdw 94 006

Autobus

„Opel” 6 cyl. na 25 osób, uży-wany, lecz w dobrym stanie, go-towy do jazdy sprzedam. Au-tolux, św. Marcin 43, telef. 25 01
zdw 93 534

Kiosk fryzjerski

w Kuźnicy w pobliżu Helu na-dający się na każde przedsiębior-stwo sprzedam lub wydzierż-awie. Rakowski, Gdynia, Portowa 4.
nw 10 572

2 wozy luksusowe

polowczyk i landauer w bardzo dobrym stanie, korzystnie do sprzedania. Oferty skierować pod adres: Edward Jeziński, Pleszew, ul. Ogrodowa 3, tel. 120.
zdw 93 676

Gospodarstwo

100 morg. dobrej ziemi, dobre za-budowanie, dom mieszkalny dla 2 rodzin, żywy i martwy inwen-tarz nadkompletny, bardzo dobre oplożenie, stacja kolejowa, szko-ła, kościół w miejscu 7 km od Starogardu zaraz za 75.000 zł, przy wpłacie 50.000 na sprzedaż. Reflektanci zechcą się zgłosić do Kurjera Poznańskiego pod zdw 94 047

Plaszcz

sportowy, jasno-brązowy, fig. 44—46, zupełnie nowy bardzo ta-nie na sprzedaż. Mostowa 4 a. I. lewo.
zdw 93 873

Kamienice

jednopiętrowa z ogródem owoc-owym i warzywnym za 30.000 zł sprzedam, 5 minut od dworca. Poznań, Staroleka, Zgłoszenia do właściciela Tepper Dolina 3. — Wilda.
zdw 93 408

Zegar